

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

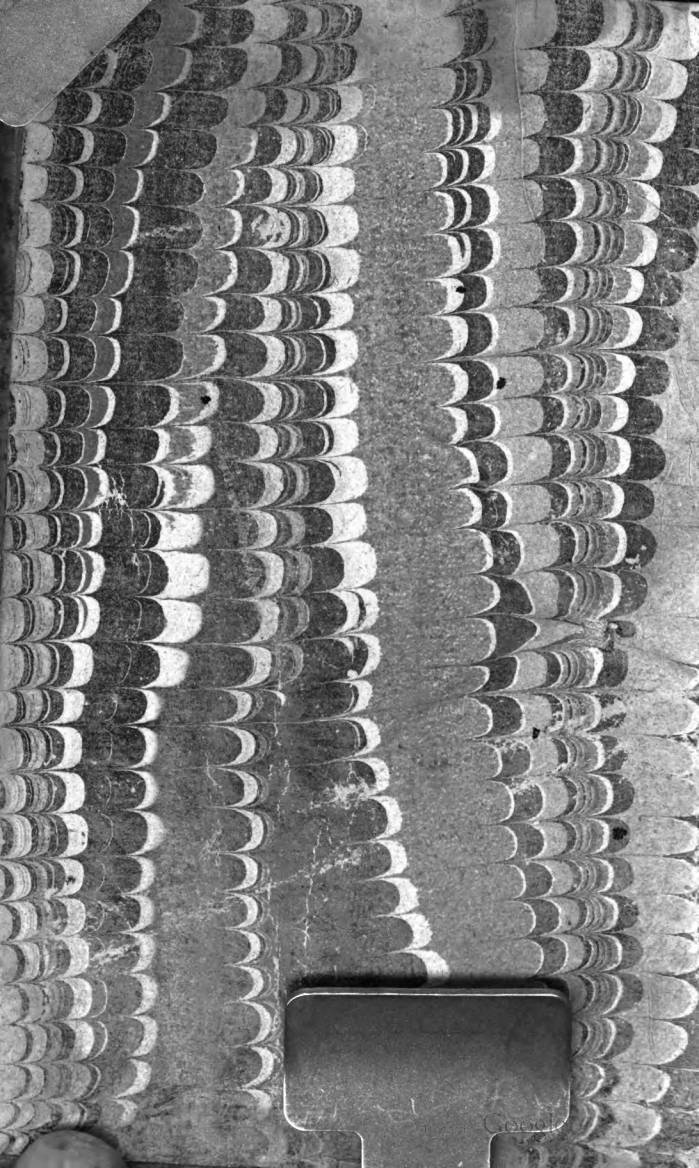
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

R

~~Ca³ 38.31~~

~~Hist. liter.~~

Hist. Lit. univ. vit. erud. gen. 613.
~~146. a.~~

H. Lit. U. 180

2

JO. BURCH. MENCKENII

DE

CHARLATANERIA

ERUDITORUM

DECLAMATIONES

DUÆ, *Ex Libris Jo. Nic.
Weislinger Parochi
in Waldm
1728.*

CUM

NOTIS VARIORUM.

ACCESSIT

R

EPISTOLA

SEBASTIANI STADELII

AD

JANUM PHILOMUSUM

DE CIRCUMFORANEA LITERA-
TORUM VANITATE.

EDITIO QUARTA,

CUI ADDITÆ SUNT NOTÆ INTERPRETIS
GALLICI ET QUÆDAM ALIÆ.

AMSTELÆDAMI.

M DCC XXVII.

**BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.**

Ad

Virum incomparabilem,

CHRYSOSTOMUM
MATANASIUM,

Criticorum h. t. Principem.

Q Uoi dono lepidam novam hanc
opellam,

Nugis *ψευδοσόφων* ineptiisque

Conditam? Tibi, docte Matanasi,

Parens optime dulcium leporum,

Censor candide, fautor & chorage

Phœbi, qui ausus es elegante vena

Doctum doctius explicare carmen.

Quare habe tibi, quicquid hoc opel-
læ &

Qualecunque. Quod, o benigne Le-
ctor,

Fronte fufcipe, si me amas, serena.

NOMINA COMMENTA- TORUM.

CHAR. i. c. CHARISTIUS, i. e. *J. G. VValch.*
 CRIS. CRISPINUS. i. e. *J. G. Krause.*
 KEND. KENDALIRIUS. i. e. *Idem.*
 DROM. DROMADIUS, i. e. *G. S. VVagner.*
 Q. MAR. QVADUS MARCOMANNVS. i. e. *G. Tilgner.*

THEM. THEMISTIUS. i. e. *Idem.*
 SAL. SALICETUS. i. e. *C. Schattgen.*
 SAM. SAMOSCIUS. i. e. *J. J. Mascon.*
 SCRIB. SCRIBANIUS. i. e. *J. D. Schreiber.*
 SER. SERENUS. i. e. *J. G. Rabener.*
 TRIVULT. TRIVULTIUS. i. e. *F. VV. Schütze.*
 VAND. VANDOSALVUS al. FANDO - SAL-
 VUS. i. e. *Autor.*

M. MENCKENIUS, *Autor.*
 I. HALL. INTERPRES HALLENS. GERM.
 I. GALL. INTERPRES GALLUS.

LECTORI SAL.

Cum abhinc biennio & quod
excurrit in suavissimo ami-
corum consortio de eruditis
sermo incideret, qui varias artes at-
que technas, ad comparandam fa-
mam, plausumque concitandum,
comminiscuntur, Vir quidam paulo
amœnioris ingenii, postquam Ca-
rolum Patinum Charlataneriam
quintam, seu potius primam consti-
tuisse Medicinæ partem, narrasset,
multum utique præstigiæ in
universa re literaria deprehendi ju-
dicabat, dignamque rem eam arbi-
trabatur, quæ uberiori oratione di-
duceretur. Itaque cum mihi mox
deinde in publica Magistrorum pa-

negyri verba facienda essent, & eo ipso tempore de jucundo themate eligendo circumspicerem, alacri animo spartam illam in me suscepi, cumque omnia absolvi eadem oratione non possent, quæ reliqua fuere, in proximam occasionem rejeci, quam nactus sum anno superiore. Itaque conflatae sunt duæ Oratiunculae, altera A. 1713 d. 9 Februarii, altera A. 1715 d. 14 Febr. recitata, quas ut protruderem in lucem, partim Virorum, quos veneror, autoritas, partim quorundam importunæ preces perfecere: quod si enim meo arbitrio agendum fuisset, hæc sane nequaquam erant proditura, quæ ne mihi quidem ipsi satisfaciunt, tantum abest, ut aliis sperem ad palatum futura. Quod vero barbara Charlataneriæ vocabulo inscripsi Declamationes meas, exemplo non caret, cum & alii de padan-

*pedantismo seu padanteria literaria, de galantismo item literario & similibus nonnihil fuerint commentati, & quantum ad ipsum Charlataneriæ vocabulum, Patinus, ut dixi, præiverit. Latinius utique Circulatoriam * dicere poteram, cum vox illa ex Hetrusco ciarlare, quod est circulare seu decipere, descendat, unde Ciarlatano seu Cerreta-*

* *Charlatan reddi Latine per Planum & Circulatorem, patet ex libello, cui tit. Bienſeance de la conversation entre les hommes : Latine versus est hic liber per Jesuitas Mussi-Pontanos, Parisiis 1628. in 24. ubi cap. 7. Documento 34. in Ed. Gall. sic legitur : Eſtans en compagnie, boire meſme de ceux de ta condition, ne fais du CHARLATAN, mais parle avec meſure. &c. Latine ita : In communi etiam tuorum aqualium congreſſione ne blatera ut planus & circulator, ſed loquere modeſte &c. Jam quid per planum boni autores intelligant, apparet ex Horatii L. 7. Ep. 17. v. 57. ſeq. it. Petronio c. 99. p. 418. Unde Plani, unde levatores &c. ubi not. Erhardini vid. Athenæus L. 14. c. 1. f. m. 616. A. Gellius L. 16. c. 7. p. 395. Barclajus Euphorm. p. 205. Ed. Hakiana : Quippe nos planos & intentos in rapinam arbitrabantur; pag. 141. quod in me, quisquis ille planus cogitaſſet; pag. 116. tanquam inſaſores nocturni, quod majorem vim ſæde planorum imaginem ſumunt. DROM.*

retano, circulator, & Gallicum Charlatan, quod veteres Ciarlatan scripsere. ** Ceterum nemo me existimaverit optimas scientias, in quibus ridiculum quidpiam annotavi, contemnere, nam & crisin sanam probo, historias profiteor, poesin a pueris amavi, suspicio Mathematicos acutos, peritos Medicos, & Ctos prudentes, Theologos pietate & doctrina conspicuos, ac reliquos omnes, qui in ornandis bonarum artium studiis operam haud inutilem collocant. Id tantum propositum mihi fuit, ut docerem, quo furo, quibus prastigiis nonnulli ad alliciendos incautos utantur, & quantum ubique sit in disciplinis

** Ita existimat Menagius *Origini della lingua Ital.* p. 170, quamvis idem non dissimulet pag. 164. Cerretano ab oppido Umbriae Carreto nonnullis derivari, quod Carretani totum orbem vano quodam ac turpi superstitionum genere ludificantes, continuo peregrinentur, familia domi relicta. M.

*nis inane. Qua in re ut antea Erasmus quoque, Agrippam, Naudæum, Lilienthalium, * aliosque laborasse constat, ita me illorum nonnunquam vestigia legisse, neutiquam diffiteor: addidi tamen non pauca, & addi longe plura poterant, nisi ad temporis, quod oratiunculis his destinatum erat, mensuram redigenda omnia fuissent. Adjeci ultimo loco bina Programmata, his ipsis Declamationibus publice præmissa, tum quod a re nostra non essent prorsus aliena, tum ne Typographo adversarer, qui paululum augeri libelli molem cupiebat, cujus arbitrio cetera quoque*

* Erasmus scil. in encomio *Moria*, Agrippa in libris de *Vanitate scientiarum*, Naudæus in opusculo, quod inscripsit *Instruction à la France sur la vérité de l'histoire des Freres de la Roze-croix*, & Mich. Lilienthalius in opusculo de *Machiavellismo literario*. M.

que, qua ad ornatum spectare visa sunt, fuere relinquenda. His itaque, benevole Lector; utere, fruiere; vale.

Phœdrus Lib. III Fabul. Æsop.

*Suspicionē si quis errabit sua,
Et rapiat ad se, quod est commune
omnium,*

Stulte nudabit animi conscientiam:

Huic excusatum me velim nihilominus:

*Neque enim notare singulos mens est
mibi,*

*Verum ipsam vitam & mores hominum
ostendere.*

DECLA-

DECLAMATIO I.

*Magnifice Academiae RECTOR,
Reverendissimi Capituli Martis-
burgensis Legate splendidissime,
Spectatissime Domine Procancel-
larie,
Auditores ceteri, Viri gravissimi,
Juvenes optimi.*

Vetustissima inter Græcos Romā-
nosque ac gentes alias consuetu-
do fuit, Auditores, ut omnium
oculis repræsentarentur in thea-
tro, quæcunque sive superiorum tempo-
rum memoria sive præsens ætas & com-
munis hominum vivendi ratio, læta aut
tristia, suppeditaret. Quæ cum initio
ideo instituta essent, ut, quemadmodum
sermone & scriptis, ita & gestu ipso velut
in viva quadam rerum humanarum tabu-
la ad virtutem amplectendam invitaren-
tur mortales, successu temporis, cum lu-

A

cri

cri ingens cupiditas accessisset, ita degenerarunt, ut non æque nunc mores populi spectent mimi & fabularum actores, verum id curent tantummodo, qua ratione risus & cachinnos strepitusque ac plausus e spectatoribus elicere, aut si tristior fuerit materia, molliores animi affectus ciere oculisque lacrymas excutere valeant. Cumque adeo e plausu populi de virtute ac pulcritudine dramatis iudicium vulgo fieri consueverit, ita ut unius sæpe vel paucorum spectatorum plausus universa multitudo infano pruritu sequeretur, quidam eo processerunt, ut ære conducerint, qui frequenter applaudent actoribus in scena, aliisque exemplo suo præirent. Uti enim optima quandoque dramata infelicissimam experta sortem, ac quovis subsannationum genere exagitata sunt & explosa, ita non raro vidimus, vel insulsissimas fabulas suos habuisse admiratores plausoresque, ut exclaimandum utique fuerit cum Horatio:

Insanos oculos & gaudia vana!

Rymer
of Tragedy
p. 8.
seq.

Ecquis ineptior vel indoctior fuit Joanne de la Serre Gallo? at ille quoties de Thoma

De la Serre, Gallo] Fallitur Autor, ex sequenti enim

ma Moro tragœdiam repræsentaret; præ-
sente Richelio Cardinale, lacrymæ huic
heroi ex oculis cecidere, quasi puero.
Idem vero Richelius, quanti Vir ingenii,
quam acutus & perspicax! in Petri Cor-
nelii, ingeniosissimi Poetæ, tragœdia,
le Cid dicta, quæ alios omnes ita fascina-
bat, ut publico judicio cunctis veterum &
recentiorum tragœdiis longissime ante-
poneretur, nihil se videre fatebatur, quod
magnopere placeret, autorque erat Aca-
demiæ

adnotatione patebit, eum de Johanne Puget de la Serre
mentionem injicere voluisse. I. GALL. Resp. testis ad-
ductus *Rymer*, qui eum *de Serres* & non *de la Serre* no-
minat. *Aut.*

De Thoma Moro] Ita inscribitur Tragœdia quædam
à Joanne de la Serre conscripta. Thomas Morus illustris
admodum Sec. XVI. vir, Angliæ Cancellarius, capite
truncabatur, quod tempori cedere & in divorium ab
Henrico VIII Angliæ Rege factum consentire nollet.
vid. Stapleton. in Vit. Mori. I. GALL.

Le Cid dicta] Sorellus in Bibliotheca Gallica p.
206 seq. veram causam prodit, ob quam Richelio dra-
ma istud, *le Cid* dictum, minus placuerit; alterum vero,
quod inscribitur *L'Amour tyrannique*, ejusdem vatis, ma-
gis arriserit. SCRIB.

Adnotationis hujus Autor fallitur. Tragœdia enim
L'Amour tyrannique dicta *Scudarium* autorem agnoscit.
De cetero notissimum est, hunc omnium primum con-
tra Drama *Cid* dictum calamum strinxisse, epictisi sua
sub *observationum* nomine edita, qua i sibi ipsi satisfacere,
& Cardinali *Richelio* placere conabatur. I. GALL.

Pelisson
Hist. de
l' Acad.
Franc.

demia Francicæ, ut tragoediam acri censuræ subjiceret: quanquam pulcre causam suam

Censura subjiceret] Ferunt, Cardinalem Richelium indignatum esse, quod Tragoedia *le Cid* dicta omnibus, quæ eo tempore prodierant, immo suis etiam dramatibus, quæ fictitiis sub nominibus in scenam producti curaverat, anteponeretur, eaque propter omnem movisse lapidem, ut illa quoque Cornelii fabula plausu, quem adepta erat, destitueretur. Quare ex omnibus Clientibus suis, quorum cum in aula tum in urbe satis magnus erat numerus, agmen ingens formabat iis adversum, qui drama *le Cid* calculo suo probabant. Academiam quoque auctoritate sua movebat, ut rigidiori disquisitioni drama memoratum subjiceret, justamque ejus epicrisin conderet, nihil obstantibus rationibus, quas, ne hanc in se susciperent operam, allegabant detrectantes id negotium Academici. Parebat tandem Academia, & per quinque mensium spatium censuræ conficiendæ adeo intenta erat, quasi de salute reipublicæ ageretur; Cardinale interim, quem difficillimum negotia, Galliam omnemque Europam concernentia, premebant, tanto temporis spatio sententiam neutiquam mutante, nec a proposito suo vel minimum recedente. Hinc Boileau Sat. IX. v. 231. seq.

*En vain contre le Cid un Ministre se ligue,
Tout Paris a pour Chimene les yeux de Rodrigue.
L' Academie en corps a beau le censurer;
Le Public revolté s'obstine à l' admirer.*

Accedit, quod non civitas tantum, verum aula quoque Chimenam illam in Dramate representatam tanti faceret, quanti Rodericus amator ejus eandem in ipso dramate fecerat. Ortum exinde traxit proverbium: *Beau comme le Cid*. Nonnemo (S. Evremont, ni fallor,) dixit: pulcherrimum omnium dramatum modernorum *le Cid* esse, sed & censuram sive epicrisin omnium doctissimam non nisi eam esse, quæ in idem Drama conscripta est. I. GALL.

suam egit Cornelius, supersedere se posse ratus apologia pro eo dramate conscribenda, quod, si vel vicesies repræsentetur, vidisse neminem poeniteret. Etenim mira res est plausus, &, ut in dramate persistamus, difficulter admodum cognoscitur, utrum plus valeat ad conciliandum plausum spectati cujusdam viri, atque adeo ipsius Principis, autoritas, an inconditæ plebis judicium & favor. *Memini.*

Plebis judicium & favor.] Nimirum solus

Munera nunc edit Vulgus, qui pollice verso

Quemlibet occidit populariter. Juv. Sat. III.

Neque tamen id nudius tertius demum obtinuisse, lulentus pariter & expertus testis est, præter Græcos, Oratori nostro laudatos, ipse Terentius. Huic enim effi, Afranio judice,

non similem dices quempiam;

Hecyra tamen ejusdem, quæ Scipionibus quidem (at quantis arbitris!) ita se probaverat, ut Valgius eam non minus ac reliquas quinque ipsi Africano Victori tribuere fategerit, bis nihilominus populo displicuit, & vix tertiis tandem Megalensibus admissa est. THEM.

Facillimum hic esset, varia ex recentioribus exempla adjicere. Pauci sane dantur Poetæ dramatici, quibus hoc non usu venerit. *Molerius* ipse non statim suis dramatibus populi gratiam sibi conciliavit, uti vitæ ejus scriptor testatur. Quænam, quæso, hujus rei ratio fuit? Opera eruditorum Theatralia a reliquis multum differunt in eo, quod plausum quandoque obtinent, antea contempta, cum contra alia quævis eruditorum opera, semel spreta, continuo evilescent. Nullus fere provocationi locus est a judicio

Saturn.
L. II.
C. 7.

ministis, Auditores, quod Macrobius refert de summo Principe Julio Cæsare, eum, etsi maxime faveret Laberio, cum Publio Syro in scena contendenti, quem nimirum quingentis millibus invitaverat Romam, non potuisse tamen prohibere, quo minus populus favorem in Publium verteret, eoque his Laberium verbis fuisse allocutum :

Favente tibi me victus es, Laberi, a Syro.

La Vie de
Moliere,
p. 68.

Nec ignoravit lepidissimus Gallorum Mollerius, quantum etiam vulgo placuisse jüvet, quippe qui Comœdias suas, antequam

illo, quod ab orbe erudito semel latum est. Loquor hic de sententia tantum damnatoria; non enim nescio, multos sæpe libros, primo quidem cum applausu exceptos; tempore autem exiguum eorundem pretium detegente, ad institores relegatos esse. Qua de re Boileau Sat. IX. v. 33. seq.

— Combien d' Ecrivains d'abord si bien reçus

Sont de ce fol Espoir honteusement déçus!

Combien pour quelques mois, ont vu fleurir leur Livre,

Dont les vers en paquet se vendent à la libre. I. GALL.

Erat tempus, quo unus placebat Cicero, nec eruditus habebatur, qui eum non ad superstitionem usque exprimeret suis scriptis. Sed jam plus satis deferbuit impetus ille. VAND.

Vulgo placuisse] Nec populi plausus tamen securus semper de pretio operis scenici sponsor est. Dudum observatum est, vulgus sæpius pessima quævis in iisdem probasse, præferendo ut plurimum ea, quæ fidem excedunt, mediocribus; copiam rerum paucitati & dele-

quam producerentur in theatrum, pedissequæ prælegebat, & quæ minus illi arderent, diligenter emendabat. Quamquam multum & valuit aliquando ipsius Regis Ludovici XIV judicium : nam cum idem Molerius anno superioris sæculi

Ib. pag. 166. seq.

æui; ludicra tandem seriis & solidioribus. *Vid. Baillet Jug. des Savans. T. I. p. 76. seq. Quamobrem non male Horat. ne judicia plebis moraremur, vetuit Sat. IX. l. I: - Neque te ut miretur turba, labores.*

Idem sentit de la Motte in responsione ad undecimam Boilavii animadversionem ad Longinum factam. Conferantur imprimis ea, quæ dicta sunt ab eo in quatuor versiculos illos Poetæ cel. Corneille :

Pleurez, Pleurez, mes yeux, & fondez vous en eau. &c. qui tamen diu admirationi fuerant omnibus. Interim tamen negari nequit, dati quædam scripta prorsus a judicio plebis & seminarum præsertim pendentia. Malebranchius egregias hujus rei rationes suppeditavit. *Vid. Recherch. de la Ver. T. I L. II p. 11 Ch. I. GALL.*

Prælegebat] Minus accurate locutus esse videtur Orator noster. Non omnia dramata suæ ancillæ prælegebat Molerius, immo ne integra quidem, si Grimaireto fides habenda est, in margine citato. *On sait même, inquit in vita Moleriana p. 68, que lorsqu'il vouloit, que quelque scene prit le Peuple des Spectateurs comme les autres, il la lisoit à sa Servante, pour voir si elle en seroit touchée.* Non igitur nisi scenas quasdam prælegebat servæ, immo ejusmodi tantum scenas, quas populi genio accommodatas esse volebat. *C'est ainsi que Mr. de Malherbe & Mr. de l'Etoile avoient coutume de lire à leurs Servantes les Ouvrages qu'ils avoient composez, avant que de les mettre au jour . . . pour connoître s'ils étoient remplis d'une certaine beauté qui se fait sentir aux personnes les plus grossières &c. I. GALL.*

*Le Bour-
geois Gen-
til-hom-
me.*

Picc. Fu-
git. d'
Hist. &
de Litt.
A. 1704.
P. III.
P. 544.

culi septuagesimo drama, quod *Civem Nobilem* vocat, prima vice exhibuisset in theatro, Rege tacente, plerique alii frigidius judicabant, at, simul atque Rex iterum repræsentatum præstantissimum pronuntiasset, nemo erat, qui velut ad nutum ipsius continuo non applausit ambabus manibus. Ita & e diversa parte unius quandoque importunus jocus optimis dramatibus nocuit: quod de Coriolano, Tragoedia exquisitissima ab Abbate Gallo Abeille paucis abhinc annis composita, constat. Nam cum is, qui personam induerat Coriolani, in hanc sententiam sororem esset allocutus: * *num meministi, Soror, Regis, Parentis quondam nostri?* e turba spectantium nescio quis festivus homo exclamabat: ** *per meam fidem, si non meminerit, nec ego satis memini;* ex quo tanta subito inter spectatores orta obmurmuratio, ut nunquam posthac in scenam prodiret miser Coriolanus, quin derisiones omnium ac sibilos in se provocaret. Longus hic exspatian-
di

* *Vos souvient il, (quidam legunt, S'il m'en souvient) ma Soeur, du feu Roy nostre Pere?*

** *Ma foy, s'il n'en souvient, il ne m'en souvient guere. Provocaret.]* Asseveravit mihi non nemo, fabulam

di campus foret, si per omnia veterum & nostri ævi theatra vagari liberet. Ipse ^{Pope-Blount Conf. Erud. P. 5.} Æschylus, Vir magni ingenii, cum Tragœdias populo dederit nonaginta, vix vicies octies, vel, ut alii ajunt, decies ter vicisse memoratur, cessitque is tandem Sophocli, quamvis longe ætate juniori, & ^{Athen. L. VIII. P. 374} indignabundus ad posteritatis judicium provocans, relictis Athenis in Siciliam emigravit inglorius. Pindarus, quem ^{Plut. in Cim. p. 483.} ne imitari quidem quisquam poterat, te-
ste

hanc ab otioso quodam excogitatam esse. I. GALL.

Sophocli] Certum est, non nisi ex novitatis amore, prælatum esse Sophoclem Æschylo; verum constat etiam, meruisse eum successu temporis hanc palmam, mature satis sibi tributam. Conscripsit nimirum plurimam insignis prorsus elegantiz dramata, multumque auxit Tragœdiarum decus, præterea quoque ordine, accurato judicioque omnes decessores suos multum superavit. Huc apprime faciunt sequentes versiculi:

*Sophocle enfin donnant l'effort à son genie,
Accrût encor la pompe, augmenta l'harmonie,
Intéressa le Chœur dans toute l'action,
Des vers trop raboteux polît l'expression,
Lui donna chez les Grecs cette hauteur divine,
On jamais n'atteignit la foiblesse latine.*

Boil. l'art poet. Chant III.

Hac ratione satis vindicavit vulgi judicia Sophocles, posteritas autem elusit spem ab Æschylo conceptam, qua se aliquando prælatum iri arbitratus fuerat. Interim eadem prorsus fata experta sunt utriusque Autoris Tragœdiæ; siquidem pleræque periere. *Vid. le Fèvre les Vies des Poëtes Grecs.* I. GALL.

Ælian.
var. Hist.
L. 13 c. 25.

Opp. P.
I. p. 515.
P. II. p.
349.

iste Horatio, cum auditores Thebanos nactus esset indoctos, quinquies carmine se superatum vidit a Corinna, quam *porcam* vocabat, ad proverbium *ſus Minervam* alludens. Et sæpius conquestus est nostra etiam ætate terribissimus inter Anglos Poeta, Joannes Drydenius, ea ipsa dramata, quæ Viris in hac arte exercitissimis prælecta placuissent, postquam in scenam ducta fuissent, plausores admodum paucos vel nullos invenisse. Nec deess-

Corinna] Egrege tamen docta fuit elegantissimisque versus composuit Femina hæc. Ceterum *Fontenellius*; nostri sæculi Pindarus, multo humanior est veteri illo. Nec ipsi quidem Corinna sua defuit, a qua vinceretur. Tantum autem abfuit ab illorum Poetarum moribus, qui laudibus satiari nequeunt, virginemque vel maxime amabilem invidis oculis adspiciunt, quam primum eandem calamo inclarescere viderint; ut potius gloriæ sibi duxerit *Desboulteria* nobili feminae prærogativam concedere, nec de victoria cum eadem contendere voluerit. Immo constat, cum data opera quædam ex suis neglectiora paullo relicturum fuisse, si quid forte æmulæ huic suæ ad elegantiam carminis defuisset, nimirum ut teneri huic Musæ tam gloriosæ victoriæ voluptatem relinqueret. Vid. *Hist. des Ouvr. des Sav. Sept. 1681 Art. XIV* p. 132. 133. I. GALL.

Paucos vel nullos invenisse:] Neque vero hæc Comico saltem in spectaculis accidere solent; quin plurimi homines in amplo hoc mundi Theatro mox hilarem induunt ludicramve personam, mox tristiore larva tecti incedunt. Vulgus utique judicandi libertatem sibi vindicat: hic vero quum maximam hominum partem constituat, & ingenio tamen atque iudicio, ad probe

deessent aliorum exempla, qui cum leges theatri haberent perspectissimas, plausum tamen extorquere spectatoribus nequam potuerunt. Quod cum animadverterent rudiores quidam dramatum auctores, nihil prius aut antiquius haberunt, quam ut risum sollicitarent, adeo ut Castelvetrus suo tempore ipsam Salvatoris nostri sanctissimam passionem tam absurde atque indecenter testetur Romæ repræ-

Rymer
of Trag.
p. 53.

cesendum necessario; destituatur, causa per se manifesta est, quare illa, quæ solidum crepant & eruditissimorum quorumvis assensum merentur, paucioribus placere consueverint. Quicumque stentorea voce gaudet, aut lingua maxime volubili instructus est, primas tenet inter Theologos; qui clamando reliquos superare & promptissime fabulari novit, Actorum Antesignanus, Philosophorum præstantissimus salatur: & illa tandem Medicorum est experientissimus, qui circumforaneas agyrtarum grandiloquentias optime imitari didicit. Libri eruditiores negliguntur; quippe qui stupida aut semi-doctæ plebis captum transcendunt. Lexica quærimus, Diaria, scripta in Ana desinentia, & nescio quæ lepida commenta alia: Curiosum scilicet est seculum nostrum & novitatis avidum; sed genio simul indulgens, quodque breviori via erudiri cupit. Rident interim prudentiores, dum certi sunt, eodem successu ex his tricis doctrinam peti, quo in morionum fasciculis remedia sanitatis quærimus. I. HALL.

Sanctissimam passionem &c.] Simili plane impio ausu, quo eandem S. Passionem versibus ludicris, (Galli *Burlesque* vocant) petulantissime descripsit homo ingeniosenequam; ut Autor est personatus Naudæi Mafuratur in Apologia pro Mazarino Cardin. p. 172. THEM.

repræsentatam, ut, qui spectarent, in liberrimos cachinnos effunderentur. Quem Italorum morem imitati videntur

Ger-

[*Italorum*] Non adeo recens est hic scuttrilium interbeccudito amor, quicquid in contrarium objecerit vir quidam non mediocriter litteratus, hoc argumento innixus, quod non essent hujus farinae opuscula, nisi a paucis retro sæculis. At si, quid sentiam, libere profiteri liceat, parum firmo argumento uti videtur. Nonne æque probabile est, periisse scripta ista, quam nunquam composita esse? Tantus profecto præstantium librorum numerus interiit, ut prorsus mirum non sit, pessimos quosque sævitæ temporum ferendæ pares non fuisse. Fortasse post quadringentorum aut quingentorum annorum decursum dubitabunt aliqui, num nostro sæculo cognitum fuerit ridiculum hoc stili genus, quod *burlesque* vocari solet. Immo, licet vatem agere non sim, prædicere tamen facile ausim, ætatem non latura esse vilia ejusmodi scripta, qualia sunt *Ovide en belle humeur*; *Virgile travêtu en vers burlesques* cet. Conservabit fortasse *Scarronii* cujusdam nomen historia, ob deformem corporis sui staturam, ingensque nomen, quod vidua ejus consecuta est. Quod autem ineptiis ejus parcityra sit temporis violentia, quodve nepotes nostri benigne excepturi sint tria ista notissima scripta comica, quibus *Balzaci* favorem posterorum expectere visus est; id sane ut credam, adduci prorsus non possum. Vid. *Entret. de Balzac* p. 372. Inscribuntur autem scripta hæc: *Les Aventures de la Souris*; *La Requête de Scarron au Cardinal*, & *la Requête des dictionnaires à l'academie, par Menage*. Nec negari tamen potest, eadem facile præstantissima esse eorum, quæ in hoc genere exstant. Aristoteles hoc scripturæ genus inter flores retulit Rhetoricos, cap. V. Rhet. Cicero autem in arte Oratoria insignem ejusmodi sententiarum copiam suppeditavit, quæ pro argutiis cum venditarentur,

Germani nostri, qui nullas se consequi laudes posse credunt, nisi scurrilia frequenter immisceant, quæ infimæ plebi ac fæci hominum risum clamoresque excutiant, eoque moriones & gesticulatores immittunt in scenam, qui quicquid inficetum

nihil tamen minus re vera quam argute dicta erant. Tenerrimus, quo posteros nostros amore prosequor, affectus, spesque certissima, fore ut vel nostro exemplo prudentiores facti, vitia sæculi nostri corrigant, in sententia mea me confirmant. Quis vero neget, inter veteres quoque existisse, qui ingenii portentis, acuminibus, vocabulorum lusibus, similibusque ingeniorum male sanorum monstris delectati fuerint, quibusque scurrile scribendi genus (*Burlesque*) cognitum fuerit. *Longinus* profecto & *Quintilianus* non vanam in eliminando hoc quisquiliarum studio operam posuerunt (unde saltim patet, infecta fuisse hac peste eorum tempora) quæ subinde rursus rediit, magnasque in erudito orbe strages edidit. Sed forsitan olim penitus cessatura est lues hæc contagiosa. Fatendum interim, nunquam tanto planctu apud antiquos exceptum fuisse histronicum scribendi genus, quanto nostris id temporibus excipi videmus. Persuasus etiam sum, nullum integrum opus eo stilo conscriptum olim esse a quoquam, quum satis haberent scriptores illi, interspersisse subinde libris suis falsas argutias, æquivoca, acumina verborumque lusus; & quod maxime notari velim, nunquam eos existimo religionis suæ mysteria stilo ridiculo involvisse, quod nostro sæculo factum esse constat. De solo hic Theatro loquor: novum enim *Lucianum* aliosque neutiquam pepercisse suæ ætatis religionibus. I. GALL.

cetum spurcumque ac foedum in buccam venerit, impudentissime effutiunt. Ita vero allici spectatorum numerum, quæstumque augeri ac nomen comparari posse arbitrantur, non ignari, quantum sit hominum dementiorum, qui cum decipi cupiant, dignissimi sunt qui decipiantur. Sed quid moror hæc theatra, quæ ad fallendos paucos, eosque inficetos & ineptos, excitata sunt: ipse orbis universus theatrum est, in quo histrionum quodammodo partes sibi sumunt, qui famam gloriamque & communem mortaliū plausum summa animi sollicitudine sectantur. De Cærolo Patino memorant, quod, cum Basileæ apud Doctorem Medicum divertens ex ejus forte filio, Medicinæ Candidato, quæsisisset, quot partes tradantur Medicinæ, isque e communi sententia quatuor, *Physiologicam*, *Pathologicam*, *Semeioticam* & *Therapeuticam* enumerasset, addiderit ipse quintam, quam omnium primam vocabat, *Charlataneriam* nempe, quam si quis satis non perdidicisset, eum Medici nomine prorsus judicabat indignum. Nec inepte Patinus

cen-

cenfuit; nam ut agyrtas taceam & circulatores, qui in pulpitis & theatris per fora & compita viasque publicas miferæ plebi imponunt, nugasque ac nubem pro Junone vendunt, quotusquisque est hodie Medicorum, qui non *καταίσχυματά* *ἑαυτοῦ* ſua ubique jactet, vividos nimirum latices, olea incombufta, hieras hermeticas, panaceiam, mumiam magneticam, aurum potabile, pulveres vipe-reos gemmatos, befoardicos, theriacales effentias, tincturas, & id genus remedia alia ſexcenta, quæ novis nominibus, Arabicis dicam an Abracadabracis, involvunt. Enim vero non in Medicis tant-

Jactet] Vocabulo Græco utitur Orator noſter ex tribus aliis composito, quod *excellentiffimas manuum operationes* ſignificat. Elegantem in linguis Græca & Latina ſonum edunt voces ejusmodi, ex pluribus aliis compactæ; ſi debito in loco adhibeantur. Gallica quoque lingua quondam id genus vocabula admittebat, hodie vero res aliter ſe habet. Conf. ea quæ *Coſteus de Theſauro chryſochryſide* ex Comœdia captivorum Plautina dixit, cujus interpretationem Gallicam ille dedit præſtantiffimam. I. GALL.

Abracadabracis.] Notiffimum eſt, ſuperſtitioſos huic voci virtutem magicam tribuiſſe, ad pellendos morbos facientem, ſi ſequenti ratione ſchedulæ inſcripta amuleti ad inſtar collo appenſa fuerit:

tantum quæſiveris Charlataneriam, quin
 potius ubique se prodit inter eruditos,
 qui se Diis proximos esse arbitrantur, si
 plausum, quem non minus quam vitalem
 auram studioſe captant, fuerint consecu-
 ti. Qua de re cum pauca verba ad vos
 face-

a b r a c a d a b r a

a b r a c a d a b r

a b r a c a d a b

a b r a c a d a

a b r a c a d

a b r a c a

a b r a c

a b r a

a b r

a b

a

I. GALL.

Charlataneriam] Cum fines Charlatanerie non vi-
 deantur satis definiti, non abs re erit, si hic discrimen
 Charlatanerie, Pædantismi, Galantismi, Machiavel-
 lismi litterarii adjiciatur. Charlataneria cum Pædan-
 tismo & Machiavellismo conjuncta est, ita ut omnis
 Charlataneria sapiat speciem Pædantismi, & Machia-
 vellismi, licet non omnis Pædantismus & Machiavel-
 lismus speciem Charlatanerie. Charlatanerie propri-
 um est: Mundus vult decipi; in cujus studio *judicium*
 magis corruptum est, quam *voluntas*. Pædantismus au-
 tem, qui vetustati addictus est, & in rebus nullius usus
 versatur, prodit eõdem cum intellectus, tum volun-
 tatis morbos. vid. Ferrarii Orig. linguæ Italic. p. 226.
 Clericum Patrhas. Tom. 1. pag. 250. Huberum Or. de
 pædantismo. CHAR.

Consecuti] Ita Horatius de se ipso satis glorioſe ce-
 cinit:

Me doctarum hedera præmia frontium

Dei miscens superis . . .

facere constituerim, Auditores, oro vos quæsoque, ut animis benevolentissimis linguisque faveatis.

Quemadmodum circulatorum sua plerumque privilegia & diplomata jactare solent, titulosque adsciscunt miros & portentosos, ita in Orbe erudito universo non pauci deprehenduntur, qui novis honorum titulis decus præcipuum ac famam quærunt. Nota sunt in Hispania Archi-Cosmographorum, Archi-Historiographorum, Archi-Mathematicorum nomina, quibus si qui fuerint a Rege decorati, ii demum in studiis illis, in Historia, Mathesi aliisque, principatum gere-re existimantur. Quis Italorum nescit Academias, quæ raris ac ridendis nominibus celebrari se gestiunt, quales sunt Argonautæ, Seraphici, elevati, inflammati, Olympici, Parthenici, Inthronati, tum & obscuri, immaturi, infœcundi, obstinati, offuscati, otiosi, somnolenti, inhabiles, phantastici. Quin ipsa etiam
no-

& paullo post:

*Quod si me lyricis vatibus inseras,
Sublimi feriam sidera vertice.*

Lib. I Od. I. I. GALL.

Inhabiles, phantastici &c.] De his ac similibus per-

nomina ex Italis aliqui mutare consueverunt,

lepidis Italorum Societatibus confer Morhofium L. 1. c. 14. Polyh. Struvium Introd. C. X. & in Supplem. p. 153. Reimannum P. 1. Hist. Lit. L. 1. p. 107. seq. Eadem scilicet sunt horum Collegiorum in rem Literariam merita, quæ fuerunt olim sociorum Cæsianorum, Carpophororum, Phonscorum, Disquisitionum etiam, Scrutantium, Pythagoræorum & reliquorum, de quibus omnibus vere dicas illud Fabulatoris:

Mons parturibat - -

Eratque in terris maxima expectatio.

At ille murem peperit. Hoc dictum est Tibi,

Qui, magna cum minaris, extricas nihil.

Phædrus L. IV 21. Optarem interim, ut licuisset Christ. Junckero Commentarium absolvere, quem nos de societatibus his Literariis expectare jussit. I. HALL.

Paucae dantur in Italia Civitates, in qua non societas quædam ridiculo prorsus, immo parum honorifico nomine insignis, inveniatur. In Germania quoque hujus generis aliqua exstat; in Anglia autem nihil simile novi. Suppono enim, academias non esse illas societates, quas Spectator *Coteries* vocat. Tom. I. p. 52. p. 86. 152. 194. 371. cet. Nec in Gallia quicquam horum mihi innotuit, ubi Academia quæ *la Française* audit, adeo modesta fuit, ut constanter rejecerit tributa sibi nomina *Academie des beaux esprits, Academie d' Eloquence, Academie eminente*: Quare historicus ejus observat: *qu'au choix du Nom qu'elle a pris, Nom qui n'a rien de superbe ni d'étrange, elle a témoigné peut-être moins de galanterie; mais peut-être aussi plus de jugement & plus de solidité que les Academies de delà des Monts, qui se sont piquées d'en prendre ou de mystérieux ou de bizarres, tels qu'on les prendroit en un Caroussel ou en une Masquerade, comme si ces exercices de l' Esprit étoient plutôt des debauches & des Jeux que des Occupations sérieuses.* vid. Hist. de l' Acad. Fr. T. II. Ut autem ostendamus, quam ridicula fuerint nomina hæc, duo exem-

runt, tempore imprimis Pauli II Pontificis, quo Majoragius alique, exemplo Pomponii Læti, abjectis nominibus, quæ

Naudé
Mascurat
p. 79. 83.
seq.

nova

pla suffecerint. Primum nobis *Academia degli Intrinati* Sienzæ instituta suppeditabit. *Intrinati* idem sonat ac stupidum vel hebetis ingenii esse, & in origine sua spectatum hominem indicat, qui fulmine tactus est mentisque usum amisit. Secundum autem *Academia della Crusca* suggerit Florentiæ orta, quæ Dictionario Linguz Italicz edito inclaruit, & exemplum eo ipso Academiz Gallicæ prævit in Vocabulario suo magno adornando. *vid. Monconys premier Voyage d'Italie, Naudé dialogue de Mascurat, Pelisson Histoire de l'Academie Franc.* *Crusca* sermone Italico *furfur* denotat, sive omne illud quod ex farina probe cribrata residuum est. Num, quæso, cura Academiz hujus indefessa, qua linguz suæ puritatem restituebant, convenientiori vocabulo exprimi potuisset? I. GALL.

Nomina mutare consueverunt] Plerique, ut eruditum nescio quid sonarent & eruditionis eorum, quæ ea gerebant, opinionem quandam in animis legentium excitarent. Fuerunt, quibus non nisi Græca nomina ad palatum essent; inter quos mihi semper ridiculus maxime visus est Medicus ille, qui pro nomine Gallico *Sans Malice*, Akakian vocari se voluit. Alii levi immutatione nomini suo gratiorem dare sonum conati sunt, ut qui pro Petro Pierii, pro Perezio Petreji, pro Voutio Vulteji & similia nomina adscivere. De Balfacio Gallo refert Sorellus in libello *de la Connoiss des bons libr.* c. 2. p. 28. eum, spreto Guezii, quod a parentibus acceperat, nomine, a prædio, quod possidebat, cognomen mutuassee, majore in pretio scripta sua penes lectores fore existimantem, si ex nobilissima familia Balzaciorum d'Entragues prognatus crederetur.

Menagius tamen *Antibaillet* p. 3. seq. has accusationes Balzacio intentatas seu calumnias refellit. I. GALL.

nova ipsis videbantur, vetera illa Romana

Vide de nominum mutatione præter alios notiores, Anonymum in Rabi *Bibl. Librorum novorum Belgica an. 1694. mense Majo & Junio pag. 1528. seq.* KEND.

Eo usque processit perversa hominum phantasia, ut pretium rei cujusvis pro grato ingratove nominis ejus sono metiretur. Sola nomina sæpius vel felices vel infelices reddiderunt multos. Facile esset infinita hanc in rem proferre exempla, cum recentiora tum antiquiora. Observasse jam sufficiat, morbum hunc omnibus sæculis, vitæ generibus populisque communem esse, siquidem Reges, Principes, Imperatores, Papas, Hebræos, Græcos, Romanos eodem infectos videmus. En singulare prorsus exemplum, unde intelligere simul licet, quantum commodi gratioris soni nomen adferre queat, quod ex scripto *des Accordii* mutuaturus sum, licet forte Lectores mei tanti autoris testimonium in re tantilla vix expectaverint. *L' allusion*, inquit, *du mot* Regillianus *lui servit tant que sans autre occasion il fut élu Empereur, l'un de ceux qui est nommé entre les trente Tyrans: En la vie duquel Trebellius Pollio dit, qu'après la mort de Ingenuus les Soldats étans à table & devisans, à qui il falloit donner l' Empire, un nommé Valerianus commença de dire: d' ou vient ce mot Regillianus? A Rego, répondit un Soldat. Puis un certain, qui avoit autrefois étudié en Grammaire, éplûcha ainsi, Rex, Regis, Regi, Regillianus. Tellement qu'un autre suivit & dit: Ergo nos regere potest & rex esse. Sur quoi tous les Soldats, par une acclamation militaire l' eleurent Empereur. Desorte que l' on voit par là, que ce n' est pas sans raison que Platon en son Cratyle dit, qu' on se doit étudier de donner aux Personnes de beaux noms. &c. vid. Bigarrures des allusions Chap. XI. I. GALL.*

Ita multa e contra Heroum Græcorum nomina ignota nobis mansisse, sunt qui arbitrantur, quod illorum in carmine Græco rationem non commode habere posset Homerus. Nec hoc loco præmittendum,

mana revocabant. Sed ut ad titulos redeamus, non sunt tacendi hic duumviri, Julius Cæsar Scaliger & Gasparus Scio-
ppius. Ille enim e Principum Vero-
nen-

quod de *Gilb. Burneto*, Episc. celebratissimo, narratur. Scripserat is sub auspiciis Regni Wilhelmi III libellum, quo ejus in Angliam jura defendit, inter alia id quoque, quamvis haud acriter, urgens, quod bello sibi obnoxiam reddiderit. De hoc cum in Parlamento quæstio agitaretur, & quidam alludendo ad nomen *Burnet*, primum vel mustitando dicerent: *Burnet; burn it*; mox una voce omnes *burn it, burn it* clamabant, quo factum, ut publice liber igne cremaretur. VAND.

Vetera illa Romana] Huc pertinent membra Societatis Abbreviatorum Romanæ. Ex gr. Philippus Geminianus, de quo Jovius in *Elog. n. 40. p. 96.* adsumfit nomen Callimachi; Jacobus Pontanus Joviani; Jacobus Sannazarius Actii Sinceri. Vide plura apud Platin. *Vit. Pont. Rom. Vita Pauli II. p. 331.* Arisium *Cremona litter. T. I. p. 312*, Struvium *Act. Liter. Fascic. IV. p. 1.* Ferrarium *Opp. a Cl. Fabricio ed. p. 110. 11.* & Stempelium de *Societ. Abbrev. p. 4.* CHAR.

Jul. Cæs. Scaliger] Is variis locis multa de se prædicat, e. g. Epistola quadam ad Augerium Ferrerium pag. 256. edit. 1600. 8. speciatim de familiarum suarum splendore eadem Epistola p. 257. item Oratione in luctu Audecti Cæsaris filii, p. 323. CHAR.

Multa Scaligero objecta fuerunt: dicacitas, iracundia & imprimis immodicæ laudes, quibus se ipsum extulit. Nihilo minus tamen inventi sunt viri magni, qui elogiorum horum elogia fecerunt. *Vid. Entret. de Balzac p. 91. seq.* Tam cupidus nimirum gloriæ, & inclarescendi avidus quasi fuit, ut ne a mendaciis quidam, quo ambitioni suæ satisfaceret, abstineret vid, not. seq. I. GALL.

ensium de Scala sanguine se ortum, responsis prudentum in Academiis pluribus ambitiose corrogatis, docebat, Criticum-

Ambitiose corrogatis docebat] Tam perverso quidem inclarescendi pruritu, ut Scioppius adversarius, in hoc ejus de Vita Parentis & gente Scaligera scripto, vix octo phyliras exsuperante, ultra 499. imposturas detexerit Conf. *Nandai Mascarat* p. m. 24. Intelligunt quippe hi boni Viri, quam pulchrum sit digito monstrari & dicier hic est:

*Vir mactus omni laude, seculi decus,
Princeps senator literaria rei,
Cui Phæbus ipse affurgit, & fasces suos
Submittit omnis Eruditorum chorus.*

THEM.

Valde dissentiunt eruditi in Genealogia Scaligeri tradenda inque stemmare ejus a Principibus Veronen-sibus derivando. Et quod maxime mirandum, quivis eorum sententiam suam pro opinione ubique hodie recepta venditat. *Tous ceux, inquit Teissier, qui ont parle sans passion de la Genealogie de Scaliger, ont tombé d'accord, qu'il étoit descendu de l'illustre Famille des Scaligers, Princes de Verone.* En contradictoriam terminis: *Jules Cesar Scaliger*, Baelius inquit in Dict. art. Verone, se disoit issu de cette maison - - - Peu de gens croient aujourd'hui, qu'il fut bien fondé. Eadem fere ac Baelius ratione, ea de re loquitur Arnaldus: *Scioppius, inquit, fut passer pour une fable sa prétendue naissance des Princes de Verone; en quoi les personnes les plus judicieuses conviennent maintenant qu'il avoit raison.* vid moral pratiq T. III. p. 25 Tandem omittendum non est, quod *La Motte le Vayer* de 499. imposturis scripsit, quorum in animadversione precedenti mentio facta est, nimirum, qu' une Accusation si étendue & si pleine d'animosité se détruit elle même. vid. *Teissier* p. 150. I. GALL.

ticumque se, Poetam, Medicum & Philosophum venditabat: hic vero, nobili pariter profapia juratis testibus asserta, hoc vulgo elogio conspiciebatur: *C. Scioppius, Patricius Romanus, Eques S. Petri, Consiliarius Imperatoris, Regis Hispaniarum & Archiducis Austriae, Comes Palatinus & Comes de Claravalle.* Prætermitto exempla eorum, qui ut multo inferiores Scaligero & Scioppio fuerunt doctrina, ita id unice spectarunt, ut longam ostentarent titulorum seriem, quod id plurimum valere existimarent ad conciliandam eruditionis opinionem. Et sæpe utique miratus sum patrum nostrorum ambitionem, quippe qui Illustrium, Excellentissimorum, Clarissimorum, Spectabilium compellationes, olim Principibus tantum Regibusque ac Senatoribus Romanis concessas, in Scholam transtulerunt. Videas hodie, ut loquitur Vir elegantis ingenii, multos vocari velle Clarissimos, qui extra mœnia Civitatis prorsus sunt incogniti; Magnificos, quos urget res angusta domi; Consultissimos, quibus parum aut nihil consilii; Excellentissimos,

Mabillon.
de Re Diplom. L.II
Spanhem. de
usu Num.
p. 605.
Lilienthal
de Mach.
Litter. p.

152.

tissimos, quos vel tyro antecelleret. scientia. Enimvero cum olim Carolus Magnus, Romanorum Imperator, in inscriptione Libri, quem de *Imaginibus* contra Græcos scripsisse traditur, *Viri Excellentissimi & Spectabilis* elogio mactetur; quis est hodie inter Doctores umbraticos,

Excellentissimos] Ita olim Francorum Reges compellati sunt. Exstat enim in Codice Carolino Epistola XLII. *Dominis nobilissimis atque excellentissimis filiis Carolo & Carolomanno Regibus Francorum* a Paulo Papa inscripta, teste Mabillonio de Re dipl. L. II. c. 6. §. 7. Idemque testatur c. 1. l. 4. §. 12. eo titulo jam antea Reges Longobardorum fuisse salutados. Ita enim Rotharis Rex, qui primus leges scriptas promulgavit, in edicto Papæ An. DCXLIII. publicato: *Ego in Dei nomine Rotharis Rex, Vir excellentissimus.* CHAR.

Dicet fortasse aliquis, simplicitatem hanc utique laude dignam fuisse temporibus Joannis de Vert in Gallia; verum sine ratione. Inveniuntur enim ejus rei exempla & eo quo vivimus, sæculo. Ne tamen modestiam superstitum hic lædamus, sufficit adduxisse exemplum Regis Galliz, qui 700 annis post supra memoratos & in proxima adnotatione memorandos vixit, Francisci I. nimirum, qui quum magnificis ampullatisque titulis integras implere potuisset paginas, primarium se Regni sui nobilem (*le premier Gentil homme de son Royaume*) dicere satis habuit. I. GALL.

Spectabilis] Prostat opus opera *Eli Philii*. seu Eliæ Philyræ h. e. Io. Tili editum in Gallia 1549. hoc titulo: *Opus Inlustrissimi, & Excellentissimi, seu Spectabilis Viri, Caroli Magni, nutu Dei, Regis Francorum &c. contra Synodum, quæ in partibus Græciæ pro adorandis imaginibus stolidè sive arroganter gesta est.* M.

cos; cui idem (quandoquidem usus est vocabulorum tyrannus) jure optimo maximo non competat: ut insanire prope modum videantur hoc tempore, qui apud nos, ut Bullialdus quondam inter Polonos, Excellentiae compellationem non

Bullialdus] *Mens. Boullaud Math. etant en Pologne, comme on le traitoit souvent d' Excellence, vint à s'en facher, disant qu'il ne méritoit pas ce nom là. Quelqu' un alors luy repliqua, qu'il ne devoit pas s'en facher, qu' en Pologne on le donnoit à tout le monde. v. Colom. Mel. Hist. pag. 13. M.*

Excellentia] Pulcre de hoc titulo lusit Professor quidam ad alterum his versiculis:

*Excellentia Claritasque vestra!
Quod deridicule mihi tibi que
Dant nomen titulotenus Studentes,
Instar iridis aestimare par est;
Formosissimus arcus ille picta
Gemma luce coloribusque pulcris,
At mendax sine rebus est imago.*

quos e Seldeno de titulis honorum refert Tenzelius Colloqu. Menstr. An. 1697. p. 761. In Rosini Lentilii Miscellaneis Medico - Practicis p. 608. seq. habetur Theodori Caroli D. & Physici Leomontani in Ducatu Würtembergico ad Parochum quendam Medicastrum Epistola, in qua hic *Urinosæ Claritatis* nomine aliquoties compellatur. SCRIB.

Excellentia compellationem non admisit.] T. C. litteratorum nostra ætate non postremus, Excellentiae titulum majorem in modum affectare, ab omnibus qui ipsum compellarunt, narratur. Audiamus Severini a Clamoribus (h. e. Ernesti Martini Plarrii) verba ex Epistola de vita, studiis & moribus T. C. Amst. 1706. im-

non admiserit. Quin & eo processit sub ipsis instauratæ eruditionis initiis honorum cupiditas, seu titulomania, ut non deessent, qui Bartolum Jctum, velut alterum cultioris Orbis caput, invictissimum

pressam p. 4: *Risum tene, quæso, si tibi dixerò, hunc ab extraneis sese advenantibus excellentis viri titulum, tanquam summo jure sibi debitum, poscere, quum sterquilinio quam homini sit similior? Mibi sane, quum consue- to apud nos Domini nomine illum salutasssem, regessit pro- tinus: Comitem nescio quem se accessisse, qui variis de rebus secum fecerit sermonem, dixeritque inter alia: Crede mihi, Vir Excellentissime (Eur. Excellentz kam mir glauben &c.) ut moneret, hac neque alia ratione ferve se exterorum adloquium. SAL.*

Titulomania] Nihil enim multos Semi-Eruditorum magis titillat, quam si per titulos novi quasi homines fiunt, & futilia ipsorum Schediasmata perpetuum profundæ eruditionis Echo resonant. Sic bene ille in pago Ludi-Moderator, cum nemo alius dignis titulis eum ornare vellet, de se ipso prædicare noverat: *Ego sum Rector, Con-Rector, Cantor, & omnia tresque, & sic vera, Omnia in omnibus.* Cum quo (ut Charletanos Politicos aliosque nugivendulos taceamus) conferri meretur scholæ cujusdam oppidanæ Rector, iconem suam sequenti titulo ornans, nescio, an onerans: *A. P. Casarea & Imperiali auctoritate, Artium Liberal. Doctor & Poeta Laureatus, Societatis Germanicæ Archivarius, Lycei N. Director supremus, Scholarum Germanicarum Inspector, Collegarum Gymnasii Senior, & puerorum chori currentis Ephorus &c. &c.* I. HALL.

Invictissimum] Adeant, quibus talia legisse volupe est, Fichardum in vitis Jctorum, & risum creberrime movebunt inepta præconia, quibus primos Juris inter-

num vocarent. Taceo Scholasticorum elo-

pretes ornatos deprehendent. Sic Azo *Fons legum, Vas electionis, Numen Jure-Consultorum & Tuba veritatis* ; Joh. Andreæ, *Archi-Doctor immortalitate dignus, Tuba Juris Canonici,*

Rabbi Doctorum, Lux, Censor, norma que morum ; Baldus *Juris utriusque Monarcha divinus, qui omnia scivit*, alii aliter, sed æque stolide, sæpius blaspheme, cognominati fuerunt. Non minus bilem movent Fortunatus, quem *Scholasticissimum*, Ryckelius, quem *Doctorem Ecstaticum*, Halesius, quem *Irrefragabilem*, & Alanus ille, qui tria, qui septem, qui scibile noverrat omne, quem *Universalem* appellarunt. Conf. Beyerri Spec. III. Notit. Aut. jurid. p. 38. & de Scholasticis Baillet T. I. c. 13. quod integrum de titulorum præjudiciis tractat. THEM.

Idem Elogium Alphonso Tostato Episcopo Avilenſi datum etiam est:

Hic stupor mundi, qui scibile discutit omne.

I. GALL.

Taceo] Nec minus tamen huc pertinent, qui cum forte unum alterumve ediderint opusculum, *Principis eruditorum* nomen vel ambitiosius affectant, vel acclamari sibi impune patiuntur. Quibus tamen metuendum, ne idem eveniat, quod Tibicini illi, cui *Principis* nomen erat, apud Phædrum Lib. V. Fab. 7, qui, cum Chorum ipso intrante verba occinere audivisset:

Latave, incolumis Roma, salvo Principe, sibi eum honorem deferri stulte arbitrabatur. Posset & hoc loco eorum tangi ambitio, qui titulos inanes nullo alio lucro redimunt, quam ut alios se doctiores prudentioresque longis parasangis antecedant: sed ad hos spectant verba, quibus Jupiter apud eundem Lib. IV. Fab. 35. hircos indignantes, quod capellæ barbam impetrassent, solatur:

Sinite illas gloria vana frui:

Et usurpare vestri ornatum muneris,

Pares alium non sint vestra fortitudinis. SER.

Baillet
Jug. T. I
p. 205.

elogia Doctoris Angelici, Seraphici, subtilis, illuminati, mirabilis, universalis, fundatissimi, resolutissimi, quæ totidem Scholæ Doctoribus κατ' ἐξοχήν fuere concessa. Illud vero perridiculum, quod de M. Jo-

Nota. anne Segero, *Poeta Laureato & Ludi oppidani Wittebergenſis Rectore, a viris fide dignis relatum accepi. Curaverat in tabula ænea depingi Christum crucifixum, quem Segerus ille sub cruce stans Laconice compellabat verbis ex ore ipsius

Scholæ Doctoribus] De horum titulis multa deprehenduntur apud Triebchovium *de Doctoribus Schol. L. IV.* Mollerum *Homonymoscopia Sect. III. Cap. V. p. 878.* & Baillet *Jug. des Sav. T. I. CHAR.*

De M. Joh. Segero] Mihi eadem fabula relata est de M. Joh. Peiskero, Poeta itidem coronato, & Scholæ Witteberg Rectore, & quidem ab illo, qui semetipsum imaginem hanc possidere prætendebat. Verum quicquid sit

- - - *mutato nomine de Te*

Fabula narratur.

I. HALL.

* Is natus Gryphiswaldiæ 1582. a Reimaro Seltrecht JCto & Com. Pal. ob facultatem scribendorum versuum Laurea donatus est, deinde Vitembergæ Con-Rector, paulo post Phil. Magister ac demum Rector factus scholæ oppidanæ, scripsit Lexicon Quadrilingue, Orationes & Poemata, & in ipsa schola, dum officio suo fungitur, forti apoplexia correptus, altero post die decessit 1637. die 14. Mart. Conf. *Buchneri Dissert. Acad. CCCXIV. p. 387. M.*

us emissis: *Domine Jesu, amas me?* Ad quæ Salvator cum amplissima honoris præfatione de cruce respondebat: *Clarissime, pereximie, nec non doctissime, Domine Mag. Segere, Poeta Laureate Casaree, & Scholæ Vitebergensis Rector dignissime, ego amote.*

Neque vero inficiandum, multum omnino ad fallendos imperitos & indoctos referre, quo quid titulo quave appellatione veniat, quod illi non ignorant, qui vel libellos emittunt in publicum, quibus opus est suspenſa hedera, vel ad lectio-

Ego amo Te.]

Quis noget, huic socium quem possis jungere, dignum,

imo terque quaterq; dignum esse Rabulam, amici album sequenti Inscriptione (& properante quidem calamo) locupletantem: *In singularem Domini Possessoris honorem propria manu sua hac addere non gravatus est ejusdem Patronus & Fautor benevolentissimus: Tit. plen. Dnus P. N. J. U. Licentiandus & Practicus per integrum triennium longe meritisſimus, Advocatus juratus, Patronus causarum ordinarius, & omnium tam Actorum, quam respectivè Reorum defensor promptissimus, acerrimusque, p. t. quatuor proxime adjacentium pradiorum constitutus magistratus supremus & judiciorum ibidem administrator primarius. Dextra pennaque festinante, ob binæ fatalia hoc ipso die observanda. N. . . A. post genitum humani generis gaudium MD CXCI. die 3. Quintilis. &c. THEM.*

Sartor.
Giffertio
Bis tert.
tit. 20.
p. 559.

lectiones aut declamationes publicas populum invitant. Nam ut a declamatoribus faciam initium, omne tulisse punctum sibi persuadent, qui materiam selegerint ratam auribusque dignam. Quo pertinet illud, quod de Alano de Insulis refertur, qui cum se de Trinitatis mysterio publice verba facturum divulgasset, incredibilem hominum multitudinem concitaverat, quorum curiositatem castigaturus, ascendit quidem in suggestum, verum cum pauca verba protulisset, *sufficiat vobis*, dixit, *vidisse Alanum*, ac protinus iterum descendens omnium expectationem fefellit. Atque hinc excogitatum apud nos Pansophorum vocabulum videtur ab his

Pansophorum] De his graviter queritur Cl. Lilienthal in Machiavellismo Litter. p. 96. his plane verbis: *Inter ineptos gloria, per promissa multa, caupones numerantur, qui in Academiis Collegia Pansophica morosepsimo indicunt. Hanc Pansophiam profiteri, & sub splendido ejusmodi titulo juventutem decipere numisque defraudare, plurimis admodum solemne est: sed solemnis simul est insania. Quantus enim, quaeso, furor, ipseus Dei, qui solus scit omnia, invadere jura? Quanta stultitia, docere aliquid velle, quod in rerum natura non datur? quam misera etiam ista est Pansophia, quae ultra sex ad summum disciplinarum circulum non extenditur? Profecto, aut me omnia fallunt, aut nimis stu-*

his, qui ut quæstum faciant, omnes Philosophiæ aditus, omnes recessus se reclusuros jactitant, cum vix tamen emarcidam

pida oportet fuisse ingenia Philosophorum antiquorum & recentiorum, qui ferme omnem ætatem sapientia dederunt, quam nostris juvenibus a Philosophis illis datum est emetiri unius anni tempore. Publici coerceri lege hominum ille furor, ex judicio Morhosi Polyh. T. I. L. 1. G. 1. §. 24. deberet; siquidem his Magistris potentissima ad ignorantiam via sternitur, omnis solida doctrina evertitur, in cathedras, in forum cruda studia propelluntur, pro Philosophis jejuni & strigosi terminorum nomenclatores, pro Mercuriis stipites & trunci ubique in seculi nostri infamiam triumphant. M.

Omnes aditus se reclusuros jactitant] Memorandi hic etiam, qui eruditos ad velitationes literarias de quovis argumento invitant. Quo in genere jactantiz nescio an quisquam superarit Franciscum a S. Augustino Macedum, virum equidem omnibus ingenii dotibus ad miraculum instructum, maximum tamen simul, si quis alius, Thrasonem literarium. Is Romæ anno 1658 per triduum, & paulo post Venetiis per integros octo dies ad solvendas, quæ sibi a quocunque eruditorum ex omni scientiarum ambitu proponi possent, difficultates, se obtulit; sicuti testatur Gregorius Leti *Italia imperantis L. 3. c. 3.* In mentem venit hic Lullistarum & Kuhlmanni inprimis, qui quemlibet de quavis re vel extemporalia carmina fundere, vel copiose, ornate, promte, ad stuporem usque differere; imo stupidos etiam & omnium rerum ignaros unico scripto suo docturum spondit, libros doctos, novos, utiles, omnium scientia plenos levissima opera edere. Vid. ejus *Prodromus Quinquennii mirabilis.* CHRIS.

Memorari hic quoque poterat Petrus de Montmaur, de quo supra, ex ipsius quidem Biographi ejus nuperimi de Sallengre consilio, cujus verba huc transcri-

dam quandam ac elumbem Philosophiæ
par-

bemus. Ita vero ille : *Je ne saurois passer sous silence un trait propre à faire connoître sa forfenterie, s'il faut ainsi dire. On sait que les Professeurs sont tenus de faire des leçons publiques. Montmaur avoit négligé pendant long-tems son devoir à cet égard, mais à la fin craignant qu'on lui ôtât sa Chaire, il fit afficher qu'il expliqueroit publiquement HESTCHILIS Grammairien Grec. Il promettoit dans cet affiche des choses magnifiques en termes extrêmement pompeux, qu'on nommeroit en Latin sea - quipedalia verba, bullatz nugæ. La voici toute entière. Si on fait une second edition des savantes Dissertations que M. MENCKE vient de publier sur la Charlatanerie des gens de Lettres, de Charlataneria eruditorum, on pourra fort bien y faire entrer nostre Montmaur.*

Cum Deo PETRUS de MONTMAUR, Græcarum Literarum Regius Professor, Hesychii recondita eruditione refertas Glossas visendas, fruendas proponet, lectissimis parenchiresibus earundem præstantiam patefaciet; Autorem eximium non fuisse alienum a Christianis pietatis nostræ sacris, præfationis epicheremate demonstrabit; arduis vocibus explanationem asseret, vetustis novitatem, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem, fastiditis gratiam, dubiis fidem, in omnibus vero Deum quæret & in Deo omnia, quo digna (ipso faciente) proferentur, ne quid piis cogitationibus, his præsertim sacris statis ceremoniis & esurialibus feriis, pereat. Τα καλὰ ἔγω. Die Martis hora 7. antemeridiana, in Auditorio Franciæ novo.

-)) Remarquez qu'il destine pour ses leçons, une heure où
)) presque tout le monde dort, savoir à sept heure du matin.
)) Aussi n'avoit il presque pas d'Auditeurs, & on l'appel-
)) loit par derision la Voix de celui qui crie au desert. V.
)) Hist. de Pierre de Montmaur Preface pag. 71. sq. VAND.

partem satis absolvant & exhauriant. Plura dicturus eram de iis, qui speciosis nominibus Auditores ad scholas suas pertrahunt & allecant, nisi verendum mihi esset,

Pertrahunt & allecant]. Quales sunt qui se viam monstraturos ad obeundum Consilarii intimi munus, vel arcana statuum intima referaturum, vel artem discescendi gratis docturos spondent, non minus interim ad Grammaticos Logicosque cursus parati, ut similes videri possint illi, qui in celebri Academia publice valvis hanc schedulam affixerat: *Quisquis opus habeat Bibliothecarii, vel Secretarii, vel Praeceptoris, vel Familiarii, vel Servuli, mea utitur opera.* VAND.

Ecquis Dominum emere cupit? Sic Diogenes in foro publico clamabat, ubi venum expositus erat a Piratis, qui eum ceperant inque servitutem suam redegerant. Quumque adstantium quisquam, *Quam artem doctus esset*, interrogaret, statim respondit: *Hominibus imperare nobis.* Roseli, celebris ille Roseli, qui itineribus suis per universum inclaruit orbem, cujus & vita in Hollandia typis vulgata est, Roseli ille inquam, qui adhuc (A. 1716.) in vivis est, Hagæ Comitum celebratissimam incolens Tabernam *Caffeariam*; verbo, omnium circumforaneorum sui generis facile princeps, majus quid fecit illo, quod in observatione praecedenti relatum est. Offerebat quippe prolixas satis literas petitorias magistratui Ultrajectino, rogabatque, ut vel Professor Linguarum Orientalium & Occidentalium, vivarum & mortuarum, Mathematicarum, Philosophiarum, Historiarum, imo ipsius etiam Theologiae, si placeret, constitueretur; vel ut saltem praeparatio venditioque libera potionis, quam *Caffe* vocant, sibi permitteretur Quo obtinebas, ut ultimae petitioni anhueret Magistratus. I. GALL.

Multum vero imprimis ad fascinandos Auditores memoria valet, promptae praesens, sitque eam natura bene-

fet, ne aliqui minus æquo animo laturo
fint, artes suas fraudesque tam manifeste
prodi.

Venio

scio acceperis, five arte aliqua, quam multi jactant,
comparaveris. Memini, cum in Fr. Academia studiis ope-
ram navarem, Professore quendam extra ordinem sa-
pissime in suis lectionibus historicis ad variarum genti-
um Commentarios, Gallorum imprimis, provocasse atq;
integras paginas prompte recitasse, quod dum faceret,
ipsum librum Auditoribus cum stricto gladio porrige-
bat, continuo, *confodite me*, inquires, *si vel verbulo*
erraverim. Idem nunquam nisi gratis prælegebat, &
si quis pretium offerret, eum torvo vultu intuens acri-
ter increpabat, quod suam doctrinam ære pensari pos-
se crederet. VAND.

Annotationis hujus Autor Professore hunc non
indicavit; verum oculatum se hujus historiae testem fu-
isse adseverat. Nescio an non Justus Lipsius hic for-
tasse intelligendus sit: invenio enim in elogio ejus
(*Teisner T. II. Add. p. 389. Ed. Ultraj. 1696*) historiam
quandam huic valde similem. Non alia certe differen-
tia occurrit, quam quod ibidem de solis Taciti annali-
bus, hic autem in adnotatione de omnium regionum
& Galliz præsertim historicis sermo fit. Memoriz
quippe infixerat Lipsius Annales Taciti; spondebat-
que, se ad verbum recitare posse omnia loca operis hu-
jus desiderata, consentiens quoque, ut stricto pugione
adfisteret sibi aliquis, eumque corpori suo immitteret, si
vel verbulo ab autore suo discessurus esset. I. GALL.

Tam manifeste prodi] Mundus scilicet opinionibus
regitur, & decipi vult. Vix Gajus Micta sua ex cen-
tum libris corrasa, & aliquot mensuræ pondo excedentis
Auditoribus balbutiente lingua prælegere novit, qui
nilominus eodem thrasonicis Programmatibus alli-
cro conatur. Atque, si hæc forsitan pia fraudes succes-

Venio ad librorum titulos, in quibus nihil

su careant, emissarios subornat & coryphæos, qui corrupta vina commendent aliis & tantum non pro Falerino obtrudant. Alius ex reliquorum contemptu sibi gloriam parare audet. Mevius nova inventa creper, & methodos recens a se excogitatas ubique extollit. Verum quis omnes tot Circulatorum machinationes re-
censeat? I. HALL.

Citius ille:

Myrmecum populos numeret, Lybiaque cicadas.

Redit hac occasione in memoriam ille septem Artium Magister, qui uno impetu XXI. Collegia quotidie habenda ex valvulis intamarat, a Conticinio lecturus usque ad medix noctis inclinationem. Idem tres reliquas horas aptissimo consilio distribuens, unam prandio, alteram cœnæ, tertiam denique, partim somno, partim reliquis negotiis (præparationi imprimis ad tot Collegia) assignaverat. Quid vero, si hoc non est plurimum vitæ tempus Auditorum commodo consecrare velle? Sic excusandus est vir diligentissimus, sit aut cum Cantero horas ad clepsydram diviserit, aut cum seniore Vossio ipsum etiam Schraderum non ultra alterum horæ quadrantem confabulari secum passus fuerit. Q. MARG.

Ad librorum titulos] Cicero orationes contra Antonium appellavit inepte *Philippicas*, ut eo nomine Demostheneas imitaretur, quas ille in Philippum, Macedoniz regem habuerat, vid. Appianus IV. Civil. f. 306. Coloniz anno MDII. editum Lexicon Werdeni sub titulo: *Gemma gemmarum*: quis vero existimaret, titulum hunc indicare lexicon? vide du Gangium præf. gloss. med. Latin. n. 51. p. 41. Prodiit quoque Martini Crusii *corona anni*, quæ expositiones evangeliorum & epistolarum e concionibus Theol. Tubingensium Græco idiomate consignatas complectitur. vid. Gœtzii Principem Græce doctum p. 40. Huc illi quoque pertinent, qui

nihil magis quam fidem desideres : nam cum magnifice plerique instructi sint & nihil non promittant insolitum ac magnum, sæpissime deludunt corvos hiantes. Jucunda sunt admodum, quæ de

Nat. Hist.
L. I. p. 8.
seq.

Græcis C. Plinius Secundus refert, ubi *Inscriptionis*, inquit, *apud Græcos mira felicitas: ἀνέιον inscripsere, quod volebant intelligi favum: alii κέρας ἀμαλθείας, quod Copiæ cornu, ut vel Lactis gallinacei sperare possis in volumine haustum. Jam* *Muse,*

nomina veterum autorum libris suis attribuunt, e. g. Petri Berthault Florus Francicus Paris 1630. Sylvii Florus Anglicus Lugd. Bat. 1651. Joachimi Pastorii Florus Polonicus Ged. 1670. Jo. Nadangi Florus Hungaricus Amst. 1663. Viti Beringii Florus Danicus. Gellii Noctes Atticæ titulum præbuerunt aliis libris, Noctibus Theologicis, Christianis, Genialibus, Solitariis, Africanis, Brixianis, Parisinis, Romanis. Sorellius libro *de la Connoissance de bons livres* p. 4. seq. Machiavellismum hic subodoratur. CHAR.

Insolitum ac magnum] Valentinus Weigelius *Capitulum* suam auream fastuosissima inscriptione commendavit, *quod ad res omnes sine ullo errore agnoscendas multis doctissimis incognita quidem &c.* Saldenus L. II. de libris c. 3. quod agit de *eruditorum thrausonismo*; hic evolvendus p. 317. Contra vanitatem titulorum in libris graviter declamat Dan. Bartholus, cujus verba citat Spizelius in Literato felici p. 423. SCRIB.

Lactis Gallinacei] Curiosa sunt, & lectu dignissima, quæ elegantis Vir ingenii, Naudæus, occasione Distichi:

Musæ, πανδέχαι, ἐγχειρίδιον, λειμῶν, πίναξ, σχέδιον, inscriptiones, propter quas vadium deferi possit. At cum intraveris,

Dii Deæque, quam nihil in medio invenies.

Haec Plinius. Quemadmodum vero hunc morem ipsi paulo post Romani, eodem teste, imitati sunt, ita nostros homines facetissimos titulos excogitasse, mirum nemini videbitur. Hinc tot videas antiquitatum ac elegantioris Latinitatis Thesaurus, quos cum evolves, pro thesauris carbones inveneris; tot Philosophiæ

Afflua divitiis, omni virtute redundans

Gallinæ, ut fertur, lac reperire queas.

ad hunc Plinii locum monet, in cit. Patroni sui Apol. p. 123. 124. THEM.

Quam nihil in medio invenies.] Jo. Riderus, Pastor primo prope Londinum, deinde Episcopus Ladensis in Hybernia, Lexicon emisit Anglico-Latinum, cui Bibliothecæ nomen indidit, quem propterea sequenti Epigrammate perstrinxit Martialis Britannus, Jo. OWENUS:

Quid sibi videndi vult Bibliotheca Rideri?

Unus enim non est Bibliotheca liber.

Verborum cum theca sit hac, non theca librorum,

Lexicon hoc dici Bibliotheca potest.

CRIS.

Ad observationem hanc, bona cum auctoris ejus venia, animadvertere liceat, hoc epigrammate minimum non meruisse Owenum Martialis Britannici nomen. Quid enim exhibet nisi lusum vocabulorum satis puerilem, & ad classem falsarum argutiarum & Quotlibetorum merito relegandum? I. GALL

phiæ ac reliquarum scientiarum Nucleos absque nucleo, arenam sine calce; tot sales & facetias, in quibus ne micam quidem salis inveneris; tot denique Atlantes & Theatra historica, de quibus merito exclames Catullianum illud:

Annales Volusi, cacata charta!

Taceo tot claves aureas, methodos regias,

Taceo tot claves &c.] Spissum enim Volumen his & similibus stultitiæ exemplis repleri posset. Quot quæso Curiosissimi, quot Fundamentales, Peculiares, Elegantissimi & (sit venia verbo) Galantissimi Tituli quotidie oculos nostros feriunt. Illud vero iis artibus efficitur, ut simpliciores ad pecuniam dilapidandam perducantur; maxime, cum hoc plerumque sit librorum fatum, ut quo peiores sint, eo plures reperiant emptores, eo quod paucissimi dignoscere queant, quid solidum creper? Vapulant ob hanc moriam imprimis Germani nostri Patino in Libello Gallico *L'Esprit* dicto p. 188. Referendi autem & huc sunt illi, qui titulos suos ab aliis mutantur: scripserunt e. g. aliqui celeberrimos Viri *Pericula*; quidni Caji charta idem nomen in fronte gerat? quot Calendaria, Memorias, scripta in Ana desinentia, Introductionesve numeramus? nec dubium est, quin impofterum plaustra Cautelarum firmus habituri. Novi certe homuncionem, qui simile quid jam tentavit. At at

O Imitatores servum pecus? ut mihi sape

Bilem, sape jocum vestri movere tumultus!

I. HALL.

Insignem inter hos libros fecundos locum merentur Acta Eruditorum Lipsiensia, ad quorum exemplum tot Acta literaria, latina, germanica, Semi-erudita & nescio quibus aliis Epithetis onerata prodierunt, ut

gias, gradus ad Parnassum, Oceanos macro-micro-cosmicos, clypeos veritatis, ^{Baillet} fortalitia scientiarum, inventaria cerebri ^{Jug. T. I.} C. 13. huma-

idem prope de illis, quod de Aristippo olim dici queat, quem nimirum

--- omnis decuit status & color & res.

Conf. Baillet T. I. des Jugem. c. 13. pag. 534. seqq. THEM.

Macro-micro-cosmicos] Non ignoro Baillettum (p. 531. T. I. Judiciorum) ob hanc Epigraphen insultasse celeberrimi nominis Medico, qui eadem *Notitiam suam de discrimine inter motum aquarum & sanguinis* insigniverat. At enim vero, si libere, quod res poscit, dicendum est, malitiose hic egit censor, aut imperite. Novimus omnes, hominem antiquitus Microcosmum dici, & quoad structuram internam cum ampla Mundi terraquei machina conferri: hac comparatione semel admissa, quid convenientius cum Oceano & qui in illud devolvuntur, fluviis componi possit, quam circumflua corpore toto sanguinis massa, ego quidem nihil invenio, nihilque aliud suo hoc judicio egisse mihi videtur Bailletus, quam ut suam in elegantis Physicis ignorantiam prodiderit. Potiori forsane jure circa *Anatomiam aqua* hæsitabunt Critici rugosi, quam Sancassanus Med. Patavinus nuper publicavit. Conf. Nova Litt. Lips. An. I. N. XLIV. p. 350.

Addi posset contra *Baillettum*, librum, cujus ipsi rubrum tantopere displicuit, nempe *Oceanus macro-micro-cosmicus*, nihil adeo singulare vel nimis affectatum habere, quippe eruditis scriptum non feminis, nec vulgo. Omnes autem rationes hæ conjunctim licet sumptæ fuerint, non probant mea saltem opinione, parum intellexisse Baillettum elegantias physicas, vel idiotam eum fuisse, aut vitiligatorem. Immo adseverare auserim, paucos admodum reperi, qui non rubrum illud quæsitum nimis, consarcinatum Thrasonicumque

humani, & libros alios sexcentos, quibus;

judicent. Ita legimus *Jug. des Sav. T. I. p. 531*: *Ainsi tant que j'ignoreroi ce que veut dire l'Ocean Macro-microcosmique, je ne me sentirai peut-être pas pressé de le voir & si je consultois un Grammairien pour m'expliquer ce Titre, il auroit raison de me renvoyer à un Geographe, & celui-là à un Physicien, sans que les uns & les autres s'avrisassent de m'adresser à un Medecin, pour me dire que ce Titre signifie le rapport qu'il y a entre le mouvement des Eaux & celui du Sang.* I. GALL.

Et libros alios sexcentos] Videas hic etiam, Lullistas stultitia reliquos longe post se relinquere suosque vocum inanum catalogos titulis magnificis *Artis artium, Artis universalis, Artis magna sciendi, scribendi, diffarendi, Operis operum, Phari Scientiarum, Via regia ad omnes scientias & artes*, sexcentisque aliis insignire. Hos inter Claudius Clemens Venetiis 1651. emisit *Prodromum Scientiarum artiumque*; quo specioso sub emblemate quis credat, non nisi Logices præcepta exhiberi? Commode huc etiam referas hunc operis a Savanarola quodam promissi titulum: *Orbis Literarius Universalis, exhibens Materias & Scriptores in omni Scientiarum & artium genere, quocunque idiomate ab initio rei literaria usque ad præsens, expressis ut plurimum anno, loco & forma editionis librorum & in eos Commentariis, Notis &c.* Opus ex mundi totius Bibliothecis præcipuis concinnatum, ordine Indicis generalis materiarum alphabetici dispositum & characteribus linguarum Hebraica, Chaldaica, Syriaca, Græca, Arabica, Persica, Armeniaca, Germanica, Æthiopica, Egyptiaca, nonnunquam elaboratum, Italia, Gallis, Hispanis, Bœmæ, Pannoniis, Anglis, Belgis & cæteris exterarum Nationum Scriptoribus plerumque Latino, interdum vernaculo sermone appositis. Autore P. D. Raphaelæ Savanarola, Patavino ex Clericis Regularibus vulgo Theatinis S. Theol. Professore. KEND.

bus, ut emptores allicerent, ex splendo tituli ornatu hedera suspenditur. Nonnulli titulos multis allegoriis ac figuris rhetoricis exornant, seu potius involvunt, ut, quid propinare Lectoribus velint, vix possis, omni licet ingenii vi adhibita, divinare. Quis enim in Johannis

Judeorum quoque Magistri mirifice sibi grandioribus titulis placent, quos plerumque ex sacris Litteris depromunt. Nos saltem unum adducimus librum rituales, qui jura & consuetudines Hebræorum completur. Ejus titulus est כּל בו, kol bo, *omnia in eo*. Vide Buxtorfii Biblioth. Rabbin. p. 98. SAL.

Hedera suspenditur.] Spectat huc etiam Ludimagister ille Hudstadii, oppido ignobili, nisi quod suum mercatu claret, qui cum observasset, libros in Usus Delphini excusos avide conquiri, & magno æstimari, in titulo Rudimentorum Grammaticæ (*Donatum* vocant) quæ per tabulas edebat, hæc verba addiderat; *in Usus Delphicorum Hudstadiensium*. VAND.

Ingenii vi adhibita, divinare.] Hi illi sunt, quorum titulis non Lectoris opus est sed Apolline, quique cum Anonymo Gallo *Stomachationem boni publici* vocant paucas plagulas, in quibus census regius exponitur: qui cum Pseudonymo Hispano, *Miscellanea sua philologica L. Capitibus distincta, Pentacontarchum* inscribunt, *sive quinquaginta militum ductorem, stipendia Ramirezii de Prado conductum, cujus auspiciis varia in omni Literarum ditte monstra profligantur, abdita penduntur, latebra ac tenebra peruestigantur & illustrantur*: qui demum cum Jacchetto Italo, *Iconologiam Salvatoris & Kariologiam Præcursoris* scribere malunt, quam disquisitionem de Imagine Christi ad Abgarum missi &c. Adeat, qui centena talia cupit, Thy-

Alegambe
Bibl. S. J.
p. 459.
460.

nis Haji *Triumpho veritatis, ordinati evangelii quadriga invec̃tæ, Sanctorum Patrum exercitu stipatæ*, qui Duaci anno superioris seculi nono prodiit, Harmoniam quandam Evangelistarum quæstiverit? Aut quid permovit Medicum Lipsiensem, qui ante complures annos hunc libello suo titulum fecerat: *Jus publicum, hoc est, theses Medicæ de dolore capitis?*

Naudé
Hist. des
Fr. de R.
C. p. 96.
seq.

Quid memorem *Fratrum Rosæ Crucis Famam escanziam reducem, buccinam jubilei ultimi, Evæ hyperboleæ prænuntiam, Montium Europæ cacumina suo clangore ferientem, inter colles & convalles Araba resonantem? Quid Amphitheatrum Sapientie*

sium Comment. ad A. Gellii Præf. N. A. Salmaf. Exerc. ad Solin. & qui fusissimus est, Bailletum L. I. cap. 13. integro. Addimus ex nostris Johannem Mylium, Rhythmologum germanum, precationes suas titulo *geistreicher lebendiger Hertzens-Funcken und kräftiger Stücke des besten Kirchen-Veyrauchs exornantem*; itemque pium illum, qui Parentationes binas, facta aptissima ad Defunctorum nomen allusione, alteram *Temonem* inscripsit *ad sydera tendentem*, alteram, *Follem spiritualem vento consolatorio turgidum, acrophysio S. Scriptura armatum, manuque Samaritani applicatum*. Sancta simplicitas! Cui vero mederi nostrum non est: scilicet:

Curentur dubii Medicis majoribus agri.

THEM.

entia eternæ solius veræ, Christiano-Cabalisticum, divino-Magicum, nec non Physico-Chymicum, tertriumum Catholicum; instructore Henrico Canrath &c. aliaque titulorum portenta, de quibus idem dixeris, quod de Cumæa Sibylla Virgilius Æn. 2.
Poeta:

*Horrendas canit ambages, antroque
remugit*

Ob-

[*Titulorum portenta*] Pertinent huc quoque hybridorum & trilinguium Titulorum Architecti, nec non ii, qui inscriptiones Latinas, quanquam tritissimas, addita versione vernacula illustrare solent; quod quidem in Disputationibus Juridicis hucusque imprimis obtinuit: quanquam & aliis Eruditis lepidum inventum non displicuisse, copiosa specimina testantur. Prostant ubique in tabernis, qui *de Sutoribus eruditis*, vulgo *von gelehrten Schuftern*, *de doctis Nicolais*, *von gelehrten Nickeln*, & nescio de quibus aliis egregia atque erudita Schediasmata, vulgo: *hübsche gelehrte Traktätgen*, conscripserunt. Neque ii prætermittendi, qui methodo Socratica usi, plus uno sæpe Titulo quæzunt,

Quam vel mille libris tibi solvere posset Homerus.

Quale est illud: *Le Quare heretique repondu & refusé par le Quia catholique.* Non minus ac *El- Porqué* sive *le Pourquoi?* Ribadeneiræ, apud Bailletum d. l. p. 524. Et Germanica illa: *wer hat das Kalb ins Auge geschlagen? wie viel hat denn das Interim verborgene Tücken hinter ihm?* nuperumque Jesuitæ, *wie-kommts denn, dass nichts kommt?* Cui posteriori condigne opposuit magnus Theologus Nostras suum: *Hier kommt etwas.* Arandum quippe erat patellæ operculum. THEM.

Obscuris falsa involvens.

Quandoquidem vero de libris dicere coepimus, non possumus hoc loco eos prætermittere, qui se beatos imprimis existimant, si nullum facile mensem, annum

Obscuris falsa involvens.] Nunquam igitur nigrum ex rubro judicare solitus, Binelli potius consilium sequor, quod Gualdus in vita ejusd. p. 334. exponit. Plurimi certe Lippenii, Bolduani, Draudii, aliorumque errores ex titulis perperam intellectis orti sunt. Copiosa vero inexplicabilium Titulorum exempla suppeditant Hebræorum, Italogum & Hispanorum scripta: quanquam ea apud Gallos etiam Nostratesque non raro prostant. I. HALL.

Nullum facile mensem] Apprime huc quadrat, quod de Alphonso Tostato Andr. Schottus Bibl. Hispan. T. II. p. 207. refert, si numerus dierum, quos vivendo superavit, cum scriptis ejus componatur, cuilibet diei, a nativitate ad obitum ipsius, tria amplius folia tribui posse. Similiter de Felice Lopez de Vega Carpio affirmat Nic. Antonius in Bibl. Hispan. quod si eadem ratione computes, singulis vitæ ipsius diebus quinque ampliora ex scriptis ejus folia convenire. Sed volupe fuerit cognoscere, qua ratione tot tantaque sub manu nascantur volumina. Eam aperit nobis Joach. Fortius Ringelbergius libello de Ratione studii c. 24. ubi ita instruit Polygraphum: *Dic chalcographus, parent sese, librum te dare velle excudendum, etiam si ne paginam quidem paraveris. Tum facile totam voluminis speciem animo concipere, inde singulas partes leviter in comædiarum argumenti modum describere: denique quotidie, quantum illis satis erit, absolvere poteris. Quum sic inceperis aliquid, perficere debes, velis nolis.* Hæc Fortius, ipse artificio hoc in libris suis conscribendis nunquam non usus. Idem de se ipso paulo ante scripse-

num nullum abire patiantur, quin ex fecundissimo ingenio aliquid promant novi, vehementerque commoventur, quando foetus suos, quos tantopere amant ac foveant, in Doctorem ephemeridibus prætermiſſos vel ſaltim non omnes ſat multis elogiis ornatos ac impenſius viderint Lectorem commendatos. *Nimirum*, ut utamur verbis Viri eruditi, *in* Lilienthal de Machiavelli. Liter. §. 4. *ſecundo vivimus ſeculo, quo, ut non nemo lepide pronuntiavit, Eunuchi gignunt & mulæ pariunt, id eſt, ubi ſcribendi iſte prurigo multos adeo corripuit, ut ſibi perſuadeant, orbi erudito ingenti detrimento futurum, ſi cogitationes ſuas, quibus miræ ſibi placent, privatorum parietum carceribus includant. Adeoque ſingulis fere menſibus*

*rat: Si vita dabitur mediocriter longa, in animo eſt opuscula millena (idque ſumma, quantum in nobis fuerit, adhibita cura Latini ſermonis) ante mortem conſcribere: quorum corpori univerſo inde titulus erit Chilias. Nec prius deſiſtere certum eſt, quam iſthac, qua dixi, perfe-
cero, niſi mors invitum opprimat. Ex hoc numero libellos nuper undeviginti abſolvimus, ſperamusque, nos brevi ad centum, hoc eſt decimam Chiliados partem perſentur-
ras. CRIS.*

Multi ſibi perſuadent eruditiffimum eſſe illum, qui magnum librorum numerum luci publicæ exponit, quos delineatos vide, ſi vis, in *Quintæ L. I. C. VIII. L. GALL.*

sibus concipientes, se ipsos, nemine urgente, præcipitant, cæcosque catulos pariendo in hoc solum gloriantur, nullis sibi doloribus enixos fœtus constitisse: in hoc unice intenti, ut in officinis librariis chartarum suarum fæces, in Catalogis vero librorum nomina sua infausta conspiciantur. Quia & eo processit effrenis quorundam ambitio, ut, cum toties tabernis librariis scripta sua nequicquam obtulissent, immensos sumtus evulgandis illis facerent, Ulysses Aldrovandum imitati, qui centena millia totumque adeo patrimonium in editione suorum Operum absumpsit, quæ publicis Bibliothecis, ut liberalitatis suæ æque ac doctrinæ exstaret monumentum, gratis inseruit.

L' Esprit
de Patin.

Præ-

Patrimonium in editione suorum operum absumpsit] D. J. in recensione nostri operis (6. Journal. Liter. 1715. T. VII. p. 63) addit exemplum aliud: M de Marolles, Abbe de Villetoun, faisoit imprimer d'ordinaire ses Ouvrages à ses propres fraix: Et même pour pouvoir imprimer ses Ouvrages, il étoit souvent réduit à vendre ses Livres; c'est ce qu'il fut obligé à faire en imprimant sa traduction d'Athénée. VAND.

Gratis inseruit.] Vanitas hæc in memoriam mihi revocat illum, qui linguæ suæ beneficio dives factus (loquentissimus enim erat, maximam facultatum suarum partem statuz aureæ fundendæ impendebat, quam sibi ipsi consecratam in Delphico Apollinis Templo po-

Præterea fertilissimi Scriptores illi, quo magis per ora volitent eruditorum, nullam facile lucubratiunculam aut declamatiunculam emittunt, quin excellentis cuiusdam Viri nomen præponant, five quod famam, quam avidissime aucupantur, illorum commendatione consequi se posse sperent, five quod, ut Apion Plin. H. N. L. I. p. 10. quondam Grammaticus, quem Tiberius Cæsar *cymbalum mundi* vocabat, immortalitati donari a se credant, ad quos aliquid composuerunt. Hi sunt illi, qui dum

nebat, æternum vanitatis suæ monumentum posteris relicturus. *Entret. de Balzac. p. 88. I. GALL.*

Nomen præponant.] Novum hodie genus inclarescendi invaluit, per epistolam nempe a Viro magni nominis libro præmissam. Cujusmodi hominem digne non ita pridem excepit Vir quidam celeberrimus, qui cum precibus ejus fatigatus tandem voti eum damnaret, id sibi statuit epistolæ argumentum, ut false traduceret homines molestissimos, qui Præfationes hujusmodi viris doctis extorquent. Longe liberaliorem hoc in negotio se gessit non nemo, qui auctore invito &, quod rem ipsam ob loci, ubi liber imprimebatur, distantiam impedire non posset, graviter saltem indignante, Diatriben lucubrationibus ejus præmisit commendatoriæ, eamque, ut obiter id addam, Viro inscripsit in orbe literato longe celeberrimo, qui ad libri nominisque ignoti conspectum quævisse fertur:

Qualis & unde genus, qui sint tibi, Jane, penates? atque miratus esse dicitur, se homini tam familiarem esse. KEND.

Composuerunt.] Si gloriam magnitudinemque fama

dum donant suos libellos Mæcenatibus, tantum abest ut donent, ut potius immenso pretio vendant, chartaceis quippe minusculis istis munera aurea, torques, uniones captantes. Itaque diligenter expiscantur, quos omnium gratissimos habituri sint inscriptionum suarum remuneratores, quod in Francisco Hotomanno patuit, qui observationes suas dedicaturus erat Justo Reubero, si centum ab eo

Epist. Hotom.
tom. 164.

quæris; nihil prorsus magis eo facere potest, quam quas ad te dare soleo litteras. Sic Epicurus ad quemdam palmarium Regni administrum. Seneca id testatur additque: *Quod amico suo promittebat Epicurus, idem ego tibi promitto, Lucille. Est mihi apud posteros fides & auctoritas, immortaliaque facere possim nomina eorum, quorum libuerit.* Entret. de Balz. p. 89: Græco, Romanoque Gallum etiam jungamus non minus arrogantem, verum minus eruditum: *Quand la Serre adresseoit un livre à quelqu'un, il lui disoit hardiment: Ça dedi, Monsieur, je vous immortalise, cela merite quelque reconnaissance.* Vid. Richelet. I. GALL.

N

Vendant] Georgius Cœlestinus surripuit Chytræo historiam Augustanæ Confessionis, ut nova dedicatione præfixa, captaret munus Idem Senatui Argentoratensi remisit pecuniam, quæ pro eleganti, ut putabat, dedicatione nimis ei exigua videbatur. Vid. *Observ. Halens. præf. Tom. III. p. 18.* Scarronus, satyrarum celebris auctor, librum quendam cani suo minori dedicavit. In additionibus ad *Observ. Halens. p. 289.* dicitur: *Dedicatio librorum est species mendicandi, mendicare vero non pertinet ad eruditionem, CHAR.*

eo Joachimicos præmii loco acciperet;
 verum is quidem tanti emere laudum sua-
 rum, quarum erat alioquin appetentissi-
 mus, cantilenas noluit. Quidam &, ubi
 haud satis spem ipsorum impleverint ii,
 quibus scripta sua consecrarunt, mox pri-
 ores titulos refecant, novosque patro-
 nos quærun, quorum marsupiiis insidien-
 tur. Qua in re, nisi me omnia fallunt,
 Putea-

Alioquin appetentissimus] Postulaverat enim jam
antea Reuberus ab Hottomanno, ut se publico E-
logio mactaret. Conf. Epistola Hottomanni CLXXXI.
 Ejusmodi animalculum gloripetum erat & ipse Cicero,
 qui Epist. 12. L. V. familiarium, his verbis Lucejum
 Historicum compellat: *ut me ornes, postulo, rogo etiam*
vehementer, ut ornes mea vehementius etiam, quam for-
tasse sentis, & in eo leges historia negligas, amoremque
nostro plusculum etiam, quam concedit veritas, largiari.
 I. HALL.

Quorum marsupiiis insidientur.] Vel plures simul de-
 dicationes diversis operum suorum exemplis præfigunt,
 spe lucri certiore; quamvis enim unus alterve pa-
 tulas fauces non expleverit, reliqui tamen larga manu
 sua non deerunt. Junioribus forte scriptoribus, aut
 quibus res angusta domi est, piæ hæc fraudes condona-
 ri possunt; at vero, quando viri ætate pariter & dignitate
 graves idem perpetrant, tum res est putida. De Georgio
Cœlestino Præposito Berolinensi refertur, quod au-
 sus fuerit suffuratam a se Chytræo A. C. historiam Sena-
 tui Argentoratensi inscribere; cui tamen postmodum
 Cœlestinus donum, quod in grati animi signum trans-

Puteanus quoque humani aliquid passus est, qui cum *Historiam Insubricam* Philippo

iniferant Senatores, velut expectatione sua longe inferius, indignabundus remisit. Vid. Fechtius in Suppl. Hist. Sec. XVI. pag. 593. seqq. Ipse etiam David Chytræus Regi Daniæ, dedicationem suam non largiter satis remuneranti, succenset in Epist. p. 222. seqq. Recentiora exempla suppeterent, nisi odiosa illa essent, nobisque metuenda esset horum Virorum indignatio. I. HALL.

13.

Adde tamen, si placet, *Theod. Gazam* nobilem ac eruditum Italiæ hospitem: qui Æmonia patriæ dilectis pulsus ab oris, cum Antistiti Romano *Aristotelis historiam animalium* in Latium deductam; veteri clientum more dicasset, jamque eandem in codice magni pretii eleganter descriptam ipsemet illi obtulisset; hic, quanti ornatus libri constaret? quæsit, & quos eam in rem factos fuisse sumtus audierat, reddi iussit illi, qui amplissimo & Pontificis munificentia vere digno præmio se affectum iri putarat. Itaque Gaza, auro, quod acceperat, protinus in Tiberim abjecto: *Effugere hinc*, inquit, *lubet, postquam optima segetes in olfactu præpinguibus Asinis fordescent.* Atque adeo fatius duxit in Calabriæ latebris se occultare, quam Romæ diutius, ubi litteræ de gradu deicerentur, versari: ut ex Volaterrano, Vossio aliisque concinne refert Vir doctus in altera de Exul. Græcis dissertatione. Alius æque pudendum laboris sui præmium aquis mersurus, *perii*, clamabat, *opera, pereant & nummi.* Adde denique magnum Erasmum, qui graviter in Epistolis de petulanti Typographi sphalmate conqueritur, propter quod indignationem Sereniss. Fœminæ incurrens dolendam magni præmii, quod pro dedicatione expectaverat, jacturam fecit. Sed audiamus ipsum Erasmum, tristem casum Cursio suo verbis, quæ sequuntur, narrantem:

Philippo Wilhelmo primum, Principi Arau-
sionensi, inscripssisset, mox eam, præmis-
so *Historiæ Barbaricæ* titulo, Philippo IV
Regi Hispaniarum consecravit. Alii, ut
Tho-

Cum in Vidua mea (agnoscis Titulum libri) *quam Se-
reniss. Hungaria Regina dedicaveram, ad laudem cu-
jusdam sanctissima femina, inter alia liberalitatem ejus
in pauperes referrem, hæc verba subjunxi: atque mente
illa usam eam semper fuisse, qua talem feminam deceret.
Scelestus vero Typographus, animadvertens sibi vindictæ
occasionem oblatam esse (erat enim noster in ære ejus)
ex mente illa, mentula fecit &c.* Tam vero indigne id
tulit Vir optimus, Erasmus, ut trecentis aureis igno-
miniam hanc redimere maluisset. Quoniam nempe

*Non omnes sapiunt, videntque magnam
Matrona quoque m - - lam libenter,*

Priap VII. Carm.

Ceterum omnes illos alienæ munificentie captato-
res in ruborem conjicere potest classicus Criticorum
sui temporis, Petrus Victorius, qui neque ullum
(verba sunt Imperialis in *Mus. Ital. p. m. 158.*) eme-
riti lucri commodum sibi cordi esse tunc ostendit,
cum bis aureorum millia sibi a nobili quodam
presbytero oblata, ut Rhetoricæ volumen typis recu-
sum, ejus inscriberet nomini, constantissime rejecit.
Q. MARC.

*Regi Hispan. consecravit.] Idem jure facere poterat
notus Alchymista, qui Leoni X. P. M. Librum offe-
rens secretissima (quod jactabat) Chrysopœiæ arcana
revelantem, & magna hujus sui muneris præmia exspe-
ctans, nil nisi saccum recepit a sanctissimo Patre, quo
scilicet aurum, facile a se, tanto artifice, parandum,
reconderet. I. HALL,*

Nichol-
son Engl.
Historic.
Libr. T.
H. p. 91.

Thomas Fullerus, celebratissimus Historicus Anglus, Libros suos plurimis voluminibus partiuntur, singulisque singulos præponunt Principes aut Optimates, a quibus lucelli quippiam aucupantur. Et quis credat, deprehendi etiam, qui sibi ipsis foetus proprios plenis titulis inscribunt? quod de H. R. memoratur, qui cum *Historiam belli Dithmarsici* sub Christiani Cilicii nomine conscripisset, eam nemini rectius quam sibi ipsi dedicandam judica-

Moller.
Intr. in
Hist.
Cimbr.
p. 630.

Nec felicior fuit Criticus apud Boccalinum, qui Apollini errorum, ex alterius scripto collectorum, Catalogum exhibens, appludarum, acervum tanti laboris mercedem tulit. THEM.

Non satis capio, quorsum respiciat præcedentis notæ auctor. Probe novi, ex omnibus Boccalini libellis nullum plus gloriæ auctori suo peperisse, quam qui inscribitur *Ragguagli di Parnasso*, quique varias in linguas translatus prodiit. Quodsi Annotator ad genus mortis respicere forte voluit, quo Boccalinus obiit, sciendum est, eum ob librum suum *Pietra del Paragone Politico*, quo aulam Hispanicam læcessibat, a quatuor prædonibus oppressum, & sacculis arena repletis vapulantem occidisse; non autem ob dedicatum Apollini errorum alienorum catalogum. I. GALL.

Nimirum ita concepta erat nota superior in præcedenti editione, ut facile Gallus ille Interpres longe alium, quam quem intendit ejus autor, sensum inde caperet. Nunc, ubi eam paulo accuratius expressimus, censura sua superfedere poterit.

Dedicandum judicavit] Simile plane quid refert

judicavit : ut taceam Andream Schottum, qui, quam ipse collegerat *Italiam illustratam*, a typographo Andrea Cambierio inscribi sibi passus est.

At nihil, ut Erasmus meus loquitur, Encom.
Mor. p. 91.
omni-

Menagius in Anti-Bailletto T. I. art. 72. de Morino, qui sub ficto Vincentii Panurgi titulo An. 1654. Parisiis excudi curavit *Epistolam de tribus Impostoribus ad Clariss. Virum Johannem Baptistam Morin, Doctorem Medicum, atque Regium Matheſeos Professore Parisiis.*
THEM.

Inscribi sibi passus est.] Alii non quod pueri in faba se reperisse existimant, dum libellos suos sive ipsi Deo, seu SS. Trinitati, seu Ecclesie demum militanti, Patrie, omnibusve piis inscribunt. Alii eosdem Apollini, alii Musis, imo quidam ipsis adversariis suis consecrarunt, quod ultimum fecerunt Sociniani in Catechismo suo Cracoviensi. Verum quam multum inest humanis rebus inane! I. HALL.

H. D. Geographiam Sacram seu Ecclesiasticam Lips. 1704. vernaculo sermone editam tribus summis atque unicus Principibus hæreditariis in coelo & terra inscripsit. CHRISTO nempe, FRIDERICO AUGUSTO, Principi Electorali Saxonie, & MAURITIO WILHELMO, provinciarum Saxo-Cizensium hæredi, atque his singulis plerisque quidem titulis, in quibus Christus Imperator coronatus cœlestium exercituum, electus Rex Zionis, *semper Augustus* Christianæ Ecclesie, Pontifex Maximus & Archi-Episcopus animarum, Elector veritatis, Archi-Dux gloriæ, Dux vitæ, Princeps pacis, Eques Portæ inferni, Triumphator mortis, Dominus hæreditarius gentium, Dominus justitiæ, & Patri cœlesti a sanctioribus Consiliis, additis tribus &c. &c. &c. salutatur. VAND.

p. 96.

omnium suavius, quam cum ipsi inter se
se eruditi mutua talione laudant, ac mi-
rantur, vicissimque scabunt, cum mutuis
epistolis, carminibus, encomiis sese ex-
tollunt, stulti stultos, indoctos indocti.
Hic illius suffragio discedit Alcæus, ille
hujus

Hic illius suffragio discedit Alcæus Et.] Horatius Ep.
II, 2, 99:

Discedo Alcæus puncto illius, ille meo quovis

Quis nisi Callimachus? SAM.

Occasione laudum ridicularum & modum exceden-
tium, quibus aliqui se invicem obruunt, non possum
non adducere partem quandam comœdiæ Molerianæ
les femmes savantes appellatæ, ubi autor alicubi Poe-
tas duos, ingenii fecundioris gloriam aucupantes,
introducitur, mutuis se elogiis cumulantes ob scientiam
suam operatæ a se editæ. Alteri eorum *Trissotin*, alteri
Vadus nomen indidit.

T. Vos Vers ont des beautez que n'ont pas tous les autres.

V. Les graces & Venus regnent dans tous les Votres.

T. Vous avez le tour libre, & le beau choix des mots.

V. On voit par tout chez vous l'Ithor & le Pathos.

T. Nous avons vûs de vous des Eglogues d'un stile,

Qui passe en doux attraits Theocrite & Virgile,

V. Vos Odes ont un air noble, galant & doux,

Qui laisse de bien loin votre Horace apres vous.

T. Est il rien d' amoureux comme vos chansonnettes?

V. Peut on rien voir d'egal au Sonnets que vous faites?

T. Rien qui soit plus charmant, que vos petits Rondeaux!

V. Rien de si plein d'esprit, que tout vos Madrigaux!

T. Aux Balades, sur tout, vous êtes admirable.

V. Et dans les bouts-rimez je vous trouve adorable.

T. Si la France pouvoit connoître votre prix!

V. Si le Siecle rendoit justice aux Beaux Esprits!

hujus Callimachus; ille huic est M. Tullio superior, hic illi Platone doctior. Et memini, e nostratibus aliquem, ad capefendum in obscuro oppidulo Pædagogi munus evocatum, cum alium laudatorem non inveniret, carmine proprio Marte elaborato sibi ipse applausisse, simulque Philuræ nostræ, quod tam charum caput amitteret, graviter indoluisse.

T. En Carosse doré vous iriez par les rues.

V. On verroit le public vous dresser des Statües. &c.

I. GALL.

Alium laudatorem non inveniret] Huc pertinet Poeta iste Græcus, nescio quis, qui aves loquaciores docuerat, ut per orbem decantarent, non esse meliorem Poetam, quam quidem N. qui ipsos aliquanto tempore aluerat. SAL.

Pfaphon iniquo animo ferens contemptum gentilium suorum multas aves has tres voces græcas edocebat: *Méyus* *Θεὸς* *Ψάφωv*. Sic institutas eas, avolare permisit, cumque pluribus in locis distincte satis hoc pronuntiarent, Dei instar in pretio haberi cœpit, unde & proverbium invaluit: *Pfaphonis aves*. I. GALL.

Graviter indoluisse.] Cui vero non dictus est *Hylas*? Jacobus inquam Vogelius, qui de sese ipso sic satis magnifice censet:

*Deutschland hat zwar einen Lutherum,
Aber noch keinen Homerum;
Einen rechtschaffenen Propheten,
Aber noch keinen rechtschaffenen Poëten;
Doch nun thut Gott erwecken frey
Einen VOGEL, der ohne Scheu
Zum teutschen Poëten gekrönet ist,*

luisse. Nec desunt forte, qui & scriptis suis plena laudis & commendationis carmina plurima, velut a Viris eximiis sponte & ultro congesta, præmittunt, quæ vel composuerunt ipsi, vel servis suis aut clientibus extorserunt; Carolum V quodammodo Rom. Imperatorem imitati, qui,

Von hohen Leuten dieser Frist, &c.

i. e. Habet quidem Germania suum Lutherum, nondum vero Homerum; habet genuinum Prophetam, nullum genuinum Poëtam; at vero nunc tandem Deus excitat Avem, (id, puta, nominis erat Vati) ita animose & suaviter modulantem, ut merito ab Illustribus hujus ævi Personis laurea Poëtica ornatus sit &c. Absurda hæc sunt, non inficior; interim eo magis dolendum, plurimos etiam majorum Gentium Eruditos vesana hac autophilia & laudum propriarum concupiscentia laborare, adeo quidem, ut charta nos, non exempla deficere possint eorum, qui sibi met ipsis occinere haud erubescunt illud Lucretii:

Nec sine TE pulchrum dias in luminis auras

Exoritur, neque sit letum, nec amabile quicquam,

THEM.

Indoluisse.] Quis enim admiratoribus suis destituitur?

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

Boil. I. GALL.

Ultro congesta] Pulcre hunc morem sequeris, dicam? an rides, Mathanasi, qui libello tuo *le Chef d'œuvre d'un inconnu* &c. non modo tot Theologorum approbationes; verum & Bernardi Francisci Rudolphi Astreolidis Elephantii, artium secretarum Magistri & Scholæ Utopianæ Conrectoris, tum Chilperici Asiatidis aliorumque Carmina Græca, Latina, Anglica, Gallica, Belgica, longo ordine præposuisti. M.

qui, quo majorem ageret in Hispania triumphum, præter ea quæ Protestantibus debellatis eripuerat tormenta bellica, longe plura conflari in Germania, insignibusque Hassorum & Saxonum ornari, jusserat.

Contra hæc nonnunquam & antagonista quærunt novi libellorum artifices, cujus æmulatione famam augeant, nihilque magis illos pungit, quam cum minime punguntur. Itaque *solertissimas nugæ*, ut Seneca loquitur, quæ vix somnianti in mentem venerint, comminiscuntur, ut novi aliquid invenisse videantur, cunctaque, quæ rationi ipsisque sensibus conveniunt, magna impudentia oppugnant, non alio profecto fine, quam ut illustrem adversarium nanciscantur, cum quo bellissime depugnent. Quod cum ne sic quidem impetraverint, in propria viscera ineptissime sæviunt; quod de Garopolo Poeta constat, qui carminis sui de Carolo M. censuram ipse acerriam vulgavit.

Ep. 117.
L. 12.

Perin-

Censuram ipse vulgabit.] Addit hic D. J. *Journal Liter.* 1715. T. VII p. 164. in recensione nostri operis:

Perinde & illorum ridenda temeritas, qui cum vident Virum magni nominis eximium quippiam prodidisse, illud (tametsi sit impar congressus Achilli) protinus velut e specula adoriuntur, modisque omnibus lacerant & fugillant, quod, si is pugnam non detrectaverit, se quoque sperant non nihil famæ & existimationis consecuturos in Republica literaria. Enimvero hi plerumque operam & ole-

Grimaret, Auteur de la Vie de Molière, a publié une faible critique de cette même vie, afin d'avoir occasion d'y répondre. VAND.

Virum magni nominis.] Huc pertinent elegantia verba Paganini Gaudentii in Obstetrice litterar. disp. VII. p. 67: Hereant semper in luto ignorantia, in humilibus sordibus inscitia, qui contemtim de prastantissimis sentiunt, loquunturque viris. Vanissimi enim non homines, sed semi-homines, & homunciones, patientes nescio quid imaginosi, videntur sibi in excelsa sedere sede, atque altissimo cacumine, sublimique templo conspiciere, ut despiciant ingentes animas, consensu seculorum in fastigio doctrina prastantia collocatos. CHAR.

Modis omnibus lacerant.] Ofcus Rhetor Senecæ natus dicitur ad contumelias omnium ingeniis inurendas in Præfat. ad Controvers. L. V. p. m. 234. Antipater Sardonius, Stoicus Philosophus, dictus fuit καλαμοβόας, propterea quod suo calamo Carneadem male excepit. vid. le Vayer Tom. XIV p. m. 308. SCRIB.

Dictus ita, non quod cum violentia scripisset, sed quod linguam haberet difficilem, eoque scripto animi sensa potius exprimere consuevit & stylo quidem satis

& oleum perdunt, cum nemo sit literatiorum hominum tam parum sui memor, quin infania sua frui patiatur inficetos illos & infulsos. Quam in rem unicum producam Casparum Zieglerum, qui primus omnium in Hugonis Grotii libros de Jure Belli & Pacis commentatus, adversarium nactus esset Henricum Henninges, qui & ipse sola æmulatione ac famæ cupiditate ductus notulas in Grotium ediderat, in quibus subinde nostrum carpit & traducit, tum vero Zieglerus, *iste inquiebat, obscurus homo ex me gloriam querit: imprudentissimus sim mortalium, si illius votis velificaturus, Zieglerum patiar cum puelle isto gladiatore committi.*

Ceterum cum alios suarum laudum cantores non invenerint homines miserimi, magna verborum pompa suam ipsi erudi-

decoro & eleganti. Igitur loco Antipatris famosus ille Zoilus poni posset, atque ita animadversioni sua constabit veritas, I. GALL.

Magna verborum pompa] Lucanus opus suum Pharsaliarum IX, 483. ipse ita prædicat:

Invidia sacra Caesar ne tangere fama,

Nam si quid Latius fas est promittere Musis.

Quantum Smyrnæi (intelligit Homerum) *durabunt vatis honores,*

eruditionem extollunt, prorsus circulatori-

*Venturime Teque legent, Pharsalia nostra
Vivet & a nullo tenebris damnabitur ævo.*

quem Lucani tumorem reprehendit J. Cæsar Scaliger & Causinus III, 10. de eloquentia sacra & profana. CHAR.

Non autem solus Lucanus hujus vitii reus est: nullus fere Poeta dubitavit coronas sibi suis nectere manibus, cujuscunque nationis aut temporis fuerint. Immo jure hoc fecerunt, si fides habenda est Menagio, *vid. Antihaillet T. II. Art. CXXXVII.* Elogia nimirum, quibus Poetæ se ipsos extollunt, Enthufiasmi fructus sunt, qui eos ob læsas modestiæ & decori leges satis excusat. Quid autem de Philosopho vel Grammatico sentiendum est in hoc negotio, quos semper tranquillo animo esse par est? I. GALL.

Thomas Hobbesius scribit Epistola dedicator. element. philosophiæ sect. I. quod astronomia sua incrementa debeat Copernico; physica Galilæo Galilæi; medicina Guiljelmo Harvæo; philosophia vero civilis non antiquior sit, quam liber suus *de Cive*. Jo Wowerius ambitioni maxime deditus fuit: qui veritus, ne nominis & meritorum suorum laudes oblivione sepeli-
rentur, LX thaleros testamento illis constituit, qui orationibus suis panegyricis memoriam suam immortalitati essent consecraturi: plura exempla habet Reimannus in Critica de Dictionario Bælii p. 68. D. Jo. Ker, Anglus, dedicavit librum suum, *Observationes de lingua Latina, Reginæ Angliæ Annæ*, qua in dedicatione dicit, non minimam felicitatis illius Reginæ partem esse, quod liber iste ipsa imperante sit editus in lucem. Joannes Jovianus Pontanus hoc sibi elogium composuit:

*Sum etenim Jovianus Pontanus,
Quem amaverunt bonæ Musa,
Suspexerunt viri probi,
Honestaverunt Reges, Domini.*

CHAR.

toribus similes, qui suas panaceas cunctis morbis mederi ac annos Nestoreos & quandam quasi ἀγνεασίαν conciliare, rudiplebeculæ persuadent. In his exercitum ducit Gorgias Leontinus, qui maxima

Suam ipsi eruditionem extollunt] Quos inter referendus Carolus Molinæus, de quo Balsacius: *Charles du Moulin. Avocat à mis à la tête des plusieurs consultations imprimées*: Ego qui nemini cedo, & qui a nemine doceri possum. v. *Entretiens de Balsac. p. 94. SER.*

Idem Balsacius *Entret. p. 89.* e Photii Bibliotheca meminit Græci cujusdam, qui vitam Alexandri M. scribens, se rerum gestarum hujus gloriam scribendo æquaturnum, fuerit gloriatus, & alterum se fore in charta Alexandrum &c. Ibidem ex eodem Photio ridet cujusdam Græci vesaniam, qui cum novem Epistolas confecisset & tres Orationes scripsisset, illis Musarum, his Gratiarum dedit titulum, tanquam Dearum quidam Parens. Inter Judæos inprimis jactatores plurimos invenias, qualis fuit R. Jochanan B. Saccai, qui in libro מסכת סופרים c. 16. f. 13. ita loquitur: si omnes cœli essent cortices, & omnes arbores calami, & totum mare atramentum, non sufficerent ad scribendam meam sapientiam. SCRIB.

Exercitum ducit] Stupeo, medius fidius! quoties Charlataneriæ Claverianæ recordor. De hoc enim Jac. Claverio, homine Italo, refert Erythreus Pinac. l. n. 3. ipsum nummos trivialibus puerulis, cum variis belliorum generibus distribuisse, quibus nimirum illi pellecti laudes ejusdem versiculis suis celebrarent. Quin eo usque stoliditatis progressus est, ut puerilia hæc carmina una cum reliquis vel ab ipso conscriptis, vel ab aliis emendicatis sui Elogiis, duobus Tomis in lucem

Frythr.
Pin. n. 38.

xima animi elatione ex omnibus, ut traditur, ausus est in conventu poscere, quæ de re quisque vellet audire; quem imitatus est Jacobus Mazonius, qui ad omnia, quæ quis percontaretur, copiose respondebat ex tempore, nec ullam rem defendisse

edere non dubitaret. Nimirum, ut Phædrus L. I Fab. 2.

Virtutis expers, verbis jactans gloriam

Ignotos fallit; nobis est derisui.

J. HALL.

In contraria omnia ibat Vir modestissimus, Christ. ab Uttenheim, Antistes Basileensis. Hujus enim Statuta Synodi Basileensis cum propter additam elegantem ad Clerum Orationem plurimorum carminibus panegyricis celebrarentur, ille hæc sui Eulogia subsequente Tetraſticho deprecari conatus est:

Parcite Pterides nobis adscribere laudes;

Lam Virtutis opus: nos mala multa premunt.

Exigua est nobis Virtus, nec labe caremus.

Plangite nos, celebrent Carmina vestra Deum.

Referente id Paravicino, Cent. tertia singul. N. 82.

Q. MAR.

Copiose respondebat ex tempore] Recordamur hic eorum, qui omni occasione, qua ostentare doctrinam suam possint, avidissime insidiantur, & cum in corona sedent Virorum eruditissimorum, continuo aliis ogganniunt, quasi illa sibi rumpi timerent, nisi suas nugæ, a relicet, de qua sermo est, alienissimas, propalaverint. Itaque identidem reliquos interpellant, & veluti rem admodum ingeniosam narraturi ad arrigendas aures sedulo hortantur. Quo in censu fuit Medicus ille Parisiensis T -- de quo Patinus: *Quand il se troube en consultation avec moi, il ne manque pas de me prier de le laisser parler, promettant toujours de belles*

dissevisus est, quam non probarit, nullam oppugnavit, quam non everterit. Sed omnium instar hic erit Franciscus Philephus, qui alicubi magnificentius de se loquitur in Epistolis: *Unum Philephus audent affirmare, vel insaniente Candido*, (hoc nomen erat adversario) *neminem esse hac tempestate, nec fuisse unquam apud Latinos, quantum constet ex omni hominum memoria, qui præter se unum idem unus tenuerit, exercueritque & Græcam*

L. XVI.
Ep. 34.

choses sur le sujet. Je m'en donne quelquefois le plaisir, quand les affaires ne me pressent point trop. Au reste vous jugez bien, quel plaisir, ou plutôt quelle mortification que d'entendre un homme qui fait le beau parleur; cette affectation suffit pour faire bientôt repentir les Auditeurs de leur complaisante attention. Il y a quelque temps qu'il étoit question d'une fièvre continuë avec de grandes douleurs de tête, il me conta merveilles du syllogisme, du diaphragme & des qualitez de la ciguë. La peste soit du conteur de fariboles, dis je en moi-même, il s'agit bien d'une dissertation étrangère, quand la disposition du Malade presse. Il n'en faisoit jamais d'autre, & vous eussiez pensé, que cet homme tout herissé de Grec & de Latin, venoit faire plutôt une leçon à de jeunes Medecins, que donner son avis dans une consultation en forme. On peut dire de lui ce qu'un certain Proconsul dit injustement à S. Paul dans les Actes des Apôtres: Votre grand savoir vous met hors de sens. V. L'Esprit de Guy Patin p. 52. VAND.

Idem unus tenuerit] Nunc quidam in amplissimum, superbie eruditæ campum, exspatiari non vacat, viz.

*cam pariter & Latinam orationem, in
omnidicendi genere & prosa & versu. Tu
si quem habeas alterum, memora. Quid
taces.*

N tamen mihi ipsi tempero, quin brevissimis huc transcribam, quæ de Salmasio narrat Colomesius p. 317. his verbis : *Messieurs Gaulmin, Saumaise & Maussac se recontrans un jour à la Bibliothèque Royale ; le premier dit aux deux autres : je pense que nous pourrions bien tous trois tenir teste à tous les Scavans de l'Europe. A quoi M. de Saumaise répondit : Joignez à tout ce qu'il y a de Savans au monde, & vous & M. de Maussac, je vous tiendray teste moy seul.* Huc usque Colomesius. Parum vero abest, quin mea hic faciam, quæ de Casaubono olim cecinit Vir eruditus :

Ilias in genibus, spumat manus una Lebetem

Una veru versat, tres agit ille Viros.

Sed mitto Alastorem, lubensque Paracelsum, Thurmejum, Cardanum, Barthium, alios, fileo : e quibus alter ille, Thurmejus inquam, blasphemæ jactavit, se solo improbante, totam Christi legem annihilari posse ; si quidem vera sunt, quæ tradidit de eo Matthæus Paris in Histor. Anglic. apud Paravicinum in Singularibus pag. 4. THEM.

Nota. Lectori fortasse ingratum non erit, legere hic ipsa Thurmeji verba, quave occasione eadem protulerit, nosse ; addi enim hoc utique meretur. Theses nimirum de Verbi incarnatione publice defendens se ipsum superasse censebatur, omniumque meritis erat applausum. Ita autem eo ipso intumuit arrogantia ejus, ut pleno ore exclamaret : *Jesule, Jesule, sive Gallice: Petit Jesus ! Petit Jesus ! combien de bonnes raisons n'ai je allégué pour soutenir tes Droits ; mais par combien de raisons meilleures, & plus fortes, ne pourrois-je pas les an-*

taces homo miserrime? Multum vero hi ad conciliandam famam facere arbitrantur, si eruditis aliis persuaserint, quasi plurima de rebus minime tritis volumina parata habeant, quæ, si iustum incredibile operæ pretium statuatur, confestim typis mandari possent. Ut nihil dicam de Johanne Bourdelotio & Marco Meibomio, quorum ille in Notis ad Heliodorum subinde provocat ad libros suos, quos nunquam in lucem prodiisse constat, hic vero, cum Amstelodami viveret,

neantir, si je voulois l'entreprendre? Ceterum Thuraeus, meus omnium, quæ sciverat, postea oblitus, immo adeo, stupidus factus est, ut ne alphabeti quidem litteras quasdam capere amplius posset; quare de ipso dictum est, *Quantum cecidisti de cælo, Lucifer!* I. GALL.

Si eruditis aliis persuaserint] Splendidi huiusmodi Thraſonis meminit etiam Brasmus *Adagiorum* p. 637. ubi, *Vix hac scribens*, inquit, a risu tempero, cum recordeor Calliphanis cuiusdam, quem olim cognovi, cum in familia Chariffimi Patris, Henrici Bergensis, Episcopi Cameracini, versarar, sed nomini parceretur propter convictum domesticum. Is per multa volumina concinnabat exornabatque, sed chartis inanibus, nisi quod in fronte videre erat magnificos quosdam titulos, *Sebut Carminum, Orationum, Epistolarum*. Singulis præscriptum erat hominis tergeminum nomen, ut qui titulos forte legissent, crederent eruditum, & in literis multa magnaquæ molientem. KEND.

E

ret, grandissima volumina monstrabat adventantibus, quæ, si, digno pretio redimantur (immensum autem statuerat) haud ultra invisurus esset eruditis; nemo facile superavit fastum Francisci Crucimani, qui, edita ad Henricum III Galliarum Regem Epistola, * parata sibi jactat octingenta volumina, de cunctis rebus, quæ humanæ scientiæ ambitu comprehenduntur, sua manu exarata, ac centum pluteis disposita, quæ se traditurum omnia Regi spondet, si vel pro singulis pluteis ducenti Joachimici sibi numerentur,

* Exstat illa, cum ipsa plutei delineatione, sub finem ejus Bibliothecæ Gallicæ. Conf. & Baillet Jug. T. I p. 439. M.

Octingenta Volumina] Vincentium Marinerium commemorat Nic. Antonius Bibl. Hisp. T. II. publico promississe, quæ ipse elaboraverit, Volumina quinquaginta de argumentis gravissimis, præter versus quos effuderit ultra 38000. Cumque promissori liberalissimo fidem adhibere se posse negarent tantum non omnes, ipse datis ad singulos literis, persuadere ipsis conabatur, vera esse quæ prædicaverat, amplos titulorum catalogos adjiciens. Quod si vero sic etiam dubitare aliquem videret, ad exemplum Trismegisti provocabat, temporis quod lucubrationibus suis insumerat, rationem exponebat, chartæ foliorum, quæ Commentationibus suis impleverat, numerum inibat. KEND.

tur, vilissimum scilicet pro thesauris immensis pretium.

Atque hi intra promissa tantum substiterunt: longe vero ineptior mihi videtur Nicolaus Riccardius, Januensis, qui ^{Erythr. Plq. n. 23} cum assiduam multorum annorum operam studiumque se collocasse jactaret in refellendis, quæ contra sacrum Concilium in celebri vulgatoque libro scripta essent, cumque eximium aliquod opus expectaretur, vix tandem prodidit paucas quasdam plagulas, ut montibus parturientibus similis haberetur, qui murem ridiculum esset enixus. Et constat de Johanne Capellano, Viro alioquin pererudito, quod cum pensionem annuam nactus esset ab Henrico Aurelianensi Principe, ut de celebratissima Galliæ viragine, quam Puellam vulgo Aurelianensem vocant, heroicum quoddam carmen, ad

Thesauris immensis pretium.] Multo magis igitur inestimabilis fuit ille Fratrum roseæ Crucis liber, de quo præter alias imposturas jactabant: *omnia ex illo uno disci posse, quæcunque in reliquis libris quibuscunque editis usque huc, vel imposterum edendis aut scribendis junctim leguntur*, &c. vid. Naudæus in Instruct. ad Galliam de Fratr. roseæ Crucis p. 35. I. HALL.

ad exemplum Homeri aut Virgilii, Gallico idiomate conderet, atque is, quo diutius frueretur Ducis munificentia, annos plurimos impendisset huic labori, vulgato tandem frigidissimo poemate,

* *La Pu-
celle d'
Orleans.*

quod *Puellam* * inscripsit, tantum abest, ut ingenti, quam de se concitaverat, expectationi responderit, ut potius plero-

Menagiana P. I p. 15. seq.
Conf. P. II p. 41.

rumque in se scommata provocaverit, quos inter aliquis hoc in *Puellam* epigrammate lusit :

*Ille Capellani dudum expectata Puella
Post longa in lucem tempora prodit
annus.*

Quem

Prodit annus.] Exstat hujus Epigrammatis in Gallicam linguam versio, Autore Menagio :

*Cette Pucelle pretendue
De l'hereux Poete Chapelain,
Depuis si long tems attendue,
Paroit de sa derniere main,
Mais si vieille deja qu'elle en est meconnue.*

Nescio an sequens anonymi cujusdam elegantius sit :

Nous attendions de Chapelain

Une Pucelle

Jeune & belle ;

Vingt ans à la former il perdit son latin ;

Et de sa main

Il sort enfin

Une Vieille sempiternelle.

Quod reliquum est, nihil jucundius occasione *Puellæ*

B

Quem in censum, quoniam de iis dictum est haftenus, qui pridem vita functi sunt, nescio num referri etiam debeat e Soc. Jesu Johannes Harduinus, eruditæ Galliae lumen hodie ac decus præcipuum. Is ut multa haftenus edidit scripta cedro dignissima, Plinium imprimis, quo uno labore nominis immortalitatem consecutus est apud omnes, aliquid tamen paradoxo, dubium an animi gratia, an ut ordini suo, quod Crozius alique suboluif-
 se

hujus Aurelianensis prodit, quam *le Parallele de Chapelain & d'Homere*, liber Matanasio in fine subjectus. Quantum leporis ibi elegantiorisque doctrinæ! Multi ex iis, quos novi, eruditis non Arragoniæ tantum regnum, verum vel pulcherrima ex scriptis suis cum exiguo opere isto permutaturi essent. Interim Autori haftenus latere visum est. Qui conjecturis se valere, ac de stilo ac cogitandi ratione judicium ferre se posse putant, vel V. Cl. *de Croufaz*, vel Cl. *Fontenellium* autorem opusculi esse credunt. Verum neutri horum tribui potest. I. GALL.

At nunc quidem satis constat, verum autorem esse *Paulum de Saint Hyacinthe*, alias *Themisseul*.

Quod Crozius alique] Matur. Veyssier la Croze in *Vindiciis Vet. Script. adv. Harduinum*, Roterod. 1708. & Jo. Sartorius *de Ostracismo Literario*, Gedani 1710. qui posterior Crozio multa debet, ejusque vestigia in plurimis legit; alique non pauci. Ceterum non vana videtur esse Domini la Croze suspicio, quamvis Patres S. I. eandem omni nisu a se amoliri conati fuerint.

se sibi visi sunt, velificaretur, obtrudere eruditis voluit, istud nimirum quod plerique Scriptores, Græci pariter ac Romani, atque adeo Patres quoque ipsi, ab otiosis hominibus & nescio qua falsariorum conjurata societate fuerint subornati. At cum id sparsim tantum & leviter scriptis suis insinuaverit, quæsitumque nuper admodum ab illo fuisset, ut systema quoddam hypothesium suarum proderet latiusque paulo deduceret, quæ hætenus levi modo brachio attigisset, respondisse fertur, se spisso quodam volumine collegisse omnia, de quo sibi tantum ac supremo Numini constet, cæterum nihil ejus rei, quoad vixerit, proditurum, * qua de re quid sperandum sit,

Jure etiam in Thraſonum literariorum numerum refertur Harduinus, non solum propter famosam illam Archontii officinam, ad quam hic respicitur; sed etiam ob mirum innovandi in Chronologicis pruritum, aliasque conjecturas nimis longe petitas, quas passim Memoris Trevoltiensibus inseruit. Quin in ipso Plinio creberrime egregius iste Vir humani quid passus est, ubique non inficienda eruditæ vanitatis criteria immiscens. Conf. de la Croze l. c. I. HALL.

* Nimirum per litteras ab Amico mihi relatum est, his plane verbis respondisse Harduinum: *On le trouvera apres ma mort sur un papier grand comme la main, & il n'y a que Dieu & moy, qui le savent. M.*

fit, nasutioribus dijudicandum relinquitur.

Sed satis de his ; ad eos pergo , qui cum ipsi nihil habeant, quod prodant, vel polliceantur, satis tamen se tueri posse putant nomen eruditi, si cunctas suas facultates dilapidantes, quicquid ubique prodeat librorum, quos nec legunt quidem unquam, nec, si legant, intelligunt, avi-

Avidissime corradant] Equidem sunt contra alii, qui cum ipsi libris non utantur, ad eos ne quidem admittere quenkumque audent, nimirum ne quis forte spolia sua aut amicorum vindicet, certe codicem, quantumvis obvium, nullis blanditiis aut technis extorqueri sibi vel ad horulam patiuntur. Vir ille, de quo supra p. 34. Bibliothecæ suæ selectum ac raritatem identidem crepat, sed in communicandis libris parcius est, & si quem obtinueris ab illo, & reddendo gratias illi egeris, *appage*, ait, *cum gratiis tuis, neque enim dignas mihi grates reserve potis est, qui libri hujus, tam rari, tam exquisiti, usum a me impetraverit.* Petebat ab illo Vir quidam illustris librum mutuo, ut in eo locum aliquem, quem designabat, evolveret; nosster notato loco illo, quem unicum libere legere licebat, ceteras libri plagulas ab utraque parte compactas sigillis obsignabat, ne quicquam Vir ille præter istum locum degustaret. Postea cum liber ille solutis nihilo minus sigillis redderetur, tum nuntium intra museum pertrahens, gladium illico & sclopetorum paria disponit in mensa, & *dicito*, inquit, *hero tuo, hac ad injuriam, quam intulit & libro & sigillo meo, delendam me parata habere.* Sed hæc *ὡς ἐν παρόδῳ*. VAND.

avidissime corradant, totosque montes
& acervos voluminum congerant, quæ
longo ordine velut in armamentariis dis-
posita multoque auro ac purpura distin-
cta aliquoties per diem hilari vultu adspe-
ctant, amicisque ac clientibus suis iden-
tidem ad nauseam usque demonstrant.
Imprimis vero cœlum se manibus teti-
gisse

Voluminum congerant] De Hario refert ex Lomai-
ero Paravicinus, *Cent. III. Sing. N. 70.* ipsum Biblio-
thecam tot voluminibus instructam Hagam transtulisse,
ut populus innumerum librorum numerum miratus,
publice profiteretur, se nunquam credidisse vel in orbe
terrarum tot codices reperiri; indeque eidem Hario,
perpetuum post id tempus cognomentum *Johannis de*
Libris adhæsit. THEM.

Vid. Balius in Dict. T. I. Art. Fugger. ubi magis ad-
huc exaggeratur Bibliotheca Fuggeriana; quam Wol-
fius tot libris, quot cœlum stellis nitere, dixit. I. GALL.

Ad nauseam usque demonstrans.] Adduci posset Lu-
ciani Dialogus adversus indoctum librorum multorum
supellectile tumentem, qui existat T. II p. m. 751.
SCRIB.

*De toutes les occupations une des plus vaines c'est sans
doute celle de faire une Bibliothèque, pour ne s'en servir
jamais. Il est vrai, que c'est un meuble qui pare une
chambre de même que les porcelaines, les tables, les pein-
tures, les tapisseries. Dorus -- ne lit, & ne lira ja-
mais; mais il a du bien . . . Il achète des livres, les fait
valier bien proprement, forme une nombreuse Bibliothe-
que. A certain jour, à certaine heure, une fois le mois,
il fait placer son fauteuil vis à vis de ces beaux livres; &*

gisse ac Diis simillimos esse putant, cum in codicem quendam veteri manu exaratum inciderint, quem utut exesos tantum literarum ductus lacerasque chartas ostendat, fitque vel centies ab eruditis sollicito studio collatus, cum ingentibus divitiis & quicquid in rebus humanis est deliciarum permutare nolint. Nostis, Auditores, quod de Fulvio Ursino, antiquitatis æstumatore maximo, refert Janus Nicius Erythræus. Pervetustis codicibus, inquit, quorum multos in sua bibliotheca habebat, immania pretia faciebat: atque illud accidit perridicule, quod cum die quodam Francisco Cardinali Toletio Terentii Comœdias ostendisset, easque affirmasset ante annos mille fuisse con-

Pinac.
C. 4.

le il contemple --- Apres quoi il se retire toujours ignorant, mais fort satisfait d'avoir vu des Livres. Sc. 9. Refl. mor. Sat. 5. Com. p. 35. seq. I. GALL.

Deliciarum permutare] Antonius Becarellus, Paternitanus, An. 1555. prædiolum, quod habebat unicum, vendidisse fertur, ut exemplum Titi Livii emeret a Poggio Florentino. CHAR.

Affirmasset ante annos M. conscriptas] Div. Chrysostomus in Oratione περί κάλλους refert miram antiquiorum fraudem, qui vilissimos quosque recentium libros abdere soliti sunt frumento, ut situm contraherent.

conscriptas, ac revera essent antiquæ, sed mire depravatæ atque corruptæ, atque addidisset, nullam esse pecuniam quæ antiquissimi illius codicis æstimationi par esset; proh Deus! Cardinalis inquit, quid audio? equidem malletm codicem unum quantumvis recens impresum, sed castigatum emendatumque, quam decem alios mendosos & corruptos, quamvis Sybillæ manu exaratos. Hactenus Erythræus; peropportune profecto & argute omnia.

Sed

rent, atque ita pro antiquis majori pretio venirent. Vid. Wower. in *Polymathia* c. 6. SCRIB.

Manu Sybillæ exaratos] O responsum Cardinalis sapientissimum! utinam id omnibus superstitionis Codd. Mistorum veneratoribus curæ cordique esset. Certus sum, nullum hodie Codicem monstrari posse, nisi mendis ubique refertum. Quare bene omnino iudicavit Maputius in *Commentario ad Ciceronis Lib. V. Famil. Ep. 2*: *Nec vero librum ullum tam antiquum esse arbitror, qui omni prosus vacet mendo.* Eccui enim ignota est Librariorum oscitantia? Quantum gaudium gavisuri essent Critici, si Codicem usquam invenirent Gellii ævo descriptam: atqui Gellius ipse gaudentes eosdem stultitiæ & ovantes insanix accusaturus videtur, dum *L. VIII. Noct. Attic. c. 20.* expressis verbis, Codices suo jam tempore summe corruptos atque perperam descriptos esse queritur. Criticus certe, qui sanam rationem ducem sequitur, huncque Lydium lapidem exa-

Sed quoniam de antiquitatum patronis dicere cœpimus, non erit ab hoc loco alienum, illorum notare insaniam, qui nihil laudant, nihil admirantur, nisi quod vetustatem redolet, & dum alios omnes
ad

minandis Antiquorum scriptis adhibet, pluris faciendus est, quam alii Correctores Grammaticastri & exforum Codicum adoratores bene multi. Adi sis Rich. Simonium *T. IV. Bibliotheca Critica Ep. 16.* & Cl. Heumannum *de Arte Crit. I. HALL.*

Quod vetustatem redolet] Adrianus Imperator amavit genus dicendi vetustum, Ciceroni Catonem, Virgilio Ennium, Sallustio Cœlium prætulit, vide Spartianum in Adr. c. 16. Vossius epistola ad reginam Christianam, epist. III. p. 9. fatetur, *antiquos historicos perisse sine posteritate: ut enim recentiores vincunt plebem, sic a priscis vinci nostros recentiores.* Pomponius Lætus abrogavit nomen suum Petri, quia Romanam civitatem non saperet, & maluit vocari Pomponius, quam Petrus. Freherus *Theatr. P. IV p. 1427.* Idem sibi e salario discipulorum agellum ac domum in quirinali comparavit, ubi non solum natalem Urbis coluit, sed Romulum quoque, urbis Romæ conditorem, publice veneratus est, Vossio teste *lib. III. cap. 8. de histor. latinis*; adde Sabellic. *Vita Lati ad Maurocenum* & Heumannum *de anon. & pseud. p. 136. 137.* Franc. Redus de Peripatetico quodam narrat, quod ex singulari erga Aristotelem reverentia tubum noluerit inspicere, eo fine, ne ferri cogeretur, Galilæum a Galilæis novas & ab Aristotele nondum visas stellas derexisse. Vide ejusd. *Observ. de viperis tom. 1. Ephemerid. nat. curios.* Daceria libro: *des causes de la corruption du gout*, adfirmat, quod sanior gustus proveniat ex cognitione La-

ad morem Sinensium pro monoculis habent, se solos credunt duobus oculis instructos, quoniam non ea tantum, quæ ante pedes sunt, prospiciunt, verum & antiquissimorum temporum faciem exactissime cognitam habent & perspectam. Itaque si vel nummulus aliquis multo situ & æruginè obductus, vel alia quæcunque vetustæ supellectilis particula ad illos deferatur, bone Deus, quanta gaudia, quantæ mox etiam curæ & sollicitudines, ut accurate examinentur omnes apices,

ac

tinorum, ut & imprimis Græcorum auctorum p. 20. Claudius Belurgerius, homo Gallus, infano amore erga Homerum ferebatur. Eum semper habuit in manibus, totum edidicit, in templa detulit secum & recitavit loco sacrarum precum: pictam quoque à celeberrimo pictore habuit Therfitis imaginem, qualem ipse ex Homero dictaverat, & qua nihil illustrius, nihil magis divinum visu censuit. Imo voluit ipsos Trojæ campos, vetustique Ilii loca, late omnia oculis suis usurpare; hinc abiit in Italiam, conscensaque Venetiis navi in Ægyptum navigavit, inde abiturus in Asiam. Verum Alexandriæ morbus eum oppressit. v. Erythr. *Pinac.* I. p. 206. Morhof. *Polyb. Tom. I. lib. VII. cap. 2.* Gadd. de script. non eccl. *Tom. I. p. 238.* Lipsius ait *Cent. II. Miscell. Epist. 44*: Tres sunt, quos admirari unice soleo, & qui in hominibus excessisse mihi humanum fastigium videntur, Homerus, Hippocrates, Aristoteles.

CHAR.

ac singula justis commentariorum libris
exposita ad posteros transmittantur. Isti
nimi-

Transmittantur.] Antiquaria & Nummaria scientia sine dubio ex elegantissimis est, quibus ingenia hominum occupari possunt; tot autem Charlatanerias illa parit, ut mirum non sit, Oratorem nostrum risisse eos, qui huic studio se nimis mancipant, tanquam Circulatores grandiloquos. Adjicere præterea potuisses, & eos sapius, qui vel maxime judicio pollent, in errores prolapsos esse. Sapius sibi imponi patiuntur; sapius ipsi nummi, cujus copia ipsis facta est, amore capti, animum suum in sententia quadam obfirmant; præsertim ubi inventionis cujusdam gloriam sibi tribuere possunt. Conjecturas suas instar certissimarum veritatum nobis obtrudunt, & in descriptionibus aut potius elogîis, quibus antiquitatem eorum nobis fingunt, nunquam intermittunt, quin rubiginem nobis ostendant, cujus vivus color, (hac enim opus est imagine) judicio est, metallum optimum esse & maxime selectum: rubiginem inquam illam, quam æris florem vocare solent, χαλκῆ ἄνθος: unde rident idiotas illos, qui tanti pretii crustam pro sordibus habent, nummosque suos poliunt lavantque, ut splendoris aliquid iis reddant: tanquam stultos hortulanos, qui arbores cortice privantes eodem nutrimento suo privant. Nihil hos homines agere arbitrantur, quam quod gloriosa antiquitatis monumenta destruant; justos contra harum rerum æstimatores rubiginem hanc examinare diligentissime, ne a falsariis decipiantur; qui probe scientes, quanti color hic gratissimus pretii sit, rubiginem incrustare viroremque nummorum rarissimorum imitari conantur. Denique Lectoribus quibusdam non ingratum erit nosse, optimum nummorum colorem esse illum, quem in ceparum genere quodam gallicis *porreau* dicta videmus; nummosque rarissimos,

Lib. II.
Metam.

nimirum sunt, qui Sybillæ folia, carmina Carmentæ, Mæandros Lycophronis, libros Numæ, mysteria aurei velleris, epitaphium Æliæ Læliæ, librosque Ægyptiorum, quos Apulejus dicit *literis ignorabilibus prænotatos, nodosisque & in modum rotæ tortuosis, capreolatimque condensis apicibus, a curiositate profanorum munitos*, nullo negotio ac veluti aliud agendo interpretantur. Sed quam facile imponi sibi patiantur hi omnis antiquitatis

curiosissimos & pretiosissimos eos esse, quibus Augustarum imagines exhibentur. Vid. Diss. *Ottom. Sperlingii* de num. Fur. Sab. Tranquillianæ, conjugis Imper. Gordiani, quæ prod. Amst. 1687. I. GALL.

Sybilla folia] Quomodo Hermicus Cajadus, Lusitanus, lapidibus, quibus Sybillinam vaticinationem inscribi curaverat, defossis aliquandiu & erutis, postmodum eruditis aliis imposuerit, legas apud Rappoltum in *Commentario ad Horatium* p. 611. SCRIB.

Imponi sibi patiantur] Præter Sigonium, qui Consolationem Ciceronis artificiosissime confecit, & Notodorum Gallum, ementito Petronii fragmento celebrem, adulterinorumque Numisinatum fabricatores, Parmesanum, Patavinum, Bolducem atque ipsum Golzium, insignis quoque in his fraudibus artifex fuit Muretus, qui Scaligerum supposito vetusti Comici loco (non, ut vulgo dicitur, Epigrammate aliquo) ludens, re detecta hoc disticho ab indignante illo petitus est:

*Qui rigide flammæ evaserat ante Tolosæ,
Muretus, fumos vendidit ille mihi.*

tatis promi condi, testes nobis sunt, ut
alios

Hæc quidem in vulgus nota sunt; non æque, quam referemus, altera impostura, qua eidem Scaligero (quo ipso tamen nemo magis intima quæque Critices secreta penetrasse Eruditis creditur) palpum obtrusit idem Muretus; qui, quo emendationem Catulliani cujusdam loci felicius tueretur, versum sub Pacuvii nomine allegavit, a se confictum, nec usquam alibi reperendum; hunc itidem Scaliger ut genuinum & Pacuvio dignum fragmentum suspexit. Elegantiora sunt If. Vossii verba, quam quæ Lectoribus nostris invidemus. Ille totam rem, ut gesta est, p. 46. Catulli sui exponit, additque: *Mirum, fraudem hanc non detectam fuisse a Scaligero; cui merito suspectæ esse debuerant merces sub quocunque demum titulo e tam dolosa prodeuntes officina; utpote qui adulterinis hujus viri versibus deceptum se fuisse, optime nosset. Sed profecto tanti apud Scaligerum ponderis fuit Mureti facundia, ut bis quoque ab eo passus sit se decipi.* Evolv. Morhofius L. IV. C. XI. §. 4. & L. VI. C. III. §. 1: Polyb. Add. Menagius T. I. Anti-Bail. Art. 83. ubi fuse de Mureto & objecto ipse a Scaligero crimine agit, multa etiam a Bailletto & aliis secus dicta emendat. Præterea adduci hic illi quoque possent, qui libros dudum typis divulgatos pro ineditis habuerunt, & quasi rarissima Bibliothecarum cimelia literato orbi de novo obtulerunt. Collegit horum aliquot exempla Daumius in Præfat. ad opuscula nonnulla Hieronymi; idque in sui ipsius excusationem, cum eundem errorem circa Palponistam Bernh. Geistenfis erraverit, quem primum se ex Reinesii Biblioth. An. 1660. edidisse putabat, jam An. 1501. cura Henr. Quentelii publicatum. E recentioribus plures ad hunc scopulum impegerunt, eo difficilius evitandum, quod ipse celeberr. Fabricius & nuper demum doctiss. Gallus, Montfauconius, sibi non satis ab eodem cavere porue-

alios taceam, omni exceptione majores, Athanasius Kircherus & Jacobus Gronovius. Erant Romæ quidam adolescentes lasciviusculi, qui cum alicubi in urbe brevi excitandum ædificium intellexissent, ut Kircheri ingenium tentarent, eodem

tint. Agmen claudat ridiculus Richelii Cardinalis lapsus, qui Maurum Terentianum celebrem Grammaticum Comoediam Terentii esse credidit, teste Morthio Vayerio *Hexam. Rust. Dial. I. p. m. 30.* THEM.

Testes nobis sunt] Jo. Scaliger deceptus fuit a Mureto, a quo afficta fuerunt Attio Tragico Trabezque Comico, quæ a Scaligero habita pro genuinis, ad Varonem de re rustica p. 212. edit. 1573. quam fraudem Scaliger ultus est noto epigrammate. Vide Bælii *Lexicon* edit. 2. in Trabea & Menagium cap. 83. Anti-Bailleti. Similis fucus Jano Doussæ filio factus ab Hieronymo Grosloerio Lysleo notatur in Baudii amoribus p. 463. CHAR.

Ut alios taceam] Nam & huc referri poterat M. Zuerius Boxhornius, qui satyram quandam nactus Michaelis Hospitalii, eam ceu certissimum vetusti Scriptoris monumentum luculento Commentario illustravit. v. Colom. *Partic. p. 113. M.*

Simili errore Th. Crenius *T. II. Method. p. 403.* fabulam illam, quæ incipit: *Rana paludis incola* &c. pro indubio vetusti Autoris labore habuit, immo Joh. Christoph. Wolfius eandem suæ Phædri editioni, quasi certissimum ejus Viri foetum inseruit: quæ tamen reapse satyra est Jesuitæ Galli, circa A. 1670. composita, cum Ludovicus Rex Belgium potestati suæ subicere constitisset. *Evolv. Ars Jesuitarum Metrica p. 274. ed. Vienn. 1703. I. HALL.*

eodem in loco clam defodi curabant scabrosum lapidem, quem miris nonnullis & ad libidinem excogitatis figuris deformaverant. Quid fit? jaciuntur fundamenta novi operis; tollitur lapis, novum vetustatis monumentum, ipsa sui integritate admirandum; quaeritur Oedipus; itur ad Kircherum. Is vero, viso lapide, tripudiare praegaudio & pedibus terram pulsare, mox circulos, cruces & signa ad unum omnia tam concinne, tam apposite explicare, ut nihil supra. Quid Gronovius? Monstraverat illi Vir politissimus (quem vocat) Robertus de Neufville icunculam ligneam, metallifossoris Saxonici habitu indutam, quales vulgo pue-

Thef.
Ant.
Graec.
T. III.

Ut nihil supra.] Succurrit alia de eodem Kirchero relatio aequae jucunda. Obtulerat illi amicus familiaris chartam bombycinam, quali Chineses utuntur, miris characteribus insignem. His explicandis cum multum operæ & olei impendisset bonus Athanasius, amicus denique impostor vani laboris pertæsus, ultro papyrum speculo admovit, statimque Kircherus indigne se deceptum deprehendit; cum ista literis Longobardicis retrorsum pictis schedæ inscripta legeret: *Noli vana sectari & tempus perdere nugis nihil proficientibus.* THEM.

E.

pueri apud nos inter pupas & crepundia servant. Gronovius, qui nunquam homines metallibajulos & natipellitos viderat, *vetustissimi*, ut ipse loquitur, monumenti spectaculo admodum lætatus, *statim religiosam in eo memoriam renovari judicabat*, & cum *imagunculam* hanc bellissime ære cælari curasset, interpretabatur *Sacerdotem Germanum portantem navigium Isidis*. *Risum teneatis amici.

Et

* Ita vero inter alia in Thesauro Antiqu. Græc. statuem hanc depingit: *Est plane facies effera & incultam torbitalatem præferens, velamentum externum capiti belando fere omne (agnoscis mitram metallifossoris) usque ad ipsa supercilia abscondens, ita versus sinistram tergi partem descendens, ut illic commodo loco præbeat aliquid spissum, cui navicula (vasculum scilicet æri colligendo paratum) cujus longior pars ultra tergum eminet, innititur. Vestis apparet longa, sed alte cinctæ ad liberiolem ingressum, ita ut posterior pars (en natipellem, vulgo *Arsleder*) in humiliore esset in acumen aliquid desinens. Hic igitur est ille tam celebratus, si Græce placet, ΙΕΡΟΦΟΡΟΣ, si Latine, bajulus ceremoniarum sacra ferens, non ad Musas, ut castus Poeta, sed ad horrendum sui luci secretum &c. Ceterum ecquis Sacerdotem Germanum inter Græcas Antiquitates quæstiverit? M.*

Verum quidem est in Græciam transeundum non fuisse, ad sacerdotem Germanum ibi quærendum; quate autem in Germania quæri non potuerit Sacerdos Germanus, non video. Immo illorum sacerdotum

Et quoniam incidimus in Gronovium, non possumus quin recordemur moris illius non minus ipsi quam Pantocriticis aliis perfamilialis, ut nihil facile relinquunt intactum aut illæsum, verum quoties

habitus, qui Iſidis sacris initiati erant, non sine omni verisimilitudine hic inveniri poterit ab eo, qui perpendit, universalem fere fuisse cultum hujus Dæ, inque Græcia eidem altaria extrui cœpisse. Nec probabilitate caret, populos alios cultum ejus a Græcis accipientes, ritusetiam, ceremonias, habitusque sacerdotales in sacris ejus sollemnes, accepisse. Quumque in Gallia inventa sint rudera templorum Dæ memoratæ quondam consecratorum; quare in Germania monumenta ejusmodi inveniri nequeant; non apparet. I. GALL.

Sicuncula illa fuisset re vera antiqua, nec lignea, potuisset Criticus ingeniosissimus suis conjecturis uti, et cum omnes, quibus habitus nostrorum metallifossorum notus est, inspecta figura statim agnoscant metallifossoris icunculam, qua ludere infantuli solent, nostri certa conjectura illam non sine risu dimittere poterunt. AUT.

Nihil relinquunt intactum] Quantum ohe! Jacobus noster a Patre Johanne Friderico discrepat, Vir omnium modestissimo, qui adeo ab omni altercatione, maxime cum annos juveniles superasset, alienus fuit, ut ne verbo quidem quenquam offenderit & nec provocatus descenderit in arenam. Etenim juvenis admodum personatum quendam Stati Commentatorem, *Mercurium Frondatorem*, in *Elencho Antidiatriba* Par. 1640, 12. edito paulo acerbius sale perfricaverat: at hujus Satyræ ita profecto illum postea puduit, ut exemplis, quæ comparare potuit, prope omnibus Vulcano traditis, nullis

ties quisquam aliquid in literis prodit
eximium, id continuo allatrent ac car-
pant, tantum quippe decedere rati suis
lau-

Celeb. Grævii, quo per familiariter utebatur, precibus ad-
duci potuerit, ut ipsi libri illius copiam faceret. VAND.

Allatrent aut carpant] Ejusdem furfuris fuit Mich.
Apostolius, cujus animum invidia usque adeo invase-
rat, ut hac ipsa ad turpissima quævis sese impelli pate-
retur. &c. Conf. S. R. Boernerii *Dissert. prima de Exul.
Græcis*. Idem prope de Politiano refert Jovius in *Elo-
giis doct. Vir. n. 29.* deque aliis alii. THEM.

Nicanor Grammaticus *Stigmatias* dictus fuit, quod
nullum librum dimitteret sine censura. Vid. Vayerius
T. XIII. p. 347. Dabit hujus similes plures Spizelius in
*Literato felici Commentat. V. de contentionibus Lite-
rator.* & Comment. VI. *de maledicentia.* Alexander
Tassonus optima scripta ex invidia censura vexare con-
suevit. vid. Morhof. *Polyhistor. Liter. I. 21. pag. 265.*
De Petro Aretino, qui flagellum Principum dictus fuit,
ex facto ipsi epitaphio, v. *Ancilloniana p. 186.* de Pau-
lo Benio Crassus in *Elogiis P. II. p. 80.* Laurentius
Valla se in Christum quoque spicula habere professus
est: vid. Pontanus *Lib. II de Sermone c. 18.* SCRIB.

Ultima proximæ animadversionis verba, in memo-
riam mihi revocant epitaphium Aretino positum hujus
argumenti:

Qu'on ne vit jamais Goguenard dangereux

Faire Dieu le sujet d'un badinage afreux.

Lector minus cautus facile in eam delabi posset senten-
tiam, quasi ad laudes Aretini faceret Epitaphium hoc.
Meo autem vitio hoc fieri lubens fateor, quum ansam
huic interpretationi ipsa rei ambigua expressione dede-
rim. Ut itaque tollatur amphibolia hæc, notandum ex a-
lia prorsus ratione Aretinum de Deo tacuisse, quam illa,

laudibus, quantum optimorum scriptorum divulgatione accedit alienis. Dicite, Auditores, ecquis vixit nostro ævo paulo literatior, in quem ille censuras aut satyras suas non emisit, etiamsi fuisset vix ullo facinore provocatus? Ceterum adeo ferre non potest eos, qui ab ipso diversa sentiunt, ut, cum aliquando Joachimus Fellerus noster, edita sub Francisci Dermasii nomine Epistola, ejus sententiam

cujus Boilavius in versu alleg. Art. Poet. Ch. II. meminit. Ferunt enim Italum hunc propterea a jocis de Numine dicendis abstinuisse, quod nullum prorsus agnosceret; Atheus enim habitus est a multis, immo magnus Atheismi Apostolus, si Voetio fides habenda est, vid. Disp. T. I. p. 206. Quem locum Bælius allegat, prorsus diversa sentiens, Dict. Art. Aretin. Latine ita translatum est Epitaphium illud a nonnemine :

Condit Aretini cineres lapis iste sepultos,

Mortales acro qui sale perfricuit.

Intactus Deus est illi; causamque rogatus,

Hanc dedit; ille, inquit, non mihi notus erat.

I. GALL.

Ab ipso diversa sentiunt] Multos ubique deprehendimus, quos invidia & zelotypia agit, fastus plus quam hypodidascalicus inflat, atque Antilogophilia risu non indignatione digna effert. Quot horum, prohi dolor! & quanta in omni loco exempla prostant! sed novi Virum eruditum, qui amplum *de Thrasionismo* & *invidia Eruditorum* Commentarium conscripsit, multa exquisitissima Charlatanerie literarie specimina exhibiturum, I. HALL.

tiam de nece Judæ oppugnasset, integris duodecim post mortem ejus annis non tantum ipsi Fello ceu mortuo leoni acerrime insultaverit, sed & in innocentissimam Academiam imo & urbem Lipsiensem immani modo debacchatus sit; Lipsiensem appellans argutandi rationem, cum absonam dicere vult aut inconcinnam.* Atque is plane similis videtur Caspari Scioppio (quamvis Latini sermonis elegantia variaque doctrina longe majori) quem *Canem Grammaticum* dictum constat, quod non præstantissimos modo suæ ætatis viros, Scaligeros, Lipsium, Thuanum, Possevinum, Vossium, Stradam, Casaubonum, Mornæum

Bayle D.
C. t. Sciop-
pius. not.
K

* Ediderat Gronovius An. 1687. *Exercitationes Acad. de perniciæ & casu Judæ*, in *Actis Erud. ejus anni* p. 573. a Frid. Ben. Carpzovio commendatas. Prodiit inde Felleri Epistola An. 1687. triennio post infelici lapsu extincti. Hanc ergo Gronovius, cum alteram *Exercitationum suarum* editionem An. 1702. vulgaret, modeste adeo, pro more suo, recusandam suscepit. Quæ de re *Act. Erud. An. 1703. p. 3.* merentur conferr. M.

[*Casaubonum, Mornæum*] H. Casaubonus ei dictus *Alpha Cathedraliorum*, & Phil. Mornæus *dignus ob solacismos naticidio*. M.

Prolixius hæc refert Bælius in *Dict. H. C. Ant.*

neum laceffivit, fed & Phædrum Thracifmi & ipfum Romanæ eloquentiæ patrem Ciceronem Barbarifmi postulavit. Hi vero quid aliud tanto conatu, quam plaufum quærunt, quem ut prudentioribus nunquam extorquebunt, ita vix etiam apud infipidos quosdam & infulfos homines & talpa cœciores confequentur. Quod notum etiam & pervulgatum eft de Claudio Verderio, Gallo, qui paucis Morhof. Polyh. T. I. L. I. p. 191. plagulis, quibus *Cenfionis Autorum omni-*
um

Sciopp. Remarqu. F. Addere debuit Orator noster, mea faltem fententia, ne principibus quidem peperiffie Scioppium, e. g. Galliz, Anglizque regibus. Alter quali Aretinus erat, hoc tantum discrimine, quod Aretini in fcribendo protervia pecuniam ipfi acquireret, Scioppii autem acerbitas autori fuo mortem minaretur. I. GALL.

Barbarifmi postulabit.] Palæmonis Grammatici arrogancia fuit tanta, ut Marcum Varronem porcum appellaret, fecum & natas & morituras litteras jactaret. Vid. Suetonium *de illuftrib. Grammatic. n. 23.* & Quintil. I, 4. Huic adjungere possumus Hieronymum Cardanum, qui poftquam fatis temere alicubi negaffet, fe quicquam ab aliis inventum fibi adfcribere, cum fufficiant fibi propria, atque de iis conqueftus fuiffet, qui fuppreffo nomine, inventa ipfius fibi vindicarent; omnes eos amentes vocavit, qui nescirent inventa Cardani talia effe, ut a nullo inveniri potuerint, qui non jam fama egregia effet cognitus, ut loquitur Spizelius *de vitiiis litteratorum, Comment. II. p. 213.* CHAR.

um veterum & recentiorum titulum fecit, ne ipsi quidem Antonio, Patri, pepercit, a quo fuerat in Bibliotheca Gallica honorificentissime commemoratus, veteres vero scriptores, atque adeo Tullium quoque, & Maronem, & Flaccum, acerrime perstrinxit, atque in hoc duritatem sermonis, in illis voces barbaras deprehen-

Titulum fecit] Integer obesi scripti Titulus sic jacet: *Cl. Verderii in Autores pene omnes, Antiquos potissimum, Censio, qua receptissimorum plerorumque Grammaticorum, Poetarum, Historicorum, Dialecticorum, Rhetorum, Oratorum, & Actorum veterum & recentiorum, Mathematicorum, Medicorum & Theologorum errata quadamprehenduntur.* Enimvero totus libellus vix 30 folia replet, & maximam partem ineptiis refertus est &c. I. HALL.

Salte igitur & merito hæc *Volatici & Ventosi ingenii flabra* perstringit Scioppius in Notis ad hanc censuram; quas integras primæ rar. Libr. Collectioni inseruit Groschuphus. Q. MAR.

Maronem & Flaccum] Qua ratione Jo. Ciampòlus in Virgilium & Horatium inductus sit, doceat Erythræus *Pinacoth. P. II n. 19.* SCRIB.

Poeta erat Ciampontius hic, qui contra Virgilium, Horatium & Petrarcham declamando eosque ad tyro-num subsellia detrudendo sua poemata illorum scriptis antepone-re conatus est. Adde quod magnifice nimis de se suisque meritis sentiens, quosvis alios contemneret, quosvis maledictis lacefferet, & ne Papam quidem nec principem suum, nec consanguineos suos intactos relinqueret. I. GALL.

hendisse sibi visus est. Taceo Franciscum Robortellum, qui parem ferre non potuit, eoque Alciato, Sigonio, Egnatio, doctissimis viris, dicam scripsit, *Inerat enim illi, ut Imperialis Vicentinus testatur, turgida mentis ferocia & effrenis civilis auræ cupiditas, quo nullum in secundis elatiorem, aut in adversis infractiorem inve-*

Gaddius
de Script.
T. II. p.
296.

Franc. Robortellum] Natus ille Utini Fori Julii Urbe, Professore Eloquentiæ Patavii egit; plura de ejus maledicentia lege apud Gaddium *de Scriptor. T. II* p. 396. Baillet *Jug. T. II. P. II* pag. 204. Morhof. *L. 6. Polyh. C. 1. §. 11.* & in *Casaubonianis* p. 38. I. HALL.

Infractiorem invenias.] Digna sunt & sequentia Imperialis verba, quæ ex Musæo ejusd. Ital. addamus. Sic nimirum ille in Elogio nostri pergit: *Inerat in homine hoc peracris obtrelandi libido, summaque in doctos omnes iniquitas, quos cum pares ferre non posset, continuis proscindebat conviciis; & post pauca: Hinc Sigonio semper infensus, ut quem acerrimum sortitus erat amulum industria, laboris, ingenii. Cum Alciato pariter aliisque clarissimis ejus ævi luminibus interhecinas prope simultates exercuit. Quo factum, ut semel Venetiis Bapt. Egnatius, optimus ac doctissimus vir, crebris ab eo laceissus injuriis, educto senili gladio, in eum impetum facere non dubitavit. Nihil vero ille propterea belignior, vel insulso, ingenitos nunquam fastus deposuit. Hæc Italus. De ipso quoque Sc. ligero Vossius III. 80. de *Idolol.* affirmare non dubitat, eundem heroicas plane ingenii doctrinæque dotes pruritu contradicendi nimio obfusasse. De Arnaldo vero, celeberrimo Gallo, Clericus in *Epist. Crit.* p. 311: *Ille igitur**

Erythr.
Pin. c. 110
& III.

invenias. Taceo item Alexandrum Tassonum & Nicolaum Villanum, Italos, quorum hic Dantem, Petrarcham, Ariostum, Tassum, quorum nominibus totus Parnassi chorus assurgebat, aliosque recentiores, partim ut hebetes, tardos ac rudes, partim ut humiles, inornatos, abjectos, partim ut sine lepore, pondere & arte exhibilavit & explosit, ille autem ipsius Homeri, cui tantus honor est habitus, ut tanquam Deo Smyrnæi delubrum ejus in oppido dedicaverint, quingentas sententias & eo amplius in unum volumen collectas se habere, quas editurus esset, stulte ridiculas, gloriatus est. Istud vero libertatem appellant, quam, si quæ alia, literaria certe Respublica sibi vindicat plenissimam nulloque limite circumscriptam, scilicet ut impune alios de re minima laceßere & contumeliis afficere, ac, ut solebat Catullianus ille censor, vercordem liceat excitare rixam. Nata quondam erat levis inter Laurentium Val-

tur, inquit, vitam in inferendo aut defendendo bellum absomit, ira usque adeo addictus fuit, vix ut ultimum opus nisi felle tinctum ab eo prodierit. &c. Conf. Selecta Hist. Litter. Observ. III. THEM.

Vallam & Poggium Florentinum de vo-
cum quarundam usu concertatio, quæ eo
tamen paulatim invaluit, ut hic, atrocis-
simis in Vallam invectivis editis, eum non
modo dementissimum omnium, furio- Gadd. de
Script. T.
II p. 215.
sum, fatuum, monstrum, belluam, im-
pium, detractorem, vesanum, sed &
quod dictu horrendum, scortum Roma-
num vocaret; atqui is idem Valla tam
castus ac purus erat, ut, cum aliquando
in Grammatici cujusdam veteris explica- Raynaud.
de bon. &
malis Li-
bris p. 514
tione in vocem paulo obsœniorem inci-
disset, *malo ignorari*, diceret, *quam me
docente sciri*. Quid memorem Petrum
Ramam, qui Aristotelem, Georgium
Trapezuntium, qui Platonem, aut An- Naudé
Mascara
p. 423.
gelutium & Castrum, qui Patritium &
Licetum indignis plane modis excepit?
Quid Jul. Cæsarem Scaligerum, qui

con-

Laurent. Vallam] In Vallam jam olim dictum fuit;
Carpis majores, & quoque, Valla, minores;
Carperis & carpia, sic tua fata ferunt.

CHAR.

Modis exceperunt] Quanta vehementia in Mure-
tū invehitur Saubertus *de Sacrif. CXIX.* ob diversam
Phraseos *Hoc age* explicationem? Mordax ille Bene-
venutus Servium, Grammaticum antiquum & optime

Baillet
Jug. T. I
p. 96.

contra Erasmus, ideo quod Ciceronem
fatis admirari non posset, tanquam publi-
cum quietis turbatorem, declamavit? Nec
igno-

meritum, bestialem; Valla Adversarium suum Pog-
gium bestialissimum appellavit; quamvis & Poggius
ipse hoc Elogium satis meruerit, cujus maledicentissi-
mum os gravi aliquando colapho per Trapezuntium in
publica Panegyri castigatum est. Quid? quod ipse,
lenissimus reliqua, Erasmus sibi temperare non quive-
rit, quin impium eundem Poggium, indoctum & ob-
scenum Rabulam nuncuparet. *L. IV. Ep. 7.* Quomo-
do se invicem exceperunt Scaliger, Cardanus & Pera-
vius, Salmasius & Grotius, Simon & Vossius alique?
Non secus certe ac lippi solent & calones parasitorum
que turba apud Comicum. I. HALL.

Adde *Trissotinum & Vadium*, quorum supra men-
tionem feci, qui hac ratione a Poeta introducuntur:

T. Vous donnez sottement vos Qualitez aux autres.

V. Fort impertinemment vous me donnez les votres.

T. Allez petit Grimaut, Barbouilleur de Papier.

V. Allez Rimeur de Hale, opprobre du metier.

T. Allez fripier d'Ecrits, impudent Plagiaire

V. Allez Cuistre - - -

Femmes fav. Act. III. S III.

Forſitan paucis innotuit haecenus, Molerium riſiſſe
ſub nominibus hæc fictitiis *Cotinum & Menagium*.
I. GALL.

De Poggio addimus: eidem alapas hæc a Trapezun-
tio acceptas obijci ab Adverſario Valla in *Invectiva*:
verum Poggius ipſe rem totam in ludibrium vertit, in
Philipp. ſecunda adverſus eundem Vallam. Dum non
colaphis ſaltem, ſed calcibus quoque, ſuſtibus & fer-
ro tragoediam actam, ſequæ valde miratum fuiſſe teſta-
tur, quod ipſe Valla famuli vices in abſtergendis ſau-

ignoratis forte, Auditores, quid inter Ulricum Huberum & Jacobum Perizonium, doctissimos Viros, ante annos haud ita multos in Belgio gestum sit. Nam cum Perizonius illius Historiam civilem paulo attentius considerasset, & prope mille errorum reum egisset autorem, tum Huberus, cum esset præterea liberioribus verbis subinde laces situs, rem deduxit in forum, eoque, ut erat in agendis cau-

ciis administraturus, non advolaverit &c. Ceterum tanta in hodierna imprimis Literatorum Democratia quellorum & digladiationum ubertas est, ut facilius sit arenam calculare, quam tot cum applausu dimicantium recensum instituere. Ex reliquis tamen, qui nostrum seculum illustrant, Heroibus, post Gronovium, Clericumque

Caput extulit unus

P. ** B. *** Vir de togata militia immortaliter meritis, de cujus in his Gymnicis artibus experientia maxima quæque nos expectare jubent specimina, quæ subinde edidit, non contemnenda. Burnmanniana vero, quibus contra incomparabilem Virum insurgere ausus est nescio quis de plebe pugil, parum movent Virum magnanimum,

Quo non Hectoreor, quo non Rolandior alter.

Tu interim B. L. ex Itinere ejus in Arcadiam, ejusque gravissima in Clericum satyra, le *Gazettier menteur* inscripta, velut ex unguibus leonem hunc agnosce, mecumque, si sapis, venerare. Q. MAR.

causis exercitatisimus, adegit adversarium, ut culpam deprecari ac pro illatis injuriis mulctam fisco inferre juberetur. Sed ohe! quanti inde clamores, quanta jurgia exorta inter Criticos, qui ista severitate vim inferri libertati literariæ, & quoniam difficile sit hoc tempore satyram non scribere, ignaviam confirmari & attolli, eorum vero, quibus

*de meliori luto finxit præcordia
Titan,*

nobilissimum ardorem opprimi querebantur & exstingui. Certe ut in Romana Republica, donec illa libertate frueretur, artes ac bonæ litteræ egregie effloruerunt, quæ contemptæ paulatim sub Imperatoribus & ad barbariem reductæ sunt, ita ipsam literariam Rempublicam, ubi metus ac servitus accesserint, stare neutiquam posse, putant. Et dici quidem

vix

Stare neutiquam posse] Severitas hæc, quæ tot tantosque clamores excitavit inter eruditos, antiqua satis est. Dudum jam imperantes auctoritatis suæ interpositione poenarumque inflictione criticorum quorundam insolentiam & acerbiteriam restringere visi sunt. *Conf. Jug. des Sav. T. I p. 62. seq.* Patebit ex l. c. quid

vix potest, quantum istæ eruditorum contentiones tum ad excitanda ingenia, tum ad ornanda litterarum studia valeant: id quod nuper Caroli Boylii maxime & Richardi Bentleji lite patuit, quæ ut ex levi admodum causa nata erat, attamen, cum

Zoilo evenerit, quidve a Parlamentis Magistratibusque civilibus sæpius hoc in negotio constitutum fuerit. &c. Fateor interim cum Bælio, quod victum se fateatur ille, qui ob disputationes litterarias Magistratus opem implorat &c. Quod ea occasione dixit Bælius, ubi brachium sæculare se imploraturum minabatur adversario Scioppius, si continuaturus esset disputationes suas. vid. Artic. *Thomas* in dict. Hist. Crit. lit. D. Relatum alias accepi ab homine fide digno, non damnatum fuisse Perizonium, nisi quod in Politica quadam scissione contrarias sequutus esset partes; ut Arminius quoque &c. I. GALL.

Valeant]

Au Cid persecuté Cinna doit sa naissance

Et peutêtre ta plume aux Censeurs de Pyrrhus

Doit les plus nobles traits dont tu peigns Burrhus.

Boileau Epitr. VII. à Racine. I. GALL.

Ex levi admodum causa] Nimirum cum Boylius juvenis admodum, ut specimen daret eruditionis, in ætate non vulgaris, Phalaridis Epistolas cum versione & notis edere constituisset & MSptum Codicem petiisset e Bibliotheca Regia, quem Bibliothecarius Bentlejus post aliquot mensium usum nondum satis collarum repetebat, Boylius in præfatione operis inter alia de illo Codice his verbis loquebatur: *cujus mihi copiam ulteriorem Bibliothecarius pro singulari sua humanitate negavit.* Quibus Bentlejus non leviter offensus mox

cum ab utraque parte omnes ingenii vires intenderentur, foetus longe elegantissimos produxit.

Quandoquidem vero de concertationibus, quæ calamo instituuntur, verba fecimus, dicendum quoque hoc loco erit de eo conflictu, qui in Academiis & e cathedra depugnari solet. Etenim a lon-

Dissertationem emisit de Epistolis Phalaridis, Themistoclis aliorumque, quas omnes pro spuris venditavit, ut nimirum ostenderet, vix operæ pretium fecisse Phalaridis Editorem. Qua in re etsi plerisque eruditos consentientes haberet, Boylius tamen cum Sociis, ut creditur, aliis Collegii Ædis Christi, quod Oxonii est, edito elegantissimo libro, contrariam sententiam tuebatur, cui mox iterum Bentlejus Dissertationibus nonnullis *cultis Ædipol & laboriosis* respondit, ita quidem ut Boylius ingenio, Bentlejus vero doctrinâ vicisse vulgo perhiberetur. VAND.

E cathedra depugnari] Io. Picus Mirandulæ Dominus Romæ conclusiones nongentas in omni scientiarum genere disputandas proposuit, quas per totum Orbem emiserat. Ne quis autem eorum, quos ad opponendum invitaverat, itineris longitudinem caussaretur, omnes contra se disputatum venturos ab omni sumtu liberos præstare pollicebatur. Vide *Perroniana*.

Notatu dignus est hujus disputationis eventus, unde simul patebit, quanta sit vis ignorantiae & invidiæ, si in eodem homine concurrant. Agebant Mirandulani Comitæ Theses de Dialectica, Theologia, Mathesi, Magia, Cabbala &c. multumque gloriæ ex certamine hoc litterato reportabat Princeps hic eruditus; Impos-

longo tempore mos ille ita degeneravit,
ut sæpe de lana caprina, quod ajunt, re-
busque vilissimis ingenti animi conten-
tione ac incredibili verborum ambitu dis-
pu-

abile autem quum videretur quibusdam, juvenem vi-
ginti quatuor annorum tot scientiarum peritum esse,
Magiæ eam accusabant, Papæque rem denunciante
supplicium ejusdem efflagitabant. Toties autem in
actione ista Cabbalæ vocem repetebant, ut judicum ali-
quis, quid ea sibi vellet ignorans, de sensu ejus quære-
ret. Cui accusatorum aliquis, *Autoris cujusdam Sa-
tanici nomen esse*, respondit, *qui contra Christum*
scripserit. Quam pulchre hic cum isto cive Athenien-
si, Aristidis nimis gloriæ infesto, respondisset:

Je ne le connois point je l'exile à regret

Mais que ne jouit il de sa Gloire en secret?

Arist. Tragi. Com. Act. IV. Scen. VII. I. GALL.

Erasmus quum in Angliâ cum Thoma Moro de omni-
præsentia Christi disputaret, Morus inter alia dixit:
Crede, quod habes, & re vera habes corpus Christi.
Abeunti postea Erasmo Morus honoris causa equum
suum commodabat, quo veheretur ad littora maris:
Erasmus vero trajecit equum in Hollandiam, quod
quum audiret Morus, litteras ad eum dedit, repetens
equum suum. Cui Erasmus hæc verba tantum re-
posuit:

Quod mihi dixisti nuper de corpore Christi,

Crede, quod habes, & habes:

Hoc tibi rescribo tantum de tuo Cavallo,

Crede, quod habes, & habes.

Disputantes, qui vitia colligunt, satyrica ratione per-
stringit Charisius ab Amicis epist. de pædantismo & ga-
lantismo Latinæ linguæ, quum ait: *hoc intellectus mor-
bo multi Philosophia Magistri in Academiis laborant,*

putetur : quas disceptationes ipsi etiam veteres *vilitigia* non incommode dixerent. Sic & olim Amasinius & Rabirius, ipso Tullio teste, de rebus ante oculos positis acerrime disputabant; & inter Palæmonem ac Orbilium gravis intercedebat controversia, utrum Æneas, cum in Italiam appulisset, dextro prius, an sinistro pede terram tetigisset; & Maximus orator Zopyrionem Grammaticum vehementissime exagitabat, quod, utra manus Veneris vulnerata sit a Diomede, haud fatis

Acad. Qu.
L. I C. 2.

Balzac le
Barbon
P. 363.

Conring.
Ep. ad H.
Meibom.

quippe qui, ne vitam silentio transigant & ut nomen suum commendent immortalitati, id agunt, ut publice disputantes peccatorum Grammatices accusent & auditorum oculos in se convertant: quumque stercora sua exposuerint, discedunt elati spiritu & id cogitatione sua complectuntur: Me præstiti virum, & hunc Magistrum Philosophiæ infamiæ nota adfeci. Cruenta sane pugna! prælium eternitatis memoria dignum! Cicero de officiis lib. I. dicit: rectum est, etiam in illis contentionibus, quæ cum inimicissimis sunt; etiamsi nobis indigna audiamus, tamen gravitatem retinere, iracundiam repellere. VAND.

Alio in loco Cicero: *Laissons, inquit, aux Grecs cette Coutume malhonête d'attaquer avec des paroles injurieuses les Personnes, contre les quelles ils disputent, & de passer de la Censure de l'Ouvrage à la Satire de l'Auteur. Non autem Romanus: is enim semper suæ regulæ memor fuit. L. II. de Finib. I. GALL.*

fatis haberet exploratum. Deinde sunt, qui Andabatarum more pugnantes, nullam certaminis legem, nullum ordinem admittunt, sed variis artibus eludunt ictus

Andabatarum] Certorum gladiatorum nomen hoc est, qui obligatis pugnare solebant oculis. Allusio ad hunc pugnandi morem Cicero, immo hac voce *Andabata* usus est in joco quodam contra Trebatium amicum suum: *Quem antea ne Andabatam quidem defraudare poteramus*, Epist. Fam. libr. VIII. Ep. X. I. GALL.

Variis artibus eludent] Inter artes conciliandi plausum utique hæc postrema non est, ut in velitationibus publicis spicula habeas parata, quibus risum excites inter auditores. Pulcrum est Attilæ Philosophici vel Flagelli Neo-Magistorum nomine superbire. Ad quam rem multum imprimis valent instantiæ, quas vocant Logici, lepide excogitata, in quibus expedire retorquendis ingenio opus est. Narrant Lipsiæ aliquando Jac. Thomasio vitiligatorem talem, absurditatem adversæ opinionis demonstraturum, inter scommata objecisse, id perinde esse ac si dixeris: *tute Lepus es & pulcramentum queris*; at cum is forte medius inter duos affideret, prompte respondebat J. T. *quod ad Leporem attinet, illum quidem in medio relinquamus*; atque ita effusus in maximum cachinnum auditoribus omnis in Adversario vis elusa fuit. Vacabat ibidem Professio Hebr. linguæ, quam cum ambiret Vir Cl. C. Z. thema e Rabbiorum Commentariis producebat in cathedram; accedebat ergo, qui ad idem munus adspirabat, quod & obtinuit postea, Vir Summe Rev. A. P. ac dubia sua urgebat maximo nisu, sed cum ille & fortiter responderet & subinde pro more suo scommata injiceret, hæc ita paulatim bilem movebant P-ero, ut filum abruptens, nullis gratiis, ut moris est, actis discederet cum verbis:

ictus adversarii, & quem argumentis non possunt, voce stentorea & futili ac inani loquacitate vincunt, jocularis etiam sermones & aculeos subinde injicientes; quibus risum eliciant ex Auditoribus. Narrabo vobis, Auditores, rem admodum ridiculam & jucundam, quam in hac ipsa Academia contigisse meminerint forte aliqui adhuc e venerandis Senibus nostris. Accesserat ad nos Theologus magnæ famæ & existimationis, præterea tantæ gravitatis, ut solo adpectu omnium animos sibi devinciret, sed doctrina mediocri præditus & exigua disputandi peritia. Itaque cum cathedram ascendisset, nactusque esset adversarium in hac arte exercitatissimum, & Pontificiorum, Calvinianorum, Socinianorum, aliorumque, quos fortissime debellaverat, trophæis illustrem, alto illum supercilio despiciebat, & in cathedra hinc inde deambulando, cum primum in ipsum telum detorsisset adversarius, ingenti fastu respon-

triumphator ab eo: quibus vix auditis cestro velut percussus Præses, hoc cum versu extemporaneo insequetur: En modo victorem, qui fugitivus abit! VAND. //

respondebat : *Isthunc quidem nodulum vel canis meus* (quem nimirum in cathedra collusorem habebat) *solverit*; cumque eo misso alterum etiam objiceretur, tum noster, *formidandum*, inquit, *profecto & Herculeum argumentum, ad quod nec ipse μνηστεινός quicquam reponat.* Quæ cum ille minus recte caperet, quod, ut fieri necesse est, haberet animum ex tanta temeritate non leviter perturbatum, negaretque se μνηστεινόν; tum noster victoriam habere in manibus cernens, elato maximo cachinno, *ecquis vero*, exclamabat, *dixit, te esse μνηστεινόν?* Quid multa? discedebat ex ea palæstra inglorius fortissimus pugnator. Tanta vero, Auditores, vis est impudentiæ, etiam in re seria. Quod cum animadvertant nonnulli, antequam descendant in aciem, non secus ac ignavi milites solent, liberaliori haustu genium provocant, atque ita tumulenti, si non penitus obmuerint, de insigni ac luculenta victoria sibi gratulantur. Ita Dominicum de Flan-

Gaddius
de Script.
T. I p. 102.

dria ajunt, cum ab Argyrophilo, Græco, Viro singularis doctrinæ ac famæ, pal-

nam reportasset in certamine literario, solutis omnino centum argumentis, dixisse: *si alterum cenophorum* (nam unum hauserat, antequam certamen ingrederetur) *addidissem, totam omnino Græciam confudissem.*

Denique egregie circulatores imitantur, qui, ut omnium in se oculos convertant, vestitu utuntur splendidissimo, aut
certe

Totam Græciam confudissem.] Agricola, celebris Medicus, ex acerrimo conflictu in febrem ardentem incidit, & Aza, illustris Sec. XII. Jctus, disputandi fervore abreptus, cultro in Adversarium iruens, lethale ipsi vulnus infixit. De Trapezuntio Poggium colaphis objurgante supra dictum, & ipse memini duos Patriæ meæ Eruditos, oborta inter eos de verbo *inquam* controversia, multisque præmissis convitiis, mutuos tandem sibi fustes in publico vico impegisse. Alter nimirum quartæ, alter tertiæ Conjugationis id verbum esse contenderat. Næ vero multo his prudentior judicandus est Antiochus Sophista, qui, quod suæ sibi impotentiae conscius, probe sciret, quam difficile sit

Perdæsa rabidos natura abscondere motus,

per omne vitæ tempus domi latere maluit, quam in publico compereas, commune incontinentis iracundiæ exemplum allegari. Immo vero prudentissimos illos, qui cum Wolfg. Frantzio cunctis Disputatoribus in singularis exempli vicem commendari merentur; quique, cum reliquos dignitate forte & scientia præeant, animi simul modestia testantur, quod

Diversum sentire duos de rebus iisdem,

Intolumi liceat semper amicitia.

THEM.

certe eo qui a communi rerum usu alienior est. Non morabor veteres, Pythagoræos, Stoicos aliosque, qui cum baculum peramque gestarent, pallioque incederent, ac barbam alerent promissam, vultumque torvum ac squalidum induerent, qualis palliatus ille & crinitus barbaque prope ad pubem usque porrecta, apud Gellium; tum vero nihil sibi N. A. L.
IX Cap. 2. deesse ad dignitatem Philosophi existimabant. Quorum ne sequi morem videretur

Dignitatem Philosophi.] Inter illos, qui decora vestium neglexerunt, noti sunt Caspar Barthius, Jo. Bapt. Bartolus, Hier. Cardanus, Franciscus Petrarcha, & recentiori ætate Henricus Sickingius. Demosthenes & Hortensius ob nimias vestium delicias olim reprehensi sunt, vid. Gellium N. A. Lib. 1. cap. 5. Basileensium quidam Professor quum videret, se ab omnibus obviis, nudato capite salutari veste *ἐτερομύλλα* (*Sammet-Peltz*) indutum, quod ante factum non esse observarat, indignabundus, vesti, non sibi, id honoris exhiberi, illam ascia arrepta minutatim concidit. Vide plura exempla in Autoris nostri Dissert. de eo quod decorum est. CHAR.

Dictum ab aliquo est hanc in rem :

*Croyez m'en sur ma parole;
Ce n'est pas vous, c'est l'Idole;
A qui cet honneur se rend,
Et que la gloire en est due.
D'un Magistrat ignorant,
C'est la Robbe qu'on salue.*

I. GALLI

tur Aristoteles, quod nemo tam pauper, esset & ineptus, qui Philosophum mentiri non auferit, atque illa vestium fordities paulatim risum potius ac despectum quam admirationem concitaret, novam viam ingressus est, & pretiosissimis indutus vestibus & calceamentis, barba præter morem Philosophorum tonsa, digitisque annulis exornatis, id egit, ut vix ipse quoque, si rem accurate perpendimus, a charlataneriæ, quam vocamus, suspicionem queat liberari. Ita vero & nostris temporibus fieri consuevit, ut vel inani gloriæ cupiditate inflati, magna vestium pompa se efferant eruditi, ut videantur homi-

Conf. Li-
lienthal.
Mach. litt.
p. 107.

*Vestium pompa se efferant eruditi] Scilicet :
purpura vendit*

*Causidicum, vendunt amethystina: convenit illis,
Et strepitu, & facie majoris vivere census.*

*** Ciceroni nemo ducentos

Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.

** Ideo conducta Paulus agebat

Sardanyche, atque ideo plurius, quam Gallus, agebat.

Juv. Sat. VII. SAM.

Nec male: eo quippe seculo vivimus, quo

Vir bene vestitus, pro vestibus esse peritus

Creditur a mille, quamvis idiota sit ille:

Si careat veste, nec sit vestitus honeste,

Nullum est laudis, quamvis sciat omne quod audis.

homines ad genium seculi compositi,
quos *galant-hommes* lingua Gallica dici-
mus, vel habitum decentem cum squalo-

re

V. Naudé *Mascurat* p. 205. Nota est fabula, quam de Her-
manno Buschio, holosericam vestem abjiciente nar-
rant. Prodeat vero hic iterum jam antea in scenam
vocatus Loritus Glareanus, de quo quidem Rud. Gual-
terus affirmare non dubitavit; illum esse doctissimum
omnium stultorum, quos ipse quidem in omni vita sua
esset conspiciatus. Hic Loritus noster in patriam Gla-
reanam visendorum amicorum gratia commeaturus, Tiguri-
na Helvetiae Metropolin transit, ibique ad *Ensem*
(caupona est, ni fallor, publica) divertit. Quoniam
vero hic quoque necessarios quosdam habebat, adire &
eos collibitum est; ideoque ab Hospite petiit, ut rogari
sibi quandam commodaret. Quod enim diem totum sub
dio confecisset, sua, quae pluvius madebat, uti non po-
terat. Hospes igitur, ne Loritum non omni populo
deridendum propinaret, sibi prater amiculum domesti-
cum quotidianumque, unicum duntaxat esse causatus
est, idque, quod crocei coloris sit, ejus persona minus
fortasse congruere. Verum Glareanus, nihil hunc co-
lorem quiequam moratus, tunicam confestim afferri ju-
bet, eaque indutus, in publicum evolat, amicosque in-
visit. Itaque magnus puerorum grex cum nobis isto ha-
bitu prolectatus, tum ab ipso etiam hospite instructus,
ingenti cum strepitu atque clamore insequitur, hocque
preconio nobilitat: ecce Dominum Glareanum, cujus
Grammaticam discimus. Hunc ad madum Glareanus
a pueris & deductus & reductus fuit. Sic quidem ut
lippis atque tonsoribus, atque adeo non hominibus tan-
tum sed & pecudibus ipse innotesceret. Ista Melander
in Joco - fer. T. I p. 720. qui, post alia quaedam, per-
git: Ceterum Glareanum domum reversum hanc in re-

re permittent, pallio velatì fordido, veste
 recti carbonaria, ac tibialibus incedentes
 ad furas demissis, non alia fere de causa
 quam ut credantur omnem suam cogita-
 tionem in studia unice defixisse. Horum
 etsi totas phalanges producere queam,
 vereor tamen, Auditores, ne quid apud
 vos detrimenti patiatur nomen eruditi,
 cum tot viros eruditissimos tam parum
 fui fuisse studiosos, intellexeritis. Unum
 non possum prætermittere Jacobum Ro-
 hault, rerum naturalium scrutatorem
 profundissimum, qui pileum frequenti
 plica

tionem affatus est nequam hospes: ex ore infantium
 & lactantium perfecisti laudem. Quam pul-
 chrum est digito monstrari & dicier, hic est. Tan-
 tum autem abest, ut hæc quidem hospitii cavillatio Lori-
 to stomachum fecerit, ut potius subridens dixerit; ita-
 me profecto pallium hoc tuum civitati huic notum fecit,

Notior ut jam sit canibus non Delia nostris:
 ac denique præ se tulerit, sibi non parum saepe inter eun-
 dum venisse in mentem Martialis carmen:

Rideris; multoque magis traduceris, Apher,

Quam nudus medio si spaciare foro. THEM.

Pileum frequenti plica.] Einen Hut mit etlichen
 Krempen; testatur Grimæet dans la vie de Moliere,
 id in dramate le Bourgeois Gentilhomme factum esse.
 Conf. Acta Erud. A. 1706. p. 84. M.

Paullo aliter res hæc se habet, quam quidem

plica deformem portare sueverat : itaque Molerius, cum Philosophum umbraticum producere vellet in theatrum, pileum illum mutuatus eo rem deduxit, ut vix eo confpecto omnes Rohatum agnoscerent atque effusissime riderent.

Præterea vero nec desunt, qui semet ipsos data opera deridendos propinant, modo id videantur consecuti, ut omnium in ore ferantur, velut novum quoddam & inauditum facinus aggressi. Quam in rem unus nobis instar omnium erit Henricus Loritus Glareanus, Erasmi familiaris, qui Basileæ primum Philosophiam & deinde Friburgi Brisgojæ Historiam & Poesin ingenti plausu publice professus est. Nimirum magna fuit olim in-

C. Ens.
Epidor.
L. IV p.
115.

Autor noster retulit. Rohaltus pileum suum non concesserat, probe nimirum gnarus, quem in finem a Molerio desideraretur, ut nimirum in Theatro se deridendum propinaret. Alius itaque sumendus erat huius similissimus; certum etiam est, obtinuisse Comœdum quod optabat, quandoquidem Spectatores continuo pilei Rohaltiani reminiscebantur. *Moliere*, inquit Grimarethus, *travalloit toujours d'après nature. Rohault, quoique son ami, fut son Modèle pour le Philosophe du Bourgeois-Gentilhomme. Vie de Moliere p. 163. I. GALL.*

ter Professores Basileenses controversia, ecquis Glareano in Professorum numerum cooptrato in publicis confessibus locus esset assignandus. Etenim cum illustris esset Poeta & Commentariis aliquot in lucem editis clarus, Magistrorum subfelliis videbatur superior; quia vero Doctoralibus insignibus non erat ornatus, inter ejus ordinis homines non videbatur admittendus. Itaque bonus Glareanus, vel inter Scholasticos delitescere, vel Magistris extremus adhærere cogebatur. Tullit id quidem molestissime, dissimulavit tamen, futurum sperans, ut sibi honestior aliquando assignaretur locus; verum, posteaquam rem exitum nullum habere vidit, rationem aliquam comminisci instituit, qua certum inter Professores locum inveniret. Itaque cum Doctores nonnulli creandi essent, asinum conducit & conscendit, & in Gymnasium sic invehitur, & Scholasticorum coetui immixtus, sic asino insidens, omnium oculos in se convertit. Variæ tum erant, pro cujusque ingenio, spectatorum cogitationes. Erant, qui subverebantur, ne homo

homo e mentis potestate exiisset: alii vero risu prope rumpebantur, quoties asinus vel ruderet, vel calcitraret: alii denique putabant fieri hoc ab eo, ut Doctorandis medium ostenderet digitum, eorumque insulstatem perfringeret. Quid multa? coepit ad extremum ejus scholæ Rector e Glareano ipso percontari, quamobrem jumento isto sic in panegyrim hanc deferri voluerit? Ut, respondit ille, certa mihi sit & stabilis sedes; tot enim nunc menses dubitatis, inter Doctoresne an Magistros mihi locus assignandus sit; quamobrem ut & vobis hunc scrupulum evellam, & mihi ipsi non desim, constitui deinceps huic asino insidere, & ex eo vos audire. Sed mittamus asinum.

Jam restabat, ut singulas scientiarum classes lustraremus, ea advertentes imprimis, quæ passim ad fallendam allicendamque in Republica literaria plebem mira ingenii humani perversitas excogitavit; at, cum temporis habenda sit ratio, hæc in aliam panegyrim rejicimus, eoque propius nunc accedimus ad id, quod hujus

ius diei celebritas a nobis exigit. Et quoniam, more ac consuetudine majorum laudabili, publica in hac panegyri a Candidatis Magisterii edi specimina, receptum est, tu primus in hanc scenam prodeas, J. D. S. Philos. & Bon. Art. Licent. ac nomine Nationis Misnicæ Orationem Latino sermone compositam de pruritu contradicendi, de quo nos quoque paulo ante non nihil tetigimus, breviter ediferas.

* * *

Turpitudinem, quam studium ἀνθολογίας secum trahit, egregie nobis depinxisti, doctissime Domine Candidate, nec quisquam nostrum futurus est, qui tibi contradicendi pruritu agatur. Quin potius omnes ambabus manibus applaudunt, & has tibi cogitationes, hanc mentem perpetuam esse cupiunt.

Ad te nunc convertor, doctissime itidem Philosophiæ & optimarum artium Licentiate, S. B. & quoniam Græca amas imprimis, in quibus illustrandis, cum jampridem eximios tuos labores probaveris Orbi erudito, & nomen quoque apud summos viros consecutus sis, nomine

ne Nationis Saxonicae, quæ in patria tua
per tot sæcula floruit, nunc Græcam Ora-
tiunculam de capessendis honorum gra-
dibus Academicis recita.

* * *

Σοφῶς, καλῶς, ἀγαθῶς, ita tibi plane
applaudo, mi B. quemadmodum veteres
quoque Oratoribus suis publice accla-
masse accepimus. Pergas hac via, quam
ingressus es, & ut in Homero hætenus &
Aristophane, ita in Herodoto quoque,
quem sub manibus habes, aliisque Græ-
cis auctoribus ornandis operam porro
strenuam ponas, nec unquam tibi credas
amicos, qui quoscunque honores me-
cum impense tibi gratulentur, nunquam
Mæcenates defuturos, qui novis honori-
bus & lautissimis, quæ mereris, præmi-
is te cumulent.

At tibi quoque pulcrum est aliquid in
Græcis conari, politissime J. G. G. Philo-
sophiæ & Bon. Art. Licentiate, qui, cum
apud animum tuum perpenderes, quæ
tristia nuper fata experta sit florentissima
civitas, de metu graviori propter bella ur-
biumq; incendia, nomine nationis Polo-

ni-

nica, Græcum nobis carmen decantabis:

* * *

Ohe! jam satis est querelarum: avertat
sinistrum omen Deus immortalis; tibi ve-
ro, quoniam de incendiis dixisti, accen-
dat animum, ut paulatim bonis literis lu-
cem affundas fulgentissimam.

Nulla utique salus bello, pacem te po-
scimus omnes. Itaque Tu, solertissime
L. M. Phil. & Bon. Art. recens create Li-
centiate, nomine Nationis Franconicæ,
de pacis Trajectinæ fructibus, quod in
promptu habes, carmen heroicum Lati-
num nobis non inideas.

* * *

Auguror, te Poetam olim futurum non
publici saporis, sed tersum satis atque ele-
gantem. Faxit autem Deus, ut pax læta
ac proficua propediem affulgeat, pax opti-
ma rerum, quas homini novisse datum est!

Jam audiendi etiam essent reliqui, nisi
temporis habenda esset ratio; & persua-
sos vos satis esse puto, Auditores, nemi-
nem esse ex tota hac Candidatorum coro-
na, qui non paria præstare valeat. Quin
audeo ipse asseverare, vix unquam e Fa-
cultate nostra tot in scenam productos
fuis-

fuisse Viros juvenes apprime eruditos, quorum aliqui jam publice tuendis thesibus auditoribus eruditionem probarunt, alii non Græcis modo, sed & Latinis optimæ ætatis autoribus edendis atque illustrandis, alii denique historiæ litterariæ juvandæ ita operam addixerunt, ut nomen in erudito orbe jamdum fuerint consecuti.

Cum igitur vos, præsentibus optimarum Artium Licentiatos, voti vestri, ut Magisterii axiomata consequamini, reddi compotes unanimi inclytæ Communitatis Philosophicæ decreto sit constitutum, agite, antequam, quod mearum nunc est partium, absolvam, eminentiorem hunc, vobis peculiariter paratum, omnes & singuli conscendatis locum.

CATHEDRA.

Ecce, primum in altiore hoc vos collocavi loco cathedraque, non, ut cathedratios, umbratilesque, sed sinceræ doctrinæ Philosophos, ut intelligatis vos Scholasticorum censu jam esse eximendos; veterum nempe Romanorum exemplo, qui militem spectatæ virtutis, ad se in sublimius tribunal receptum, coram tota

H

con-

concione laudabant, & imitandum reliquis proponebant.

PILEUS.

Pileos rotundos, violaceosque vobis impono; pileos, inquam, tanquam signum libertatis, non effrenis quidem illius, quam in Republica Literaria nequam tolerandam ostendi, sed quod emissam jam fitis ex angustis studiorum cancellis in campum liberum publice docendi. Rotundos, ut rotunde ad quæ sita, quæ vobis incumbunt, & non per ambages & Sophistarum more ambigue respondeatis, doceatis. Violaceos, qui humilitati proprius color est, ut superbiam deponatis, & non elato, ut illi, quos in Charlatanerie censum posuimus, animo incedatis.

LIBRI APERTI.

Libros vobis aperio, ut, antequam vos Magistros renuntiem, intelligatis, e quibus profeceritis magistris, eosque diligenter habeatis ante oculos, nec ideo quod ipsi audiat Magistri, prorsus credatis ex manibus deponendos. Neque tamen existimetis, in omnibus rebus vobis, æque

æque ac tyronibus ad dictionaria sua, ad libros esse recurrendum. Quapropter

LIBRI CLAUSI.

claudio iterum libros, autorque vobis existo, ne vosmet mancipetis aliorum sententiis, & multum quidem aliorum iudicio, aliquid & vestro tribuatis, continuo memores illius: amicus Plato, amicus Aristoteles, sed magis amica veritas.

ANNULUS.

Denique hunc annulum vobis induo, quo vos castissimæ virginis Sophiæ desponsatos utique cupio, cui perpetuo vinculo conjuncti, nunquam patiemini vos ullis malevolorum persuasionibus a sapientiæ tramite dimoveri.

His ita peractis nihil superesse videtur, quam ut vobis decretos a Facultate honores solemni actu impertiam.

RENUNCIATIO.

Quod igitur æternus & misericors Deus, Pater Domini nostri JESU Christi, in divini sui nominis gloriam, Ecclesiæ, Reipublicæ Christianæ & Academiæ salutem, vestrumque omnium honorem atque emolumentum bene vertat; Ego

Johannes Burch. Menckenius', Lipsien-
sis, J. U. D. Potentiff. Regis Poloniarum
& Electoris Sax. Confiliarius & Historio-
graphus, Historiarum in hac Academia
Professor Publicus, Facultatis Phil. Af-
fessor, & hoc tempore Decanus, autori-
tate plena & potestate, a Spectatissimo
Domino Procancellario mihi concessa,
Vos optimarum Artium & Philosophiæ
Licentiatos, nominatim

* * *

Vos inquam, numero triginta quatu-
or, omnes & singulos, absentes tanquam
præsentes, optimarum Artium & Lin-
guarum Magistros, id est, totius veræ,
salutaris & infucatæ Philosophiæ facio,
creo Doctores, factos creatosque publi-
ca voce renuntio, tribuens vobis plenam
potestatem docendi hic & ubique, cum
omnibus privilegiis, juribus & commo-
dis, quibus Magistrorum ordo, more
antiquo & recepta hujus Academiæ
consuetudine, uti frui consuevit, & qui-
bus notis distingui eos a reliquis ordini-
bus Majores nostri voluerunt, in nomine
Dei Patris, Dei Filii & Dei Spiritus san-
cti,

Eti, Dei triunius, a quo, in quo, per quem
& ad quem sunt omnia, qui est totus,
unus, ipse. Amen.

Quoniam vero Magistri præcipuæ partes sitæ sunt in docendo & explicando bonos Autores, ut auditores etiam de hoc possint esse securi, faxis intelligant ii, qua dexteritate tu, J. C. O. Linguarum, Artium & Philosophiæ recens create Magister, qui primus in ordine adstas, nobis jam breviter pensum e libris Philosophi ad Nicomachum explicare possis.

* * *

Credo de viribus tuis persuasos esse satis Auditores, quare non est ut patientia illorum diutius abutamur.

Nunc, quod unicum nobis restat, & ipsa in Deum & Superos pietas jubet, tu, C. G. B. Philos. Linguarum & Liberal. Artium Magister, felicem huic Actui colophonem decenti gratiarum actione imponas.

DECLAMATIO II.

*Magnifice Academiae RECTOR,
Spectatissime Fac. Phil. Decane,
Viri ceteri excellentissimi,
Tuque ornatissima Studiosorum Co-
rona.*

in Enco-
mio Calv.

EX quo primus omnium mortalium in maxima rerum præstantissimarum affluentia coepit nauseare, cœlumque ipsam petere stultitia, ita cunctos implevit rerum novarum studio, ut, quo quis doctior prudentiorque habetur, eo flagrantius insectetur ea, quæ & mira & stupenda & a publico rerum ordine videntur aliena. *Quod intellectu facillimum est,* ut Synesii verbis utar, *despicitur, prodigiose narrationes afferantur, oportet.* Nimirum is demum de plausu securus est, qui uti Amphion uniones & gemmas alligere, ut Giges oculis præsentium se surripere, ut Janus biceps non minus futura quam præterita intueri, & ut Dædalus per aera volitare didicerit, montesque aureos, insulas errantes, minotauros, chimæras,

mæras, gryphos ac difficiles nugæ alias crepet. Ut nihil dicam de Apollonio; Theophrasto, Cardano atque aliis, qui cum essent absurdissimi, suos tamen admiratores invenerunt, non possum quidem præterire Guilielmum Postellum, qui cum somnia sua atque deliramenta de Virgine Veneta, quam matrem suam Johannem appellare consueverat, publice exponeret in Collegio Lombardico, tantam auditorum multitudinem concitavit, ut plurimi, quos haud capiebat spatiosa area, ad fenestras, ad motis scalis, ad reperi-

Naudé
Instr. sur
l'Hist. des
Er. de la
Roze-
Croix p. 5.

Admotis scalis adreperent.] Eousque Postellum fascinavit mulier hæc Itala, ut præter publicas illas prælectiones, librum etiam peculiarem de Virgine Veneta conscripserit, in quo hanc suam Johannam, alteram Mariam Virginem & foeminei sexus Redemptricem laudare non dubitavit. Conatus etiam est, secundum quorundam Auctorum testimonia, Auditoribus suis, magno numero congregatis, persuadere, se a mortuis resuscitatum, perque singulare artificium juvenili vigore restitutum esse: id quod inde facilius quidam crediderunt, quod Postellus Parisiis in Orientem abiens, annosus jam esset & canescens, nunc vero rediens post annos bene multos, nigra barba ornatus, & quasi vetæ ætatis Vir incederet. Verum fraus statim detecta fuit, cum Postellum nigro pigmento capillos tinxisse innotesceret. Erat alias Vir abstrusæ imaginationis, præstantis ingenii, sed perexigui judicii, quod

rent. Quæ Fratres Rosæ Crucis, quanto hominum non obesæ naris plausu fuerint commenti, Vir elegantissimus Gabriel

porro, tot linguas orientales discendo, tantum non penitus corruerat: ita ut jure eum If. Vossius *Hominem non satum sani syncipitis esse* asseuerit in *Observ. singul.* p. 367. Et quamvis magni a multis fiat ejus notitia linguarum, recte tamen judicasse videtur Scaliger in *Excerptis*, quæ ab ipso nomen gerunt, prioribus p. 135, quod scilicet *nullius lingue ad unguem fuerit peritus.* Mirum igitur, quod aliquibus nugæ Postelli in tanto fuerint pretio, ut omnia ejus verba velut oracula & ex tripode dicta apophtegmata suspexerint. Vid. Pope-Blount in *Cens. Aut.* p. 670. Multo sanius de ipso judicium tulit Naudæus in *Instruct. ad Galliam suam de fratr. R. C.* p. 8, ubi & historiam superius allatam exponit; add. Sammarthanus in *Elog. L. III.* I. HALL.

Idem laudatus Scaliger c. l. *Sere. futurum fuisse*, aperte dicit, quippe alias vivi-comburi non effugisset. Sic Baconi quoque *Vir capite motus & non integræ Phantasiæ* vocatur in *Tr. de Long. & brev. Vitæ.* Omnem vero miri hominis historiam accuratissime, post Colomesium & Observatores Hallenses, exposuit Autor *Memoriarum litterariorum*, quæ nuper in Belgio edi cœperunt, T. J. Art. 1. qui tamen & ipse elegantem B. Itigii *Exercit. Historico-Theologicam* de Gu. Postello ignoravit. Q. MARC.

[Fratres Rosæ Crucis] Hi Illuminatorum, Immortalium, Invisibiliumque nominibus passim se jactabant. Ingentes sibi tribuebant laudēs, quarum aliquas colligere licet ex scripto, *Abis aux Curieux*, quod aliquando affigi publice curabant, quodque Morerius hac ratione exhibet: *Nous deputez de notre Collège prin-*

briel Naudæus luculento ac lepido libello exposuit. Quos porro non fascinavit ars magna Lulliana, e coelo, si Diis placeat, demissa? Enimvero citius utique e tenebris Heracliti lucem, e dubitatione Socratis certam scientiam, & e Diogenis stultitia sapientiam elicias, quam ex illius logogryphis & thaumaturgicis micam falis. Et cum nihil, ut vulgo ferunt, tam absonum, nihil æque ab omni ratione remotum excogitari queat, pro quo non sapientum aliquis tanquam pro aris & focis depugnaverit; ita non minus vere affirmaverim, neminem unquam existisse tam stolidum, tamque insipidum prorsus, & inficetum, quin nactus fuerit assentatores, longe, ut par est, se ipso stultiores. Neque enim defuere, qui cum Heraclito primum principium, cum Parmenide

cipal des Freres de la Rose-Croix, faisons sejour visible & invisible dans cette Ville &c. Nous enseignons sans livres, ni marques, & parlons les Langues des Pais ou nous voulons être, pour tirer les Hommes nos semblables d'erreur de mort. &c. Tantum fama hæc hominum coluviiis in orbe litterato acquisiverat, ut non pauci Eruditorum eorum sacris initiari desiderarent, quemadmodum de Cartesio tale quid me legisse memini. L. GALLI

nidererum pluralitatem, cum Protogene veritatem ipsam negarunt, aut cum Anaxagora coelum lapidem & nivem nigram sibi persuaferunt. Præterea quamvis unum omnino Deum Opt. Max. non solum res humanas præsentēs omnes uno obtutu contueri, verum & ea, quæ futura sunt, longissime prospicere, ipsa nos doceat religio, multi nihilominus mortaliū futuros rerum eventus curiosissimo oculo rimari sunt. Non memorabo nunc Merlinum Anglum, Joachimum Germanum, Savanarolam Italum, Johannem Parisiensem, tum Telesphorum de Cuzentia, Dandalum, Rusticanum, Ubertinum de Casali, Lolliardum, Nostradamum, Lichtenbergensem & febriculosos centum alios, quorum quidem somnia haud infimi subsellii Viri eruditi, Arnaldus de Villanova, Cyprianus Leonice-

nus,

De Villanova] Non idem hic est cum Villanovano, de quo in *Alcorani & Evangelicorum Concordia* fol. 72. mentio facta est, quemadmodum Naudæus credidit. *Apol. des grands homm. Ch. XIV.* Hic enim qui pro Autore libri de Tribus Impostoribus venditabatur, hominesque generandi in Cucurbita experimentum sumserat (*vid. Naudé l. c. p. 378.*) plus quam ducentis an-

nus, & Cufanus Romanæ Ecclesiæ Cardinalis avidissimis auribus excepere; quin potius hominem novum producam, Isaacum Bickersstaff, Anglum, qui sive serio,

se illum annis vixit, quem nonnemo haud improbabili conjectura pro Michaelē Serveto habuit. *Vid. Aut. des Memoires de Litterature. I. GALL.*

Isaacum Bickersstaff] Fictum est nomen, quo autor imprimis etiam inclaruit, cum libellum, *the Tatler* vulgaret, quo mores Anglorum mire perstrinxit, unde in Dedicatione Epistolarum Obscurorum Virorum, Londini 1710. 11. editarum, quæ ad ipsum directæ est, elogio *Censoris M. Britannie* mactatus est. Enimvero quæ ille, Calendariographi personam induens, prædixerat, ideo tantum vulgaverat, ut horum hominum, quos Angli curiosius sectantur, vanitati illuderet. SAM.

Nulla ætas ab hujus generis prædictionibus vacua fuit, nec illæ deinceps cessaturæ sunt, quantumvis in annalibus diligenter earum vanitas annotaretur, quod ut fieret, Bælius optavit. *Vid. Diß. H. C. Act. Ottoboni, Rem. F.* Agit hoc in loco de Mediolanensi quodam, qui Pontificis mortem prædixerat, ejus rei eventum tota tum fere Europa anxie expectabat, ipso prædictionis autore paulo post mortuo. Ceterum Tertullianus augures hos plerumque id spectare observat, ut tumultus excitent ac publicam quietem turbent; saltem eos animum proderè a bono publico alienum. At bona cum Bælii & Tertulliani venia *Bickersstaffum* & Mediolanensem illum Prophetam horum numero eximerè liceat. Ille enim Regiæ suæ Horoscopum non attigit; siquæ seditiones prædixit, eas non nisi in iis regionibus futuras prædixit, adversus quas justum Anglia bellum gerebatur. Hic autem in ipsis fere Ecclesiasticis dictionibus Pontificis mortem prædixit; verum biduo post,

ferio, sive ut vesanæ hominum curiositati illuderet, tot portentosas summorum Principum mortes eodem anno annuntiare ausus, non Angliam modo, verum & Orbem universum diu anxium tenuit & sollicitum. Quæ cuncta dum recte lance perpendimus, haud aliter profecto comparata videntur, atque Empiricorum deliria, qui ut miseram plebem illiciant ac fallant, mimos & præstigiatorum omne genus, simiasque & mures alpinos alunt, atque inter hæc jactitantes sua pharmaca, panaceas, emplastra, spectatorum marsupia callidissime emungunt. Jam pridem, ni fallor, intellexistis, Auditores, quorsum mea tendat oratio; nam cum de Charlataneria Eruditorum generatim ex hac ipsa cathedra dicere coeperim abhinc biennio, restabat, ut hoc tempore, quo Procancellarij munus in me delatum video, quæ dicenda supersunt, reliqua paulo distinctius percererem. Quod dum paro, id mihi curandum præcipue intelligo, ne circulatorum,

obitu suo, animi sui innocentiam confirmavit. *Vid. Diss. H. C. Art. Lutorius Rem. A. I. GALL.*

rum, quos rideo, consuetudinem ipsemet amplecti deprehendar, neve in ipso orationis meæ limine nimio ambitu utar, verbisque sesamo, quod ajunt, & papavere sparsis ad arrigendas aures Vos excitulem, Auditores; nihil enim addo præter veterem formulam: linguis animisque favete.

Prima nobis prodeat Grammaticorum ac Criticorum gens aspera & ferox, qui cum pueros ad virgam obsequentes habuere in scholis, nulli eruditorum parcunt,

Gens aspera & ferox] Bene est, si suis hariolationibus addant, *ious* vel *forte*; sed tum Principatum sibi vindicant, cum his formulis utuntur: *lege meo periculo*; *legere jubeo*; *ita legi debere*, quobis *pretium ausum* contendere; *nihil videam*, si non *ita legendum sit*; & ubique, quamvis sensus sole meridiano clareat magis, nebulas obscurissimas, portentosa Lectionum, Auguræ stabula, deprehendunt. SER.

Nulli eruditorum parcunt] Gravis est ea de re querela. Thomas Brown in *Religione Medici* P. II. Section. 3. ita loquitur: *Quæ rixa, quæ pralia Grammaticorum! quoties solummodo, quid Jupiter in Genitibus gignat; contenditur? Quam misere sibi ipsis cerebrum comminunt, ut Prisciani calvitium tuteantur? Si foret in terris, rideret Democritus. Imo de ejusmodi lano caprina etiam a prudentioribus non raro configitur. Quot vulnera data & accepta sunt? Quanta nominum strages edita? Quoties de ignobili aliqua opinione, aut vili distinctiuncula prælum instituitur? Doctorum qui-*

cunt, & in ipsum Orbem Romanum Græciamque universam principatum quendam ambitiose sibi vindicant. Sive enim Græ-

dem toga sunt, non arma; at linguis utantur Attici notacula acutioribus, & calami ipsorum ipsis toxicis longius petunt, longius audiuntur. Archibaliste furorem excipere malo, quam seditis calami. Suum huic calculum addit Leo Allatius de Patria Homeri p. 108. ita scribens: *Ecce censorum rabies & fastus, ut, dum autores corrigunt, mentem illius, qui dixerit, non inquirant, sed quid debuisset dicere, & modum illum præscribant, quem ipsi rectum judicant, non quem auctor ille servavit. Quare superstitiosa quadam & lima plus a quo iniqua ita auctorum dicta pertrahant, ut in alium cælum deferant, & auctores ipsi, si reviviscerent, propria scripta, uti sibi incognita, detestarentur. Ne exemplis rem satis notam confundam & Plauti aliorumque Poetarum manes nobis questibus exturbem, quid inventatum recentiores isti censores argutulis sententiolis & otiosis ad nequitiam usque correctionibus in uno Tacito reliquerunt? Fere omnia a prima illa facie, & antiquo prospectu, quo in publicum primum venit, in venustior, ac placidiorem, ut ipsis placet, immutarunt. Quorum studium sicuti, ubi opus fuit & lacera ac inversa auctoris verba remedium poscebant, coque præcipue, si aliorum codicum auxilio id factum sit, laudo; ita, ubi similis necessitas non urget, sed ut ingenium ostentent, ex ingenio corrigunt, & suppleunt, diligentiam vitupero.* SCRIB.

Principatum] At despoticum hoc imperium tam suave nonnullis existit, ut illud non modo nobilitati sed & Regibus præferre non dubitaverint. Testes hic produco Dionysium Halicarnassem, ex Rege Ludimagium factum; & Ferdinandum Nunez, qui objicien-

Græcus, five Latinus Scriptor proponatur, non tam id agunt, ut scite & apposite dicta evolvant ac nitori suo reddant, quam ut nodum quærant in scirpo, & ad manuscriptos codices confugiant, variisque

tibus, parum nobilitati Familiz ipsius convenire, hanc ipsam pueros docendi provinciam, *Perdo equidem*, in-
quiebat, apud quosdam sanctissimum illustis Viri titulum; est mihi autem vicissim in multos alios verum ali-
quod imperium, quo prorsus contentus vivo. L. GALL.

[*Ad MSSos codices confugiant*] Sunt certe hodiernum Viri *ἡριπρότατοι* bene multi, quos cum Beccarello prædiolum suum pro unico Livii MSto vendidisse non pigeat, (vid. Baillet T. I. p. 546.) quibusque Codex longa carie ac situ squalidus tanti est,

Quanti vix Priamus totaque Troja fuit.
 Scilicet ultra vulgus sapiunt hæc SS. Antiquitatis man-
 cipia, & bene norunt, ex quovis vetulito Romano-
 rum stercore recens aurum colligi posse. Iisdem tamen
 palmam superstitionis ineptiz, si non præripit, certe
 dubiam reddit aliud Cuminisectorum genus, quod o-
 mnia mavult sceleratæ crimina vitæ admittere, quodve

Ædes sacratas populari, famaue Divum

Contrectare velit;

quam pati, ut Classicus suus Autor erroris vel minimi reus postuletur. Quo fit, ut miseri homines per integrum sæpe novendium ungues rodant, donec inveniant, unde *verberabilissima* quævis & manifesta Idoli sui (antiqui inquam scriptoris), paroramata, invitæ Minerva, invitæ Musis, nescio quo fuce obducere, & tantum non pro elegantissimis impervestigabilibus credulo lectori obtrudere possint. Ridet hoc nomine *Mazscuratus Naudannus* p. 219. Pontanum, Mazzovium,

asque lectiones, nullo habito delectu, cumulent; tum vero urere, secare & nihila virgula censoria intactum relinquere. Et quanta quæso litigia, quanta bella exoriuntur, si ab istis Hypercriticis & Pantocriticis vel latum unguem discesseris? Neque enim dubium ullum est, quin læsæ majestatis literariæ reum te acturi continuo, & de lana caprina litem intentatu-

& Galluccium, quibus Turnebum ego junctum volo & Gruterum. Hi omnes mire ingeniosi fuerunt in excusando Mantuani Vatis Anachronismo, quando ille IV. Æneid. v. 366. Palinurum Velinos portus laudantem introduxit, cum tamen Volia tum quidem nuspiam terrarum exstiterit. Multo itaque expeditius de tota controversia Servius judicavit, qui optime, *hac in opere*, inquit, *inemendato miranda non sunt*. Conf. si tanti est, A. Gellius N. A. X. 16. Quanto fervore hoc nostro tempore Galli pro Homero suo digladiantur, omnibus constat, & publica Reipubl. Literariæ Acta loquuntur. Ex Nummophilis unum addo Adolphum Occonem, qui Gordianum argenteum tanti redemerat, quanti postmodum fateri puduit; notatus tamen ob id ipsum a Patino, qui majori saltu, an vanitate? publice testatus fuit, sibi pudori futurum, si rem tantam tantulo proprio coemisset. THEM.

Læsæ majestatis] Observatum est dudum facile irasci, difficulter autem placari posse Grammaticos. Commune hoc ipsis est vitium cum aliis multis & præsertim Theologis. Regiam Majestatem quandam læsam putares, quod si omnibus eorundem effatis non illico cœca quadam obedientia subscriperis.

taturi sint gravissimam. *Itaque ars critica*, ut loquitur nostri temporis Tullius, *quæ discrimen erat veritatis, & temporum, atque falx errorum, nunc seditionum literariarum fomes, ac turbo ingeniorum eva-*

Gravina
Orat. III
P. 137.

*Qui meprise Cotin, n'estime point son Roi
Et n' a selon Cotin ni Dieu, ni Foi, ni loi.*

I. GALL.

Seditionum literariarum fomes] E veteribus Gellius XIV. 5. producit elegantia exempla. E recentioribus pertinet huc exemplum Manutii & Lambini de scriptura vocis *consumtus*, num sit scribenda *consumptus* an *consumtus*, de quo risu digna habet Boccalinus *Relat. ex Parnasso*; Nizolii & Majoragii, quoniam Majoragius non tantus æstimator erat Ciceronis, ac Nizolius, de qua controversia videatur Jo. Imperialis *Museum historiæ* & Freherus in *Theatro P. IV. p. 1455*; Siberi ac Decimatoris, vide Morhofium *Polyb. litter. IV, 9, 23*; Leon. Aretini & Francisci Floridi Sabini, de discrimine linguæ Romanæ doctæ & plebejæ, vid. pluribus Morhofium de *Patavinitate Liviana cap. VI*. De Poliriano dicit Mornæus de veritate religionis Christianæ: *Politianus Scripturarum lectionem plane rejiciebat. Videamus, quid idem in pretio habuerit: disputabit, quamdiu vixit, dicendumne esset Vergilius an Virgilius, Carthaginiensis, an Carthaginiensis, primus an preimus, & si quid otii ab istis nugis superfuit, epigramma ali-quod Græce composuit in Cupidinis aut præpostera Veneris laudem. Grave profecto hominis judicium, dignum, quod præjudicium adferat nobis. Plura habet Paschius in Invent. nov-antiquis p. 69.* CHAR.

Huc referendi sunt illi, qui studiose solent colligere vitia grammaticalia. Elegans exemplum profert Cha-

evafit. Hi nimirum sunt illi cenfores Catulliani, qui *vecordem folent excitare rixam, ut veniant in ora vulgi.* Quos inter exercitum e veteribus ducit Afinius Pollio, qui & Livio & Salluftio & ipfi Romanæ eloquentiæ patri Ciceroni fuos nævos exprobrabat.* Referunt de Francisco Philelpho, quod, cum de unius vocabuli Græci genuino fenfu barbam ftipulatus effet cum Timotheo, victorque demum evafiffet, nullis Timothei precibus adduci potuerit, ut barbæ parceret; difciffam utique barbam velut ingens trophæum circumferens in triumpho. Et plerumque
fane

rifiis ab Amicis Epiftola de pæd. & galantifmo. Latinæ linguæ: *de C. C. ab amico quodam mihi e B. hac fcripta fuerunt:* cum inviferem C. multum difputavit de C. P. deinde varios libros mihi oftendit, in quorum margine vitia Grammaticalia notaverat, quæ digito mihi monftrabat, hæc verba adjiciens: *his armis de hoftribus meis triumphare poffum, & quum deftitutus fum omni fpe, unicum folatium mihi funt.* VAND.

* Vide exempla plura felectiffima tum veterum, tum recentiorum, apud Agrippam de vanitate Scient. Cap. III. fub fin. & conf. noftram Orat. I. M.

In Triumpho.] Applaufum eft triumphanti Victori fequenti Epinio:

*Lis fuper accentus Græci ratione Philelphum
Timotheumque inter (Græculus ille fuit,)*

fane circa minutias & quisquiliis occupantur homines isti, qui & Græcorum morbus fuit, qui *quem numerum remigum Ulysses habuisset? priorne esset scripta Ilias, an Odyssæ?* & similes quæstiunculas alias miro conatu agitabant; & Romanis adeo familiaris erat, ut ipse Tiberius Imp. minutiarum illarum usque ad ineptias & derisum studiosus, his plerumque quæstionibus exerceret Grammaticos: *quæ mater Hecubæ? quod Achilli nomen inter virgines fuisset? quid Sirenes cantare sueverint?* & reliqua. Et hinc de re minima vasta sæpe volumina conscripta videas: nam & Nicanor Grammaticus sex libros de puncto Grammatico composuit, & Messala Corvinus de litera S, ac Mart. Fogelius de Germanorum litera B, prolixius disseruerunt, ut

tace-

Seneca de
brev. Vi-
tæ C. 13.

Suetonius
in Vita e-
jus C. 70.

V. Lillien-
thal de
Machia-
vellismo
literat.
p. 115.

*Orta est: dissidium placet hoc sopire periclo,
Græculus es: barbam victor ut ille ferat.
Di bene, Romanus superavit: Et ille coactus
E pacti barbam tradere lege fuit.
Exultas spolio: Grætaque Uxore superbis,
Non est ingenio laus minor ista tuas*
sic Latomus in Elog. Doct. Viror. Jovis p. 44. THEM.
De Germanorum litera B] De litera Q & ejus pro-

taceam Agnum Benignum Sanrey, quî
de recta nominis Paracleti pronuntiatio-
ne integrum tractatum scripsit, & alios.

Nescio

nuntiatione acriter disceptatum in Gallia A. C. 1550,
Sorbona sonum patrium in vocibus Latinis defendente,
& unum e Sociis retibus suis spoliante, quod veterem
pronuntiationem Latinam Gallicæ anteferat, & P. Ra-
mo veterem adstruente pronuntiationem, nec appro-
bante illa vocabula *quisquis*, *quanquam*, per *kukis*,
kankam efferri. Vid. Zwinger. in *Theatro vite bum. L.*
I f. 110. SCRIB.

Sorbonna utique A. 1550 decreto solemni syllabæ
cujusdam Latinæ pronuntiationem determinavit. Ve-
rum res mira non est. Nonne & Angliæ Parliamentum
quasdam Syllabas Græcas certa ratione pronuntiare
jusfit? Nonne Tiberius Senatum Romanum unica de
voce sollicitum reddebat, ita ut mandati cuiusdam non
parvi momenti publicatio differenda esset, donec vox
commoda inventa, aut ipsa res periphrasi idonea ex-
plicata esset? Tandem nonne vidimus Reverendissimos
Patres nostros *VVallones* altercantes per integras ali-
quot Sessiones, an dicendum sit: *rater*, aut *raturet*;
an probum sit vocabulum gallicum, *Prechérie*; num-
que *perdu* idem significet ac *suspendu*. Vid. *L'incerti-
tude des Sciences, traduite de l'anglois Art. III. it.*
*Sueton. in Vita Tib. Art. LXX. & des Memoires Anec-
dotes des Synodes VVallons A. 1707. I. GALL.*

Alia lis est inter Criticos de Orthographia, utrum sci-
licet Literæ Q in sit vis *rx* U, quod adeo firmiter sibi
persuasit Thomas Gatakerus, ut integrum opus M. An-
tonii Imp. *de rebus suis* ita curaverit imprimi Cantabri-
giæ 1652, ut U post Q omitteretur, & v. g. *qi*, *qa*, *qôd*
scriberetur, quod quantum offendat Lectorem, quis fa-
cile intelligit. Et Gatakeri hæc forte condonanda:

Nescio vero, an non & inter inanes lites nostris temporibus referri debeant illæ, quæ Bentlejum & Boylium, Fabrettum & Gronovium, Clericum & Burmannum,

at illud vix ferendum, quod Belgæ, cum *Opera illius Critica* junctim ederent Trajecti ad Rhenum 1698, eandem rationem in hoc scripto servaverint, in ceteris communem secuti. VAND.

Inanes lites] Occasione Disceptionum nullius momenti, proferam false dictum aliquod Casauboni, qui, quum prima vice in Sorbonam deduceretur, antequam eadem renovata esset, acciperetque ab aliquo: *Hoc esse nimirum Conclave illud, in quo per quadringentos annos disputatum fuerit: extemplo regeffit: Quenam vero lites hic compositæ sunt?* vid. Menagiana Tom. I. p. 194. Edit. Paris. 1695. I. GALL.

Bohusl. Hassensteinius in Tr. de Mis. hum. p. 31. ita de Grammaticis: *Ediscunt Grammatici historias gentium, & fabulas, occultos Poetarum sensus scrutantur, investigant urbium, montium, fluminumque loca: quarunt, quod nomen Achilli inter mulieres fuerit? quot cados vini Acestes Æneæ donarit? & si quisquam hujusmodi aliquid, quod ceteros latebat, deprehenderit, se quiddam consecisse putant. Quo pertinet & Juvenalis Satyra VII:*

----- Sed vos sævas imponite leges.

Ut præceptori verborum regula constet,

Ut legat historias, auctores noverit omnes,

Tanquam ungues digitosque suos, ut forte rogatus,

Dum petit aut Thermas aut Phæbi balnea, dicat

Nutricem Anchisæ, nomen patriamque noverca

Anchemori, dicat, quot Acestes vixerit annos,

Quot Siculus Phrygius vini donaverit urnas.

VAND.

num, & nuper Kusterum & Perizonium, de unica voce *cerno* disputantes, exercuerunt, quos summos in re literaria viros, nostrique ævi heroes, par erat in re magis ardua laborem posuisse. Sed ut ad Pseudo-Grammaticos revertar, nemo illos exprefit luculentius Antonio Bynæo, cujus verba vix temperare mihi possum quin hoc loco repetam. Ita vero ille: Omnis cogitatio & industria horum hominum in levibus & minimi momenti rebus tota verfatur. Hi vietas & rancidas tantum obfer-

In So-
mnio p.
12 13.
Conf Li-
lienthal l.
c. p. 110.

Voce cerno disputantes] Videtur quoque Massonius *Historiam suam Reipublicæ literariæ criticam* (opus cetera egregium) hujusmodi de lana caprina controversiis nugisque eruditis consecrasse. Testes ejus rei sunt diversæ cum Daceria ejusque Marito, Clerico item, & de Epistolis Bælianis, nummisque aliquot, ac minutis aliis, disceptationes. Neque suspicio abest, nos posthac plura de bellis grammaticalibus nova inibi esse lecturos. Pugnant hi homines pro fama, cumque ambitio erudita sit omnium maxima, præstat omnino vitiligare, quam latendo cum reliquis ingloriis animalculis, post fata ignorari. I. HALL.

Neque facile quis inficias ibit, huc quoque Jesuitas Gallos referendos esse, quibus memorias Trevoltienfes debemus, quibusque rigidissimis Italorum censoribus, celeberr. Fontaninius eo nomine vapulavit, quod duo Capita immediate sequentia eadem vocula *Sed* orsus fuerit. Vid. *Giorn. de Letterati T. XXI. Art. II.* ubi plura. Q. MARC.

servatiunculas proferunt, quasi iis ignoratis Respublica literaria periret; ac in eo disputant: *Virgilius scribendum sit, an Vergilius?* & *Noctium Atticarum autor vocandus Agellius, an Aulus Gellius?* Tales quæstiones hi vani homines & sui ostentatores maximi avide captant & arripiunt, ex tali mustaceo laureolam quærunt, totamque in nugis istiusmodi terunt ætatem. Hos capita & diatribas conscribere videas, si non integra volumina, de antiquis illis næniis: *Homerus, an Hesiodus sit natu major?* & reliqua. Si MStum aliquod nacti fuerint, qualia summo studio undique conquirunt, & e Bibliothecis eruunt, ac in eo vocem aliquam, paulo aliter quam in editis scriptam, repererint, vel literam mutatam, statim corrigunt, & *εὐσχεύειν* quam maxime

Si MStum nacti fuerint] In vita Antonii Walzi scribitur p. 614 edie. Batefianæ: *Maximi aestimabat Bibliothecam MSctorum autorum, ad quam illi liber aditus per Virum Clarissimum Janum Gruterum, Canteraneum suum, patuit: Verum ad collationem Manuscriptorum cum impressis plane animus non inclinavit. Nimia varietate lectionum alienus sæpe sensus autoribus affingitur: Et nisi in locis tantum sit maximè momenti, inglorius prorsus est labor, nec plurius est aestimandus, quam eorum, qui Indices conficiunt.* SCRIB.

me clamant, majoremque gloriam in tam bella inventione collocant, quam si Babylona vel Trojam ipsam expugnassent, ac de literula vel syllaba triumphant, quas jugularunt. Tum quicquid non implet, ut ipsi solent dicere, aures ipsorum, vel
non

Trojam oppugnassent] Ita Heinſius Orat. in funere Joſephi Scaligeri Orat. p. 40, 41: *Si quis locum unum Nonii aut Feſti emendaſſet, literulam aut ſyllabam reſtituiſſet alibi aut eſeciſſet, & hunc ludum ſine ſolida cognitione verumſtrenue, ſed ſicut nihil ageret, luſiſſet, Trojam expugnawe videbatur; & hos tamen, ſi Diis placet, Criticos vocabant.* SCRIB.

De literula vel ſyllaba] Hæc merito applicari poſſunt ad autores quorundam opusculorum, quæ Lipogrammatica vocantur. Veterum nonnemo hujusmodi aliquid ſcripſit, in cujus libro primo nullum A, in ſecundo nullum B & ita porro inveniretur. Recentiorum aliquis in opere ſatis grandi a certa voce quadam abſtinuiſſe contentus fuit, qua vero quam difficillime carere poſſe videmur. I. GALL.

Non implet aures eorum] Pertinent huc; quæ vulgaris de numero oratorio nugatur, re vera inter ideas otioſæ mentis chimericas referenda: certo enim perſuaſus ſum, quod ii ipſi, qui ubique poſitionem numericam crepant, quod illi, inquam, ipſi, quid hoc rei ſit, neſciant. Neque enim de illa judicium ferri poſteſt, cum res omnis auribus ſit permittenda, auditus autem non minus ac guſtus variet. Illud, eſſe videntur, vel quæ alia eſt Ciceronis pol ſyllabica periodi clauſula, non omnibus æque placet; imo forte nec deliberato conſilio eandem adhibuit Romanus Orator. I. HALL.

non Latinum satis videtur, statim de mendo suspectum habent, ac ex conjectura illud corrigunt, vel, si verum audire velint,

S. Evremontius in Judicio suo de Versionibus V. C. d' Ablancourt, quam in re Harmonia hæc consistat, nos edocet. *Il faut, inquit, admettre la force agréable de son Expression, ou il n'y a ni rudesse ni obscurité. Vous n'y trouverez pas un terme à désirer pour la netteté du sens, rien à rejeter, rien de superflu, rien qui nous dégoûte. Chaque mot y est mesuré, pour la justesse des Périodes, sans que le style en paroisse moins naturel; & cependant une Syllabe de plus ou de moins ruineroit, je ne sais quelle Harmonie, qui plaît autant à l'Oreille que celle des Vers.* Harmonia igitur ista reale quidquam & positivum est. I. GALL.

Non Latinum satis videtur] Huc pertinent, qui superstitiose colunt Latinam linguam. Ad quam classem refert Charisius in Epistola supra cit. illos, qui de castitate vocis unius acerbè disputant: hoc illustrat exemplo Cellarii, qui de se ipso p. 307. Curarum poster. fateatur: *Hieronymi exemplum, quod Cælius vel Stephanus in Foro R. allegat, invenire non potui, quamquam integros tomos ejus causa perlegi*; illos porro, qui de originibus Latinarum dictionum adeo sunt solliciti, quasi ab illis salus reipublicæ dependeat, quod illustrat exemplis Scaligeri, Vossii, Martinii, Daumii; illos, qui Ciceronem solum imitandum commendant, quod probat exemplis Petri Bembi, Christophori Longolii, Marii Nizolii, Pauli Manutii, Lazari Bonamici, qui dicunt: *Se magis velle loqui, ut Cicero, quam esse Pontificem Romanorum*; illos, qui in orthographia sollicitè versentur, huc omnes referas. VAND.

De D. Reunemann dicitur, quod non ejus, sed eius, non major, sed maior scripserit. Vid. Anonymi

Nota

velint, corrumpunt, & loca sana lacerant, distrahunt ac pervertunt. Veri librorum carnifices & pestes, qui auctores urunt, secant, mutilant, ac pro suo lubitu eorum membra transponunt, & monstra quædam ex iis conficiunt. Adeo ut jam vere dici possit, quod de Homeri exemplaribus olim dictum est; auctores multo meliores & emendatiores esse, qui minime sunt emendati. Hactenus Bynæus. Ceterum horum morem callidissime æmulatus est, quisquis sub Chrystomi Mathanasii persona nuper admodum acerbam in Criticos Satyram Gallico sermone conscripsit.* Sed

Cedi-

Beschr. der Stadt Erfurt Lib. I cap. 6. Alexander Burgius obuius in via amicos sententia aliqua aut verbis ex Ciceronis epistolis desumptis salvere iussit, unde apud eos, qui eum non nossent, pædagogi speciem non poterat effugere. Vid. Erythræum *Pinac.* p. 119. Andreas Bajanus Grammaticam non in luce hominum, nec in illustri quodam loco, sed in tenebris atque urbis angulis plebem docuit, teste Erythr. *Pinac.* p. 258. Idem de illo narrat, quod barbaro & superbo fastidio repudiaverit patriam, atque ex Indo Lusitanum, ex Goano Conimbricensem se dici voluerit. CHAR.

* Titulus est: *Le Chef d'œuvre d'un Inconnu abcc des remarques &c.* A la Haye, 1724. 12. Autor vero *Thémisseul. M.*

Cedite, Grammatici, magno quibus ilia Barlaeus
Poem.
fastu

Inconfulta tument, delapsaque litera
sede

Sufficit ad bellum, vel iniquum comma
minaces

Exacuit calamos & tanti scena paratur
Nominis.

Proxime hos consequuntur illi, qui
persuadere nobis cupiunt, quasi linguas
devo-

Quasi linguas devoraverint] Quo pauciores sunt,
qui linguarum studium sectantur, eo & arrogantiores
plerumqueprehenduntur, & cum unam forte alte-
ramve leviter degustaverint, omnes se perspectas habe-
re hoc impunius gloriantur, quo rarius suam inscitiam
prodi vident. Nam ut de cultu linguæ Sinensis tan-
tum dicam, Memini A. P. catalogum Codicum Sinen-
sium, qui in Lipsiensi Bibliotheca Senatoria exstant,
consignandi munus quondam in se suscepisse, in quo
codicem quendam retulit inter Medicos, quem post ali-
quot annos Jobus Ludolfus, linguæ illius, si quisquam
alius, scientissimus, vix inspectum Historicum esse de-
monstrabat. Hic eorum etiam mentio fieri posset, qui
Albis Studiosorum, vulgo *Stambücher*, Arabicas, Ar-
menicas aut Runicas symbolas inferunt, ut supra vul-
gus sapere videantur, quum re vera præter eam senten-
tiam nihil omnino aut parum sapiant. Quem morem
risisse videtur idem, quem modo innui, A. P. qui in
ultima Albi plagula Arabico charactere adscribebat
verba illa ex Joh. X. 8: *omnes, quotquot ante me vene-*
runt, fures sunt & latrones. VAND.

devoraverint omnium gentium, eoque ad se potissimum pertinere volunt illud Apostoli: *Gratias ago Deo meo, quod omnium vestrum linguis loquor*. Ita inter admiranda Fratrum Rosæ Crucis id quoque celebratum est, quod in universo terrarum orbe dispersi, ubique tamen linguam

Naudé
hist. p. 94.

De Andrea Müllero constat, quod officio suo se abdicaverit, ut linguis vacaret; nec desunt tamen, qui *Clavem* ejus *Sinica*m, quam identidem minabatur, ad Bibliothecam promissam & *latentem* jure meritoque referant. Et quis Mathanasio fidem habeat, qui de Massonii, cui librum suum *Chef d'œuvre d'un inconnu* inscripsit, scientia Sinica magnificentius loquitur.

SER.

Omnium vestrum linguis loquor.] Jactabundum aliquem, qui ut πολυγλωττίας laudem consequeretur, Ebraice, Græce & Latine Albo cujusdam inscripserat, false perstrinxit Frid. Taubmannus, ista e Johannis Evangelio adscribens: hæc scripta sunt Ebraice, Græce & Latine. Vid. *Taubmanniana* p. 211. Am laudabile sit diversarum gentium idiomata discendi studium, disquirat Arnoldus Geulinck *Saturnal. Question. XI. p. m. 225*. Antonium Walzum, in Vita ejus p. 606. edition. Bates traditur, existimasse, eos, qui nimium studii, nimium operæ linguis impendunt, raro solere superiores disciplinas capere solide, & in eas profunde penetrare; ubi addit Autor vitæ hæc: *Lingua superba sunt, sola coli volunt, nec aliarum scientiarum servitio discentis animum patiuntur occupari; tantum in memoria consistunt, nec ullam cum rebus similitudinem habent, qua cum in sui notitiam deducant aut initiata cognitio possit promoveri.* SCRIB.

guam habuerint propemodum vernaculam & usque adeo familiarem, ut in ea nati viderentur atque educati. Guilielmus Postellus linguas quindecim, Andreas Thevet viginti octo ita callebat, ut expeditissime loqueretur; at Josephum Scaligerum,

Expeditissime loqueretur] Petr. Kirstenium, Medicum Hamburgensem, XXVI. linguas ex asse calluisse, testatur Inscriptio sepulchralis, apud Bælium *T. II Diction. p. 1714.* Schurmanniam perhibent XIV, Jobum vero Ludolfum, præter vernaculam, XXV. exoticorum idiomatum peritissimum fuisse. Vid. Junckerus in *Vita Ludolfi.* Sic quoque J. H. Heideggerus, A. Pfeifferus, A. Acoluthus, magno consensu, ut Viri orientalium occidentaliumque linguarum peritissimi ab omnibus celebrantur. Verum enim vero, si, quod mihi videtur, libere fatendum est, nihil Oratorem nostrum a veritate alienum dixisse arbitror. Postellus minimum & Thevet (quibuscum tamen, absit, ut laudatos modo celeberrimos viros in unam classem posuisse velim) hi duo inquam, ejusmodi Terræ filii erant, qui verbis sæpenumero sidera pulsaturi, re ipsa ut plurimum parum præstare valebant. J. HALL.

Jos. Scaligerum] Dignus *μὲν Δία!* Scaliger, qui ob hoc pariter & alia dicta Charlatanizatura Republicæ Babinensis Syndicus constituatur. Nihil enim profecto hujus Viri jactantia dici potest stolidius, neq; arrogantius, neq; mendaciloquius, neque argutum minus. THEM.

Du Bartas, Josephi Scaligeri Coætaneus, tantum dicit, eum tredecim linguarum peritum fuisse. Observandum quoque hoc in elogio ejus stiloque poetico, quo laudes defunctorum extollere suevimus, dici. En versus ejus ex *secunda Septimana*, *Babylon* dicta, quos

gerum, qui ne quidem unicam se ignorare

Teisserius quoque in novis Supplementis Elogiorum Thuani adduxit. *Ibid. Art. Jules & Joseph. Scaliger. p. 103. Ed. Ber.*

*Scaliger, merveille de notre age,
Le Soleil des Scabans, qui parle sçavamment,
Hebreu, Gregois, Romain, Espagnol, Alemand,
François, Italien, Nubien, Arabique,
Syriaque, Persan, Anglois, & Chaldaïque.*

I. GALL.

Insignem quoque inter Circulatores eruditos locum merentur illi Grammatici, qui multo conatu eo tendunt, ut reliqui eodem, quo ipsi, styli genere utantur; secusque facientes odio plus quam Vatiniano prosequi solent. Miramur certe eadem infania laborasse Josephum Scaligerum, de quo Bælius in *Diæ.* testis est, eum in ipso mortis articulo constitutum moribunda jam, sed severa voce professum esse: id denique se edicere, quod nunquam sibi probatus fuerit Lipsii stylus plus justo contisus. Miror hoc ultimum ejus plus quam Archi-hypodidascalicum judicium non in tabulas testamenti relatum fuisse; quo scilicet puri sermonis cultores solliciti sibi ab hac Lipsiana brevitate cavere possent. I. HALL.

Non prorsus hunc in locum quadrare videtur adnotatio hæc: Præterea locus ille Bælianus accuratius indicandus fuisset, quandoquidem, frustra a me quaesitus est. Inveni tandem alium locum non prorsus illi ab similem; in Art. *Juste Lipse Remarq. K. Un sçavant Humaniste.* (verba sunt Bælii, Humanistam vero Paræum fuisse constat ex vita ejus) *raporte que Scaliger prêt à rendre l' Ame, temoigna qu'il abhorroit cette affectation de Stile.* (scil. Justi Lipsii) *Il falloit que la chose lui tint au cœur, puisque même dans cet état là ou des objets infiniment plus important devoient attirer son at-*

rare gloriabatur, quam divitem linguarum fuisse existimatis, Auditores, si in nostrum orbem quadrarent, quæ de septimi coeli habitatoribus Mahumedes impudentissime effutivit, *quorum nimirum quisque habebat septingenta millia capitum, & in quolibet capite septingenta millia ora, & in quolibet ore mille septingentas linguas, laudantes Deum septingentis millibus idiomatibus.* Nec desunt recentissima jactatorum horum exempla, de quibus haud imperito dixeris, quod Sclesta-
dius olim Poeta de Hispanis:

Si

tention, il voulut apprendre à la Compagnie ce qu'il en pensoit. Bælius jam dixerat in verbis annotationis hujus præcedentibus, non posse Manutio & Mureto præferri Liphum, nisi ab iis qui deteriora sibi ad imitandum proposuerint. *Un Stile, inquit, qui va par sants & par bonds herissé d'épines & d'ellipses à un stile bien lié coulant, & qui developpe toute la pensée.* I. GALL.

Ignorare gloriabatur] An plures igitur Scaliger linguas calluit, quam ultimi illi Ægypti Principes, vel Josephus etiam, Moyses, & Rex denique Salomon: de quibus singulis Judæorum Doctores tabulantur, LXX. eosdem linguis locutos fuisse. Leg. Gaulmin de *Vita & morte Moysis* p. 312. & Carpzov. de *Sapientia Salomonis*. Quis interim negat, dignissimum fuisse Scaligerum, qui Synedrii Hierosolymitani magni Præses eligeretur? quem nimirum LXXII. idiomatibus omnibus Terrarum Nationibus, in totidem Dialectos divis, responsa dedisse, autor est Maymonides. I. HALL.

Si quantum linguae, tantundem cordis haberent,

Non foret aetherea tutus in arce Deus.

Jam ut ad Oratores transeam, non morabor illos, qui, ut infamem Sophorum appellationem vitarent, Sophistæ vocari maluerunt. Isti res in aprico positas ac cunctis Scriptorum calculis probatas, conquisitis undique ratiunculis, in dubium vocare audent, Iliumque nunquam captum, aut magnum illum Alexandrum
meti-

Sophistæ] De Sophistis egregia habet Gresollius⁹ in Theatro Rhetorum apud Gronov. *Thes. Antiqu. Gr.* Tomo X. & Kriegskius de *Sophistarum eloquentia* Jen. 1700, 4. Ceterum eorum, qui res viles laudarunt, multa exempla collegit Caspar Dornavius in Amphitheatro Sapientiæ Socratico-jocoferiæ T. I & II. CHAR.

Conquisitis undique ratiunculis] Scitissime de his Vossius C. I. de nat. Rhet. p. 6: *Alii id nomen, tanquam gloriosum sibi, studiose arripiebant, quales Protagoras, Gorgias, Hippias, alii, viri in dicendo praestantes, & doctrinae suae caupones. Quam acceptionem ejus nobis aperit M. Tullius II. Acad. Quaest. Quis, inquit, fuit hic? num Sophistes? Sic enim appellantur ii, qui ostentationis, aut questus causa philosophantur. Ac similiter Seneca epist. XXIX. Illos nisi circulatores sophistas, qui philosophiam honestius neglexissent, quam vendunt. Ubi circulatores, h. e. περιδευτὰς appellat, quia ostentationis, aut questus causa, Græciam atque Asiam peragrarent. THEM.*

In dubium vocare audent] Hos inter suo merito re-

meticulosum ; Helenam imbellem ac deformem in theatrum trahunt ; pocula & libidines & quicquid est flagitiorum , multo verborum apparatu commendant ; ipsam-

ferendus Autor anonymus , qui A. 1672. librum edidit sub titulo : *La Fatalité de S. Clou* , quo probare voluit , Henricum III nequaquam a Jacobo Clemente fuisse occisum. Vid. *Journal Liter.* 1715. T. VII p. 169. VAND.

Deformem] Graves viros utique his in minutiis occupari non decet , juvenes autem quod attinet , non adeo culpari possunt , si in similibus titocidia scriptio- nis suæ ponant. Hac enim ratione stili exercitium , meditationis quoque facilitas quædam & habitus acquiritur ; ut taceam , multa sæpius majoris momenti capita quasi aliud agentibus sese offerre. Respublica litteraria æque ac Respublica Politica , heroes suos habet , viros magnos. Princeps juvenili ardore flagrans pericula contemnit , vitamque ipsam alex belli committit. Sapiens autem Imperator non nisi magnis in casibus virtutem demonstrat , animumq; formidinis expertem. Ita Heros juvenis litterarius , instar illius bellici est , ferocias & nihil non magni tentat : at viri subacti ingenii & graves animo sublimiori , profundæque prudentiæ viribus excellunt : qua de re Poeta Gal- lus Du Bartas *Cantique de la Victoire* :

*Il faut qu'un grand Monarque , en sa verte jeunesse ,
Fasse une , deux , trois fois preuve de sa Prouesse.*

*Mais il doit puis après combattre accortement ,
Non tant du Gloire aign , que de l'Entendement ,
Et paissant son esprit d'une agreable peine ,
Faire , non du Soldat , ainçois du Capitaine.*

I. GALLUS

K

ipsamque stultitiam, febrim quartanam,
podagram, calvitiam, asinum, muscam,
pulicem, laudibus ad cœlum extollunt.
 Nam & isti quid aliud agunt, quam ut falsis ac fictitiis rerum imaginibus ludentes gloriolam captent apud illos, qui nihil nisi quod aures blande titillet, admirantur ac genuina artis Rhetoricæ præcepta nunquam degustarunt. Itaque dum phaleras sectantur & figurarum omne genus, & amplificationes afferunt portentosas, ipsum orationis nervum amittunt. Id quod de iis quoque non incongrue dixi-
 rim, qui e rhetoricis scholis Christiani Weisii prodeuntes, nihil se eximium conari

Amittunt] Les Pedans, inquit de la Bruyere, des Ouvrages d'esprit p. 116. ne distinguent pas l'Eloquence de la rondeur des periodes. Verum Longino ita sentiente, toutes ces mesures des Periodes n'ont qu'une certaine minardise & un petit agrement, qui n'emeut point l'Âme. Traité du Subl. Chap. XXXIII.

E scholis C. VVeisii prodeuntes] Bene est, quod non de ipso Weisio, sed de quibusdam ejus discipulis hic agat Autor. Nam cum ipse non ignoraret, quæ ad veram & masculam illam eloquentiam requiruntur, pueris interim, rerum ignaris, viam facilem demonstrare voluit, qua verba facere discerent; qua in re cum aliqui artem universam consistere existimarent, nihil se parere in oratione eximium posse putarunt, nisi num-

nari posse credunt, nisi vel symbolis atque emblematicis, e Picinello, Saavedra vel Petrasancto sollicitè corrogatis, cunctos parietes impleverint, vel ingenioso quodam numismate donaverint auditores suos, veluti oculos fascinaturi aut manus deauraturi eorum, quorum mentibus imponere laborant. Præcipue vero hic de saltatione rhetorica & rhetorismo hisfrionico dicendum nobis videtur: quandoquidem hodie plerosque Agr. de
Van. Sci.
Cap. 21.prehendimus mira vocis contentione, vultu multiformi, oculo vago & petulanti, jactatis brachiis, saltantibus pedibus, lascivientibus lumbis, ac variis motibus, inversionibus, circumductionibus, resupinationibus, saltibus, gesticulante toto corpore, animi videlicet mobilitate ipsum secum volvente, ad populum proclamare, memores fortassis Demosthenis sententiæ, qui (ut est apud Valerium) inter-

morum inscriptiones, emblemata, symbola veniuntur.
VAND.

Emblematibus] Emblematum nimium usum bene improbat Morhof. *Polyhist.* P. I. L. VI. c. 4. p. 292: *Minime omnium placent, qui emblemata velut in scenam magno apparatu producunt.* &c. SCRIB.

interrogatus, quidnam esset in dicendo efficacissimum? respondit: hypocrysis; iterum deinde & tertio interrogatus, idem dixit, ac pene totam dicendi vim huic deberi affirmavit. Equidem haud igno-

Affirmavit.] Palmarius Oratoris scopus est animorum emotio; affectuumque concitatio. Ad eum vero consequendum non sufficit eruditum esse, non sufficit multo scientiarum apparatu auditores cumulare, non sufficit ingeniosissimas politissimasque res in medium proferre: vana hæc sunt omnia & inutilia, nisi hypo- crisis hæc Demosthenis, vel Actio Ciceronis, vel Charlataneria hæc Menckenii nostri accesserit. In hoc enim omne Oratoris artificium conspicitur. Eruditio non nisi mediocriter eloquentem, Charlataneria vero Oratorem celeberrimum efficere potest. L. V. H. malum quoddam sibi contraxit, muneris sui difficillimi negotiis nimium invigilando. Inde fit, ut prolixiores periodos uno spiritu recitare non possit. Immo vox ipsa tenuior, & actio minus jam libera minusque fervens facta est. De cetero oratio ejus intellectu facilis, stilus dignus, meditatio accurata, dispositio tandem naturæ rei accommodata esse solet. His non obstantibus Orator hic, voci in Deserto claimanti comparari potest. L. B. S. e contrario in dispositione vastus & confusus, in ratiocinatione vagus, in imaginibus immoderatus, in descriptionibus ad nauseam accuratus est, imitatur denique nulla regula servata. Est autem voce clara & sonora; gestu facili, licet aliquanto liberiori; fervor nunquam eum destituit, animusque ejus nunquam non intrepidus est. Hinc non nisi multo conatu per auditorum catervas ad suggestum pertingit; fama ejus undique spargitur, immo quod principe loco memoran-

ignoramus, Socratem, Platonem, Ciceronem, Quintilianum ac Stoicorum plurimos artem illam admodum utilem Oratori, imo & necessariam existimasse, quatenus nimirum apto quodam corporis gestu, vultus & corporis composita adformatione constat, tum vigore oculorum, pondere vultus, accommodatoque singulis verbis & sententiis sono vocis & efficaci corporis motu ad ea, quæ exprimuntur. Quod cum intelligeret Petrus Francius, artificium jam pridem perditum quasi postliminio revocare cepit, & novam quodammodo *eloquentiam* v. Specimina Eloquentiæ externæ & Or. pro Epistolum. commentus est, quam *externam* vocavit. Itaque adolescentes continuo duxit ad speculum, ut, quomodo & ora & oculos Or. pro Epistolum. ipsas-

dum, dona stipendiaque undiquaque ad eum convolant.

Il est le mieux senté de tous nos beaux esprits.

Non dubito eos, qui Romam, Lutetiam, Londinum vel Hagam Comitum viderunt, satis multos deprehendisse, de quibus mutato nomine hæc narrari possit fabula. I. GALL.

Duxit ad speculum] Idem de celeberrimi nominis Oratore sacro, D. J. F. M. retulerunt amici, qui, quoties coram concione aliqua honoratiore verba facienda essent, toties speculum (quod in hunc usum amplissimum, & ex purissimo crystallo Veneto affabre compo-

Doct. J. Frider. Maije

ipsasque manus ad singulas voces componerent, hoc veluti magistro discerent; tum vero novos Roscios prodire in theatrum ac declamare iussit orationem quandam Romanæ eloquentiæ patris Ciceronis, ingenti utique Auditorum plausu, qui ad rem novam, ut solet fieri, non leviter commovebantur. Verum tantum abest, ut eloquentiam ut potius affectationis turpissimum vitium cum Thrasonismo isto discipulis suis instillaverit Franciscus, Vir alioquin laude sua nequaquam fraudandus.

Per-

situm in Museo custodire solebat) gestuum suorum & *παρρησιας* necessariae judicem consulebat. THEM.

[*Roscios*] Roscius celebris erat Actor in Scena, cuius Cicero aliquando causam egit. Ita excellebat in arte sua, ut omnes, qui in aliqua re egregii essent, Roscii vocarentur. I. GALL.

[*Turpissimum vitium cum Thrasonismo*] In *Parvastianis* p. 129. dicitur, hodie gestibus operam dari, ut attentiores fiant auditores; olim Apostolos excitasse attentionem miraculis & sanitate vitæ. Ibidem p. 124. quidam in eo studio nimius dicitur *un grand chasseur des moulins*. SCRIB.

[*Nequaquam fraudandus.*] Addi forte hic possent, quæ de Andreæ Bajani oratoria narrat Erythræus Pina-coth. p. 258. Is nimirum pueris oratiunculas scripsit, quas in Æde D. Eustachii die eidem sacro, ut mos est illorum adolescentium, haberent, quæ ineptam ac

Pergimus ad Historicos, qui, cum res gestas summorum Principum aut familiarum origines describere, non minus in Charlataneriæ, quam vocamus, vitium inciderunt. Quidam, ut ad Livii gloriam quam proxime accedant, historiolas suas longis atque tædiosis orationibus inferciunt, adeo ut barbaris etiam hominibus tribuant ingeniosissimos sermones, id quod in Paulo Æmylio, Gallico Scriptore, plures adnotarunt. Alii, quasi de Lectoribus desperent, nisi oculos jucundo spectaculo oblectent, singulas paginas scitissimis figuris exornant, & quod ridiculum, pugnas quoque ipsas & velitationes, nullo sæpe ordine gestas, sollicite

ridiculam pædagogi sedulitatem & industriam declarant, cujusmodi fuit illa, in qua ita verba coagmentantur componunturque, ut ipsa per sese se teneant ac sustentent, nec aliquo verborum adminiculo ianitantur.

CHAR.

Singulas paginas scitissimis figuris] Freheri Theatrum ob putidas imagines notat Thomafius in Colloquiis mensuris P. II p. 261. f. Clarmundum, vitarum scriptorem & mirificum imaginum concinnatorem, personatus Caspar Bonifacius in Epistola de Clarmundo, quæ Bibliothecæ Halensi inserta est, P. VII p. 567.

SCRIB.

Ordine gestas] Quare non immerito Michaellem le

cite depingunt; qui non magis mihi sapere videntur ac primi illi librorum figuris distinctorum editores, qui quoties vel urbis alicujus, vel prælii, vel viri aut foeminæ illustrioris meminere, eandem nobis tabulam identidem exhibent, id quod in Stumpfii & Dreßleri Chronicis, nec non in Pantaleonis Prosopographia aliisque superioris ævi libris plurimis deprehendimus. Sed & minus meo judicio ferendus Johannes Palatius, qui, ut genio sæculi, quo res nummaria florebat, pla-

Vassor dehortatus est celeberrimus Belli Dux Schombergius, ne prælia & pugnantium actiones fusius deduceret, quippe quod ipse, quoties cum hostibus conflixerit, paucissima accurate satis observare potuerit. Multo interim felicior est vulgus Scriptorum, qui omnia hæc artificiosissime exsequitur. Ictus illi præliantium graphice depingunt, & globorum abeuntium, redeuntium vias ad amussim delineant. I. HALL.

Vel prælii, vel viri] Similes etiam picturas Ill. Pufendorfii Historiæ Caroli Gustavi nulla quidem Autoris culpa insertas adnotamus, quas, ut compendium fieri posset sumtuum, præstaret (ut in ceteris tanti Viri libris factum) penitus omisos. Et observarunt aliqui, in ipso Theatro Europæo nonnullas prætorum representationes in diversis Tomis repetitas easdemque picturas præliis diversis fuisse dicatas. VAND.

Hoc Charlataneriæ genus ad Bibliopolas referendum est, qui præter multis aliis artibus ad lucrum faciendum uti solent. I. GALL.

placeret, ex sanguine & clumbe historiarum suarum corpus applevit numismatibus, sed adulterinis, ex otioso ipsius cerebello profectis. Alii quo tutius ad blandiantur suis Mæcenatibus, & Lectoribus obtrudant fabulas Milesias, nescio quæ archiva, quos

Placeret] Mediocres animæ a genio sæculi vel minimum recedere verentur. At excellæ mentes, in omnium sæculorum mores inquirunt, eos accurate inter se componunt, eliguntque, quod rectæ rationi convenientissimum esse credunt. Ita demum producit, quod dignum sit posteritate. Ceterum licet ille monetarum gustus nimius esse & vitiosus fieri potest; negari tamen non potest, insignem ejus in explicandis, & detegendis etiam magni momenti factis, usum esse. I. GALL.

Ad blandiantur suis Mæcenatibus] Hi sæpenumero, ut cum Naudæo meo loquar, peccant, non quia iudicio carent, sed quia moribus ita receptum est, imo quia, Plutarcho teste, τὰ κέρδος εἶδὸν, καὶ ἀπὸ λυσιτερίᾳ. Lucri scilicet bonus odor ex re qualibet est, cur non & a mendaciis profecti? Hanc discendi & proficiendi artem non ignoravit Jovius, de quo Lipsius L. I. Polit. in Not. ita: *Judicio ac fide ambigus, ubi affectus non distringunt, rectus, ubi illi adsunt, obnoxius. Ad gratiam scilicet se dat & aurem. Laudationum nec causam sæpe habet, nec modum* &c. Quid, quod ipse de se iactare solitus fuit, binos sibi calamos esse, aureum alterum, alterum chalybeum, ad inæqualiter tractandos Principes, inæqualibus se beneficiis affecturos. &c. conf. Teisserius in ejus elogio. Verum, vix quidem opus est exempla horum hominum a majoribus repetere, cum hodieque omnis terra plena sit pennis manibusque venalibus, & nostri temporis Annales magnam partem

Bibl. des
Hist.
P. 175.

quos codices jactant, & eruta ex obscuris latebris manuscripta; quos inter artifices nequissimos principem locum merentur, e nostris Georgius Ruxnerus, qui, ut familias quorundam nobilium extolleret, ad Magdeburgici codicis, quem nemo vidit, fidem provocabat, & ex Gallis Antonius Varillasius, qui, quoties genio indulget, spissa manuscriptorum nube se tuetur. Taceo falsarios & fycophantas alios, qui integros libros nobis dedere, Anniūm Viterbiensem, qui Berosi

mendacii atque adulationis Gymnasia esse consueverint,
ubi

*Ulni se atque eidem studio omnes dedere & arti,
Verba dare, ut caute possint pugnare, dolo se
Blandiri, certare, bonum simulare virum se,
Insidias facere, ut si hostes sint omnibus omnes.*

Lucilius apud Lactantium L.V. de Justitia C. IX. Conf.
Naudæus in Dial. Masc. p. 75. THEM.

Se tuetur.] Varillasius historici nomen non meretur.
Nihil histrionicum magis magisque ridiculum fuit illa responsione, quam de documentis, quibus in historia sua inniteretur, interrogatus, suppeditavit. *vid. Hist. des Ouvrag. des Savans Sept. 1687. p. 111.* Ubi egregium V. C. Beauvalii de eo judicium occurrit. Meo quidem judicio huic Varrillasio Maimburgius simillimus esse videtur. Stilo nimirum, eruditione, luxuria, fide denique ita alter alterum exprimit, ut nemo magis. Posset autem huc etiam Autor Historiæ Lud. XIV. quæ Amstel. prodiit, referri. I. GALL.

rosi Chaldæi Antiquitates, Inghiramum, hominem Florentinum, qui Antiquitates Etruscas, Ant. Dominicum Floccum, qui L. Fenestellæ librum de Magistratu & Sacerdotio Romano, Hieronymum Romanum de la Higuera, qui Flavii Lucii Dextri, Marci Maximi, Braulionis & Helecæ, Ant. Lupianum Zapatam, qui Hauberti, & Gregorium de Argæz, qui Liberati Chronica excogitavit: neque ex his quisquam tam bardus fuit aut ineptus, quin ex vetustis codicibus accurate omnia descripta prædicaret; quin & aliqui, quod de Zapata in primis fertur, quo facilius fidem invenirent, se furto abstulisse codices e Bibliothecis exteris, Lectores suos persuadere conati sunt, vel nova subinde chronica confinxerunt, quod

lb. p. 324.

p. 225.

Chronica excogitarunt] Conf. testis omni exceptione major, Nic. Antonius, qui in *Bibl. Hisp. T. II. P. I. c. 8.* imposturas hujus Higuerae, Joan. vero Tamaji de Salazar *T. I. p. 601.* & Thomæ Tamaji de Vargas fraudes *T. II. p. 252.* prolixè exposuit. Add. Struvii Diss. de doctis Impostoribus. I. HALL.

Confinxerunt] Hos omnes in universum aliosque similes imposturis & impudentia vicit Gallus quidam modernus, cui debemus *les Memoires du Comte de Rochefort, les Annales de la Cour de Paris, les Memoires d'*

quod de Argaezio constat, ut spuris antea editis auctoritatem conciliarent. Verum ut hi onerant Annalibus suis orbem literarum, quos æterna nocte sepultos præstabat, ita sunt alli contra, qui splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur, eoque nomen sibi comparant inter historicos primi ordinis, quos tamen, cum diem obierint, ne per omnium quidem ea de re apparet cogitasse. Quo nomine Jo. Franciscum Carrettonium non ineleganter arguit Erythræus, qui cum idoneus esset habitus, cui Societatis

Artagnan cet. libellos, in quibus verum falso ita mixtum est, ut admodum idonei sint ad fidem lectoribus extorquendam. I. GALL.

Splendidos historiarum libros publice nobis pollicentur] Ita Sammarthanus *Elogior. L. II. p. m. 61.* de Guilielmo Philandro testatur: *Commentationum in Vitruvium Proæmio multa insuper alia reconditoris & insolentioris doctrine opera temere pollicitus, tam pulchram lucubrationis gloriam inani tot promissorum expectatione non mediocriter obscurabit. Quasi enim esset eo fama nascentis auspicio contentus, pristinam deinceps diligentiam abiecit.* &c. SCRIB.

Interim tamen ad Quintilianæ declamationes Commentaria doctissima, aliaque opera quamplurima inedita, elaboravit. Admodum desidiosus erat homo hic, verum iudicio valde solido præditus. I. GALL.

Pinac.
C. 61.

tatis suæ annalium confectio demandaretur, non solum statim id, gloriæ & ostentationis causa, divulgavit, verum & iterum iterumque gloriatus est, perfecturum se, ut omnes intelligerent, neminem eorum, qui viverent, majori, quam ipsum eloquentiæ ceterarumque virtutum instructu apparatuque ornatum, ad scribendam historiam accessisse: sed tam magnificum dictum, utpote plenum vanitatis ac spiritus, tenues abiit in auras, nec adhuc annalia, quæ nemo unquam est inspecturus, apparent. Et nostis, Auditores, quæ inter nostros Vir magni nominis de vita Leopoldi M. & inter Batavos de rebus gestis Wilhelmi III, Regis Magnæ Britanniæ, Historiographus ejus

mina-

Quæ huc faceret, reperta est] Ita tempore Henrici II Regis Galliæ Carolus Pascal, e Vasconibus oriundus, multis persuaserat, se Vitas editurum clarorum Virorum sui temporis, quo id effecit, ut plurimi, qui in his Elogiis locum sibi dari optabant, versiculis eum & epistolis honorarent. Factum & inde, ut ad Historiographi Regii munus vocaretur; atque tum in Delphini nuptias orationem publicabat, velut ex Historiæ suæ Libro IV & V depromptam. Enimvero post illius mortem patuit, eum ne quidem de simili opere unquam cogitasse, v. *Lettres de Pasquier*. SER.

minatus fuerit, quorum in schedis, postquam e vita discessere, vix una atque altera lineola, quæ huc faceret, reperta est. Quotusquisque est porro historicorum, qui non in ipso limine omnia ad unam veritatis regulam exactissimam redacta liberaliter polliceatur, quos ipsos tamen cum inter se componimus, rarissime videmus conspirare. Herodianus Alexandrum Mammææ filium accusat, quem laudant Lampridius aliique; Juliani virtutes commendant Ammianus Marcellinus & Montanus, cujus vitia perstringunt alii: Dio facta Bruti & Cassii damnat, probat contra Plutarchus: Paterculus Sejanum extollit, plerisque aliis exosum: Claudianus Rufinum proscindit,

Rarissime videmus conspirare.] At hi fere sunt quibus unice fidem habemus in iis, quæ tradidere. Ergo Pyrrhonismo historico opus est, de quo subinde eleganter egit Bælius in *Diſſ.* SER.

Ad rectius intelligendam hujus Pyrrhonismi necessitatem, relationes modo legendæ sunt de iis rebus, quæ ante oculos nostros gestæ sunt. Historia supra citata de Lud. XIV. hic inspicienda est. probeque notandum, autorem ejus promittere, se fidum, accuratum & æque a partium studio remotum futurum, ac ipse Suetonius fuisse dicatnr. I. GALL.

dit, Arcadii præceptorem, quem Zosimus, Zonaras, Eutropius & Paulus Orosius summis laudibus afficiunt. Sed misis his, in quibus enarrandis dies nos citius, quam dicendi materia deficiet, eorum

Summis laudibus afficiant.] Sunt etiam Historici, qui veritatem scribere plane non volunt, sed orbem eruditum decipere ultro conantur; qualis, præter Varillasium Gallum, Polyd. Vergilius fuit, de quo ingeniose Owenus L. IV. Epigr. 49:

*Virgili duo sunt, alter Maro, tu, Polydore,
Alter, tu mendax, ille Poeta fuit.*

Talis fuit Poggius Florentinus, de quo iidem non male Sannazarius ap. Vossium de Arte Hist. C. X. p. 56:

*Dum Patriam laudat, temnit dum Poggius hostem,
Nec malus est civis, nec bonus Historicus.*

Alii e contrario non possunt, etiamsi velint, veritatem dicere, vel propter intellectus vitium & iudicii defectum, vel quod oculi cæco quodam affectu obfuscati, eorum scelera non dignoscant, quos venerantur, vel illorum merita non agnoscant, quibus insensui sunt. Aliqui veritatem ex proprio commodo metiuntur, largis pollicitationibus inducti, ut Annales condant. Ejusmodi perversi mores non possunt non Lectorem cautum reddere & diffidentem. Quippe haud vereor, pluribus recentioribus pariter & antiquioribus Historicis applicare verba Terentii ex Andriæ Prologo:

Historicus cum primum animum ad scribendum ap-
pulit,

Id sibi negotii credidit solum dari,

Populo ut placerent, quas fecisset, fabulas.

Pari jure in hunc censum referendi sunt multi Ephemeridum scriptores, qui sine ullo aut iudicio aut delectu

rum quoque attingenda est temeritas, qui in re Genealogica ad primam stirpem descendere audent. Nam ut taceamus veterum Gentilium insaniam, qui Principes suos Deorum sanguine procreatos mentiebantur, aut eorum, qui gentium ori-

excerpta compilare & superfluis suis insulisque alieni laboris sive censuris, sive Panegyricis mercedem meritum promereri soliti sunt. &c. I. HALL.

*Hoc
vriga-
des
Nobis
Scrip-
tist
p. 464.* Alii id curant tantum, ut suos ipsi libellos, eosque qui ex officina Typographi sui prodeunt, extollant, ceteros omnes, præstantissimos licet, carpunt & sugillant, quo id consequuntur, ut Auctores, velint nolint, sua scripta offerant gratis Censoribus illis, ut vel levi saltem censura afficiantur, vel indicta certe maneant. Ita sunt, qui J. Clericum accusant, quod nullo alio fine tot annis scripserit suas Ephemenides, quam ut scriptis suis digne recensendis ac vindicandis, aliorum vero, quibus male veller, carpendis locum faceret. VAND.

Ad primam stirpem descendere audent.] Sic Johannes le Maire Gallorum Regum originem ad Trojanos refert, teste Sorello in *Bibliotheca* p. 274. In Oppido Heverlea, haud procul Lovanio, est templum & in hoc marmorea Principum Crojorum & affinium monumenta. Ibi Genealogiam Ducum de Areschet ab Adamo usque ad præsentis ultimos videbis in choto ad latera, uti testatur Göltnitius in *Itinerario Belgico - Gallico* p. 114. SCRIB.

*Mais qui m'assurera qu'en ce long cercle d'ans
A leurs fameux Epoux vos Ayeules fideles
Aux douceurs des Galans furent toujours rebelles?*

Boileau Sat. V. I. GALL.

origines tradidere, & Hispanos a Tubale Japeti filio, Cambros a Gomero, altero ejusdem filio, Britannos a Bruto, Francos a Francione, Priami aut Hectoris filio, Brandenburgicos a Brenno, ab aliis alios, arcessiverunt; illud profecto dignum risu ac multo cachinno, Francicum Sandovallium, Hispanum, Caroli V Imp. Wilhelmam Slatyer, Anglum, Jacobi I Angliæ Regis, & Joannem Mesenium Regum Sueciæ familias inde ab Adamo, primo omnium parente, non interrupta per tot capita serie, deduxisse. Neque felicius, ut arbitror, operam suam collocarunt Jacobus Zabarella, qui Joannis Casimiri Poloniæ Regis, & Godofredus Siegfried Megander, qui Christiani Saxoniz Ducis, cum Regibus ac Principibus Europæ tantum non omnibus cognationes, descriptis pluribus tabulis, delinearunt.

Oeuvres de la Montaigne le Vayer T. I. ed. in fol. Nicholson Scotch Hist. Lib. p. 149.

Acce-

Delinearunt.] Non inepte forte illi quoque accenseri ceteris poterant, qui arcana aularum sollicitius remanentur & nova identidem ac inaudita crepant, velut ea effutientes, quæ e sanctiori consilio accepissent. Quem in censum ex Italis Gregorium Letum & e Gallis

Accedo ad Poetas, genus hominum lepidum & facetum, sed & inflatum & arrogans, de quibus, nisi alia dicenda superessent, latissimum utique haberem differendi campum. Nimirum ex quo ita persuasum fuit nonnullis, quasi ex ipso Poetarum patre Homero, rerum omni-

Michaellem le Vassor aliqui referunt, quorum hic tamen illo multo ingeniosior est. SER.

Genus hominum lepidum & facetum] P. I. Beronici, quem P. Rabus in Carminum ejus, quam adornavit, editione incomparabilis Poetæ titulo insignivit, ad Poetas Charlatanos merito referas. Hunc enim, tum stupenda prorsus carminis extemplo fingendi vi polleret, versusque furore quodam quasi percitus fundere non ineptos, sæpius Thraſonis instar de ingenii sui promptitudine mira narrasse, artisque suæ documenta nimium ostentasse a iisque obtruisse tradit Ant. Borremansius *Var. lett. c. 6*, qui præterea caminos verrendo, cultros acuendo, & similibus artium mechanicarum vilissimis, imprimis autem agyrtam agendo & populo vendendo fumos, vitam ipsum tolerasse scribit. Conf. *Act. Erud. Suppl. T. II. p. 161.* TRIVULT.

Patre Homero] Quante annis superioribus de Homero lites inter ejus fautores, Dacieriam, Gacon aliosque, & Homeromastiges, de la Motte, Terrasson &c. ortæ fuerint in Gallia, non attinet hic repetere: plena de iis sunt diaria. Carmina, quæ ad hanc litem spectant, imprimis diligenter exhibet Autor Novorum Liter. (*Nouvelles Littéraires*) quæ Hagæ Com. A. 1715. singulis septimanis prodire cœperunt. Ceterum ut taceam eos, qui Theologiam ipsam ex Homero petunt, & in ejus descriptione cæsti Veneris Iliad. *Æ* v. 215, 216,

omnium humanarum atque divinarum fontes derivari possent, incredibilis profecto fastus invasit cunctos, qui in re poetica

217. mysteria & ænigmata multa contineri putant, teste Eustathio. in Schol. ad Hom. l. c. p. 979. (qua de re videri poterit Autor. noster in Diff. *περί τῶ ἀποκρυφτοῦ*, seu *de eo quod placet* §. 8.) ecquis putet, contra morbos quoque remedia ex Homero peti posse, quod patet ex ejus Scholiaste Latino, qui testatur, versum illius Iliad. B. v. 95.

Τερπίζει δ' ἀγορὴν ἐνὸς δ' ἐτραυχέζετο γαῖαν
podagraz mederi. VAND.

Quod vero Homero inter Græcos obtrigit, ut plura *τεπεῖν* invenisse sibi in eo videantur Lectores quam ipse Homerus perspecta habuit, idem fere etiam Virgilio inter Latinos accidit. Nam ut de sortibus Virgilianis nihil dicam, non desunt sane, qui Physices, Oratoriz &c. præcepta atque argumenta ex eo deprompserunt, qualis Casp. Knittelius e Soc. Jes. qui in Regia Via ad omnes artes & scientias, primum Æneidos Virgilianæ versum:

Ille ego qui quondam gracili modulatus avena,
septem verbis constantem, totidem argumenta de humilitate dicturo subministrare docuit. Conf. *Acta Erud. A. 1682. p. 336.* & Morhof. *Polyb. P. I. Lib. II, p. 353. sq.* CHAR.

Non miror, omnium scientiarum principia in poetarum scriptis requiri; cum ad componendam Iliada sive Æneida utique omnibus fere artibus, doctrinis & scientiis tinctum esse debeat. Non sufficit esse Theologum, Mathematicum, Astrologum, Historicum, Architectum, Geographum, Politicum, Genealogum; &c. nisi etiam Pictor, Artifex, Operarius & Agricola simul fueris. Nec miror, quæsitus esse in

tica fuere vel leviter exercitati. Nam ut olim Accium Lucium Poetam, cujus vix nomen ad nos propagatum est, Julio Cæsari, in Collegium Poetarum venienti, nunquam assurrexisse constat, quod tantum Imperatorem in carmine multo se putaret inferiorem; ita inventi sunt sequioribus temporibus longe plurimi, qui neminem poematis gloria parem ferre potuere, nedum superiorem. Unus nobis instar omnium erit Belmontes Cat
gno-

carminibus quæstionum quarundam decisiones, futurique scientiam,

Nobis namque omnia Vates

Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox Ventura trabantur.

Virg. Georg.

Quia nimirum Poesis lingua Deorum audit, Poeta divinis effatis prodendis os ministrat; nonne verisimillimum fuit in scriptis eorum omnia inveniri, quæ frustra alibi quærantur? Istud vero admirationi mihi fuit, inventum esse Poetam quendam non parum arrogantem, sui que maximum admiratorem, qui fassus fuerit, egregium Poetam non magis Reipublicæ necessarium esse, quam lusorem peritum. Aliter sensit Boilavius cum ita ad Lud. XIV Epist. I:

*Grand Roi, pour sui toujours, assure leur repos
Sans elles un Heros n'est pas long tems Heros,
Non, a quelques hauts faits que t'appelle,
Sans le Secours soigneux d'une Muse fidelle,
Pour t'immortaliser tu fais de vains efforts.*

I. GALL

gnolus, Abbas Italus, qui cum Aquile-^{Erythr.}
 jam captam foloque æquatam carmine^{Pinac.}
 descripsisset, nomen suum in toto orbe^{Cap. 2.}
 celebratum arbitrabatur, eoque, si lite-
 ratus aliquis ei continuo non assurrexif-
 set, elatus iracundia hisce hominem ver-
 bis increpabat: Itane? Abbas Cagno-
lus, everfæ Aquilejæ & tantorum carmi-
num Autor, tuam potuit notitiam effu-
gere? non fit verisimile; cumque in
 Humoristarum cœtu carmina quædam
 horrida & inculta recitans omnium in-
 feris excitasset, quid ridetis, inclama-
 bat, infani? ego sum ille Abbas Cagno-
 lus, omnium, qui sunt in hoc numero,
 multo antiquissimus, quique ex dirutæ
 Aquilejæ poemate tantam mihi gloriam
 famamque collegi, ut nullus in terra vi-
 vat, cujus nomen sit apud omnes illustri-
 us &

[Cujus nomen sit illustrius & clarius.] Tria Epigram-
 mata veterum Poetarum, Nævii, Plauti, Pacuvii, quæ
 sepulchris incidenda ipsi sibi scripserunt, plena fastus
 & superbiæ legenda sunt apud Gellium L. 24. Noct. At-
 tic. De Suffeno Catullus Epigr. XXII:

... Neque idem unquam

Æque est beatus, ac Poema cum scribit,

Tam gaudet in se tamque se ipsum miratur.

Cicero proinde T. Q. V. 22: *Adhuc neminem cognosti*

us & clarius. Et quid mirum *cristas* crexisse Poetas, quos ab ipsis summis Principibus aliisque spectatissimis in Republica Viris longe plurimis in deliciis; habitos magnisque honoribus ac præmiis affectos fuisse novimus. Alexander M. cum ad tumulum constitisset Achillis, eum hoc uno beatum prædica-
bat, quod præconem virtutum suarum Homerum nactus esset; & nisi Ilias ex-
stitisset, inquit Tullius, idem tumulus, qui corpus contexerat, nomen quoque obruisset. Augustus versus in laudem Æneidos ipse componebat, ut vel sic abstergeret illos, qui ad ipsius Maronis moribundi præceptum præstantissimum poema igne cremari ac subduci posteri-
tati cupiebant. Et ut alios taceam inter recentiores, qui modicis carminibus in-
gentes divitias collegerunt, non possum
cer-

Poetam (& mihi fuit cum Aquino amicitia) qui sibi non optimus videretur. SCRIB.

Nota *ba*, cui Maria Medicea 15000. librarum pensionem an-
Segg nuam procuravit, teste Menagio *Rem. sur les Poes. de Malherbe p. 378*; & *Desportes*, de quo ita loquitur le *Pays Nouv. Oeuv. T. II. p. 480*: *Un seul Sonnet luy fit*

certe hoc loco præterire Petrum Ron-
fardum, qui non modo tanta apud Re-
gem Carolum IX gratia florebat, ut cum
illo

*payé de dix mil francs par l'Amiral de Joyeuse & enfin
apres s'estre bien lassé à faire des vers, sa Muse acquit un
repos de dix mille ecus de rente. M.*

Philippus Desportes pro parvo poemate a Carolo IX.
centum aureos nummos & pro paucis versibus ab Hen-
rico III. mille unciales accepit. Vid. Baillet *Jugements*
T. IV. P. IV. p. 84. Jo. Baptistam Martinum pro *Ado-
nlde* Maria Medicea, Regina Gallix, munere 100000.
florenorum donavit, quod ipsi tamen non longe post
furto ablatum fuit, quasi ipse tam magnum non
meritus esset. Vid. d. l. p. 204. De Barlæo in Sorberia-
nis p. 40. hæc leguntur: est tamen vir inter magnos
ævi nostri numerandus; elogium scripsit Cardinali
Richelio quinque millibus florenorum repensum. Ipse
Barlæus ad Jacob. Petritium *Epistol. XXXVIII.* intercas,
quas Jo. Brann, ineditas ante, Amstelodami a. 1702. vul-
gavit: *Illic per triduum Haga Comitibus, evocatus ab il-
lustrissimo Oxenstirnio Legato, qui lacrimas meas, quas
superiori æstate in obitum Regis Gustavi effudi, absens sit
aureo sudone. Sane hæc ex Aquilone mihi tempestas
non fuit gravis. Expediet reges sic mihi sæpe mori.*
Idem, cum e Britannia regium munus accepisset, ita
ad Godofredum de Hæstrecht læto calamo scribit: *An-
te pauculos dies ad me misit Legatus Britannicus, Sere-
nissimi Regis nomine, aureum torquem, δῶρον βεβαύ-
σιλον. Jactet vetustas laureatos aut hederaeos Poæ-
tas; ego auratus esse malim. 6. Epistol. 58.* inter Bar-
læanas, quas Gerhardus Brandt vulgavit; sed idem
tamen Baudii conditionem tangit, non æque feliciter
auro inbiantis, ita scribens *Ep. 61: Baudii sortem me-
moras, cui minus feliciter successit poeticum hoc negotium*

illo carminum certamen inire non detrectaret, sed & ob unam poematis gloriam ab Elisabetha Angliæ Regina adamante pretiosissimo, & a Maria Scotica supellectile aurea & argentea donari meruerunt.

um. Memini Scaligerum abiturienti illi in Angliam cum ingenti famborum mole ad Jacobum Regem dixisse; Baudi, tu abis in Angliam gravis spe, sed redibis levis ære. Nec fefellit vatem augurium istud. SCRIB.

Occasione carminum horum, meminisse juvat illius etiam distichi, quod Colletet Cardinali Richelio offerebat:

*Armand, qui pour six vers m'a donné six cens Livres,
Que ne puis je à ce prix te vendre tous mes Livres.*

I. GALL.

[Supellectile aurea & argentea] Naudæi Mascarat p. 183. de Mazarino suo: Balsac & Cœneille l'ont remercié publiquement; le premier, de ce qu'il luy faisoit payer punctuellement une pension de quinze cens livres, & l'autre de ce qu'il luy en avoit donné une de cent pistoles. . . . Mais crainte que tu ne me serves d'un vel du vel nemo, venons, je te prie, aux autres. L'Ode de Monsieur Chapellain, n'a-t'elle pas esté recogneüe d'une pension de cinq cens escus? la preface des poësies du president Maynard ne luy valut-elle pas milles livres? le Cordelien de du Bosc n'a-t'il pas esté gratifié d'une pension de six cens? &c. De Desportefio conferri meretur Menagius in Anti-Bail. T. I p. 385. & ipse Bailleus T. I. p. 558. qui a p. 556. usque 561. plura talia exempla cumulavit. Ex his illa tantum nostra facimus, quæ p. 562. leguntur, ut constet, quandoque & Baviis regalia dona cessisse: Mr. de Balzac avoit raison de louer

ruerit, dictumque vulgo fuerit, nunquam Galliam ex tristi luctu, quem ob captivitatem Francisci I Regis sui conceperat, recolligere se potuisse, nisi Ronfardus eo ipso die, quo Franciscus captus est, miraculo quodam in lucem editus fuisset. Memoratu dignum est, quod de Camillo Querno refert Scriptor disertus, Paulus Jovius. Is, inquit, Elog. P. II
p. 156. Monopoli Leonis X Pont. fama excitus, quum non dubiis unquam præmiis Poetas in honore esse didicisset, in Urbem venit,

ce Dictateur Roman, qui donna de l'argent à un mauvais Poète, qui lui avoit présenté des Vers, à condition, qu'il n'en feroit plus à l'avenie. Et l'on estimera toujours un trait de la sagesse & de la generosité de la Reine de Suède, qui recompensa un froid & pitoyable Haranguer, pour avoir fini. THEM.

Non enim optima semper sunt opera, quæ maximis præmiis autores suos ditaverunt. Novi Autorem tertii Tomi S - - - epistola dedicatoria centum librarum anglicarum stipendium annuum retulisse. Interim ex hoc argumento a multis de pretio librorum judicia fiunt. *Il est étrange, inquit la Serre, qu'on parle mal de mes Ouvrages apres le bon argent que j'en ai reçu. Quand un Ouvrage est bien payé, n'est ce pas une Herésie de douter de son merite? Et y a t-il de meilleures pensées, que celles, qu'on recompense au poids de l'or?* Hac ratione magnus ille Cornelius, Gallus, de opusculorum suorum bonitate judicare solebat, teste de la Bruyere. I. GALL.

venit, lyram secum afferens, ad quam suæ Alexiados supra viginti millia versuum decantaret. Arrisere ei statim Academicæ sodales, quod Apulus præpingui vultu alacer, & prolixè comatus, omnino dignus festa laurea videretur. Itaque solemni exceptum epulo in insula Tyberi Æsculapio dicata potantemque sæpe ingenti patera, & totius ingenii opes

Potantemque sæpe ingenti patera] Scilicet ut Flaccus ait :

Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,

Quæ scribuntur aqua potoribus.

& Plutarchus in *Symposiacis* testatur, ideo Æschylum Tragedias potando scripsisse, quoniam vini calor inveniendi vim excitat, quæ in sobriis torpet aliquando: imaginationes movet, impetumque & fiduciam ministrat. Atque ideo, vel Platone & Aristotele etiam docentibus, Bacchus quidam est furoris Deus, sine quo vates & Poetæ parum proficere gentiles arbitrabantur. v. Gyraldum *de Poetar. hist. Dial. VI. Opp. T. II. p. 345.* Et hanc ob causam hedera olim non minus ac lauro coronatos fuisse Poetas, ostendit Borremansius *de Poetis & Proph. p. 24. seq.* De Anacreonte nemo dubitaverit, qui ejus Odam XXXIX legat, ad quam vide interpretis Galli Longepierre Notas p. 200. Nec minus de Propertio constat, fuisse vini amantem, siquidem *Lib. III. Eleg. XV, ad Bacchum*, ita loquitur :

Quod superest vita, per te, & tua cornua, vivam :

Virtutisque tuæ, Bacche, poeta ferar.

E recentioribus exempla plurima prostant eorum, qui

opes pulsata lyra proferentem, novo ferti genere coronarunt: id erat ex pampino, brassica & lauro eleganter intextum, sic, ut tam false quam lepide ejus temulentia brassicæ remedio cohibenda notaretur, & ipse publico consensu *Archipoetæ* cognomen, manantibus præ gaudio lacrymis, lætus acciperet, salutarique itidem cum plausu, hoc repetito sæpe carmine:

Salve brassicea virens corona,

Et

genium mero provocarunt. De Mureto certe, quem merito Poetis accensemus, refert Erythræus *Pinac. n. 5*, quod interdum vino se ad ebrietatem oneraverit. Cæsar Ursinus, *Vir sane carus*, ut Anagramma habet, Bacchi furore multa se scripsisse fatetur in *Præfatione Macaronicorum*, quæ sub nomine *Magistri Stopini* edit, & in *Poem. I.* Johannem Bocerum post coenam sæpe, ac Ennii exemplo bene potum magnam optimorum versuum copiam fundere sine ullo labore & sine lituris se vidisse, testatur David Chytræus apud Jo. Goes *Opusc. de VVestphalia p. 26.* Pontus de Thiard, Poeta Gallus, capacissimos calices exhausit, nec unquam cubitum ivit, quin mero se totum prolueret, ut testis est Baillet *Jug. sur les Poet. n. 1367.* Dominicus Baudius passim πολυπότης audit, quem & ideo, ut notum est, Jac. Arminius *scandalum* vocabat *Academie Leydensis.* Conf. Arnd. *Bibl. Pol. Herald. p. 133.* De Beronicio vero (de quo paulo ante)

Vitam cui vinum præbuit, unda necem,
vide *Acta Erud. Lips. l. c.* VAND.

Et lauro, Archipoeta, pampinoque,

Dignus Principis auribus Leonis.

Nec multo post tanto cognomine percelebris productus ad Leonem, infinita carmina in torrentis morem rotundo ore decantavit, fuitque diu inter instrumenta eruditæ voluptatis longe gratissimus, cum cœnante Leone porrectis de mensa semesis obsoniis stans in fenestra vesceretur, & de Principis lagena perpotando, subitaria carmina facitaret, eademum lege, ut præscripto argumento bina saltem carmina ad mensam tributî nomine solverentur, & in pœnam sterili vel inepto longe dilutissime foret perbibendum. Itaque cum aliquando, ut idem Jovius testatur, de se canere jussus,

Subitaria carmina facitaret] Quotusquisque est Poetatum, qui, ubi stans pede in uno centum aut mille versus effuderit, non gloriatur maxime & exsultat? Instar omnium ille apud Horat. Serm. L. IV, 14. fuerit:

Crispinus nummo me provocat: accipe, si vis,

Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,

Custodes: videamus, uter plus scribere possit.

Nummo lego cum Cl. Bentlejo, non *minimo*, quæ fuit hætenus recepta lectio. SAM.

Jovius testatur] Refert id quidem de Andrea Marone, Poeta, sed haud dubio errore, Caspar Ens *Epidorpidum* L. I p. 248. M.

sus, in hunc hexametrum erupisset:

Archipoeta facit versus pro mille Poetis,
& demum hæsitaret, illico Pontifex per-
argute addebat pentametrum:

Et pro mille aliis Archipoeta bibit.

Etenim & longe plures commemorari
poterant Poetæ, qui genium mero sol-
lici-

Archipoeta bibit.] Mixeris merito, obmutuisse
tam cito Poetam in argumento adeo grato secundoque,
quod & ad laudes ipsius spectabat. Fortasse Papa pari-
ter ingeniosi responsi aliquid ab eo expectabat. Sed
& composito collusisse videntur. Quid enim non
faciant mortales, ut ingenii laudem deportent. Et
cur ergo Poeta tum non cogebatur ad bibendum vi-
num dilutum, quemadmodum antea conventum erat? **Num** Papa horum omnium oblitus erat, quod gaude-
ret de proprii ingenii promptitudine? Verum fallor uti-
que. Leo enim potius iusto severior iudex, Poetam
omni potu prohibebat; huic etenim, secundo aut po-
tius tertio versiculo errorem suum reparaturo, sicque
canenti:

Porrige, quod faciat mihi Carmina docta salernum.

Pontifex extemplo regerebat:

Hoc etiam enervat debilitatque pedes.

En novum collusionis documentum, immo Charlatane-
riam apertissimam. Ultimus hic versiculus Virgilia-
num epigramma quoddam de Vini Amorisque usu imi-
tatur. Constat interim, Leonem X non raro ex tempo-
re carmina fuisse; nec tamen victoriam semper re-
portabat. Vix quisquam ingenio fuit magis histrioni-
co quam hic Pontifex. vid. Bayle in D. H. C. Art, Leo
X. I. GALL.

licitare paulo largius confueverunt, nisi temporis habenda esset ratio. At de Poetis laureatis nonnihil hoc loco dicen-

Habenda esset ratio.] Non levis quoque est Gallorum ineptia, arbitrantium, sola sua patria vina sufficere ad excitanda & alenda elegantiora ingenia, nec inde fieri posse, ut genuinus Germanus sit genuinus Poeta. Atqui confundant illos, non refutent Viri praestantissimi & ingeniosissimi, Hofmanskaldau, Besser, Neumeister, alii. Doctissimus Gundlingius hæc de Gallis illis Thrafonibus C. I. p. 79. edit. prima, Otiorum monuit: Galli Germanorum Carmina legere nesciunt, eo quod linguam nostram militibus saltem convenire existimant, & hinc est quod suspicantur, nulla nobis alia Poëmata esse, quam quæ callidas *Reinicke* vulpis technas exponunt, aut boni illius *Sachsi* Rhythmologias, quas Phonasci hodiernum in pretio habent. I. HALL.

Quid inde mirum, quod ignorantes hi osiores nobis quoque impudico ore ogganniunt Distichon, quæ Gambaram, Poetam Antwerpensem, paucis mutatis lusit Muretus:

Credite, Vestratum merdosa volumina Vatum

Non sunt Nostrates tergere digna nates.

Sed facessant bardi illi & inficeti. Condigne tamen ipsorum convitiis responderunt post Lansium, Cramerus in *Vindiciis*, Bernhardi in *Meditat. Acad. de Germanæ artibus literisque nulli secunda*, Richey in *Judiciis quor. Gallorum iniquitatis convictis*, Gryphius in *Schediasm. anecdoto de erroribus Gallorum Geographici*, & alii; de quibus olim ex instituto. Q. MARC.

De Poetis laureatis] Utique hi sibi maximopere placebant, cum se laurea caput cincti in speculo vel ære conspicerent.

Beatus Fannius, ultro delatis capsis & imagine.

Hor. Serm. IV, 21, 22.

cendi peropportuna nobis nascitur occasio, quippe qui non minus ac victores in Olympicis, sibi placent, & quendam quasi in Poesi dominatum erigunt.

Ipse Petrarcha, qui primus fere honorem illum consecutus est, non alio in loco Romæ, quam quo Imperatores Romani consueverant, coronari voluit; & constat de Ludovico Ariosto, quod, cum ab ipso Imperatore Carolo V lauream accepisset, tanto repente gaudio fuerit perfusus, ut velut cæstro percitus per omnes plateas cursitaverit, ipso *Rolando furioso*, quem carmine descripse-

Nouv.
Oeuvr. de
M. le Pays
T. II p.
186.

Lafel
Voy. d'
Ital. T. II
P. 244-

Ceterum de Poetis laureatis vide Berneggerum *Observ. hist. pol. 1.* in fine, Taubmannum in *Dissert. de Latina lingua* & Jac. Thomæ & Th. Reinesii *Epistolas duas* Marefianis sub finem additas. SAM.

Legatur etiam annotatio V. C. Costxi ad translationem hujus versiculi Horatiani, quam Tarteronius edidit. Ridiculum ibi exstat de Poeta quodam Anglo vanitatis exemplum. I. GALL.

Quendam in Poesi dominatum erigunt] Taubmannum adhuc Alumnum Melissus laurea donavit; vid. Erasmi Schmidii *Orat. in memoriam Taubmanni in Memoritis Philosophorum Wittenii Decad. I. p. 83.* qui tamen in dissertatione *de Latina lingua P. I. 109.* Poetæ doctissimi Adami Theodori Siberi meminit, qui nomen suum Poematibus subsignaturus, se Poetam non laureatum scripsit. SCRIB.

Paravici-
ni Singul.
de vir. cl.
P. 81.

scripserat, longe furiosior. Henricus Lo-
ritus Glareanus, cujus & supra mentio-
nem fecimus, a Maximiliano I Imp. co-
rona poetica donatus, cum peregrinos
aliquos se ipsum visendi gratia accessisse
audivisset, tum laurea indutus & aurea
torque ornatus ac conclave elegans &
amplum ingressus, & in hemicyclum
se recipiens, sedebat immotus, perinde
atque

Longe furiosior.] Hetruscum est poema, quod *Or-
lando furioso* inscribitur: dedicaverat illud autor Duci
Ferrariensi, sed nihil aliud ab eo retulit præter verba il-
la: *Signor Aristo dove per Dio habete pigliato tante
coionnerie?* v. Le Pays l. c. p. 184. & ridetur false Ari-
ostus ab autore libri *Hist. Poet. de la Guerre entre les
Anc. & Mod. Lib. 5. M.*

Sedebat immotus.] Non multum abit, quod de Bar-
thio habet Paravicinus Cent. III. Singul. N. 4. Ille, ut
erat in plurimis morosus, ita exteris accessum, ad se
videndum, non facile permittebat. Cum tamen ali-
quando ipsum Anglus quispiam inviseret, intentis eum
oculis aspiciebat, sed clauso ore; denique se avertens
ajebat: *Si me a parte anteriore contemplatus es, con-
templare nunc etiam a posteriore.*

Quantum vero ad Dachium, certiores nos fecit Vir
gravis & fide dignus: nihil sibi horum, cum ante an-
nos jam bene multos Regiomonti degeret, de optimo
viro innotuisse, quin potius contrarium se testari pos-
se: quod scilicet Dachii memoria apud omnes cum A-
cademiæ tum oppidi Cives, ut Viri moderati & placidi
in summo honore fuerit. Neque ipse diffiteri possum,

atque illos non videret, qui accesserant, atque ita etiam abire patiebatur. Et relatum accepimus de Simone Dach, cujus est in Borussia nomen celebratissimum, nunquam eum in publicum prodiisse, quin corona ac ceteris ornamentis, quæ Poetam laureatum decent, fuerit insignitus. Deinde illud quoque præcipuum habent Poetæ, quod ingenii sui fœtus, perinde ut canis catulos suos, amant & lambunt, & præmaturo sæpe partu in lucem protrufos centies prælegunt amicis suis ac patronis, & cum alios non inve-

mihi similem pene narrationem de nescio quo *Homberto* Poeta Germano, factam esse. Quanquam & de hoc nihil certi affirmare auserim. THEM.

Simone Dach] Indicta hæc cupio, postquam me docuit Cl. *Mich. Lilienthalius*, ne quidem lauream unquam impetrasse Dachium; v. Ejusd. *Erlautertes Preuss. T. I p. 187.*

Centies prælegunt amicis suis] Equidem & veteribus id solenne fuit. Unde Plato Antimacho sua poemata recitanti omnium instar fuisse perhibetur. Conf. Rob. Titii Bergensis *Prælect. in Catull. p. 601.* Quintilius liberrime corrigebat, quæcunque ipsi prælegebantur, carmina, fidelissime admonens morigeros, sed cum obstinatum videret Poetam, tacite illum, nullo addito verbo, dimittebat. Vid. Robertelli *Comm. in Pæc. Hor. p. 18.* Et Ferdinandus Fürstenbergius in *Pœm. p. 99.* scribit:

M

invenerint, quorum aures obtundant,
novem Musas cum Apolline provocant,
ut numerum faciant. Quin & nova
comminiscuntur carminum genera,
Cho-

*Sic Venusinorum sermonum candidus audit
Jadex Tibullus, & suos
Nasoni solitus recitare Propertius ignes
Arbitrio illius stetit.*

Sed ea est plerumque Poetarum arrogantia, ut pauci
æquo animo ferant amicorum admonitiones: verum
plausus tantum ac præconia querunt, eoque ad alteram identidem stropham in sinu quasi gaudentes oculos
in auditores suos conjiciunt, ut illis se placuisse intelligant. VAND.

Aures obtundant] Quod si queris, unde hic Poetarum pruritus sua opera cunctis prælegendi nascatur, & cur iis fere proprius sit? respondeo, inde hoc fieri, quod inter omnes ingenii humani foetus nullus æque philætiæ excitare valeat, & poema. Numerus, rhythmus, & harmonia versuum, immo sermo ipse a comuni loquendi consuetudine recedens; hæc omnia, inquam, hominem de se ipso magnifice sentientem ita delectant, capiunt rapiuntque, ut non possit non aliorum plausus sollicitare.

Il poursuit de ses Vers les passans dans les rües.

Boil. Sat. VIII. I. GALL.

Ut numerum faciant.] O felices quondam Poetas Romanorum, qui, cum recitandum esset poema aliquod, certos alebant homines, qui recitantibus plauderent! Juvenalis Sat. VII:

*Scit dare libertos extrema in parte sedentes
Ordinis, & magnas comitum disponere voces.*

SAM.

Comminiscuntur genera] Germanos præ reliquis

Choriantica, Asclepiadica, Dicola, Distropha, Tetraſticha, Acroſticha, & neſcio quæ alia, in quibus non quod pueri
in

huius pruritus inſinuat Naudæus l. c. p. 213. ubi perſonatus *Saint-Ange* ad *Maſcuratum* ſuum: *Je m'étonne toutefois, qu'ayant parlé de celles (Poëſies Macaroniques) des Italiens & des François, tu ne dis rien des Allemands & Flamands, qui ſont naturellement portez à toutes ces ſortes des Badineries.* &c. Etenim, ſi verum fatendum,

Nil intentatum noſtri liquere Poetæ;

Sed minimum meruere decus

carminibus ſuis hieroglyphicis, canctiſis, pyramidalibus, cruci- & calici-formibus, aliisque genuinæ Poëſeos dehoneſtamentis. Ut mirer ſane, Virum litteratum ante XII. hos annos peculiarem Commentarium de *Poeſi Germanorum Symbolica* publicaffe. Taceo Poetaſtros & Rhythmidædalos, qui in ſutrina ſua vel ad textorium ſedentes Muſis vim inferre, verſuumque, ſi Diis placet, Myriades profundere non verentur. Talis fuit ſciolus ille Pædotriba ruſticanus, qui tantum non Megaleniſia celebrari fecit, aut munera accollis ſuis edidit, cum poſt quinque & quod excedit dierum ſudores, diſtortum denique hunc Pentametrum enixus eſſet:

Quæ non mutari, ſunt toleranda, queunt.

Itemque bonus iſte Andr. Colbius, qui, quod porcus maſtatus erat præpinguis, atque ei & anſer & capus & gallina ſuppeteabant, lepus etiam piſcesque ex ſententia aderant, admovendum omnino dubiæ Cœnæ putavit Petr. Paganum, veterem Fautorem, iſtumque his verſiculis invitatum voluit:

Domine Petre, Domine Pagane,

Colbius rogat, ſolis, ut, Andreas,

M 2

in faba invenisse sibi videntur. Taceo
vesanam illorum fingendi ac mentiendi
libidi-

Vesperì quarta mactabimus suem,

Ad se venire.

Bellissime omnia! nec enim hospites opiparum convivium recusarunt, sed laute coenatum est, crateresque in seram usque noctem everfi. THEM.

Cancrinos versus, qui retrogrado ordine legi possunt, nemo ante Joannem Henricum Rißum, in comitatu Sponheimensi natum, aggressus est, qui Epigrammata cancrina Viris eruditis primus scripsit, teste Frëhero *The. Vir. claror. p. 690.* De versibus Leoninis plurima lectu jucunda collegit S. R. Rechenbergius in *Diff. de ineptiis Clericorum Romanens. literariis p. 590. seqq. in Diff. Acad. CHAR.*

In medium proferamus exempla quædam hujusmodi carminum.

Retrogradum :

Prospicimus modo, quod durabunt tempore longo

Fœdera, nec nobis pax cito diffugiet.

Inverso ordine vocum :

Diffugiet cito pax nobis, nec fœdera longo

Tempore durabunt, quod modo prospicimus.

Versus Leoninus:

Filius hic, pater hic, & Abus & Proabus isthic.

(qui quatuor Personarum epitaphium eadem opera absolvit)

item :

Ad primum morsum si non potavero, mors sum &c.

Versus Macaronici:

Helas Helas! Pater a cornibus,

Pleurer nous faut privati dolio,

Le Piot manquant perit Religio,

Adieu vous die Fratribus omnibus.

libidinem, qui vel cum Ariosto illo, de
quo modo diximus, cum hippogryphis
ex

Versus quos Galli vocant *rapportez* :

*Vir simplex, fortasse bonus, sed Pastor ineptus
Vult, tentat, peragit, plurima, pauca, nihil.*

Versus Echo imitantes :

Quel est l'auteur de ces maux venus? Venus.

Versus à rimes *Emperieres*:

En grand remort - - mort - mort.

Ceux qui parfaits - - faits - faits.

Ont pour effort - - fort - fort.

Des Clercs tous frais - rez - rais.

Versus à rimes *Fraterniers*:

Metsoible au vents cingle vers nous, Caron,

Car on t'attend puis quand seras en tente,

Tant & plus boy bonum Vinum Charum,

Qu'arons pour vrai. Donque sans longue attente,

Tente tes piez à si décente sente,

Sans te fâcher ; mais en sois content, tant,

Qu'en ce faisant nous le soyons autant.

Acrostichon :

Amour au cœur le Nom d'Anne imprim'A

Nom tres beureux d'une que j'aime bien

Ni de nous deux cet amoureux lien

Autre que mort defaire ne pourr'A

Versus discerpti, Gallice *Coupés*:

Je n'aimai onc - - Anne ton accointance,

A te déplaire - - Je quiers incessamment,

Je ne veux donc - - A toi prendre alliance,

Ennuï te faire - - Est tout mon pensément,

Te donner blâme - - Est mon esbâtement,

Je ne prie ame - - A te faire service,

Le Diable entraine - - Cil qui est ton Amant,

Qu'il t'a en haine - - Dieu conserve & benisse.

in Diony-
iac.

ex Luna descendunt, vel cum Typho-
ne apud Nonnum, se aurigaturos cœ-
lum, imo octies majus effecturos, quod
hoc nostro capi satis non possent, & no-
vis nuptiis copulatueros stellas, ut cœlo
plenior sit soboles, ineptissime somni-
ant. Nec quidquam addam de *Furore*,
quem vocant, *poetico*, cui *Θέλον* quip-
piam inesse sibi persuadent; quamvis il-
lum

Versus Litterales :

Germanus quidam, Porcius dictus, in pugnam porco-
rum poema latinum trecentorum vel quadringentorum
versuum composuit, cujus singulæ voces per P. inci-
piunt, e. g.

Porcorum Placuit Parvæ Præfigere Pugna

Pageham, &c.

Des Accords, Autor *Libri des Bigarrures*, ejusmodi plu-
ra exempla producens ait, ei, qui sex versus ejus gene-
ris contorserit, merito ad respirandum haustum por-
rigendum esse. I. GALL.

Inesse sibi persuadent] Maxime in Anagrammati-
bus nescio quid peculiare & ominosum quærent ista
Vervecum capita. Atqui divini nihil nullumve *Θέον*
in illis latere, vel ex eo solo clarum fit, quod Eruditi
etiam in scriptis eristicis adversarios suos iisdem tradu-
cere non dubitarunt. Sic Emericus Cruceus, a Joh.
Frid. Gronovio forte laecessitus, hæc ex ejus nomine
elieuit; *Ego unus, cor asini ferens, rudo* : quibus &
hoc Distichon superaddidit :

Lucius inversus hominis sub pelle Gronovii

Orcultas asinum, quem procutire jubes,

Evolve ora Gundlingiana, ubi C. VI. lepidum Epi-

lum quoque facillime trahi posse in rem nostram, nemo ibit inficias.

Nunc

stolium de Anagrammatum Admiratoribus & p. 255. edit. ver. singulare illud de Gronovio & Cruceo legitur. Possent hic afferri plura aculeata Anagrammata, quæ mores ejus, quo de sermo est, non male exprimunt; quia vero & illa ipsa potius animi exacerbari & infestæ, quam excellentis ingenii inventa fuerunt, nobis quidem ista tangere nefas esto. I. HALL.

Lipsiæ quidem in anagrammatibus multam olim operam posuit quidam M. Frenzelius, qui, cum funus duceretur Viri honoratioris, illud uno saltem anagrammate, si non pluribus, prosequi suevit. Sed referunt, tam difficiles ipsi partus hos exstitisse, ut, quoties in anagrammate inveniendò laboraret, toties humi se projecerit toto corpore, atque ita se migum in modum contorquens & nunc huc nunc illuc volutans, nunquam cessaverit, quin aliquid eliciisset, invita licet sæpius Minerva. VAND.

Egregie depinxit hunc Anagrammatistarum cruciatum Colletet his versibus:

*Menage, sans comparaison,
J'aimerois mieux tirer l'Oison,
Et même tirer à la rame,
Que d'aller chercher la Raison
Dans les replis d'une Anagramme.
Cet exercice Monachal
Ne trouve point son Vertical,
Que dans une tête blessée,
Et sur Parnasse nous tenons,
Que tous ces renverseurs de Noms
Ont la Cerveille renversée.*

Ceterum non pauci primi ordinis eruditi his quisquiliis inhiarunt. Nec ad vituperium minus quam ad laudes adhibita fuerunt. Poetæ imprimis ex amicis

Nunc ubi ad doctrinam Logicam, & Metaphysicam delabimur, proh quantum ubique ineptiarum deprehendimus! Quis enim ferat tot vanas & inutiles digladiationes, de formalitatibus, hæc-

Conf. Agr.
de Van.
Sc. Cap. 8.

N

tum suarum nominibus anagrammata composuerunt, quibus hic proferendis supersedeo. Dantur præterea versus, in quibus omnes Alphabeti litteræ occurrunt, qualem Scaliger composuit:

Vix Phlegetum Zephyri, quæves modo flabra Mycillo.

Quod Gallice etiam a nonnemine tentatum est:

Qui flamboyant guida Zephyre sur ces eaux.

Existant etiam Chronographa aliaque infinita, ut taceam ea, quæ *Neufgermain* excogitavit, quæque iis semper finiebantur syllabis, ex quibus nomina eorum constabant, quorum laudes prædicandas sibi sumebat. Hæc jam sufficere poterunt. I. GALL.

Ad doctrinam Logicam] Meum hic facere poteram versiculum, quem, teste Naudæo in dialogo *le Mascuerat* p. 393. Coelestini monachi Parisiis cœnobii sui foribus inscribere:

L'inquo Coax raris, Cra corbis, banaque banis;

Ad Logicam pergo, qua mortis non timet ergo.

Autorejus perhibetur quidam Silo seu Serlo, Professor Log in Academia Parisiensi circa A. 1181, qui a discipulo quodam harum ineptiarum studiosissimo, ut convenerat inter ipsos, post mortem de poenis infernalibus admonitus, mislis sophisticationibus, & adscito habitu religioso, hoc ipso versiculo ultimum vale dicebat auditoribus suis. Conf. Ant. Wood *Athen. Oxon. in Fastis T. I. pag. 833. M.*

De formalitatibus, hæccitatibus &c.] Alia id genus vocabula, tum & quæstionum stolidarum & inuti-

hæccœtatibus, quidditatibus, interitionibus, suppositionibus, exponibilibus, reduplicativis, particularisationibus, suppositis, mediatis & immediatis, complexis & incomplexis, (jam spiritus me deficit) breviter, tot intolerandis subtilitatibus, cum quibus si Cleanthis aut Chrysippi argutiæ una cum Daphitæ, Euthy-

lium exempla, qualia barbara secula olim pepererunt, suppeditabit Rostochiensium celeberrimus Theologus, Dr. Joh. Fechtius in Dissertat. Jo. Reuchlini Vita, a Majo conscriptæ, præmissa. A. 5. 6. SCRIB.

[*Incomplexis*] Multo magis barbari dantur termini, quam hi, ab Oratore nostro adducti; immo tanto prostant numero, ut justus Calepinus exinde facile confici possit. Interim haud magna opus fuit opera, ad monstra hæc ejicienda: solus enim contemptus ad barbarissimos hos eliminandos abunde sufficit. *vid. Baillet Jugem. des Scav. T. I p. 188. Ces Subtilitez*, inquit Rapinus, *n'ont lieu, que lorsque les bonnes raisons ont manqué. On s'attacha à des Formalitez, quand on n'eut plus rien de reel à dire. On ne chercha plus la vérité, mais l'art de faire des Objections & d'y répondre, à la faveur de cent termes de nouvelle fabrique que les Philosophes n'envoient pas eux mêmes.* *vid. dict. Belli Art. Thomæus*, remarque A. Hæc est mentis humanæ natura; ad vana & ridicula delabatur, si viribus destituitur ad solidâ prosequenda. *vid. hac de re celeb. Baco in libro de augm scient. I GALL.*

[*Subtilitatibus*] Adde passionabilitates, ampliatio-
nès, coessentiationes, futuritiones, potentiationabili-
tates, virtualitates, fœmineitates, bestialitates, equei-

thydemi, Dionysiodori circumventiunculis componantur, penitus crassæ rusticanaeque futurae sunt. Enimvero et si jam pridem a nostris explosas novimus Scholasticorum quaestiunculas, tot bellissimis Sophisticationibus involutas : *utrum scilicet Deus in firmamento sit in aliquo praedicamento? num Magister nostrandus, an noster Magistrandus dici debeat? Quodnam majus sit miraculum, an, si elephas aequus exiguus fuerit ac pulex, an vero, si pulex magnitudine sua equaverit elephan-*

tates, petreitates & similes, tum distinctiones inter *καταπυδαι*liter & restrictivæ &c. CHAR.

Scholasticorum quaestiunculas] Addamus nonnullas illustrationis ergo : Utrum Logica sit scientia rationalis una & ab alijs distincta? utrum sit modus sciendi? utrum Logica sit acquisita per Logicam? quodnam sit principium individuationis? quomodo ens se habeat ad Deum & creaturas, ad substantiam & accidens, an univoce, an æquivoce, an analogice? an Physicæ obiectum sit ens mobile, an corpus mobile; si hoc, an qua mobile, an vero qua naturale? an materia prima sit pura puta potentia? utrum materia sit actus entitativus? quomodo privatio principiet corpora naturalia? utrum inter materiam & formam, quando uniuntur, deatur duplex unio? an primæ qualitates sint formæ elementorum? num, si quis duobus collegiis inersit, dici de eo debeat: iste est *membrum* duorum collegiorum, an vero: iste est *membra* duorum collegiorum, & reliqua. CHAR.

phantem? aut *num chimæra in vacuo bombillans possit comedere secundas intentiones?* adhuc tamen monstra illa verborum perterrefaciendis pueris inventa, *barbara*, scilicet, *celarent*, *darapti*, *ferison* & similia studiose colimus ac tuemur. Pror-
fus.

In Barbara & Celarent] B. Scherzerus pulchro epigrammate primæ Figuræ modos complexus est. Scripsit non nemo novam Logicam, atque in ea novitatis studio primum modum in prima Figura, quem *Barbara* vocant Logici, omiserat; accidit vero, ut idem postea Gothæ Barbaram, virginem, imprægnaret, quam uxorem ducere jubebatur a Principe. Itaque his in eum versibus lusit:

*Novam qui scripsit Logicam,
Figuram negat unicam,
Gothanam nempe Barbaram.
Quam vellet, ut celarent nunc,
Quam concupivit dari tunc!
Hanc tu figuram ducito;
Dicit Princeps, aut ferio.*

VAND.

Ferison] Constat equidem multos Logicorum hos terminos non nisi Charlataneriæ causâ adhibuisse, certissimum tamen etiam est, eos in usu, cui destinati sunt, nihil ridiculi in se habere, sed contra admodum commodos esse, ad indicandam unica voce quadam certam ratiocinandi rationem, quam sine iisdem terminis technicis proflixa oratione vix explicare possemus. Nolim itaque credere, Oratorem nostrum ex eorum numero esse, qui frigido satis sale *Barocco* & *Felapton* hoc fricantes, id prorsus rejiciunt. Asserere potius ausim, eum non nisi illos hic perstrinxisse, qui mysteria in iisdem vocibus crepitant, aut in discursibus suis expresse innunt, se argumentum aliquod in *Bocardo* aut *Feri-*

fus ut ad nostra quoque tempora accommodatum videatur epitaphium, quod barbaris sæculis quisquiliarum harum patrono positum accepimus:

*Hic jacet Magister noster,
Qui disputavit bis aut ter,
In barbara & celarent,
Ita ut omnes admirarent,
In fapesmo & frisesimorum,
Orate pro animas eorum.*

Naudé
Hist. des
Fr. de R.
C. p. 92.

Memini B. Parentem meum ita olim his ineptiis occupatum fuisse, ut sæpe postea execratus fuerit tot horas atque dies futili labori consecratos, quos multo rectius infumisset illis studiis, quæ deinde, cum ad se rediisset, non sine aliqua laude tractavit. Et dignus est auribus vestris titulus; Auditores, thematis prope inextricabilis, quod admodum juvenis ad capeffendum inter Magistros Jenenses locum (nam jura ipsa Magisterii apud nos jam adeptus fuerat) publice in Academia Salana proposuit: *de Præcisione inter*

son proposituros esse. *vid. la Log. de Port. Royal.*
I. GALL.

*ter creata realiter identificata, num ob-
 jectiva sit, an vero tantum formalis? Ete-
 nim audax facinus & temerarium visum
 est omnibus, quod Vir imberbis & ali-
 unde in hanc altercationis sphæram de-
 latus, rem usque adeo perplexam & ab-
 sconditam in cathedram deducere & cum
 exercitatissimis vitilitigatoribus ac logo-
 dædalis in arenam descendere non du-
 bitaret. Gloriabatur ante alios ex Ad-
 junctorum, quos vocant, Facultatis Phi-
 loso-*

Creata realiter identificata] Quis credat etiam ho-
 die, & quidem in media Gallia, illa politioris litera-
 turæ sede, deprehendi, qui rerum extra se omnium rea-
 litatem negent? Refertur enim in Memoriis Trevolti-
 ensibus, Parisiis novæ sectæ autorem (cujus quidem *13*
 nomen non additur) existere, qui ex Malebranchii
 Metaphysicis plus nimium sapiens, eo processerit, ut
 statuatur, se solum re vera existere, ceteros homines &
 creaturas omnes suos esse conceptus, vel rectius, so-
 mnia. Atque is quidem nactus est discipulos, Egoi-
 stas dictos, quorum singulos pariter de se ipsis credere
 tradunt, quod soli sint in mundo, cetera omnia tan-
 tum in ipsorum cogitationibus existant. VAND.

Ou est l'homme (inquit *Balius* in Dict. Art. Rorarius
 Rem. B.) *Ou est l'homme qui oseroit dire, qu'il n'y a que
 lui qui pense & que tous les autres sont des Machi-
 nes?* Ejusmodi hominem postea inventum esse in Gal-
 lia, ex antecedenti observatione patet, qui ne quidem
 machinarum titulo dignos arbitratus est alios homi-
 nes. I. GALL.

lofophicæ ordine aliquis (quem, nescio num subtilitatibus istis, ad dementiam demum adactum constat) Vir utique acutissimus, quem, non secus atque olim Raymundum Lullum, radium mundi & virum illuminatum vocabant discipuli, se Lipsiensem istum Juvenem mire deperit daturum & ducturum ad absurdum. Fit pugna: torquentur in nostrum tela acerrima, intermixtis haud parce scommatibus, quæ probe norunt Athletæ isti, quantum faciant ad excitandos risus & cachinnos. Sed non minus ille fortiter cuncta excipiebat & juvenili paulatim ardore inflammatus hostem crudelissimum redigebat ad incitas, victoriamque omnium confessione luculentissimam deportabat. Pungebant hæc non parum Adversarium, quare, ut novum æmulum in invidiam adduceret apud studiosos juvenes, proximo statim post pugnam die ex valvis publicis indicabat, sibi propositum esse, docere juventutem, qua ratione non tantum Opponens & Respondens, verum & Præses maxime in congressibus disputatoriis
pru-

prudenter ac modeste se gerere debeat. Quibus vix auditis, noster ex iisdem valvis annuntiabat scholas novas, in quibus, quo ordine, quave modestia non modo Præsidentem & Respondentem, verum & præcipue Opponentem uti conveniat, demonstraturum se pollebatur: id quod incredibili omnium concursu haud infeliciter præstitit. Sed justo longius me abduxit dulcissima Parentis mei memoria, cujus hic mentionem me fecisse eo minus indecorum arbitror, quod ipse, quoties ista narraret, fateretur ingenue, se illo tempore, quo tenerum animum invaserant nugæ illæ, fuisse omnium quos Sol adspicit, stultissimum. *Nihil enim, ut Sarisberiensis loquitur, est infelicias, quam in eo, in quo* In Politico.
minimum proficias, plurimum laborare.

De

Omnium quos Sol adspicit stultissimum.] Ita B. Christ. Weisius in Epistola ad Balbinum non obscure suam vicem deplorat, quod octodecim annorum adolescens Lipsiam deductus, totos dies, totas noctes sæpe Suæresii, Oviedonis, Ariagæ, Dantis lectioni dedisset, eoque terse scribendi rationem non parum corrupisset. Vid. *Epist.* ejus nuper ed. p. 58. SCRIB.

Plurimum laborare.] Possent de illis aliqua addi,

De disciplinis practicis nihil dicam; ecquis enim ineptias quæſiverit inter eos;

qui ſive dicant, ſive ſcribant, meros ſyllogiſmos loquantur; quaſi vero ſcitum argumentum non abſque addita etiam *Majore* valide concludat. I. HALL.

Imo addi & ii poterant, qui methodos ſingulares in tradendis diſciplinis crepant. Nonnulli in rebus incertiſſimis Mathematicam ſecuti ſunt methodum, quem nec ſatis videntur habuiſſe perſpectam. Quo loco non poſſum prætermittere Tyonem Gaukes M. D. qui in *Difſertatione de Medicina ad certitudinem Mathematicam evehenda* Amſt. 1712. methodum Mathematicam ſequi conſtituit, e qua tamen nihil adhibuit, præter verba illa, *Definitio, Propoſitio, Poſtulatium, Scholium*, quæ diſcurſibus ſuis addidit, & probationibus, quæ nihil habent cum Matheſi commune, citationes nonnullas inſeruit. Atque ita tamen caſus e praxi clinica demonſtrare auſus eſt; e. g. probat Propositionem: *febris decem dies durabit*, ex eo, quia decem dierum ſpatio remota fuit cauſa febris; item illam: *Homo quidam triginta annorum febrem accepit*, ex eo, quia hominis triginta annos nati ſanguis calidior ſit, quam aliorum. Conf. *Acta Erud. Lipſ.* 1713. p. 33. 34. VAND.

Philoſophia perperam tractata multis proſecto nocuit, hocque Sapientię falſo ſic dictæ ſtudium plurimos reddidit ſtultos, quod *Rapinus* V. C. exemplis ſelectiſſimis probatum dedit, in *Reſſex. ſur la Philoſoph. Art. XXVII.* ſeqq. Immo majus quid alibi me obſervari ſe memini. Majus inquam, cum ſanam mentem quam vitam amittere præſtet. Narrat nimirum *Muretus*, Philetam quondam ſanitati ſuæ offeciſſe mortemque ſibi acceleraviſſe vanorum Sophiſmatum Logicorum amore nimio. Equidem *Balius* (vid. Diſt. Art. Philætas) in dubium revocat hanc mortis ejus cauſam,

eos, qui primi omnium animum hominis ad sapientiam & virtutem componunt? Quamvis nec hic quidem prorsus sterilis nobis futurus sit ager, si vel unam de affectibus doctrinam consideremus, cum alii in perspicendis aliorum affectibus lynceos oculos, alii in frenandis era-

verum ipsa Athenedi verba Mureti sententiam confirmare videntur. Non morabor quidem diu in recensione totius facti, haud tamen ingratum multis fore arbitror, si *sophisma* illud *mendax*, quod mortem illi attulisse dicitur, paucis in medium proferam. Argumentum nimirum est, cujus termini id, quod probandum est, destruere videntur, sive aliquod ratiocinium, quod per probationes suas se ipsum destruit. Bælius ex Cicerone hoc exemplum suppeditat: *Si vous dites que Vous mentez, & si en le disant vous dites la vérité, vous mentez. Ou vous dites que vous mentez, & en cela vous dites la vérité, donc vous mentez; en disant la vérité. Il est aisé de voir, que ce n'est qu'une subtilité puerile. Aristote cependant declare, que le Menteur se jette dans une extrême perplexité; mais Seneque se moque de la multitude des Livres, qui ont été faits sur ce Sophisme.* I. GALL.

De Log cis ita Bohusl. Hassensteinius in opusc. de Mis. hum. p. 31: *Torquent enthymemata Logici, Syllogismorum struunt sylbas, ut captiosis argumentorum ambagibus mentibus imperitorum illudant. Irridet hos Socrates apud Platonem. Dion eos Eunuchis comparat, Origenes per Cynipbes & ranas, quibus Egyptii sunt percussi, vanam delectatorum garrulitatem intelligit. Ad hæc quæ de Stoicis imprimis spinosis, qui solam habuere doctrinam de argumentatione, Commentator Hassensteinii Henningus Succovius monuit p. 184. sq. legi merentur.* VAND.

eradicandisque propriis vires Herculeas jactitent. Notæ sunt Stoicorum nugæ, qui sapientem credidere neminem,

Vires Herculeas jactitent.] Hi homines nobilissimum DEI donum neque recte cognoscunt, neque grati agnoscunt. Quemadmodum enim aqua stagnans vix a corruptione absque motu conservatur, sic humani corporis machina sine affectuum adjumento in statu suo subsistere haud potest. Abusus, etsi permagnus, rectum tamen usum, tot egregia præstantem, non tollit. Affectati in extirpandis affectibus Heroes aut se ipsos decipiunt, aut alios; crebro utrosque. Dantur homines ejus simplicitatis pariter & audaciæ, ut aliis persuadere conentur, se affectibus, voluntate, concupiscentia, imo cogitationibus ipsis & sensibus, (quidni & ratione?) carere. Illis addenda videntur Ingenia sympatheticæ, quæ sese hominem ex odore, visu vel voce dijudicare posse, jactant, utrum sibi similis sit, & affectuum domitor? At, ô quam verum est nostrum illud: *Mundus vult decipi.* Eandem Epigraphen ii quoque merentur, qui conjecturas aliquot morales, vix levem probabilitatem inferentes, summa cum fiducia pro certissimis criteriis venditare audent, quibus instructus, abditos cujusque hominis affectus felici successu conjectare queas. Ecquod vero, sodes, necessarium vinculum est inter alicujus pronuntiacionem, stylum, incessum, vultus colorem, inter capillos denique, pedes & manus cum ejusdem motibus internis? Hoc nihil obstante tam firmus est in sua arte Claramontius, ejusque dignissimi successores Cajus, Lucius & Sylvester, ut tibi certas conjectandi regulas præscribere nulli dubitent. I. HAEL.

Stoicorum nugæ] Nonnulli veterum Philosophorum omnes affectus malos adeoque tollendos conten-

nem, nisi qui perturbationum prorsus
expers, hoc est, homo marmoreus aut
stipes fuerit. Quos imitati sunt quo-
dammo-

debant, ἀπαθῶν statuentes, ut Stoici, vide Lipsium
manud. ad phil. Stoic. lib. II. Diss. VII. p. 120. seqq. qui-
dam duriores Stoicorum voces tollere, eradicare, care-
re emolliendas esse censuerunt, ut in gratiam redeant
cum reliquis philosophis, vid. Rappoltum *ad Horati-
um p. 1224.* Alii in alterum extremum prolabentes
ἀπαθῶν asseruerunt, quæ Epicuræis vulgo tribuitur
sententia, quanquam constet aliunde, quæ Epicuri
mens de hac re fuerit. Temperandos esse affectus, re-
liqui existimabant Philosophi, Pythagoræi, Platonici,
& Peripatetici, conf. Buddei *Instit. Theol. moral. I, 1, 6,
31. p. 303.* Atque hic quoque error recentiorum quo-
rundam Philosophorum, illorum præcipue, qui Car-
tesium sequuntur, debet subnotari, qui versantur in
ea opinione, quasi omnes affectus sint indifferentes.

CHAR.

Antisthenes apathizæ autor fuit ; Diogenes autem
si non primus, illustrissimus tamen ejus sextæ Martyr
dicendus, & ipse Alexander M. Indiam aggressurus
spe victoriæ jam plenus, optasse fertur, ut Dioge-
nes esset. *A dire vrai, Autor hujus observationis per-
git, c'est un état étrange que cette Insensibilité. Et il a
toujours bien coûté cher à quiconque y est arrivé. Dio-
gene y arriva: l'Antiquité est trop formelle la dessus,
pour y avoir été trompée. Diogene dit je, parvint à
cet état de Philosophie, après avoir compris que pour vi-
vre comme il falloit en ce monde, il falloit être insensible,
il falloit opposer la nature aux coutumes, & entrant
dans ses desseins se rendre semblable aux bêtes, pour
être un véritable enfant de cette bonne mère. En Stoi-
cum sapientem vel Cynicum potius : aut, si mavis,*

dammodo Aloyfius Luifinus, Lælius Peregrinus, alique sexcenti, qui ad compescendas fuffocandasque ferās animi libidines duriffimas leges propofuerunt. Et quis nescit noſtris temporibus exſtiſſe plures, qui novam quandam artem explora-

ſtulum potius hiſtrionemque. Quemadmodum autem circumforaneum non facilius de impudentia ſua convinceris, quam ſi coegeris eundem, ut unguentorum theriacorumque ſuorum experimentum in ſe ipſo faciat: ita nec Stoicum noſtrum melius de dolore convinceris, quam ſi vel minimum ejus digitum flammæ candelæ ardentis per aliquod tempus immiſeris. Dolor hic non paucos ad abjurandos errores ſuos, immo ad aliud extremum, minus quidem abſurdum, alt magis pudendum commovit. Vid. Bayle Dict. H. C. Art. Dennis Heracleotes Rem. A. & Art. Pereira Rem. C. I. GALL.

Lælius Peregrinus] Lælius Peregrinus, cujus liber *de noſcendis & emendandis animi affectionibus* prodie Romæ MDCCVII, Vrfellis MDCCIII, Argentorati MDCCXIV, cum libris *Etbicorum* Abrahami Sculteti, & Lipſiæ MDCCXIV. cum Placcii *moralis ſtudii ſuccincta hiſtoria*, hanc effectuum doctrinam pro ratione illius temporis multum illuſtravit & ad vitæ uſum accommodavit. Sed maxime abeſt a Scholaſticorum nugis, nec leges, quas tradidit, adeo ſemper ſunt duriffimæ. CHAR.

Artem exploratoriam] Hæc ars etiam dicitur *characteriſtica*, item *σημειωτική*. Continet *ſignatum*, id eſt, intellectum & voluntatem, cujus vires, propenſiones, affectus non ſolum, ſed infimos quoque illorum gradus ſe noſcere quidam ſibi videntur, imo ex ſti-

exploratoriam commenti, intimos mentis humanæ recessus perreptarunt, & iræ, avaritiæ, cupiditatis nunc semiunciam, nunc assem deprehendisse sibi visi sunt. Nec Politici deessent, qui cuncta ad Reipubli-

lo de internis animi propensionibus judicare contendunt; & *ipsa signa*, quæ dividunt in causalia, & hæc iterum in naturalia & moralia. Ad naturalia etiam pertinent physiognomica. En! ex naso, ejusque magnitudine, ex incessu, ex coma, ex barba, quum modo sit longa, modo crassior, modo suavior, ex manibus, ex oculis, ex colore cognoscunt interiores mentis propensiones; quæ? qualis? quanta connexio? hæc ratione ars characteristica nullius esset negotii.

CHAR.

Itaque Physiognomiæ gnaros esse oportet, lineasque ac ductus oris diligenter annotare, qui homines intus & in cute nosse, eorumque adeo ingenio se attemperare rite velint. Sed non sola morum doctrina ea arte indiget; ipsa historia & antiquitates ab illa lumen quoddam mutantur. Quam probe certe cum fide historica conspirent nummi, ex iconibus Principum in nummis repræsentatis, ipsisque adeo Physiognomiæ regulis, non ineleganter docuit Sponius in Miscell. cur. Antiqu. (*Recherches curieuses d'Antiquité*) Dissertatione XXIV. VAND.

Nec Politici] Fraudes Politicorum sunt multi generis, quo pertinet *Pacifici a Lapide homo politicus*, hoc est, consiliarius novus, officarius & aulicus, secundum hodiernam praxin, Cosmopoli 1665. 4. plag. 7. Auctor pestilentissimos Pseudo-politicorum artes protulit, minime vero animi sui sensa. Vide Placcium in *Pseudon.* n. 1977. & Heumannum in *Schediasmat.* p. 95. Becanus *lib. V. manualis controversiarum*, egit de con-

publicæ Platonicæ, quam nusquam nisi forte in Utopia invenerint, formam mentien-

troversis Politicorum, quas ita describit: *qui plures faciunt politiam, quam fidem Christi.* Adjungi potest Stapletoni oratio: an Politici horum temporum sint in numero Christianorum habendi? CHAR.

Politica Christianismum certa ratione spectatum non destruit, nec vice versa, hic illam, sed amico consensu junguntur. Hinc illustris quidam Eccl. Gall. Episcopus librum edidit, evicturus, inveniri in S. Litteris omnes boni Regiminis regulas. Quod si vero alio sensu accipias vocabula Politici & Christiani, de altero affirmantur, quæ de altero negantur. Unde Præsul quidam Germanus pro concione eos salvari posse negabat, qui ad Politicæ regulas vitam componant, prorsus ita cum Stapletonio in not. præc. consentiens. Notandum autem est, eundem Præsulem, qui, quamdiu non nisi simpliciter *P. Emericus* audiebat, his regulis adeo infensus fuerat; iisdem ipsum usum esse, postquam eorum locum occupasset, quibus supplantandis operam dederat. *Vid. Preface de Mr. Amelot pour le Princ. Machiavel.* Vide, quo pacto Empirici contra Medicinam, vel Medici contra Empiricam declamant. Hoc sensu vocabula Christianismi & Politicæ cupiens Cosmus de Medicis dixisse fertur: *Status publici non tenent Pater noster.* Addere possumus, secundum Machiavellum, etsi Principem deceat esse quam maximi Charlatanum, quantum ad sacras ceremonias, aliter tamen eum instituendum, quoad consilii politica (*coups d'Etat*). Corona dignus est Princeps, qui in ipso victoriarum cursu colligit, quæ in via strata reperit *Pater noster.* Ut tandem finiamus prolixam hanc animadversionem, cum Plazone & Xenophonte existimamus, licere Principi Charlatanum agere & boni publici causa mentiri, idque tanto magis, quod, teste

tientes, beatitudinem nobis, qualem vel Dii inuideant, perfectissimam pollicentur. Sed properandum est ad alias disciplinas.

Succedant itaque Mathematicæ, quæ ^{Gravina} ^{Orat. I.} ^{p. 126.} mentes ordine certo a certis quoque ducunt

Valerio Maximo Libro VII C. 3, est factorum dictorumque genus a sapientia proximo deflexu ad Vafri nomen progressum: quod, nisi fallacia vires assumpserit, fidem propositi non invenit, laudemque occulto magis tramite, quam aperta via petit. Sed mittamus has observationes, quas maleferiati ad Societatem Mississippicam aliasque applicare possent. I. GALL.

Ad Reipublica Platonica formam] Respublicas tales ideales finxerunt Autor des Staats des Königr. Ophir, Jacobus Harringtonius in Oceana Londini 1700. fol. edita, Baco Verulamius Novam Atlantidem emittendo, & alii, de quibus doctissimus Polyhistor J. A. Fabricius in Bibliographia Antiquar. XIV. 16. p. 490. SCRIB.

Mathematica] Ut usum Matheseos eximium facile agnoscimus, ita non dissimulamus, inter eos, qui in circulo occupantur, multos quoque circularores deprehendi, qui sua inventa paulo nimis jactitant. Nihil enim hos magis pungit, quam si gloriam inventionis sibi ab aliis præreptam vident; at quanta gaudia, quum problema intra temporis, quod is, qui dedit, præfixerat, spatium solverint. Atque hic omnes animi vires intendunt, ut nomen consequantur. Quæ ambitio movit haud dubie Georgium Joachimum Rheticum, ut de Martis motu assequendo desperans, malum genium invocaverit, qui eum capillitio arreptum capite ad imminens laquear allisisset, rursusq; ad pavementum decurbans amarulenter irrisset fertur, additis verbis:

ducunt simplicibusque principiis, unde obscura diluuntur, dissolutaque componuntur; & composita in suas dirimuntur partes; ut hac recta differendi consuetudine mens affuescat semper insistere ipsis rebus, atque ita omnis cogitatio, seriesque omnis argumentorum progrediatur a veris, & mens exuat sibi sensim quod

hic est motus Martis; quamvis Keplerus in Epistola dedicatoria ad Comment. Martis, putet illum conturbato e perplexitate rei spiritu furibundum de sella se prorupisse caputque allisisse ad parietem. VAND.

Thuanus & Teisserius referunt eum catarrho, quem in cubiculo recenter dealbato contraxerat, Morerius autem apoplexia extinctum perhibet. I. GALL.

Etenim Mathematici eo audentius reliquis mortalium imponunt, quo pauciores sunt profundioris Matheseos ita gnari, ut probrosas Circulatorum myriotechnas aggredi, larvaque, sub qua securus latet impostor, detracta, Eruditorum sibilis eundem exponere audeant. Quotus quæso annus elabitur, in quo non repentinus aliquis Archimedes *εὐρηκα* canat, corvosque hiantes sive *Quadratura circuli* recens inventa, sive *latitudine Maris* exactissimo calculo emensa, sive expetito tot seculorum votis *Perpetuo Mobili* exstructo deludere præsumat. Imo vero, si quandoque genuinus albæ gallinæ filius insigne quid præstitit, mirum est, ut ex quovis statim angulo profiliat nobis *Rhomboida scilicet faciarius*, qui quasi stipendio conductus quovis optimi hominis conatus arroderet, extenuare, & quantum quidem in ipso est penitus evertere allaborat. Verum; *Crabrones ne temere*! THEM.

quod e vulgari judicio temere ac stulte conceperat, neque deinceps admittat, nisi quod ordine illo expensum fuerit & exploratum. Etsi vero tantum omnino utilitatis habeant illa studia, ut eleganter diduxit ornatissimus Gravina, insunt tamen & plurima, quæ *nec ignorantibus* Lectant. *nec scientem juvant.* Ep. 45. Longum foret, per singulas Matheseos partes ire, Lib. 6.
in

Longum foret per singulas Matheseos partes ire] Neque tamen temperare nobis possumus, quin mentionem hic injiciamus Optici cujusdam jactabundi, *Cornelii van Drebbel*, qui in Epistola ad *Isebrandum a Rietwick* ita loquitur: *Ego, inquit, in camera manifeste sedeo solus, nemine mihi adsistente. Et primo vestitum meum transformo in presentia & ad spectu illorum omnium, qui in cubiculo sunt. Nunc induor totus nigro holoserico, & momenti spatio, imo tam confestim, quam aliquis cogitatione assequi possit, holoserico viridi ac rubro amictus sum, in colores omnes mundi me transformans. Nec solum hoc, sed commuto meam vestem cum qualibet specie pannorum, qua ipsemet volo: nunc bombycina seu sericea colorum omnium, tum ex villis texta omnium colorum: nunc argento, nunc auro variegatis vestibus utor: nunc regis ornatu, & adamante ac omni gemmarum specie sum splendidus, at in momento postea mendici habitum assumo, pannis obsitus ac deformis: cum in illo actu unicam duntaxat vestem habeam, quam abs me non depono. Præterea convertito me in arborem naturalem, contra quam aliter aliquis animadvertere queat, folia hinc inde motantem quasi vento agigaretur. Nec solum in formam arboris, sed in*

in quibus me fateor mediocriter esse versatum; Arithmeticos tantum & Astrologos tangam. Atque illi quidem nihil tam immensum putant ac nullo limite circumscriptum, cujus numerum inire posse desperent; itaque & coeli stellas & calculos omnes ad littora maris, nescio an non & atomos ac ipsas exhalationum particulas, per analysin infinitorum exactissi-

omnia genera arborum, prout mihi placuerit. Postea formam mutuor cujuslibet rei creata, quamcumque cupio, ut jam muter in Leonem, jam in Equum, jam in Ursum, in Vaccam, in Ovem, in Vitulum, in Porcum &c. Et præter hæc apparere facio, quasi terra aperiretur; & spiritus ex ea provenirent; primum in forma nubis, & postea se vertentes in aliam speciem, quam illis impero, & uti quæque mihi bona videntur, ut in personam Alexandri M. vel alterius Principis, aut Regis, pro arbitrato meo. Quin & hoc exhibeo, ut Gigantes veteri ævo cogniti ex terra prodire videantur, viginti ac triginta pedum longitudinem exaquant, qui tam miris modis ac ea perfectitudine corporis sui membra librent ac moveant, quasi naturaliter viventes. Atque hæc omnia in medium produco nova inventione, quam beneficio Opticæ excogitavi, cujus vires mirabiles ac pulcherrime præstari possunt, quas longum hic memorare foret. V. Epist. a Colomesio Clementinis additas. TRIVULT.

Ad littora maris] Qua ratione Archimedes coram Gelone Rege Siciliæ arenarum numerum syllogistice voluerit inferre, e Clavii *Sphæra* c. 1. Weberus ostendit, in *Arte discurrendi* p. 13. SCRIB.

Analysin infinitorum] Non ignoravit forte Autor;

acutissime computant, & ad sacra conver-
si ipsum flagellorum, quibus laceratus
est

quantum hic Leibnitiuss & Newtonus, magna lumina,
præstiterint, sed Wyerum Guilielmum Muys videtur
arguere, qui quantitates infinite parvas, seu infinite-
mas pro veris entibus habuit, eoque docuit, extensum
magnitudinis finitæ non modo secundum unamquam-
que dimensionem in infinitum, sed in infinities infinitum,
immo in infinities infinities infinitum & sic por-
ro sine fine divisibile esse, eademque ratione augmen-
tabilitatem extensi non modo in infinitum, sed infinities
infinitum sine fine admittit. Quæ in re falli Virum
eruditum, in *Actis Erud. Lipsiensibus A. 1711. p. 394,*
395. demonstratum est. Neque minus huc spectare vi-
detur Guido Grandus, qui unus nunc inter Mathema-
ticos Italix triumphat, cum eandem lineam infinities
positam & infinities subtractam relinquere sui medietat-
tem, atque adeo nullitates infinitas aggregare quanti-
tatem, statuit, quod quantum repugnet sanæ Geome-
triæ legibus, patet ex iisdem *Actis A. 1715. p. 42. seq.*
Idem fervide satis defendit, dari spatia plusquam in-
finita, quæ Wallisius per præcipitantiam statuerat, &
ideo insultavit Varignonio, qui errorem correxerat,
approbante Ill. Leibnitio. Vid. *Acta Erud. A. 1714.*
VAND.

Ad sacra conversi] Parum plerumque feliciter in re
sacra versantur Mathematici. Et quamvis Mersennus,
Leibnitiuss, Bernardus & pauci alii de religione Chri-
stiana immortaliter meriti sint, plures tamen, quum
cogitationibus suis ea quæ sunt a sensibus remotissima,
assequi se posse intelligunt; divini Numinis omni-
potentiam & attributa alia mirari desinunt, ut taceam,
eos, qui Apocalypsin supposuere calculo suo, mera
somnia dedisse & redactos aliquando fuisse ad infani-
am. VAND.

Naudé 1. est sanctissimus Salvator, numerum de-
c. p. 7. signant, & in corona spinea mille acu-
leos numerant, atque ipsius sacrosanctæ
Tri-

Johannes Craig, Mathematicus Scotus, *Theologia Christiana Principia Mathematica* edidit Lond. 1699. 4. In eo libro de viribus & diminutione probabilitatis agit. Omne *testimonium humanum*, sive ex inspiratione proveniat sive minus, probabile dicit. Supponit, hanc probabilitatem hoc magis decrescere, quo magis proceditur ab eo tempore, quo testes illi vixerunt. Itaque adhibito calculo Algebraico, reperisse se præten- dit, quod Religio Christiana possit adhuc durare 1454 annos, iis absolutis eam cum ipsa probabilitate nul- lam futuram. Credit autem, paulo ante eum termi- num Christum venturum ad judicium, ut *eclipsin* illam præveniat, & quæ sunt alia otiosi ingenii deliramenta. Vid. Bzlii *Epist.* 176. pag. 670. *seqq.* CHAR.

Bodinus, qui durationem rerum se calculo investi- gasse affirmat, bene cavet, ne Religioni vim inferat; sapientior hac in re Scoto illo, cujus in Obs. præ- mentio injecta est, cum non nisi ad Imperiorum mu- tationes calculum suum extendat. *Toutesfois*, inquit lib. IV C. 2 de Rep. & p. 561. usq; ad finem Cap. c' est bien chose merveilleuse de la Sageffe de Dieu qui a tel- lement disposé toutes choses par nombre que les Republi- ques mêmes apres certaines années prennent ordinaire- ment fin: comme il est besoin de montrer, ce que per- sonne n' a fait par ci-devant - - Je mettrais seulement six ou sept nombres entre dix mil, aux quels le plus souvent avoient changement aux Republiques, c' est à sçavoir, les Nombres quarrez & solides de sept & neuf, & ceux qui sont engendrez de la multiplication de ces deux Nombres & le Nombre parfait de 496. Paulo an- tea allegaverat monitum Platonis circa Rempublica-

Trinitatis, myſteria rimati, eam ex numeri ternarii ratione ſollicite explicant; tum & novam de Nihilo doctrinam longe, ſi Diis placet, utiliſſimam conſtruunt, & nunc cum Demonſio *de quarta* ^{id. p. 14.} *parte nihili* argute philoſophantur, nunc ^{p. 15.} cum Bouvellio *de plusquam nihilo* vaſta volumina conſcribunt. Præterea de Sole ac Luna & ſtellis omnibus veluti de patrimonio ſuo liberrime tranſigunt. Nam ex quo Hevelius Lunam accurate ^{Selenogr. p. 226.} dimenſus, perelegantes nobis dedit tabulas Geographicas Lunares, montesque & ſylvas, lacus & flumina detexit; id ſibi reliquum putavit Ricciolus, ut novum hunc Orbem in certas provincias diſtribueret, & unam Copernico, alteram Galilæo, tertiam Keplero aſſi- ^{In Almag. 204.} gna-

rum mutationes, refutaveratque Germanum quendam *Foreſterium*, qui peſſime id interpretatus erat. Qui hunc Bodini locum conſulturi ſunt, invenient ibidem jucunda quam plurima de numero nuptiali, de Harmonia & Potestate Muſices. &c. I. GALL.

Hevelius Lunam dimenſus] Lunæ incolæ tribuit Hoel Anglus, in Epistoſis vernacula lingua ſcriptis, Volum. II. ep. 9. p. 409. at Luna ipſa indigna multa de ſe conſingi & proponi queritur ad Menippum apud Lucian. T. I. Opp. pag. 701. SCRIB.

gnavit, sibi ipsi vero tractum optimum ac maxime conspicuum animo nequaquam novercante vindicavit. Isti nimis mirum sunt, qui non modo Pomum Imperiale, Sceptum Brandenburgicum, Enses Saxonicos & insignia alia pro suo in Principes affectu cœlo inferunt & astris appendunt, verum & apotheoſeos jura sibi ſumunt, ac nova conſecrandi ratione, quoscuque velint, ſive vivos, ſive mortuos, inter ſidera collocant; cujus quidem aſſentationis luculentiffima aſſerri poſſent exempla, niſi parcendum eſſet nominibus. Præcipue vero hoc loco de iis dicendum eſſet, qui rerum mortalium omnium eventus ex aſtris portentosa ratione derivantes, ut lucellum

Vivos inter ſidera collocant] G. K. ſtellæ nebulosæ, a ſe detectæ, imponebat nomen *Ile*, Amici ſui, qui & ipſe inter ſtellas magis, quam inter homines habitabat.

VAND.

Ratione derivantes] Quam periculolum ſit aſtra, futuri nuntios, conſulere, ſuo nos Cardanus exemplo docere poteſt: qui, quod ſe annum ætatis *ſeptuageſimum quintum* non ſuperaturum ex natalitio Themate prædixiſſet, inedia perire, quam fallere voluit. Longum foret tot Aſtologorum præſtigias recensere, longius eaſdem refutare; ſed gaudeant brevitate moderni,

lum captent, quod volunt, vitam, salutem, honores, opes, potentiam, victoriam, sanitatem, sobolem, amicos, conjugia, magistratus & similia prædicunt, & ab iis drachmam petunt, quibus regna pollicentur. Verum de præstigiatoribus istis, qui eo audaciæ processere,

indeque nihil addo, præter ludicrum distichon, quo Latomus jocus est apud Jovium in Joh. Manardum, Uladislai Regis Ung. Proto-Medicum, qui decrepitus senex ex intemperantis Veneris usu sibi mortem acceleravit, quamvis, nescio quis Circulator astrophus severe hortatus esset bonum Virum, ut sedulo sibi a fovea caveret lapsuque; hinc Poeta:

In fovea qui te periturum dixit Aruspex,

Non est mentitus, Conjugis illa fuit.

THEM.

Nota.

De Præstigiatoribus istis] Utique Mathematicos imprimis technis uti convenit, si Auditores velint allicere. Nimirum exspatiandum in campos, fossæ ducendæ, fortalitia excitanda, oppugnationes instituendæ, rentandi insultus, per lusum quidem omnia & jocum. Hæc si neglexeris, raros invenies Auditores vel nullos; cuncti te hominem morosum exclamabunt, qui in re nullius ponderis vel usus sollicitè nimis labores. Dici hic posset de Erhardo Weigelio, qui Mechanicis inventis corvos hiantes deludebat, prudentiorum vero provocabat satyras. Ejus ligneos equos cursorios D. Becherus ridet *in der nârrischen VVeisheit*, inventa alia alii. Ridicula imprimis fuit ejus puerorum institutio, quos petrauro (*Schaukel*, *Knebel*) hinc inde agitados, & lanceis instructos, literas alphabeti e sacharo efformatas petere jubebat, simulque singulari adhibita ad-

fere, ut ipsius Christi horoscopus construerent, & virtutes ejus ac miracula ex eo repeterent, quod Saturnum haberit in Geminis, mortemque ipsam humano

modulatione (nam literas alphabeti singulas ut & conjugationes & declinationes notis musicis adornaverat) quam petere vellent, literam intonare, quam si lancea sustulissent, comedebant, ut ita plane in succum & sanguinem converterent. Accidit autem sinistro fato, ut discipulus non immorigerus, idemque unicus e familia nobili hæres, petauro non satis obfirmato, e fenestra decideret ac misere vitam finiret. Idem Weigelius in Philosophia Mathematica multa obscura vocabula effinxit, ut maxime vulgaria tanquam singularia & sublimia proponere posset. Neque tamen Hugonium probo, qui in suo exemplari Actorum Eruditorum recensione libri hujus hæc verba adjecit: *Nobi & conveni bunc Virum; erat senex nugivendulus & Mathematicatum imperitus.* VAND.

Ipsius Christi horoscopus] Fecit istud etiam Tiberius Russilianus Sextus; vid. Nudæus in *Judicio de Augustino Nipho*; & Paulus Jovius Lutheri hæresin, ut vocat, ab occulta cœli potestate & maligno siderum concursu vult provenisse. *Historiar. L. XIII. pag. 239.* SCRIB.

Mortemque ipsam] Notum est. Cardanum Christi genesis construxisse, quam cum defendendam suscepisset Jo. Bapt. Morinus in *Astrologia Gallica*, eam vel hanc ob causam ipsi Christo inscripsit. M.

Duabus epistolis dedicatoriis hic liber instructus est, altera nimirum ad SERV. Noltrum ab autore confecta, altera ad Hungariæ Reginam ab anonymo conscripta, utpote quæ sumtus huic libro imprimendo suppeditaverat. *vid. Bal. Dict. Art. Morin.* Naudæus quatuor

mano generi tam salutarem Martis opus
fuisse fabularentur, malo vos, Audito-
res, e Jo. Pico Mirandula, Henrico Cor-
nelio Agrippa, atque aliis quorum ple-
na sunt de his volumina, accuratius co-
gnosceret.

Libris XII
adversus
Astrolo-
gos.
De Van.
sc. Cap. 31.
seq.

Nec magis morabor Physicos, quo-
rum aliqui nihil omnino in rebus, quæ
sub Sole sunt, inaccessum, nihil imper-
vium putant, adeo ut non modo in his,
quæ

Autores indicat, qui dudum ante Cardani tempora de
Horoscopo Jesu Christi erigendo cogitarunt. Unde
concludit, Th. ~~adum~~ Scaligerumque immerito Carda-
num infamia inventionis notasse Posito autem, ab
obscuris quibusdam hominibus rem adeo impiam exco-
gitatam esse, num propterea illum absolvere licebit, qui
ex tenebris protractam, omnibus in universon ob
oculos ponit? Immo hoc magis notandus, quod in-
staurator veteris inventionis antecessorum suorum nul-
lam prorsus mentionem injecerit. *Vid. Bal. diff. Art.
Card. remarque P. I. GALL.*

Nihil impervium putant] Quemadmodum Mathe-
matici mirum in modum se torserunt hætenus, ut qua-
draturam circuli, gradus longitudinis & lineam hyper-
bolen in speculo caustico invenirent, frustra quidem
hætenus, ita Physici operam fere incredibilem in eo
posuere, ut virtutem molliendi vitra, liquorem Alca-
hest, lumen æternum, lapidem Philosophorum &
Mobile perpetuum detegerent. Motum perpetuum
artificialem ita inventu difficilem imo impossibilem ju-
dicant Itali, ut qui eum quærere tentet, *Masso perpe-*

quæ ante oculos posita sunt, ad insaniam usque scrupulosi sint, verum &

tentare cavas uteri & terebrare latebras

assueti, in ipsum terræ centrum descendunt, ignisque subterranei vires causticas explorent, imo & ipsum tentent primum mundi chaos, ac præterea in Luna homines, dæmonesque & gehennam quærant in Sole. Tum nemo est in his rebus paulo nasutior, qui non nova sibi fingat rerum naturalium principia, quibus tanquam firmissimo fundamento Systema Philosophiæ naturalis integrum superstruat, tam parum sæpe sibi constans,

tuo appellent, ut testatur D. Becher in der nährischen VVeisheit p. 160, qui & refert p. 162. Hartmannum quendam Lipsiensem, de inveniendō motu perpetuo demum desperantem, ipsum e triangulo infausto motum perpetuum in litera longa Erasmi, ut loquitur, factum esse. VAND.

Littera hæc longa, rō φ Græcorum indicat: Conferatur *Art. XXVIII. du Pere Rapin Reflex. sur la Philosophie.* ubi plura exempla invenias eorum, qui infelicī exitu studia tentarunt. I. GALL.

Quærant in Sole] Infernales tenebras, quæ neminē hactenus mortalium viventi patuere, in Sole lucidissimo deprehendisse sibi nuper visus est oculatissimus Angelus Anonymus, de quo nide *Acta Erud. Anni 1715. Mens. Mart. p. 107. sq. M.*

stans, ut vix exstructum dementiam
 prodat Architecti, & ad levissimum ven-
 ti sufflatum corruat. Ita Thales Mi-
 lesius, primus sapiens ab oraculo judi-
 catus, ex aqua omnia constare voluit: Agrip. l. 6.
C. 50.
 ejus auditor & in schola successor Ana-
 ximander rerum principia dixit infinita;
 illius autem discipulus Anaximenes in-
 finitum aerem esse rerum principium
 adstruit. Hipparchus, Heraclitus Ephe-
 sius, Archelaus Atheniensis ignem, A-
 naxagoras Clazomenus infinita princi-
 pia tanquam particulas minutas & con-
 fusas, sed divina mente in ordinem
 postea redactas, Parmenides calidum et
 frigidum, tanquam ignem qui moveat,
 et terram quæ formet, Leucippus, Dio-
 dorus et Democritus plenum et vacu-
 um, Diogenes Libertus aerem, divinæ
 tamen rationis compotem, Pythagoras
 numeros, Empedocles litem & ami-
 citiam ac quatuor elementa, Epicurus
 atomos & inane, Plato ac Socrates
 Deum, ideas, materiam, Zeno Deum,
 materiam & elementa, Aristoteles ma-
 teriam, formam & privationem, & He-
 bræ

Naudé L.
c. p. 100.

Id. p. 16.

bræorum Philosophi materiam, formam & spiritum, pro primis rerum principiis venditant. Nec major recentiorum consensus est, quos inter Lincolnienſis radios, Reuchlinus Cabalam, Campanella calorem, frigus & spatium, Verulamius instantias, Chymici denique sal, sulphur & mercurium substituunt; ut raceam centum alios, quorum deliria si repetam, vereor ne & aures vestras obtundam, Auditores, & erabrones irritem. Quid alias memorem Physicorum sententias, ut Sanctorii, qui transpirationis insensibilis quantitatem exactissime ponderabat; Fusilii, qui Jul. Cæs. Vaninum in medio rogo constitutum fumo porius

Deliria si repetam] Possent hæc inter referri etiam, quæ veteres Scholaſtici in Physica sua disputarunt de appetitu materiæ, de ipsius potentia, de subtilitate, transmutabilitate, componibilitate, resolubilitate, aptitudinabilitate, de prædicatis essentialibus causæ, de prædicato prioritatis debito causæ, de prædicato indistantiæ debito causæ, de præexistencia formarum in materia, de distinctione actionis creativæ a re creata, de compositione continui successivi. Legi possunt Jesuitæ *Thoma Młodzianowsky* prælectiones, in octo libros physicorum Aristotelis, Lesnæ anno MDC LXXI. fol. CHAR.

potius suffocatum quam igne absumptum affirmabat, quoniam, ut loquitur in *Mastigophoro*, ignis multo magis frigidus est, quam calidus; Suisseti, qui tanta subtilitate res naturales explicavit, ut ipse Cardanus, subtilitatis autor, fa-^{Lib. 16. de Subell.} teretur, in ejus unico argumento, quod contra experimentum de ratione est, solvendo, totam posteritatem laborasse. Quibus nescio an non accenseri possint Aristotelici, qui suas qualitates occultas tantopere jactitant, Cartesiani, qui bruta animantia sensu prorsus carere, & automati in modum agere somniant, ac nostro

Totam posteritatem laborasse.] En duplicem Cardani Charlataneriam. Gloriatur de re sibi nunquam intellecta, immo ipsi Autori, unde eam hausit, ignota. Librum porro allegat, nec lectum, nec visum a se, uti videtur; quia autoris nomen mutat & corrumpit. Quippe, quem Cardanus *Joannem Suisset* appellat, is *Richardus Raymundus Suisseth* nominatur, qui ex doctissimis sui temporis Angliæ Doctoribus fuit. Liber ejus Venetiis 1520 prodit, & admodum rarus est. Tanta autem ejus obscuritas est, ut eo scopo scriptus esse videatur, ne a quoquam intelligeretur. *Vid. Card. de Incert. Scient. Cap. XVIII. I. GALL.*

Automati in modum.] Memini me inter literas Dni d'Her, quæ sunt inter opera Dni de Fontenelle, elegans epistolam legisse, in quo satyrici ingenii muller fami-

Cap. 8.

Lib. 3. di-
vin. insti-
tur.

nostro tempore Angli quidam, qui in rebus omnibus vim quandam *attractivam* deprehendisse sibi visi sunt. Et *quæ beatitudo erit mihi proposita*, ut cum Lactantio loquar, *si scivero, unde Nilus oriatur, vel quicquid Physici de cælo delirant?* Ceterum non esset forte ab hoc loco alienum de iis nonnihil commentari, qui ad exemplum Midæ, cuncta quæ contrectant, in aurum converti pos-

liarem suum, Cartesianæ Philosophiæ addictum, lepidissime exagitat. Illa percepisse se scribit, eundem Cartesii affectum factum esse, sicque nullum apud se dubium restare, quin ipse quoque animalia bruta pro moris machinis artificiosis habiturus sit, quæ sensu & perceptione destitutæ, velut alia automata per internam partium structuram moveant se & moveantur. Verum ne hujus asserti experimentum desit, rogare se, ut binas ejusmodi affabre factas machinas, canem e. c. marem & foemellam per aliquod tempus committere velit, brevi numerum suum duplicaturas, atque tertiam quartamque & quintam sibimet ipsis simillimas machinas producturas. Ex quo (pergit illa) colligat, simplicesne machinæ credenda sint bruta, aut pro meris automatibus habenda? Ego quidem lubens concedam foeminæ argutissimæ, multum in hoc passu brutis animalibus cum hominibus convenire. I. HALL.

In aurum converti] Alchymistarum artes nemo magis graphice descripsit autore libri rhythmici vernaculi, sub tit. *Froschmausler* editi, qui in dedicatione præmissa vocatur *Marcus Hüpfinsbolz von Menzschach, der jun-*

posse sperant, & bona dilapidant omnia pro lapide, nisi hæc constaret ab aliis jam pridem occupata & explosa.

Quamobrem ad Medicos, qua proxima via est, transeo, quibus hoc charlatanerie vitium adeo familiare & veluti proprium est, ut difficulter admodum distinxeris Empiricos a probis & doctis Medicis. Etenim non ignoramus, optimos quosque e filiis Æsculapii ingenue fateri, admodum instabilem, fallacem & lu-

gen Frösch Vorsänger und Calmeuser im alten Mestbenwigk. Ceterum de iis forte hic etiam agi potuisset, qui de prælagiis, quæ ex Cometis, Eclipsibus &c. petuntur, de magis item, sagis, spectris & id generis aliis parum apte, quod Physica ignorarent, egerunt. CHAR.

Difficulter distinxeris Empiricos.] Si exemplum Empirici seu Agyrtæ desideres, dabit id Gargilius Mamurra, seu Petrus de Montmaur, Græcæ linguæ Parisiis quondam Professor, de quo lege Menagium in ejus Vita, qui ita inquit: *Mamurra, qui Aristotelem pharmaca vendidisse acceperat, nec erat nescius, ut quisque inter Agyrtas loquendo pollet, Medicina licet imperitum, maximi illico fieri, cum circulatoriam quandam solubilitatem haberet, Avenione πωροδευσίην cepit profiteri: ubi pharmacum quoddam, quod panchymagogum vocabat, venditando, questus fecit uberrimos:*

Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἔειδε ποτὶ ψυχήν.

Vide Hist. de Montmaur* par Sallengre T. I. p. 52. seqq. VAND.

& lubricam esse hanc artem, cum & morborum causæ sint incertissimæ, & expeditissima remedia non raro spem Medici fallant. Adeo ut idem de Medicis dici possit, quod de Haruspicibus Cic. Lib. I to quondam pronuntiavit, scilicet *mirari se, quod non rideret haruspex, haruspicem cum vidisset*. Nulla certe iis formula fo-
 lennior præter illam:

*Si vis sanari de morbo nescio quali,
 Accipias herbam, sed quam vel nescio
 qualem,
 Ponas nescio quo, sanabere nescio
 quando.*

Nam cum omnia profundissime nesci-
 ant, suas tamen pillulas, syrupes, gut-
 tulas,

Nam cum omnia profundissime] De his Grimaret in Vita Molerii ita scribit: *On m'a assuré, que Moliere définissoit un Medecin un homme que l'on paye pour conter de fareboles dans la chambre d'un malade, jus- qu'à ce que la nature l'ait guéri, ou que les remèdes l'aient tué.* v. la Vie de Moliere p. 15. Notum est illud Medici cujusdam Itali de quodam suo ductu juxta regu- las artis mortuo effatum: *e morto canonicamente, e con tutti gli ordini*, ut citatur in libro Anonymi: *Germania milite destituta*. Vid. *Collectio librorum vario- rum fascicul. II. p. 314.* SCRIB.

tulas, & nescio quæ alia arcana, ceu panaceas, cunctis propinant tanta impudentia, ut vel mortuos in vitam se revocatu-
ros polliceantur. Interim pro immensa, qua valent, potestate impune occidunt, felices utique dicendi, quod
prosperos ipsorum successus Sol adspiciat & illustret, adversos autem terra contegat. Exemplum luculentum præbet

*Terra contegat.] De his vere Mantuanus Escl. VI.
Hic etsi tenebras palpant, est facta potestas
Excruciandi agros, hominesque impune necandi.*

Namque

*Nuper erat Medicus, nunc est Vespillo Diaulus,
Cæpit, quod potuit Clinicus esse modo.*

sive, ut alii :

Quod Vespillo facit, fecerat & Medicus.

Saris id intellexit Petrarcha, non vulgaris Medicæ gen-
tis adversarius, quando ad verba, *Ars longa, vita brevis*, quibus Aphorismos suos auspicatur Hippocrates, ita commentatus est : *Hic vero, (Medici) vitam dum brevem dixerunt, brevissimam effecerunt.* Neque dissentit Menagius T. I. Menagian. p. 294. sic differens : *Senéque disoit autrefois de la multitude des Livres: Distrahit animum librorum multitudo, onerat discen-tem turba, non instruit; la quantité en est plus onéreuse qu'utile. Il est bien plus vrai de dire de la quantité des Medecins, onerat ægrotum turba, non solatur: idemque pag. antecedenti se ipsum ceu exemplum allegat his plane verbis: Je devois être immortel, car les Charlatans & les Medecins n'ont pu venir à bout de me*

C. Ens
Epid. p.
342.

bet Andreas Baccius, Medicus Florentinus, artis suæ probe gnarus, sed cerebrofus, qui ad foeminæ cujusdam curam vocatus, explorato arteriæ pulsu, qui vehementis febris indicium faciebat, inter alia tandem de ætate rogavit : cumque illa sexaginta tres annos se natam dice-

NS faire mourir. J'ai eu jusqu' à treize Medecins de la Faculté tout à la fois. Ils m'avoient condamné à ne point étudier & à ne jamais écrire, disant que ce seroit le moyen de me faire mourir plutôt. Depuis que je n'ai plus eu besoin d'eux, j'ai plus étudié & plus fait imprimer qu' auparavant. Cautè igitur Princeps ægrotus ad Medicastrum summam artis suæ peritiam jactantem : non ego alium recipio Medicum, nisi qui triginta homines occiderit ; cui Medicus : Parum abest, nunc enim jamjam omnino XXIX. contumulari fecti. Ad quod iterum Princeps : Tu igitur mihi quidem idoneus non es, cum timendum sit, ne ego numerum complecturus trigessimus sim. THEM.

Sexaginta tres] Tous les anciens ont remarqué que le Nombre soixante-trois, qui est multiplié de sept par neuf, & de neuf par sept, tire après soi ordinairement la fin de vieillards, & même l'Empereur Auguste écrivant à ses amis, Prenons, dit il Courage, puisque j'ai échapé le soixante & troisième an ; ita Bodin. Republ. Libr. IV. Chap. II. Hic annus per excellentiam Climactericus appellatur, observatum etiam est Eruditis ; eum præcipue fatalem fuisse : & il semble que cela étoit signifié par les Anciens, qui avoient consacré sept à Apollon & neuf aux Muses, vid. loc. cit. Si rationem rei inquiras, idem respondebo, quod Plutarchus, qui post

diceret, rejecto ægræ brachio, quam diu,
inquit, tu in hoc mundo superesse cu-
pis? & irato similis protinus discessit.
 Porro cum non ignorent isti, quanta sit
 vis imaginationis, nunc cum Kenelmo
 Digby pulverem sympatheticum extol-
 lunt,

multas rationes philosophicas, quibus certo cuidam
 problemati satisfacere conatus fuerat, tandem: *Fortasse,*
 inquit, *hoc propterea ita fieri solet, quia verum non est.*
 vid. Bælius *Pensées diverses.* §. XLIX. I. GALL.

Irato similis &c.] Mihi artis suæ non multo per-
 tior fuisse videtur, quam alter ille, qui cum ægro de cer-
 ta pecuniæ summa pro pellenda febris tertiana pactus
 erat. Verum cum illi hæc brevi post in semitertianam
 degeneraret, parentes decumbentis Medicastum ulte-
 rius ferre noluerunt. Ille igitur indignabundus, sol-
 vite saltem, inquit, dimidiam promissæ mercedis par-
 tem, cum & ipse febrem jam partitus semitertianam ex
 tertiana fecerim. Existimabat scilicet Idiotæ tertia-
 nam febrem graviolem esse & magis malignam, quam
 ipsam semitertianam. I. HALL.

Protinus discessit.] Multo tamen Baccius hic felici-
 or, immo & prudentior Andr. Vesalio, celeberrimo ce-
 tera Medico, fuit, qui Nobilem quendam Hispanum
 obiisse credens, cadaver ejusdem concedentibus neces-
 sariis cultro anatomico dissecuit; sed postquam pectus
 aperuisset, cor palpitare, & hominem vivere cum hor-
 rore deprehendit. Sed ægre ob id civile pariter & sa-
 crum Inquisitionis judicium evasit, eoque peregrinatio-
 nem religiosam in terram sanctam instituit. Adeat,
 qui plura vult, Paravicinum, in Singular. rem fusius Hu-
 berti Langueti verbis exponentem, *Cent. II. p. 224.*
 THEM.

Naudé
l. c. p. 14.

AQ. Et.
171^r p. 4.

lunt, nunc cum Leonardo Turneiffero simplicia sub certis cœli constellationibus colligunt, nunc cum Joanne Floyero nova adhibent horologia, ad quæ pulsum motum examinant, & cum circulatoribus aliis lotium in consilium advocant, & ex colore, tactu, pene dixerim, etiam ex gustu de morbi constitutione sententiam ferunt. Narrabo vobis rem ridiculam, Auditores, quam a Viro fide digno ac gravi relatam memini. Jactabat Empiricus quidam, se ex solo urinæ adspectu non solum de morbis omnibus, sed & de illorum causis, quæcunque demum illæ fuerint, siue natura, siue fors tulisset, certissime cognoscere; interim ille ita instruxerat servulos suos, ut callide homines ad se accedentes explorarent & de his, quæ comperta haberent, clam ad se referrent. Accedit mulier paupercula cum lotio mariti, quo vix viso, *Maritus tuus*, inquit, *per scalas domus infausto casu decidit.* Tum illa admirabunda, *istudne*, ait, *ex urina intelligis?* Imo vero, inquit Empiricus, *& nisi me omnia* *fab*

lunt, per quindecim scale gradus delapsus est. At cum illa, utique viginti se numerasse referret, hic velut indignatus quærit: num omnem secum urinam attulisset, atque illa negante, quod vasculum materiam omnem non caperet; itaque, ait, effudisti cum urina quinque gradus illos, qui mihi ad numerum deerant. Ecquis vero artes omnes edisserat ac tech-

Ecquis artes omnes edisserat] Cl. Autor largius de Charlataneria medicorum potuisset disserere, nisi id a proposita brevitate fuisset alienum. Plures dantur Pseudo-Medici, quam veri artis hujus statores; plures mendaces, quam doctores; plures professores falsitatum, quam veritatum. *Rodericus Castellanus* Hispanus, Episcopus Zamorensis, Referend. Papæ Pauli II, in *speculo vite human.* fatetur, vidisse se plures, heri aromatarios, hodie medicos: heri barbarum rases, hodie morborum gravium censes: heri herbas ceteraque materialia in apothecis commiscentes, hodie in principum aulis morbos dijudicantes. Huc pertinent versus illi:

Singuli se Medicos doctos, Idiota, Sacerdos,

Judeus, Monachus, bistrion, raser, anus.

Miles, Mercator, Cerdo, nutrix & arator, &c.

Levinus Lemnius in simil. Bibl. cap. 41. ait, novisse se quendam plumbei ingenii sacrificulum qui cineres buxi deussit atque secundum ritum ecclesiæ romanæ dominica die palmarum consecratæ, aquæ lustrali immersos, adhibito ridiculo quodam & inani exorcismo, ad dispellendas, ut adstantibus persuaserat, febres & vermes expellendos, cuidam adolescentulo ebibendas propinaxis. Verum paullo post febrem quidem depul-

technas ad fallendam plebem excogitatas, quibus illi vulgo utuntur, quorum commune symbolum est: *Mundus vult decipi, ergo decipiatur.*

Acta E-
rud. A.
1702. p. 84.

Ascendimus ad JCtos, quos *invictissimos juris in orbe Monarchas* superioribus

sam, aut adolescentem morte sopitum fuisse, adeo ut auctor fuerit suis civibus, ne quis simile quiddam iterum tentaret, quum buxæ frondes sint exitiales & propter gravem ac virosam earum odorem, saporem amarulentum, corpori humano noxiæ atque perniciosæ. Romanis feminæ medicæ erant, *Gruterus Inscript.* p. 635. 636. immo servi Romæ medicinam professi sunt, quamvis *Sponius miscell. erud. antiq.* p. 144. indigne ferat, Robortellum ejusque sequaces adserere, Romæ tantum servos medicinam exercuisse. Athenienses lege caverunt, *ne quis servus aut femina medicinam disceret*, ut Hyginus refert fab. CC LXXIV. CHAR.

Athenis lege cautum erat olim, ne quis servus amoris intentus esset. Reminiscor hac occasione, quod tempore Caroli VII. demum in Gallia Medicis conjugia permixta fuerint. I. GALL.

Ascendimus] Lis quondam fuit de Proedria inter Medicos & Jureconsultos, festiva admodum ratione terminata, uti Agrippa refert. Judex nimirum ex litigantibus quærebat, *quo ordine fures carnificesque ad supplicii loca procederent?* Una hic erat omnium responsio, *precedere fures, insequi Carnifices.* Bene responsum, Judex inquit: *precedant ergo Legum periti, Medici vero eos insequantur.* Bene igitur Orator noster a Medicis ad Jureconsultos progressurus, *Ascendimus*, inquit, *ad Jureconsultos.* I. GALL.

Quos invictos juris in orbe Monarchas] In Vita Re-

bus seculis dictos deprehendimus; & quotusquisque est hodie inter Doctores vel infimi subsellii, qui non *ex utroq; Jure Caesar* appellari gestiat? Enimvero dignitas in tam tenui scientia quæ potest esse? (utor verbis potentissimi Romanorum Oratoris, non meis) *res enim sunt parvæ, prope in singulis literis atque interpunctionibus verborum occupatæ. Deinde etiam si quid apud majores nostros fuit in isto studio admirationis; id enuntiatis vestris mysteriis totum est contemptum & abjectum. Itaque irati aliqui, quod sunt veriti, ne dierum ratione pervulgata & cognita, sine sua opera lege posset agi, notas quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. Has vero notas atque*

Cic. Or.
pro Mur.

nati Choppini, J.Cti apud Gallos celeberrimi, cujus de *Jure Cænobitarum* opus Francof. A. 1709. iterum excusum est, talæ ipsi tribuitur elogium: *Lugete, Pars magnus oraculorum forensium occidit, Choppinus ille, scrinium legum, Canonum sacrarium, lux Juris Gallici, fax municipiis; Orator causarum pius, verus, elegans, mirabilis!* SCRIB.

Interessent.] Oratoris instar Cicero hic loquitur, omnia ad scopum facientia corrogantis; alia occasione omnia contraria defensuri. Sic Medici remedia quasdam mox maximi, mox nihili facere, pro temporum ratione didicere. Sic Philosophi aut pro *vacuo* aut

que formulas, quas ubi edidicerint nostri homines, tum jura omnia se devorasse arbitrantur, idem Tullius *inanissimas prudentiæ, fraudis autem & stultitiæ plenissimas*, nuncupat, totamque eam scientiam ex rebus fictis & commentitiis constare pronuntiat, ac postremo scite admodum in hæc verba prorumpit: *Itaque, si mihi, homini vehementer occupato, stomachum moveritis, triduo me Jurisconsultum esse profitebor.* Quæ cuncta mentior nisi nostris temporibus sint admodum

contra vacuum arma sumunt, breviter: sic ubique Charlataneria viget. Interim cum venia Bartoli fatendum est, studium de verborum significatione vel maxime eo facere, ut quis Jureconsultus eximius evadat. Immo, ne forte quis superbire præsumat, idem de aliis fere scientiis dicendum est, quippe quæ omnes nonnisi circa rerum Nomina occupantur, nec unquam ad naturam rerum ipsam penetrant, observante auctore quodam Anglo. Quid enim præter notitiam terminorum, Medicorum, Theologorum, Philosophicorum, Juridicorum &c. aliud requiritur, ut pro Medico, Theologo, Philosopho & Jurisperito habeatis? *L'on excelle plus ou moins dans les Sciences, à proportion que l'on fait plus ou moins les Noms des choses, & que dans nos Raisonnemens nous les assemblons bien ou mal selon les conventions que nous avons faites à notre fantaisie touchant leurs significations, inquit Auctor de l'Art de penser Chap. I. I. GALL.*

dum accommodata. Equidem sunt alii, qui paulo magis supra vulgus sapientes sollicitius exercent. crisin, & Græca continuo crepant, & cum hariolationes suas a Codice Pandectarum Florentino, cana senectute venerabili, non prorsus abluere intellexerint, tum vero Diis se simillimos arbitrantur. At verendum est sane, ne hi ipsi sæpius, dum in emendandis legibus omne ponunt studium, sanas leges corrumpant, corruptas lace- rent penitus & pervertant. Sed magis tamen illi etiam videntur ridiculi, qui, quum pro rostris dicendum est ac legibus agendum, ne leguleji videantur, veterum Philosophorum aut Poetarum sen-

Veterum Philosophorum sententias] Quod e Balfacio hic refertur exemplum, optime quadrat ad ea, quæ Menagius de Mamurra (*Montmaur*) supra inter Medicos memorato, qui postea ad Themidos sacra accessit, narrat. Dignus est locus, quem integrum huc transcribamus. *Solebant illis temporibus, inquit Menagius, Parisienses Advocati quoties locum aliquem ex antiquorum scriptis protulissent, qui belle in adversarium conveniret, Horatii verba subjungere:*

Mutato nomine de te

Fabula narratur.

At Pragmaticus noster, haud contentus ea rei qua de agebatur, similitudine, nomina ipsa Litigantium in li-

P

Epist. sel.
Lat. p.
272. ff.

tentias crebro in medium adducunt;
qualem se audivisse Balsacius alicubi te-
statur disertissimum, ut creditus est, fori
prin-

bris Antiquorum investigabat. Hujus rei exemplum
unum aut alterum temperare mihi non possum, quin hic
adscribam. Forte fuit quaedam litigatrix nomine Titie:
monuit Mamurra ejus Advocatum, de illa agere L. Ti-
tie 36. D. de Legat. 1. Fuit & alia nomine Neera, cla-
ra in foro litibus femina: docuit & Patronum Adversa-
rii, de ea accipiendos esse versus nonnullos Tibulli in
Neeram. Ita factum est, ut a plerisque Caussidico-
rum, quibus hoc annominationum genus mire arridebat,
multum coleretur: & quoties una cenitarent; nam

Et certare solent simul & cenare Patroni,
numquam non vacaretur: vixque ullus fuit, qui non
secum male agi putaret, si in Mamurra amicitia locum
aliquem non obtineret: adeo isti παρρησιασμοι (sic enim
vocabantur) omnibus placebant. Sed eos tandem fuga-
bit e foro hujus figura crudelis eventus. Meandrum
quendam, dubie hominem nobilitatis, immunem capi-
tis tributo, ob plurima sua in patriam merita, cum Ju-
dices Pedanei pronuntiassent; ad supremam Vestigali-
um Curiam Vicani provocarunt. Ut literarum n & u
& similitudo inter se maxima est, & facillima alterius
in alteram mutatio, forte in titulo sacculi litigatorii,
nec non in plerisque litis instrumentis, Meander scri-
ptum fuerat, non Meander. Vicanorum Advocatus,
qui sic re vera Adversarium vocari existimabat, illum de
Popularibus quidem bene meritum facietur: at liberum
idcirco a tributo negat esse oportere, idque caput accipio
a Mamurra Meandri fluvii exemplo confirmare: qui
cum in Deorum numerum quondam voluisset referri, li-
cet universa Lydia valde commodus esset, quam non mo-
do opimo limo facundaret, sed etiam ita amaret, ut ab

principem ita differentem: *Docebit vos, o Procuratores, officium vestrum Homerus Iliados K, & Eustathius Scholiastes Homeri in illos versus*; quos memoriter ad decem vel duodecim recitabat, nulla numerorum & accentuum habita ratione. Aliis nec Justinianus, nec Trebonianus satis placet, homines quippe, si illis credas, ineptissimi & vix obelo digni, qui
 si Jus

ea discederet quasi invitus, quod synothesis suis recursibus testatur satis superque; tamen propter maximam pecuniam, quæ in banc Apotheosin erat impendenda, prohibitus est a Regionis incolis. Dum hac magna contentione Rusticorum Advocatus loquitur, dicentem interpellavit, qui in hac homonymia litis summam versari existimabat, ineptus quidam Meandri Procurator, monuitque Judices, clientem suum non Meandrum, sed Meandrum vocari: quod terque quaterque magna voce clamavit: unde tam magnus repenterisus exortus est, ut perorare vix licuerit Advocalo. Atque ex eo tempore nemo amplius ausus est *μεινδρῆζειν*. Vid. Hist. de Montmaur par Sallengre T. I. p. 56. seq. VAND.

Ineptissimi] Neminem quidem hic nominat Orator noster; credo interim, crisin ejus pertinere ad Franciscum Hottomannum, qui tractatum sub Antitribonianum titulo edidit, monstraturus, Tribonianum non satis eruditum fuisse, ad exsequendum tanti momenti negotium; quale compilatio Juris Romani. Libellus hic sæpius recusatus, libellique aurei elogio a multis mactatus est. Suidas, voce *Tribonianus*, male fidei eum accusat, qui Justitiam commodis suis privatis atque commodaverit. I. GALL.

si Jus naturæ, tantopere hoc seculo decantatum, a nostris hominibus addidissent, longe aliud ac emendatius Juris corpus nobis dedissent. Itaque nihil admittunt a Legislatore sapienter constitutum & tot judicum calculis firmatum, quod non ad naturæ, quam sibi fingunt, legem dijudicent, quam si quisque rationem sequi pro libidine velit, ecquid tandem æquum aut justum futurum existimatis, Auditores? Alii, cum materia aliqua juris deducenda est, & sive consilium siye sententiam rogantur, omnes omnium Jctorum libros evolvendos sibi putant, totaque citatorum, quæ vocant, plaustra colligunt, quibus suas dissertatiunculas, responsa, decreta non tam ornant, quam onerant. Id quod suo etiam sæculo vidit Erasmus, qui, inter

Conf.
Agr. l. c.
C. 91.

Rac. Mor.
p. 96.

Justum futurum] Modo non nimius sit Juris Romani amor, qui nos leges patrias, mores Germaniæ, ipsumve jus Naturæ negligere faciat, nullis etiamsi convenientissimis argumentis eo perducendos, ut vel latum unguem a SS. Romanorum jure secedamus. Talis fuit egregius ille Disputator, qui verbis initialibus: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi* studiose subjunxit allegatum necessarium: *juxta Proæm. Institutium.* L. HALL.

eruditos, ait, Jurisconsulti sibi vel primum vindicant locum, neque quisquam alius æque sibi placet, dum Sisyphi saxum assidue volvunt, ac sexcentas leges eodem spiritu contexunt, nihil refert quam ad rem pertinentes, dumque glossæ glossemata, opiniones opinionibus cumulantes efficiunt, ut stultum illud omnium difficillimum videatur. Quicquid enim laboriosum, illud protinus & præclarum existimant. Jam de illis dicendum erat, qui Causidicinam seu Rabulisticam exercent, artem mentienti ab Aristotele dictam; isti cum necessitati similes, hoc est, sine legibus sint,

lite-

Causidicinam] Ita vocat Scioppius, qui ante alios in *Consultat. de Scholar. & studior. ratione*, de artibus Jure-consultorum meretur conferri p. 40. sq. M.

Sine legibus sint] De his dici possunt noti versus:

In Institutis comparo vos brutis,

In Digestis nihil potestis,

In Codice scitis modice,

In Novellis ceciores estis catellis

In den Reichs - Abscheid

Seyd ihr kommen nicht weit,

- Et tamen creantur doctores.

O tempora, o mores!

Alii ineptas protulerunt & interpretati sunt quæstiones e. g. an is, cujus gladio caput abscissum, si revivisce-

literarum tendiculas & aucupia verborum vibrantesque sententiolas sectantur, quibus causas bellissime circumducunt, donec emunxerint penitus suos clientes; aut si id fieri non possit, propter illorum opulentiam, litem ex litra trahunt, a feris demum nepotibus finendam aut potius deferendam. Longa sunt lites, longæ ambages & cetera de
gene-

ret, eodem iterum sit afficiendus poenarum genere? *Finckelth. prafat. ad observ. practic. n. 12*; vel, num Lazarus redivivus uxorem suam repetere queat? cui proprium sit ovum, quod a variis gallinis in eodem nido positum? *Hering. de fidei juss. c. 10. n. 102.* *Zwingerus de barbarie super. seculor. oratione p. 121.* dicit: *Ludovicus XII. Galliarum Rex Christianissimus sapius dicere solitus fuit, leges Juris-consultorum similes esse corio sutorum. Illi enim hi corium, si brevius aut densius sit, quam conveniebat, dentium moribus fricant, stringant, atque distendant; sic & Juris-consultos suas leges distrahere, stringere, contorquere & artibus mirabilibus tornare, donec proposito inique reddant accommodas.* CHAR.

Deferendam] Causæ quantumvis pessimæ nunquam Patronis, legibus, rationibus destituuntur. Hic autem maximus esse videtur Charlataneriæ gradus, quando eadem lege facta prorsus contraria defendere summa cum impudentia conantur advocati. Contradictionum manifestarum convinci posset maxima eorum pars. Conf. *Bal. Dict. Art. Antoine l'Orateur. Rem. A. B. C. & Art. Deiotarus Rem. D. I. GALL.*

genere hoc, adeo sunt multa, loquacem delassare valent Fabium.

Denique dum ad Theologos accedo, præcipua mihi circumspeditione opus esse video, ne, dum Pseudo-Theologos in theatrum produco, eorum tangam sacrum caput, quos profundissima animi religione cum piis omnibus prosequor: quare, etsi nostros nequaquam fatear omni vitio carere, ab iis tamen potissimum dicendi materiam petere constitui, quorum par fuerat non minus perversos mores quam doctrinam destituisse. Hic itaque illi primum mihi memorandi sunt, qui cum sint flagitiosissimi, pietatis tamen larvam induunt, eoque continuo ad aram Lavernæ Deæ adgeniculantes exclamant:

*Pulcra Laverna,
Da mihi fallere, da justum sanctumque
videri,
Noctem peccatis & fraudibus objice nu-
bem.*

Horat.
Epist.

Hinc

Larvam induunt] In nomine Domini committitur omne malum: Hoc proverbio Judæi sæpius uti solent. Fiat applicatio. I. GALL.

De Van.
Sc. C. 20.

Hinc tot, ut cum Agrippa loquamur, Stoicæ simiæ, tot insolentissima poscimummia, tot palliata mendicabula, tot cucullata monstra, barbigeri, funigeri, restiferi, faccogeruli, loripedes, lignipedes, nudipedes, atrati, nigritæ, grifones, albichlamydes, versicolores, multipelles, linostolii, retiarii, palliati, chlamydati, pullati, paludati, præcincti, brachati, ac id genus aliorum turba histriorum, qui cum de rebus humanis nullam fidem habeant reliquam, (ob monstrosæ vestis habitum creduntur illis divina,) hodieque sacrum religionis nomen sibi solis usurpant, ac se Christi sodales Apostolorumque contubernales jactant: quorum vita sæpe scelestissima est, avaritia, libidine, gula, ambitione, temeritate, petulantia & omni scelere referta, sed religionis prætextu semper inulta. S. Vitalis lupanaria frequentissime ingrediebatur, scilicet ut meretriculas ad bonam mentem adduceret; at hoc multo audacior Robertus de Arbrissellis cum sacris virginibus, si quæ pulciores illi visæ essent, secure documbens, quicquid

Mathana-
sius p. 129.

Id. p. 81.

quid erat titillationum ac prurientium libidinum, velut arietes ad expugnandam castitatem admovebat, nimirum ut de tottentationibus eo gloriosius triumpharent. Deinde de illis dici poterat, qui cum e sacro suggestu verba faciunt liberrime, nec quēquam timent, qui illis palam refragari ausit, non tam illud curant, quemadmodum officii sui rationes impleant, quam ut auram popularem captent, eoque in hos, a quibus se haud satis profunda latria coli existimant, ~~satyram~~ perpetuo exercent, & quoscunque volunt, ita depingunt, ut manibus palpari queant; quod dum faciunt, tum demum expergiscuntur, eriguntur, inhiant omnes. Aniles porro fabel-

Verba faciunt liberrime] Charlataneriam Concionatorum sui temporis reprehendit sæpius *Erasmus* in scriptis suis, inprimis in *Ecclesiaste S. libr. 4. de ratione concionandi*, nec non in *Colloquiis*. Quod si quis complures eloquentiæ illius circumforaneæ flores colligere velit, adeat libros Anglica lingua conscriptos: *Scotch Presbyterian Eloquence or the foolishness of their teaching discovered &c. The Grounds and Occasions of the Clergy and religion enquired into.* TRIVULT.

Conferatur Panegyricus Grutero dictus a Venatore p. 222. citatus a *Balio art. 7. Gruter Rem. D. lett. f.*

fabellas, quas a nugacissimis mulierculis acceperere, tanta fiducia narrant, ut centum ad minimum rei gestæ testes juratos habere dixeris; quæ nihilominus, si accuratius introspiciantur, mera deprehenduntur mendacia ac deliramenta. Imprimis vero ut plebeculam territent, in por-

Fabellas] Quidni etiam aliquid dici poterat de ineptis illis Theologorum imprimis Pontificiorum disputationibus? e. g. quomodo Deus diligit contraria & quomodo possibilia nunquam existentia? quomodo Deus possit plura scire quam scit? utrum Deus possit aliqua facere, quæ nec fecit, nec faciet? utrum conveniens fuerit eductio carnis Christi de viro & muliere? utrum corpus virginis Mariæ fuerit expositum influentiis stellarum? utrum convenientius fuerit, Angelum apparere Mariæ in specie humana, an vero serpentina aut columbina? an in salutatione Angelus genu flexerit? cur Adam extra paradysum creatus, Eva in paradiso, angelus in cælo empyreo? utrum in statu innocentiae æqualis semper numerus fuisset virorum & mulierum? utrum Christus sit tantus in una parva hostia, sicut in una magna? &c. CHAR.

Ut plebeculam territent] Convenientissimæ querelæ! Unus sæpe Cometa tot malorum prodromus esse perhibetur, ut mirum non sit, simpliciores plebem, ultro in superstitionem pronam, magis magisque in eadem confirmari. Nihilominus tam pertinax est horum Virorum mala præfagiendi pruritus, ut cum Sempronio, urbis non incelebris Pastori, aliqui objicerent, nullum malorum, quæ cometam nunciare prædixerat, subsecutum fuisse; ille publice & pro concione prote-

portentis fingendis frequentissimi sunt;
nunc piscinas clamantes in sanguinem
mutatas, nunc puteos sponte sua com-
motos,

staretur his verbis : *Quodsi nunc eventus nondum re-
spondet, nemo tamen novit, quid intra proximos quin-
quaginta annos futurum sit.* Stolidiores adhuc sunt
illi, qui ventum concitatiores, eclipsesve solares, Ti-
tii more, cœu tristiorum casuum nuncios allegant. De-
mus enim, post phænomena ejusmodi pure naturalia,
dura quandoque tempora incidisse, eadem tamen illo-
rum signorum, quæ libri Pufendorfiani de O. H. & C.
culpa est, quod studiosus quidam atra bile laborans vi-
tam spontaneo suspensio finierit : quamvis & hoc
ipsum Clerus quidam, helleboro indigens, constanter
asseruerit. I. HALL.

Nota.

Scilicet *non semper maximi Clerici sunt maximi
Sapientes*, seu ut *Regnier Sat. III: Ainsi les plus
grands Cleres ne sont pas les plus Sages.* Fateor tamen,
tantam sacri ordinis reverentiam penes me esse, ut pau-
corum aliquot vitia, & si quidem cadunt in viros
Theologos, gesticulatorias artes honesto silentio ob-
tegere, quam talia revelando, reliquorum odium in-
currere malim. Unum saltem Naudæi de Cometarum
Interpretibus locum non addidisse pigeret, quem, (ni-
si illè festinanter querentis oculis se subduxit) Bælius
in egregiis suis Meditationibus aut in partes vocare
oblivus est, aut nescivit. Verba Naudæi sic jacent p.
422. cit. sæpius Dial. *Comme* (explosa erant pagina an-
tecedenti reliqua futuri mali omina, Inundationes
&c.) *des Cometes, de quibus etsi dicat Poeta, nunquam
visum impune Cometen, tamen Puteanus, Grisaldus,
Guinifus & Paschalius ont tous prouvé par une infinité
de raisons & d'experience, Cometas indicium esse feli-
citatæ futura, non ut Vulgus putat calamitatis: Mais*

motos, nunc ejulatus nocturnos, quæ certissima bellorum, incendiive aut pestis præfagia interpretantur; quibus tamen rebus, si eventu destituantur, valde vereor, ne Atheismum facilius quam morum emendationem provehant, & fidem apud prudentiores penitus amittant. Jam si exempla poscitis, non est, ut ea copiosius edisseram, quæ de Nicolao Riccardio, Francisco Panicarola, Thoma Rhedonensi, vulgo Conette dicto,

pour moy j'estime plus veritable, que toutes ces choses là à nous ne font ny bien ny mal, & qu'elles nous sont tout à fait indifferentes, au moins pour ce qui est des Comètes, car pour les inondations, le mal qu'elles nous font n'est que trop sensible; aussi est ce à mon avis, ce qui a donné lieu à nostre proverbe: de grand Seigneur, grande Riviere & grand chemin, suis si tu peux d'estre voisin.

M *Q* MARC.

Penitus amittant.] Religio obstat, quo minus colophonem addere jubeam Diaconum Wurmsfeldensem, qui postquam terribilissima quæque auditoribus suis retulisset de Virulo recens nato Anthropephalo, illa demum subjunxit: Et quodsi denique falsus etiam fuerit de monstroso hoc vitulo rumor: vos nihilominus o Mei! persuasissimi estote, hunc & similes casus certa signa esse appropinquantis judicii supremi. (Solte ja dergleichen Kalb nicht gebahren seyn, so glaubet doch sicher, meine VVerthen, es sind dieses alles Zeichen vor dem lieben jüngsten Tage.) THEM.

cto, Joanne Capistrano, & clamorissimis hominibus aliis, narrant Scriptores fide digni; domesticum asseram longe luculentissimum. Venerat Lipsiam *Ab* superiori seculo callidissimus impostor, homo Italus, qui Comitem de Pompejis mentiebatur, & se religionis causa huc delatum simulans, diligenter adibat Ministros ecclesiæ, ne pecuniæ quidem in loco parcens, quod, quanta illorum ad commovendos opulentiorum animos excutiendosque loculos vis esset, probe intelligeret. Eo delectabatur ante alios gravissimus quidam diœceseos nostræ
Anti-

Clamorissimis hominibus aliis] De Riccardio & Panicarola vide Erythræum *Pinac. C. 22. § 46*: de Thoma Conette, qui sæpe habuit Auditores 20000, tantoque in honore habitus est, ut quocunque iter faceret, magistratus & populus ex urbibus illi velut Principi obviam procederet, vide Bayle *Dict. T. I. p. 891. ed. 1.*, & de Capistrano refert Manlius *Comm. rer. Lusat. MS. L V. C. 78.* quod artem gesticulandi tam probe percalluerit, ut ex auditoribus, quos habebat innumeros, illi etiam, qui longissime abessent, ira ut nec verbum percipere possent, largissimas nihilominus lacrymas profuderint. Ceterum in percensendis Pseudo-Theologorum ineptiis otium nobis fecit Erasmus in Encomio Moriz, qui cum ipse fuerit Theologus incomparabilis, non passus tamen est illis ob characterem indelebilem stultitiæ immunitatem concedi. M.

Antistes, eundemque, de Magni Pompeji lumbis iusta posteriorum serie procreatum, pro ea, qua pollebat, facundia auditoribus suis enixe commendabat. Enimvero cum paulo post audiret, clarissimum Historicum, C. F. F. in familiari sermone asseverasse, quod e certissimis historiarum monumentis constet, jam tum ante mille quingentos fere annos penitus defecisse stirpem Pompeji Magni; tum vero Antistes, denuo se prorumpens in suggestum, Pompejum suum vehementius extollere & tantum non diris devovere omnes, qui de prosapia illius dubitarent, adlegatis in rem suam verbis Salvatoris: *Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodo, si dixerò vobis cœlestia, credetis?* Sed manum de tabula.

Joh. III.
V. 12.

Quin

Manum de tabula.] Cum de circumforanea maxime Eruditorum jactantia agere constituerit Autor, non erat abs re inter Pseudo-Theologos, quos vocat, memorare Quirinum Kuhlmannum, qui in libro Lugduni Batavorum 1674. vernacula lingua edito, cujus titulus: *Neubegeisterter Böhme &c.* plusquam 1000000000. quæstiones, quas vocat, Theosophicas h. e. uti cap. XXI. p. 374. rem explicat, infinitas quæstionum my-

Quin ad id potius me converto, cuius gratia hanc cathedram conscendi. Nunc enim vos mihi compellendi estis, doctissimi Domini Candidati, qui vestrum

riadas, omnibus Theologis atque Eruditis solvendas, proposuisse sibi visus est. TRIVULT.

Si placuisset Oratori Charlataneriam Concionatoriam separato pertractare articulo, multa profecto satisque curiosa exempla in medium proferre potuisset. Conferatur interim Præfatio de la *Défense du Nouv. Test. de Mons* Edition de Cologne 1668. Exstat ibidem Analysis Concionis cujusdam P. Maimburgii super varia Cænum genera, ad Concionatorum diversas classes applicata. Idem videri potest in *Bal. Dict. Art. Maimburg.* Rem. C. Coronidis loco apponere juvat sequentia verba ex præfatione libri *la Bibliothèque des Predicateurs*: *Quel genie est assez heureux pour tirer de son fond tout ce qui est nécessaire à remplir de longs & de solides discours sur tant de differens sujets. Il y en a qui se contentent d'un Langage poli, & de Termes étudiez plus propres à l'Academie que de la Chaire; sans se mettre en peine, pourvu qu'ils parlent bien, si leurs discours est instructif, bien conduit, bien raisonné, & en un mot capable de persuader & de toucher l'Auditeur. D'autres ennemis de la peine & du travail, ne se font point un scrupule de prêcher les Sermons d'autrui au peril de passer pour Plagiatres, & pour des gens qui vivent d'industrie; de sorte que contents de la peine qu'ils se donnent d'apprendre & de reciter ce qu'ils ont acheté des Copistes ou de ceux qui font trafic des pieces qu'ils composent, ils s'en croient payez de voir qu'ils s'en font souvent à peu de frais une vogue & une suite que des Predicateurs d'un vrai merite ne peuvent avoir, que par des discours de leur façon, I. GALL.*

strum in bonis literis studium & industriam Excellentissimis Dominis Examinatoribus abunde probastis, eoque digni estis habiti, quibus suprema in Philosophia laurea a Spectatissimo Facultatis nostræ Decano in hac solenni panegyri conferatur. Quare pro ea, quæ a Serenissimo Principe ac Domino, Domino MAURITIO WILHELMO, Duce Saxoniae, Juliae, Cliviae, Montium, Angriae & Westphaliae, Postulato Administratore Episcopatus Martisburgensis, Landgravio Thuringiae, Marchione Misniae, ut & superioris & inferioris Lusatiae, Comite Principali dignitate Hennebergico, Comite de Marce & Ravensberg, Domino in Ravenstein, Academiae nostræ Cancellario Perpetuo, Domino meo Clementissimo, mihi clementissime demandata est, potestate, ego D. J. B. M. - - & ad hunc actum constitutus Procancellarius, Vos Philosophiae ac Bonarum Artium Baccalau-
reos, Te - -

Vos

* * *

Vos inquam numero XXX Philosophiæ ac Bonarum Artium Licentiatos facio ac creo, factosque renuntio, tribuens vobis jura omnia quæ huic ordini conveniunt, idque in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen.

Tandem ad Te convertor, Vir Spectatissime, Excellentissime atque Amplissime, Domine Ulrice Juni, Mathematicum in hac Academia Professor Publice celeberrime, ut & Mathematicæ Regiæ, Collegii Maj. Princ. Collegiæ, & h. t. Fac. Philos. Decane, Domine Collega, Compater ac Fautor multis nominibus colende, tibi que porro potestatem facio his a me modo renuntiatis Dominis Licentiatis supremos in Philosophia honores publice & solenni ritu conferendi; Deus faxit, feliciter!

¶) o (¶

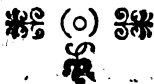
Q

EPI-

EPIPHONEMA LECTORIS FEBRICITANTIS AD CHARLATANERIAM
MENCKENII.

*Ohe, jam satis est, ohe, libelle,
Tandem desine Charlataneriis,
Doctis quisquiliis ineptisque
Tantorum mihi cranium virorum
Ægro rumpere nugivendulorum:
Cessent Demonsius, Politianus,
Segerus, reliqui cum Buccaferro,
Nil te jam retinet, rudens aselle,
Cum sessore furente Glareano,
Formet Menckenius Licentiatos:
Nugis quippe satis febriculosis
Repletum est mihi languido cerebrum:
Cum sanus fuero, magis placebis.
Ohe, nunc satis est, ohe libelle.*

METROBRAVIUS.

SEBA-

SEBASTIANI STADELII

A.D

IANVM PHILOMVSVM

EPISTOLA

DE

CIRCVMFORANEA LITERATORVM

VANITATE.

NOn festivas solum, quod soles, *Philomuse*, superioribus diebus ad me misisti literas, & ingenii tui & tranquilli animi indices, sed etiam libellum non ita pridem editum, quo (ita me Musæ ament!) nihil esse potest festivius. Quo magis doleo, quam voluptatem ex ejus lectione capere potuissem, quo minus solida ea esset, imperiosis Tuis Te precibus impediisse, a me exigentem, ut epistola non nimis brevi tria rescribam, *primum* quid existimem de illo libro, vel potius de illo Satyrarum pari, quas nuper vulgavit MENCKENIUS, *Virtutæ laudis*, (uti scribis,) *non indigus, sed sua luce radians*, in *Charlataneriam*, quam vocat, *eruditorum*: deinde an non barbara ista appellatio alio possit permutari vocabulo, scilicet pure Latino: *denique*

Q 2

si plu-

si plura *Charlatanismi* exempla forte mihi suppetant, ut opiparum eorum ferculum Tibi apponam.

Poteram, Vir optime, molestum hunc & invidiosum laborem recusare, ne vel *Menckenii*, si de ejus Satyris libere, quod sentio, dixerō; vel Charlatanorum illorum, quorum ulcera tractanda sunt manu immitiori, iras provocem & aculeos. Cum enim *Menckenius* vix par sit Charlatanorum, quos irritavit, insidiis, quid me futurum putas, si utrique impetum in me faciant, conjunctisque signis tam imbecillem homuncionem adoriantur. Nostin' illud: *Veritas odium parit*. Et alterum ejusdem Comici: *Omnia assentariis questus nunc est multo uberrimus*. Quid ergo? Rescribam, ut Tibi: tacebo, ut mihi gratificer. Rescribo scilicet Tibi, taceo aliis. Scis, quid velim? Tibi soli hæc dicta sunt, ut & amicitia legibus satisfaciam, nec alios temere offendam.

Ut igitur primo loco meam exponam de *Menckenianis* Orationibus sententiam, scias, eas hactenus vel maxime mihi pro-

Terent.
Eunuch.
II. 2, 21.

probari, quod Auctor celeberrimus viciosos literatorum mores docto sale consperfit. Quippe hoc pacto non solum impeditur, quo minus vitia literatorum ipsis literis aliquid infamiae affricent: sed etiam ipsi literarum cultores siue exuere sua siue non imitari aliorum vitia poenae Satyricis dandae metu coguntur, atque ita suus literis honos, sua literatis existimatio servatur illibata. Præterea fatendum est mihi, non adversante Genio effusas esse illas Satyras, sed naturali lepore, profluenti sermone, docto delectu, castis facetiis lectorum animos vi quadam dulci & grata ad se rapere.

Tria tamen sunt, quæ peccasse videri possit *Menckenius*. Nam *primum* injuriosus quodam modo est in literatorum ordinem, cum ne obiter quidem Charlatanismi a cæteris ordinibus exerciti meminit, adeoque nostrum ordinem in suspicionem adducit, quasi in eo solo ridiculum illud genus hominum inveniat. Scilicet vel tribus verbis indicare debebat, turpem illam artem, *Charlataneriam* quam vocat, non coli a solis eruditis,

Lib. II. de Jure Nat. & Gent. cap IV. §. 3. extremo. p. 256. ditis, sed Charlatanorum plena esse omnia: se vero jam Charlatanos duntaxat eruditos mordaci fodiendos stylo suscepisse. Perspecte observavit Pufendorfius, *Pedantismum mentis, non literarum aut sectæ alicujus vitium esse, sed omnis generis, conditionis & ordinis homines perambulare.* Idem verissime de Charlatanismo dici posse, haud dubie non nescivit, sed tamen non monuit Menckenius. Qui enim ignoraret, quod jamdudum præter singulorum dierum experientiam docuit Petronius, *totum orbem exercere histrioniam*, id est, Menckeniano vocabulo, Charlataneriam. Quod si verbulo indicasset, illiterati non possent abuti ejus optimis alioqui Satyris in contumeliam literarum, sed secum recordati, idem vitium propriis nasci in hortis, moderatiores se præberent in eo, quod ex Cadmæa hac pugna capiunt, gaudio.

Alterum, quod in Menckenianis desidero Satyris, illud est, quod, neglecto Ciceronis præcepto, nulla apparet Charlatanismi definitio, quæ naturam ejus pla-

plane describat, ac Charlatanismum a ceteris literatorum vitiis sejungat. Ita enim factum est, ut, maxime in posteriori oratione, permulta non tam Charlatanismi, quam Pædantismi, exempla afferantur. Ergo, inquires, Tu utrumque fini & distingue. Accipe igitur imaginem utriusque vitii, quam concepisti animo. *Pædantismus est ambitio ex ejusmodi eruditione nata, quæ versatur in rebus non maximi momenti.* Hæc ambitio, quia inopiam judicii prodit, non potest non gignere facta ineptissima & quæ largam præbeant ridendi materiam: verbi gratia, cum illud Criticorum par de questione, *utrum emtum an emptum* scribi fas esset, non verbis, sed telis, digladiaretur: cum Poeta ille, *Mænckenio* p. 133. laudatus scilicet, ne Cæsari quidem asfurgere dignaretur: cum Grammaticus ille Suetonianus secum natas, secum morituras quiribat literas: cum Nero Imp. citharam, histrioniam & poësin doctissimus, morti propinquus identidem exclamaret: *Qualis artifex pereo!*

Pædantismus igitur arguit simplicitatem Suetonius in Vita Neronis cap. 49.

Q 4

men-

mentis : *Charlatanismus* in impostores cadit, qui more circulatorum id agunt, ut decipiendis hominibus quæstum faciant. *Pædantæ* igitur se ipsos prius, quam alios, decipiunt, vana nescio cuius sapientiæ opinione turgidi : *Charlatani* contra non tam sibi, quam aliis, imponunt, animumque habent quæstum inde faciendi. Ambitio quidem certe a Pædantismo separari non potest, Charlatanismus potest : quippe non omnis ambitio lucrum & applausum spectat, ut vel ex allatis Pædantismi exemplis facile intelligitur. Ita *Segerus* ille miserabilis fuit Pædanta, Charlatanus non fuit. *Charlatanus* igitur *literatus* (en definitionem!) est homo vix mediocriter eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histrionicis interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas. Talem illum ex sutore Medicum sive Charlatanum describit *Phædrus* : tales videmus circultores in mundinis : tales ergo oportet esse, quos Charlatanorum litera-

Vid. Men-
ckenius
p. 19.

Lib. 1.
Fab. 14.

to-

torum appellatione insignire jure velis.

Tertium superest, quod in *Menckeni-*
anis Satyris reprehendere ausim. Sci-
licet cum ostentatio faciat *Gharlatani-*
sinum, interdumque scurriles accedant
facetiae, cave, quasvis facetias a bono
doctore abesse oportere putes, nec o-
mnem scientiae ostentationem ab ejus
persona alienam judica. Hoc igitur est,
quod præteriit *Menckenius*. Quid? osten-
tationem sui honestam a vitiosa, item-
que *εὐτραπείαν* sive laudabilem sermo-
nis jucunditatem ab histrionalibus scur-
rilibusque facetiis non discernendo,
ipsam eruditorum prudentiam invidiæ
& obrectationi exposuisse videtur. Ni-
mirum non quivis jocus histrionem fa-
cit, sed sapientissimus quisque hoc in-
terdum condimento utitur veritatis ci-
bum præbens auditoribus. *Duplex*, in-

quam, Doctoris *dos* est, quod *aurem ca-*
pit, & quod *errorem corrigit mortalium*.

Duplex, inquam cum *Cicerone*, omnino
est *jocandi genus*: *unum illiberale, petu-*
lans, flagitiosum, obscænum: *alterum*
elegans, urbanum, ingenuum, facetum:

Phædrus
lib. 1. pro-
leg. v. 3.
Item lib.
II. proleg.
v. 3. & 6.
Lib. 1. de
offic. cap.
29.

quo genere etiam philosophorum Socraticorum libri referti sunt. Deinde nec omnis ostentatio est bono viro indigna, sed est omnino ars quædam, virtutes suas aliorum ingerendi oculis salva modestiæ lege, eoque tantummodo fine, aliorum ut commodis eo magis confutere possis. Ignóti nulla cupido, nulla æstimatio. Quare prodeundum sane in publicum est, mercesque exponendæ, nullos alias inventuræ sive amatores, sive emtores. *Non parva est prudentiæ prærogativa, (agnosce perspicacissimi illius Verulamii verba,) si quis arte quadam & decore specimen sui apud alios exhibere possit, virtutes suas, merita, atque fortunam etiam (quod sine arrogantia aut fastidio fieri possit,) commode ostentando: contra, vitia, defectus & dedecora artificiose occultando.* Plura in hanc rem ibidem edisserit, quæ suo loco, si libet, leges.

Habes, *Philomuse*, meam de *Menckennii* libro sententiam, vel potius leves in tam pulchro corpore nævos. Nihil enim addo, ne calamum crimineris censorium, aut πολυθρύλλητον illud occinas:

Libro
VIII. de
Augm.
Scient.
cap. 2.
p. 433.

nas: Πᾶν μωρεῖσθαι. Sequitur, ut appellationem plane Latinam nec ipsis priscis illis Romanis inficiandum circumspiciam, quæ, quod *Menckenius Charlataneriam* vocavit, declaret. Ac fane dubito, an uno verbo vis barbari illius nominis satis exprimi possit. Venit mihi in mentem *Thrasonismi*, item *Scioppiani* * *Solipsismi*. Sed neutrum satisfacit, nec omnes *Charlatanerie* recessus pandit. Nec tamen tam inops est ** Latium, ut *Charlatanismus* in civitatem cogatur recipere. Poterat *Menckenius*, quod & in præfatione fatetur, librum suum inscribere *de circulatoriis* *** *literato-*

* Scioppius adscito *L. Com. Europæi* nomine contra Jesuitas scripsit *Monarchiam Solipsorum*.

** Quod ad Græcam linguam attinet, ea Charlatanos Philosophos vocat σοφιστάς. Σοφιστής, inquit *Aristoteles* Lib. de Elenchis sophisticis cap. i. §. 8, est χρηματιστής ἀπὸ φαινομένης σοφίας, ἀλλ' οὐ καλῶς, id est, qui falsam illam philosophiam in quæstum suum convertit.

*** Hæc appellatio jam *Lipso* arrisit & *Belio*, quorum ille in *Seneca* Epist. 88. ita legit: *Appion sub Cæsare tota circumlatus* (pro circumlatus) est *Græcia*; eumque *Appionem ægyptiam* fuisse & *circulatorem*, scilicet *literatum*, scribit; Hic *Lipso* subscribens eun-

ratorum artibus : poterat, quod mihi placuit, *de circumforanea literatorum vanitate* : poterat *de aretalogis* * *litteratis* : poterat denique *de seplasiariis literatorum artibus*.

Postremum restat, idemque molestissimum, ut, si qua alia hujus fursuris exempla in promptu habeam, Tibi liberaliter ac toto, quod ajunt, horreo admetiar. Neque vero, *Philomuse*, ad fastidium usque Te obruam, sed *Menckeniam* inritatus potiora seligam, hoc Te *Catone* contentum fore confidens. Repetas autem & ob oculos tibi ponas velim, ne a janua aberremus, allatam modo definitionem *Charlatani literati*. Scilicet is est homo vix modice eruditus, qui immoderata scientiæ suæ jactantia, histronalibus interdum facetiis mixta, hominum applausum captat, eo consilio, ut aliorum stultitia fruatur ad famam opesque suas augendas.

Ue

dem Appionem (Diction. v. *Aplon*. not. D.) vocat an *Charlatan* & an *Saltinbanque*.

* Recordor, hanc appellationem jam *Mayboso* in mentem venisse, qui Lib. 1. Pol. lit. c. 9. §. 12. *Aretalogorum* & *Thraasonum* *litterariorum* meminit.

Ut de histrionalibus facetiis prius dicam, ex claro honestoque viro indignæ sunt, ideoque pauciores ex literatorum ordine producere potero honoris sui tam prodigos, ut scurrilibus nugis applausum & opes quærerent. Nam ipsi quoque Medici Charlatani gravitate sua indignum judicant, risum captare stultiloquio, sed sannionem sibi adjungunt, qui ridiculis gestibus ac fabulis populum delectet. Interim nec tales literati moriones desunt. Cui enim ignotus est *Taubmannus*, cui *Abrahamus a S. Clara*? In celebri quadam Academia sacerdotio *Bayerus* quidam fungebatur, qui in sacris concionibus tam lepidus erat ac festivus, sæpe ut in cachinnos solveretur auditorium. In eadem alius, & Philosophi personam sustinens & Theologi, tantos in scholis risus ciere quotidie solebat, ut jurares, ipsum Titi Imp. illud suum fecisse: *nullum debere tristem ab ipso discedere*. Adeo enim ipse in risum effusus erat, suisque auditoribus & exemplum & materiam ridendi præibat, ut quovis morione cum facetiorem esse facile

facile assentireris. Verum, ut dixi, pauci literati a se impetrare possunt, ut ridenti gaudeant sermones suos. Ceterum haud pauci in admirationem sui accipere student alios, ac *digito gaudent monstrari & dicier: HIC EST.* Charlatanismi hujus sequentes potissimum siue artes siue genera deprehendi.

Aliis pulchrum visum est, suas ipsorum laudes ebuccinare more Aftydamantis. Hoc faciebat ille paucis ignotus, qui tres esse sua ætate eruditorum principes dictitabat, quorum duos nominans, tertium se proferre nolle addebat, scilicet ut auditoribus proclive esset adjungere magistrum. Ipse noviquendam Philosophiæ Professore, magnæ famæ hominem, novitios ad se a Depositore adductos hac adhortatione dimittere solitum: *Frequentate, queso, meas scholas: quippe princeps ego Philosophorum sum in hoc Lyceo, nec meliorem ducent nanciscemini alium.* Atque is quidem imitari malebat notum illum in Saxonica circulatorem, qui cum prodiret in scenam & populo fit spectaculo, hoc statim

statim procemio fascinat circumfusam turbam: *Ego sum celeberrimus ille Sideropogon*; quam Socratem, qui rogatus a quodam, quis optimus esset Philosophiæ magister, eum in alius Scholam prosequabatur. In Poetis maxime notatur illa sua laudandi impudentia: inter quos eminere *Malherbium* notat *Bælius*. Talis olim fuit *Appion* ille, qui *Polybistor* appellatus est. Hunc enim in predicandis suis doctrinis maximum venditorem fuisse, testis est *Aulus Gellius*. Idem auctor alium producit jactatorem, qui se unum & unicum lectorem esse enarratoremque *Sallustii* dicebat, neque pri-
 nam tantum cutem ac sententiarum speciem, sed sanguinem quoque ipsum ac medullam verborum ejus eruere atque introspicere penitus predicabat. Annon *Caspar Barthius* in præfatione *Adversariis* suis præfixa *Appionis* vestigia presserit, aliis permitto arbitrandum.

Diction.
v. Malher-
be not. C.

No& Att.
Lib. V.
c. 4.

Lib XVI.
cap. 4.

Ad eos, qui, quam magnifice de semet ipsi sentiant, manifestum facere non erubescunt, eos quoque refero suo merito, qui nomen infantibus inditum mutant

tant longe augustiore. *Vannius ille Julii Cæsaris* nomen stolidissimo fastu adscivit: *Philippus Bombastus* latet sub splendido tegmine *Aureoli Theophrasti Paracelsi*.

Ad eandem caveam pertinent, qui nominibus suis omnes suos titulos, quorum plerique inanes soni esse solent, longa serie subjiciunt. Quid est enim hoc aliud, quam Charlatanorum illud: *Sechter, meine Herren!* Talibus non sufficit, quod scriptæ a clientibus epistolæ illam titulorum pompam præferunt: sed ipsi omnes* *triumphos suos, omnia ornamenta bonorum, monumenta gloriæ, laudis insignia*, repræsentant oculis legentium quavis occasione, immemores Tulliani ** illius: *Insignia virtutis multi sine virtute afsecuti sunt*. Horum hominum propterea me miseret, quod *Sycophantam* illum Plautinum imitantur, qui nomen suum rogatus ita respondebat; *Si ante lucem ire occipias a meo primo nomine, concubium*

Trinum-
mo IV..

43.

* Agnosce verba Ciceronis Orat. III. in Catil. cap. XI,

** Lib. III. Epist. 13. Idem Cicero Lib. X. Ep. 6. *Dignitatis insignia* discernit ab *honorum* vocabulis.

bium sit nectis, priusquam ad postremum perveneris: opus facit & viatico ad mortuum nomen. Sarfinati is ideo solide *syco-phanta* visus est, mihi illi *solide Charlatani* videntur.

V. 41.

Vos quoque in hanc Charlatanorum tribum adscriberem, nisi vestra timerem graphia, Clarissimi Domini *Magistri atque Doctores*, qui soluta impudenter pecunia licentiam emitis vos appellandi *Magistros Philosophiæ*, (vah quam nomen hoc magnificum est!) *Doctores Theologiæ vel Jurisprudentiæ vel artis Medicæ*. Equis non misereatur virginis, se ipsam formosam appellantis, suæque formæ testimonium magna pecunia redimentis? Quid, quæso, vos facitis aliud? Facite vero, ut, quemadmodum puellæ pulchritudo, sic eruditio vestra incurrat in oculos, ac de semet ipsa irre-

fra-

* Erasmus Charlatanicum hunc morem averfatus, nunquam nomini suo præscripsit sacrosanctum illud D, cum tamen creatus esset in Academia Taurinensi Theologiz Doctor. Hodie multi idem spectare videri possint, cum *Magistri* titulum abdicant, nisi constaret, eos non splendore, sed vilitate hujus tituli adductos id facere,

R

fragabile edat testimonium. Præsta, inquam, Te virum, præsta Te Doctorem, præsta Te Magistrum. Quid opus est verbis, quid titulis, ubi rerum adesse debent testimonia? Pythagoras ne *sapientem* quidem se ab aliis appellari pariebat. Vos vobis non videmini solum, sed vocari gestitis, non *sapientes*, sed *sapientie magistri*. Valde ridebatur Roterodamensis ille Medicus, sacerdotis simul munere fungens, cum hæc vatis antiqui verba ædibus inscripsisset suis: *Ich bins, der Gerechtigkeit lehret, und ein Meister zu helffen*. Annon vestrum quisque, quoties cum elogio nomen suum emittit in publicum, hoc ipsum dicit: *Ich bins?* Sed indicta sunt, quæ dixi. Nolo namque propria vineta cedere, nec optare, ut proscriptio hujus Charlatanismi iis Academicis fraudi sit, quæ more majorum sumunt pecuniam & mittunt *Doctores Magistrosque* in patriam: maxime cum satis gravibus rationibus Academiae permoveantur ad illam titulorum erogationem continuandam.

Ceterum libet hac occasione de titulorum

Jesaja
LXIII, 1.
Teste
August.
Pfeiffero
in Theol.
Medic.

torum magnificentia, qua quidam literati, pariter in hunc Charlatanorum ordinem referendi, gaudent, addere non nulla. Inter hos haud dubie immodestiores sunt, qui semet ipsi magnis exornant titulis: sed nec illi intra modestiæ limites consistunt, qui titulos justo majores ab aliis sibi tributos non recusant. Utriusque generis exempla, quæ occurrunt, afferam. *Vaninus* principe loco poni meretur, cujus Charlatanismus vix quisquam superavit. Suis enim in *Dialogis* modo *acutissimum Doctorem*, modo *ingeniosissimum Philosophum*, modo *Philosophorum Principem* se appellat. Nec sane (quæ *Parkeri* verba sunt,) *tenui isto Sophista (Vanino) quævis hominum ætas viram peperit, qui, tanta de se opinione & scientiæ ostentatione, minus intellexerit.* Nec modica vanitas proditur isto Epitaphio, quod etiamnum in quodam urbis Patavinæ templo visitur: *Paulo de Castro, Avo, & Angelo, Patri, Comiti Palat. Cr. Jur. Doctoribus & in orbe Monarchis, Nicolaus de Castro, Utr. Jur. Doctor, Canonicus Paduanus, Apost. Cubicub. & Comes Pa-*

Disp. 1. de
Deo §. 26.
pag. 77.

in Actis
Erud.
A. 1702.
pag. 84.

lat. fieri fecit MCCCC. LXXXVIII. Quam
 inscriptionem cum nescio quis Lipsiensi
 luce dignam judicasset, recte hanc ἐπι-
 γειῶν subjecit : *O quantam voluptatis ti-*
tillationem sensisse credamus Nicolaum,
dum Monarchas qualescunque inter suos
progenitores numerare potuit ! Recordor
 opportune ejusdem valoris titulum,
 quem *Stephano Riccio* in epistolis ad eum
 datis tribuebat *Thomas Naogeorgus*. Ap-
 pellabat enim eum *Imperatorem Scholæ*
Salsfeldensis, Læbero teste. Sic quis ne-
 scit, quam vulgati usus hodie in Italia sit
 titulus *Viri illustrissimi*, cum olim *Illu-*
stris titulo contenti fuerint potentissimi
 Francorum reges ? Adi sis *Michaelis Pic-*
carti Observationes historicas & politicas,
 in quibus singulare deprehendes Caput,
 quo ambitionem quorundam circa titu-
 los false exagitat, inter alia his utens ver-
 bis : *Principes olim optimos & clarissi-*
mos dicere multum erat : At quis hodie
contentus illis sit ludimagister ? Pari acri-
 monia titulorum pompam insectatur
Buchnerus, Germanos addens præ cete-
 ris gentibus hoc morbi generelaborare.

Hist. Ec-
cles. Orla-
mund. p.
403.

Mabillo-
nius Lib.
II. de re
Diplom.
Decade
IV. c. 10.

Pag. 222.

Lib. 1.
Epist. 126.
p. 302.

Solent,

Solent, inquit, Belgæ & Galli ridere Germanos, cum legunt talia, nosque hebetioris ejusdam nec satis politi ingenii damnare.

Quam exosa Jo. Michaeli Bruto fuerit hæc titulorum arrogantia, vel Bælius Te do-

cere potest. Eadem Francisco Hotoman-

no mens fuit, qui cum a Scipione Gentile

rogaretur, unde Excellentia ipsius advene-

rit: Quam tu, inquit, Excellentiam mihi

nominas? Dic potius: Tua miseria, tua ca-

lamitas, tuum naufragium. Hoc ipse

Gentilis refert in epistola quadam, quæ

inter epistolas ad Jo. Hotomannum & ab

eo scriptas est centesima trigesima quin-

ta. Non adeo his assentationibus ad-

versus est clarissimus vir, Thomas Crenius,

qui, cum aliquot abhinc annis eum con-

venirem, non unas mihi prælegebat lite-

ras ad se datas, in quibus Excellentie titu-

lus ipsi tribuebatur. Experiebar & ipse

ejus patientiam, an Excellentie titulum

æquis auribus excipere ac ferre posset.

Ferebat vero fortiter &, ut credo, in sinu

sibi applaudebat. Unam adjungo histo-

riolam, cujus ipse pariter testis sum αὐτή-

νοος. Græcus quidam Abbas paucis ab-

Distion.
v. Brutus
Not. H.
& l.

hinc annis in quādam delatus Academi-
am accedebat ad Professore[m] Theologiæ
in ordine suo ultimum, mixtisque variis
sermonibus cum discessurus erat, roga-
bat, quonam in ista Academia fungere-
tur munere. *Εγώ εἰμι*, inquebat ille
ipsissimis hisce verbis, *ὁ ἀρχιδιδάσκαλος*
τῆς Θεολογίας.

Charlatanismum quoque redolet, imo
foetet, mos eorum, qui tabulas amicorum
encomiasticas in fronte librorum suo-
rum suspendunt, istoque præjudicio ad-
mirationem lectoris excitare student.
Enim vero vino vendibili non opus esse
suspensa hedera, tritum sermone com-
probatumque ab omnibus proverbium
est. Ridicule vero prorsus faciunt, qui
emendicata ista suffragia valere putant ad
fidem in re dubia faciendam, adversariis-
que suis hæc testimonia tanquam Medu-
sæ caput obvertunt. Quasi vero tam im-
politum sit sæculum nostrum, ut nesciat,
civilitatis esse, etiam ea, maxime roga-
tum, magnis efferre laudibus, quæ vix
mediocri digna esse tecum intus in ani-
mo iudices. Proinde sapientiæ suæ do-
cumen-

cumentum dedit *Samuel Werenfelsius*, epigrammatibus, quæ amici ipsius *Dissertationibus Theologicis* præfixerant, hoc subjungens ἐπιφώνημα:

Nemo fidem vestris habebit laudibus:

Hic non amicis nec poetis creditur.

Huc pertinent ii, qui ex amicorum ad se scriptis epistolis encomia suæ eruditionis suorumve librorum publicant. Quam parum enim fidei sublit talibus judiciis, *Bælii*, *Salmasii* & *Buchneri* exemplis probatum legi in *Eruditorum Actis*, quæ Li. A. 1714. p. 441. & 442. quot mensibus in lucem emittuntur.

Aliud Charlatanorum genus est eorum, qui libris suis gloriosos, & ad quos vel vadimonium deferas, præfigunt titulos. Nosti, *Philomuse*, fuisse tempus, cum omnis ferme libellus *curiositatis* lenocinio prima statim fronte se commendaret legentibus: nec desunt hodie, quibus eadem fraus pia arridet. Quot libris inscripta est hæc formula salutaris: *Libri omnibus cujusque Facultatis studiosis utilis ac necessarius?* Lib. XX. cap. ult. Jam olim *Gellius* risit eos, qui libros suos inscripserant *Cornu copiæ*, Polit. Lib. II. cap. 16. *Pandectas*, &c. *Jacobum Gaddium* notat

Morhofius, quod magnificam suis libris titulum imposuerit; *ut solent* (en ἐπιπρω Morhofianam!) *plerumque esse verborum prodigi, qui rerum sunt parci.* Scilicet *Phædri* verbis,

Lib. IV.
proleg.
v. 5. 6.

*Non semper ea sunt, quæ videntur: decipit
Frons prima multos.*

cap. cit. Idem *Morhofius* parem *Claudii Verderii* Charlatanismum exagitat. *Is, inquit, librum scripsit exiguum magnifico hoc titulo: Censio autorum omnium veterum & recentiorum. Quis non de locuplete penu hujus Pantosophistæ præclara omnia & tanti promissoris hiatu digna sibi sponderet? Sed misere ille corvos deludit hiantes.* Ali-

Cap. XVII. bi *Ludovici Jacobi* Librum *De Bibliothecis* producens cum integro titulo, hæc addit: *Magnam hic rem agi credideris: sed si, quod res est, dicendum, amphoram titulus instituit, liber exit in urceum.* Eodem capite de simili *Galleſii* libro, grandiloquum pariter præferenti titulum, ita judicat: *Magnos ille titulus strepitus facit: sed pro thesauris carbones.* Idem alio ejusdem libri loco ita scribit: *Aliqui, ut docti videantur, inauditos librorum titulos no-*

Cap. IX.

minum-

minutimque monstra crepant. Plura possem addere, sed claudat agmen * Hispanus, qui, vitio suæ gentis immodicus æstimator sui, librum hoc titulo insignitum emisit: Πεντηκόνταρχος, sive *Quinquaginta militum ductor*, stipendiis Laurentii Ramirez de Prado ** conductus, cujus auspiciis varia in omni literarum ditione monstra profligantur, abdita panduntur, latebræ ac tenebræ peruestigantur & illustrantur.

Perstringendi mihi sunt & illi Charlatani, qui πολυγλωττίαν jactantes scriptis suis præfigunt compendia scribendi Rabbinica, vel inferunt aliorum verba autorum, Rabbinico, Anglico, Gallico, Hispano.

* Hispano jungere liceat Lusitanum, eodem sub Sole calentem, cujus ingens exstat volumen hoc præsignatum elogio: *Elysium jucundarum questionum Campus omnium literarum amœnissima varietate refertus, Medicis inprimis, tanquam in quo luxuriantis naturæ spectatissimi flores erumpant, & admiranda illius opera contemplantur, maxime delectabilis: Theologis deinde, Juris peritis, & omnium denique bonarum disciplinarum studiosis, Philosophis, Philiatris, Philologis, Philomusis, summe utilis ac ab omnibus expetitus: Autore Caspares a Reies Franco, Illustrissimæ Urbis Carmonensis Medico Jurato.*

** Hujus Ramirezii circulatoriam δοκησισοφίαν in præsentis libro ostensam graviter exagitat Galakerus Lib. de stylo N. T. c. 23.

Cent. I.
Epist. 83.
p. 138.

Lib. IV.
Epist. 9.
p. 148.

spanico, Syriaco, Arabico (cur non & Utopico atque Sevarambico?) sermone* usorum. Adjungendi his sunt, qui in allegationibus, quas hodie vocant, modum excedunt, ac, *Baudio* iudice, *hoc unum gloriæ choragium sectantur, ut multos libros evoluisse videantur*. Jam olim in *Thoma Messanenſi* id vitii castigavit *Petrarcha*, sic ad ipsum scribens: *Animadverti, te in scriptis tuis omni studio, ut appareas, niti. Hinc ille discursus per ignota volumina, ut ex singulis aliquid decerpens rebus tuis interseras. Plaudunt tibi discipuli, & omniſcium vocant, innumerabilium auctoram nominibus attoniti*. Addit autem, hunc doctis morem minime placere. *J*Ctorum fere proprium esse hoc *Charlatanifini* genus, in vulgus constat. Nec dubitat *Morhofius* inter eos, qui ineptis allegationibus magnos constipant libros, primum locum tribuere *J*Ctis, qui (inquit)

* Huc pertinent quoque; qui in concionibus sacris Græca & Latina Patrum, Hebraica Rabbiorum, &c. testimonia recitant: vel *Propositiones*, quas vocant, Latinas afferunt: quem morem recte notat *Benthamius* Holl. Stat. P. I. cap. 8. §. 7. p. 260.

quit) * *notissima quaeque infinitis testimoniis confirmant.* Addit, ludibrium propterea debuisse JEtos Paulo Sarpio, cui adjungerem Pag. *Gaudentium*, nisi Obstr. lit. Diff. III. p. 29. consultius esset, Juris consultorum inconsultas allegationes domesticis insectari damnationibus. Reprehendunt enim hoc moris ipsi JEtorum principes, *Diodorus, Tuldenus, Leibnitius, Thomafius, Boineburgius*, cujus de *Tilemanno JEtotententiam* ipsius verbis proferam: *Fuit is vir, inquit, utique pereruditus: at pravo sui & aevi & ordinis more tam vanus in alienis dictis citandis & coacervandis est, ut fastidium sui cieat.* Concludam testimonio *Struvii*, qui maximi JEtii filius, ipseque JEtus, ita differit: *JEtis haec fere proprium videtur, qui scripta sua tot allegatis munire solent, quae tamen plerumque unus ex altero haurit.* Pruritus (Charlatanismus inquam,) hic est sane non laudandus, cujus finis potior hic est, ut quis videatur instructus insigni bibliotheca, & mal-

* Pol. Lit. Lib. I. cap. 22. Ubi addit, hoc allegandi cacoethes a Germanicis frequentari potissimum.

multæ lectionis, cum tamen vix centenam quandoque librorum possideat.

Volui, *Philomuse*, epistolam scribere.

Quare ne liber fiat, paucis cætera Charlatanorum literatorum genera accipe.

In hunc censum igitur porro illos refero

Philosophos dicam an Sophistas, qui sapientiam suam ænigmatum symbolorumve velamentis involvunt. Sciunt

scilicet, verum esse Lucrotianum illud:

*Omnia enim stolidi magis admirantur
amantque,*

*Inversis quæ sub verbis latitantia cer-
nunt.*

Hi ænigmatici scriptores (ita recte judicat non infimi subsellii philosophus,) ar-

Art. cogit.
P. I. cap.
13. fine.

bitrantur, *res inficetissimas, ne dicam sat-*

fissimas & maxime flagitiosas, grandium

mysteriorum instar æstimatum iri, ubi vo-

cibus, ultra communem hominum captum

inintelligibilibus, amictæ prodierint in lu-

cem. Hac fraude in primis Alchimistæ utuntur, de quorum libris merito usur-

Pseudo-
Jo. I. I. 23.
seq.

paveris illud *Plauti*: *Nisi Sibylla legat, interpretari alium potesse neminem.* Ad hos arcanorum venditatores refer eos, qui

qui commercium cum Genio quodam
jactitarunt, uti *Plotinus*, *Porphyrius*, *Brutus*,
Cardanus, alii. Junge his Caballisticos
nugivendulos, e. g. *Scalichium*, de quo multa dabit
Morhofius. Nec o-
mittendi sunt *Scholastici*, terminis suis
obscurissimis tanquam ignorantiae invo-
lucris totum orbem infatuantes. Scili-
cet ea est vulgi natura, ut, ubi nihil vi-
det, eo magis spem suam inflet ac maxi-
ma sibi bona promittat, nec nisi post da-
mnum & ludibrium suum sapiat. Non
possum facere, *Philomuse*, quin hic ac-
ceptam ab aliis historiolum Tibi narrem,
ut videas, Charlatanicas artes nec infi-
mis quidem hominibus incognitas vel
inusitatas esse. Erat in oppidulo quo-
dam bubulcus, homo ultra suam sortem
nequam, cui per aliquot annos homines
querquera laborantes feliciter curanti,
non contemnendo quæstui erat civium
stultitia. Dabat autem ægris, soluta
quarta imperialis nummi parte, amule-
tum ex collo suspendendum, cui inesse
aliquid præsentissima præditum effica-
cia, serio jactabat. Ac ne fraude prodi-
ta lu-

ta lucrum cessaret, vultu ad sanctissimam severitatem composito prædicere solebat, qui ausus esset amuletum profane curiosis manibus resolutum inspicere, eum febris nunquam cariturum, quoad viveret. Tandem denique quidam superstitione vacuus, forte in id oppidum delatus, aperiebat sacrarium istud, in quo nihil offendeat præter schedulam his inscriptam versiculis:

*Nota. Der schielende Valten heiss ich,
Sechs Groschen krieg ich, das weiss ich,
Ein Zippel-Peltz und ein Filtz-Hut,
Die sind im Winter vors Kalte gut.*

Proximos his colloco eos, qui variarum scientiarum doctrinas *Abrahami, Hermetis, Zoroastris* nomine præscribunt: item, qui per plagium * literarium vel aliud imposturæ genus alienæ laudis hereditatem cernunt. Notum satis est *ignavum hoc pecus, fuci*, qui apum de præ-

* Talem plagiarium-scite describit *Themistius Orat.* l. pag. 24. edit. Donzellini, hunc in modum, quod aliena cum ab altero didicerit & paululum immutatit, tanquam Autolycus furta, ea secum circumferat, jactans se atque ostentans apud eos, quibus eorum ante & inventor est ignotus.

prædant alvearia. Qualis, ut vel unum adducam, erat *Ouzelius* in suis ad *Minucium Felicem* annotationibus. Ejus omnia furta singulis paginis & lineis annotaverat in suo exemplari *Paulus Terhaar* Epist. p. 235. *rius*, teste *Boxhornio*.

Charlatani, ut merces suas majoris vendant, ceterorum medicamina contemnunt, & invidiosissimis traducunt nominibus: id quod jam olim proverbio locum fecit: *Medicus medico invidet*. Quis jam dubitet literatos illos vocare Charlatanos, qui eundem morem sua in arte sequuntur? Merito hic sisto *Aristotelem*, qui gloriæ studio, quosvis alios Philosophos despiciatui habebat, ratus, *se regnare haud tuto posse; nisi morte Ottomanorum fratres suos omnes contrucidasset*. An *Democritus* quoque Charlatanismi sive circumforaneæ vanitatis reus sit, qui suum jactasse dicitur pharmacum, quo pulchri, fortunati, prudentes & docti efficiantur homines, alii viderint. *Paracelsus* vero illius vanitas nimis in aprico est, qui minimo suo in digito plus dictitabat inesse scientiæ medi-

Verulamini Lit. III. de augm. scient. cap. 4. pag. 166.

medicæ, quam in toto Hippocrate & Galeno. Huc eos refero, qui magnis & illustri laude conspicuis viris bellum inferunt, Alexandri exemplo credentis,

Curtius. *magnitudinem suam clariorem fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset: multoque majori jure eos, qui aliis doctoribus exitialis erroris (hæresim vocant,) infamiam adspargere gestiunt. Memini, me olim videre librum nescio cujus Theologi ita inscriptum:† Absurda absurdorum absurdissima, Calvinistica absurda. Vidi alium librum J.Cti, cujus pariter nomen non succurrit, qui Millenarios errorum in fronte præferebat. Adjungo Medicum, Jo. Freitagium, cujus exstat Detectio & refutatio novæ sectæ Sennerto-Paracelsicæ. Ipsum Hieronymum his darem socium & collegam, nisi ejus inter Divos relati autoritas plus ponderis apud me haberet, quam criminationes Clerici.*

In Dissert.
de argum.
Theologico ab
invidia
ducto.

Nec parum Charlatanismi inest in plerisque Disputationibus Academicis. Fere enim, qui cathedram conscendunt, publice demonstratum eunt, sese invi-

+ Grævius Theologus Lutheranos
tanus author est.

ctos esse gladiatores : posteaque quam inani verborum strepitu duas tresve horas auditoribus suffurati sunt, triumphantium ritu museum repetunt, & solennes amicorum congratulationes expectant : imo sæpe ante victoriam triumphum canere jubent amicos, quorum ἐπινίκια Disputationibus associant.

Quam acri sale hunc morem perfricent

Caselius atque *Morhofius*, alibi legas licet. Illustrius Charlatanismi hujus exemplum non succurrit, quam *Jo. Pici*, Morhof. Pol. I. II. cap. XI. §. 15. & 16.

Mirandulani Comitis, qui (ut ipse *Jo. Franciscus Picus* fatetur,) humane laudis & gloriæ cupidus, & ingenium ostentare cupiens, Romam evocavit omnium gentium atque ordinum literatos, de thesibus nongentis secum disputaturos.

Caruit res successu. Ceterum satis scio, a Davide quodam hunc Goliathum prosterni potuisse. Adeo inepta multa & falsa insunt in illis thesibus. Memoratu nec indignus est *Franciscus Macedo*, de ejus Charlatanismo disputatorio haud pauca tibi ridenda propinabunt *Morhofius* ac *Bælius*. Exstat con-

S

Lib. I. Pol. lit. cap. 22.

Dialoa.
v. Mac-
do.

tra *Macedonem* illum exasciatissima Saty-
ra summi viri, *Henrici Norisii*, Amsteloe-
dami A. 1709. sub hoc titulo recusa: *Thra-
so seu miles Macedonicus Plautino sale
perfrictus.*

Ab Academico Charlatanismo ordo
me deducit ad Scholasticum. Schola-
stici enim doctores *tanquam piscatores
eam imponunt hamis escam, quam sciunt
appetituros esse pisciculos, (id est, disci-
pulorum parentes,) alias sine spe prae-
moraturi in scopulo.* Agnosces verba
Petronii, qui in Satyrico suo libello fatis
id genus hominum depexum dedit. Ne-
que vero unquam hi tales desiderabun-
tur, quamdiu non intermoriatur spes
lucris. Quot enim quotidie propemo-
dum videmus Programmata Scholastica,
in quibus imberbes oratores (perinde
quasi arduo huic muneri pueri suffice-
rent,) non solum producuntur, sed tan-
tis laudibus onerantur verius quam or-
nantur, vix ut quicquam ad perfectam
eruditionem deesse credas hisce discipu-
lis, ex quorum invidendis scilicet pro-
fectibus metientur (si nimirum sapiunt)
lecto-

lectores magistri magnitudinem. Illud
vero obscœnius multo, quam Charlata-
nismi, nomen meretur, cum idem um-
bratici doctores discipulos jubent publi-
ce declamare Græco, Syriaco, Hebrai-
cove sermone, & oratoribus & audito-
ribus ignoto. Sed profecto *omne igno-*
tum pro magnifico est, adeoque nunquam
 desunt, qui talibus & magistris & disci-
 pulis frigidam stultæ admirationis & as-
 sentationis suffundant, & in societatem
 insanæ veniant. Pertinet hæc jactatio
 omnipotentæ, ut ita loquar, oratoris,
 quorum Thraſonum familiam ducit
Gorgias ille Leontinus, jam *Menckenio* no-
 tatus.

Non sunt prætereundi gloriosi præ-
 missores librorum edendorum, quorum
 cum integri catalogi prostent, unum
 tantummodo * adducam *Andream Mat-*
serum Greisenbadium, qui intimam lin-
 guæ *Tone* III.

* Non plane prætermittendus, saltim in margine
 laudandus erat *Quirinus ille Kuhlmannus*, cujus im-
 pudentiam in promittendis vastissimis operibus mirari
 cogitur, quisquis vel *Morhofium* evolverit *Pol. Lit.*
lib. II. cap. 8.

guæ Sinicæ peritiam jactitabat, ejus-
que *Clavem* magno promittebat hiatu,
sed, ut eventus docuit *Jobum Ludol-*
fum, * eam tenebat juxta cum ignarissi-
mis, adeoque *magna minatus extricavit*
nihil.

Phædr.
V. 22. 4.

Tandem illi Charlatanismi se reos fa-
ciunt, qui in Academiis, quando disci-
plinam aliquam docere aggrediuntur,
in præfatione solenniter præmissa miri-
ficis elogiis suam celebrant Helenam,
scilicet ut ceteræ disciplinæ ad hanc ni-
hil esse videantur, & auditorum vel po-
tius emtorum augeatur numerus. Ea-

vid. Poi-
ræus Lib.
de erudit.
falsa, §. 63.

dem chorda oberrant Criticorum per-
multi, qui solos artis criticæ peritos *eru-*
ditos vocant, ceteros tanquam umbras
contemnunt. Idem Charlatanismus in

Logic. P.
III. cap. 3.
§. 14. 15.

quibusdam Mathematicis deprehendi-
tur, meliora docendis a *Clerico*. Ho-
rum princeps *Archimedes* non leve Char-
latanismi specimen edidit, cum ab Hie-
rone Rege peteret, ut locum sibi quem-
piam extra has mortalium sedes daret, se-

* Hujus duas lectu jucundissimas hac de re episto-
las exhibet Serenius Act, lit. T. VI. pag. 47-51.

se tunc

se tunc artis suæ viribus totum terrarum orbem suo loco moturum esse.

Ohe! jam satis est, *Philomuse*. Unum adjicio, quod ex recenti orationis pro lege Manilia lectione adhuc memini: *Vestra admurmuratio facit, Quirites, ut c. XIII. agnoscere videamini, qui hæc fecerint. Ego autem neminem nomino. Quare irasci nemo poterit, nisi qui ante de se voluerit confiteri.* Accipe & illud Poetæ uno verbo mutatum, nec Tibi tamen, sed Lib. IV. Charlatano nescio cui, dictum: *Trist. Eleg. 4. v. 7. sqq.*

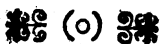
*Quod minime volui, positis pro nomine
signis*

*Dictus es. Ignoscas laudibus ipse
tuis.*

*Nil ego peccavi: tua te mala cognita
produnt.*

*Si, quod es, appares, culpa soluta
mea est.*

Vale, *Philomuse*, ac salve! Scrib. Cal.
Sept. A. C. 1715.

*Programma Declamationi primæ
præmissum.*

DE APPLAUSU ERUDITORUM.

JAm pridem Eruditis observatum est
plausum & acclamationes e theatro
in scholas atque auditoria migrasse,
& Rhetores olim Sophistasque ac De-
clamatores cœnis sportulisque datis
plausum redemisse, domique habuisse ac-
clamantium & plaudentium chorum,
qui dicturo aut recituro semper adesse-
ret, prodeuntem comitaretur, & in ipsa
etiam deductione acclamaret; imò &
magnificas potentiorum ædes condu-
xisse & numerosa posuisse subsellia, quo
major alliceretur auditorum numerus;
quæ de re Viri omnium confessione do-
cissimi, Ludovicus Cresollius ^a & Fran-
ciscus Bernardinus Ferrarius, ^b perele-
ganter atque erudite commentati sunt,
ut taceam Josephum Laurentium, libel-
li perexigui ^c autorem haud proflus con-
temnendum. Enimvero non minori
hodie cura atque sollicitudine Eruditi de
plausu sibi conciliando laborant, eoque
arti-

^a Theatr.
Rhet. L.
III. C. 10.
^b De ve-
terum
Acclam.
& plausu
L. III.
^c De Ac-
clamatio-
nibus ap-
Gronov.
Thes. Gr.
T. VIII.

artibus propemodum utuntur iisdem, Conf. & Gauden-
till Obse-
trix Litter.
p. 70. quas mimi atque histriones in theatris ad concitandos populi plausus & cachinnos adhibere consueverunt. De qua captatione plausus, quam uno, quamquam barbaro, vocabulo *Charlataneria* Eruditorum dixeris, quum in ipsa Magistrorum Panegyri proxime verba facturum sim, nunc tantum Programmatibus loco quædam de iis præfari constitui, qui miro quodam ac insolito Auditorum applausu sive in prælectionibus sive declamationibus gavisi sunt. Et ut veteres prætermittam, ut THEOPHRASTUM Eresium, apud Laertium, aliosque, qui ultra bis vel quater mille auditores habuere, primus quidem hic occurrit PETRUS ABÆLARDUS, qui quum in ea incidisset tempora, quibus fordebant bonæ literæ spississimisque tenebris obvolvebantur, auditores natus est prope innumeros, qui non ex Gallia tantum universa, verum & Hispania, Italia, Germania, Belgio ac Britannia certatim ad illum convolabant, & rusticationis causa Lutetia emigrantem care-

ta frequentia comitabantur, ut si ipsi

*d. Operum credimus d, nec locus hospitii, nec terra
p. 19. Conf. sufficeret alimentis. Nec minor postea
Bayle Di& PETRI RAMI applausus fuit, qui
Cr. tit. eum Aristotelicos fortissime oppugna-
Foulques. set, clarissimæ sectæ, quam plurimi in-*

*de, in Germania imprimis, Angliaque &
Scotia, secuti sunt, autor exstitit. Is
vero, cum aliquando contra Carpentari-
um vehementius excanduisset, ubi
funt, inquiebat, illa tempora, ubi duo
millia hominum, qui Ramum volentes au-*

*e Naudée dire, non potuerunt? e Circa eadem tem-
dans le pora florebat in Italia lepidissimum JO-
Mascurat. ANNIS ANTONII CAMPANI*

*ingenium, qui vir quanto hominum con-
cursu Perusiæ, cum primum scholas ape-
raret, declamaverit horas tres, ex ejus-
dem Epistolis a nobis editis jucundissi-
me patet. Ita enim, ut alia nunc præ-
termittamus, loquitur f: XII. Kal. No-
vembri orationem habui apud Perusinos
longe gloriosissimam. Aderat Beneventa-
nus Antistes urbis; aderant & Feti octo
& quadraginta: quid tibi dicam Medicos,
Grammaticos, Oratores pæne innumera-
biles?*

*f L. II.
Ep. I. p.
50. ed. no-
stræ.*

biles? quales sunt Oratores hodie, si solum non barbare illatineque loquantur. Præterea hominum plusquam tria milia, qui ad me, de quo aliqua præcesserat expectatio, audiendum convenerant frequentia incredibili. Et paulo infra: Effeci, ut totum triduum ingens quidam in civitate stupor ac tumultus esse videretur, omnes me loquebantur, digitis me, quocunque irem, ostendebant.

Quin & testatur Michael Fernus in Vita Campani, g Operibus Ven. 1502. f. c. ditis præmissa.
Guidum Grammaticum ex eo tempore Perusiam publice docere haud ausum.

Quanta & Florentiæ eadem ætate FRANCISCI PHILELPHI fuerit existimatio, ipse alicubi h b. lib. II. Epist. 2. *gloriosius prædicat, ubi non tantum ipsas nobilissimas foeminas honorandi sui gratia vicedere sibi, verum & auditores esse quotidie quadringentos & amplius, & hos quidem magna ex parte viros grandiores & Senatores, testatur. De JANO PARRHASIO referunt, eum tanto Mediolani plausu docuisse, ut inter juvenes Auditores Senex Trivultius, summi no-*

Senex Trivultius] Huc pertinet, quod de M. Mu-

i Jac.
Gaddius
Script.
non Eccl.
T. II. p. 18.
& in Mi-
scell.
Cap. 19.

minis & autoritatis Imperator, conspi-
ceretur. i Et scribit de se ipso ANGE-
LUS POLITIANUS; & cum Ca-
tallum forte Veronæ in officina quadam,
Viris nonnullis Literatis poene cogenti-
bus, explicaret, non minus multos spe-
data doctrina Viros, quam magnam
scholasticorum manum pronis auribus
cuncta accepisse ac identidem clamasse:
demissum cœlitus Angelum sibi, qui Poetam

con-

furo Erasmus testatur L. I. Ep. 27. ubi de Raph. Regio
loquutus, pergit: *Erat tum, ut opinor, non minor an-
nis LXX. (Regius scil.) Et tamen nulla hyems fuit tam
aspera, quin ille mane hora septima adiret M. Musu-
rum Græce profitentem, qui toto anno vix quatuor in-
termittebat horas, quin publice proficeretur.* Et Theo-
dorum Bezam coram XX. aut XXX. millibus audito-
rum verba facere solitum fuisse, ex Epistola anecdota
probamus, quam anno sexagesimo secundo seculi XVI.
C. r. Clusius Antw. ad Cratonem, trium Imperatorum
Archiatrum, Lutetia misit, & ex qua hæc transferibi-
mus: *Religionis negotium, tametsi Satanas, quantum
possit, impedire conetur, satis belle procedit; conveni-
unt enim singulis diebus ad XX. vel XXX. hominum mil-
lia, ad verbum DEI audiendum, quibus Dn. Theod.
Beza concionatur, nonnunquam Franc. Parveellus.*
THEM.

Demissum cœlitus Angelum] Artes, quibus Angelus
ille Bassus, a Patria Politianus, in parando auditorum
plausu usus est, egregie tradit Franc. Duarenus, ad Fr.
Balduinum scribens, pag. 1478. Operum Editionis

conterraneum interpretaretur. His proximus JULIUS POMPONIUS LÆTUS fuit, Vir Latini sermonis ac veteris

1484. Non possum, inquit, mihi temperare, quin tibi nunc reseram, quod Budeus noster de Angelo Politiano quondam nobis domi sue narrare solebat, idque se ex Jano Lascare, qui Politiani fuerat aequalis, crebro audisse confirmabat. Cum enim Politianus Florentie Interpretationem Homerice Iliados in magna celebritate aggrederetur; non sine ingenti ostentatione, quæ de Homeri Poemate perscripta sunt ab Herodoto, auditoribus suis e suo genio recitabat, quo tempore Herodoti liber Græce scriptus, a nullo adhuc conversus in linguam Latinam, nec Typographorum formis excusus erat. Itaque Lascaris, qui tum honoris causa auditorum numerum augebat, cum paucis quibusdam altis Græce doctis hominibus, qui non ignorarent, unde omnia, quæ pro suis recitaverat, hausisset, is igitur paulo post ad hominem conversus, eumque seducens, Dic mihi quæso, inquit, Politiane, quo ore Herodoti opus insigne, quod ante tot secula conscriptum est, in tanto cœtu, ut tuum recitasti? Cui mox subridens Politianus, Nunquam, inquit, putassem sane hominem Græcum adeo ejus artificii rudem & ignarum esse, quo apud multitudinem existimatio & fama comparari solet. Quasi vero, inquit, non satis intelligam, tres aut summum quatuor fortassis vos hic adesse, quibus Herodoti libros aliquando inspicere contigerit. Sed quenam hic sit turba nobis applaudentiam & in cælum laudibus ferentiam, vides, apud quos si existimationem nostram (quod minime spero) vel tantillum ledere volueritis; oratio profecto vestra non multum fidei ponderisque habitura est. Hucusque Duarenus apud Colomesium κειμήλιον. Litter. c. 31. pag. Opp. 304. THEM.

Paul.
Jov. Elog.

ris historiæ gloria illustrissimus, qui etsi in familiari consuetudine hæsitante lingua balbutire solitus est, / tanta tamen eloquentia tamque expedite ac venuste e suggestu ad cupidam juventutem verba fecit, ut auditores a media nocte ad præoccupanda subsellia in auditorium concurrerent. *m* Quod idem ferme de

VI.
gneul
Mérville
Mel. d'
Hist. & de
Litt. T. I.
p. 226.

summo Theologo JOANNE MALDONATO testantur scriptores, qui duabus quotidie tribusve horis certatim discipulos subsellia occupasse prius, tradunt, quam ille ludum ingrederetur, sæpeque eum in aperto atque adeo in viis publicis docere coactum esse, ob multitudinem auditorum, quos nullæ

Anton.
Bibl. Hisp.
Nov. T. I.
p. 558. &
Teissier
Add. aux
Elog. de
Thou T.
III. p. 303.

exhedræ capiebant. *n* Quemadmodum vero Maldonatus inter Theologos, ita inter Jureconsultos illa ætate JACOBUS CUJACIUS, quem per eminentiam *Jureconsultum* appellatum fuisse Thuanus autor est, incredibili natio-

Toll. de
infel. Litt.
In nostris
Anal. p.
474.

num omnium concursu *o* docuit, ac id imprimis impetravit, ut in tanto Auditorum numero nemo vel minimum obstrepere ausus fuerit. *p* Spectatque huc,

Scalige.
sen. 2.

quod

quod Menagius refert, Cujacium, cum Maldonatum, qui prior illum inviserat, resalutaret, *corona octingentorum juvenum stipatum q* processisse, quos nunquam non auditores habuerit. Sed non inferior Cujacio fuit ANDREAS ALCIATUS, qui in Epistola ad Calvum ita loquitur: *Octingentis & eo amplius auditoribus profiteor; atque in his cum Episcopi, tum Abbates, Comites alique proceres sunt, sed & de remotissimis nationibus quam plurimi, qui ob solius Alciati nomen confluxerunt. qq* Ita prorsus de FRANCISCO BALDUINO, doctissimo Jcto, refert Sammarthanus, *r* testis oculatus, quod sæpe eum viderit Lutetiæ profitentem, *cum ad ejus auditorium permulti primæ notæ homines, Episcopi, Senatores, Equites libenter & maxima frequentia confluerent.* Et ut taceam JOANNEM CORRESIUM, quem Tolosæ jura profitentem quater mille juvenes studiosos audivisse ferunt, reliquis haud immerito subjungimus HIERONYMUM BUCCAFERRUM, Juris in Italia decus, de quo juvat audi-

re

*q Alz tē-
te de 800
ecoliers.
v. Mena-
giana Vol.
1. p. 13.*

*qq Epist.
doct. Vir.
c. Bibl.
Gud. Ep.
3. p. 78.
r Elog. L.
II. p. 101.*

*, Gl.
Weif. de
fatis Er.
in aula c.
1. 5. 5.*

r Pinac.
n. 46.

re Erythræum: t Duos & quadraginta annos, quibus jus civile docuit, tanti ad eum concursus fiebant, ut non modo locus in subselliis inature occuparetur, verum etiam schola, atque adeo ambulacrum scholæ adjunctum, auditorum frequentia compleretur: tantum a corona silentium fiebat, ut nemo ne mutire quidem auderet; tam multæ assensiones, tam crebræ admirationes oriebantur, ut qui procul adspexisset, summum esse in schola magistrum & tanquam in scena Roscium intelligeret. &c. Verum nemo auditorum numero superavit AZONEM Bononiensem, cujus, pristina jura primum revocantis, celebritas ex omnibus Italiæ regionibus excibat auditores; ita ut Bononiam attraxerit juvenum fere decem millia, ut loquitur elegantissimus J. V. Gravina. u Nec Medici exemplum deest, JACOBI SYLVII, qui cum ne gradum quidem Doctoris obtinuisset, in ipsa tamen Parisiensi Academiâ tanto plausu docebat, ut de illo J. Vævræus & caneret:

* De ortu
& progr.
Jur. Lib.
I. n. 151.
p. 180.

* ap. Mo-
rell. in vi-
ta Sylvii.

*Quem certa methodo medicis de rebus
agentem*

Assi-

*Affidue in ludo totius principis terræ,
Mille acri affidue spectabant lumine
visu;*

Quamquam ipse tantummodo auditores
numeraverit circiter quadringentos. yy Præf. R.
bri de O.
sibus.
Cui forte adjungi posset CAROLUS
PATINUS, qui cum juvenis admo-
dum cadaver scemininum cultro Anato-
mico subjecisset, maximo applausu ga-
visus est; id quod de illo pater Guido zz L'Esprit
de Guy
Patin p.
bre d' Auditeurs, qu' outre le theatre, la ^{37.}
cour est encore toute pleine. Et quoni-
am hætenus de Gallis tantum Italisve di-
ctum est, e Germanis nunc producamus
PHILIPPUM MELANCHTHONEM, quem auditores interdum mille
quingentos habuisse tradunt. aa Ne-
aa König
in Bibl. p.
527.
que incommode huc referas, quæ de il-
lo refert Jacobus Verheiden: bb Tan-
bb Præ-
stant.
Theol.
Effig. &
Elog. p.
*que frequentia: tanta Ministrorum Ec-
clesiæ & Ludimagistrorum multitudo ex* ^{29.}
*una Melanchthonis schola progressa, ut
amplissima Germania vicinæque regiones
doctos piosque ministros ac præceptores,
bene-*

beneficio Melanchthonis, passim suis in locis habuerit, ita ut non immerito ministrorum præceptorumque Pater dictus sit. Ita

JOHANNES REUGHLINUS, vulgo CAPNIO, qui inter Melanchthonis familiares præcipuus fuit, in Episto-

cc Præ-
missa est
Xeno-
phontis
Apologie
Socratis
Gr. Ha-
gen. 1520.
4 a Sece-
rio editæ.

la ad Jo. Secerium cc fortunam suam prædicat, dum esse sibi scribit in Scholis Græcis & Hebraicis quotidie auditores prope quadringentos, numerumque augeri indies. His addi possent multo

plures, ut Eobanus Hessus, aliique, etiam recentiores, qui plausum ut meruerunt, ita nacti sunt longe maximum.

Quibus adjungi hoc loco illi etiam possent, qui cum omnium primi plausum meruissent, illo tamen ita destituti sunt, ut, qua hora discipulorum multitudini

doctrinæ præcepta tradenda erant, a corona derelicti ante scholæ ostium cum uno aut altero obambulant; id quod de Aldo Manutio disertis verbis testatur Erythræus.

Cui Paulum Benium, Julium Pacium JC. ipsumque Lipsium, Puteanum aliosque addere possemus; nisi ad id nunc propius accedendum esset,

cujus

cujus causa hæc præmissus. Nimirum producimus Viros juvenes, doctrina & moribus admodum excultos XXXIV, quibus, cum hætenus in examinibus studia litterarum nobis probaverint maxime, Bonarum Artium & Philosophiæ Magistri titulum, jura & honores, autoritate ac jussu Serenissimi hujus Academiæ Cancellarii, tum & Spectatissimi Procancellarii, impertire constituimus.

Itaque ut publicam hanc Panegyrim, ad diem proximum IX Febr. celebrandam, sua præsentia illustriorem reddere non graventur, Rectorem Academiæ Magnificum, Comites Illustrissimos ac utriusque Reipublicæ Procures & Cives ea qua par est observantia rogamus atque invitamus. Dab. Lipsiæ Dom. V post Epiph. MDCCXIII.

*Programma Declamationi secunde
præmissum.*

DE DIGNITATE MAGISTRI,
PRÆSERTIM LIPSIENSIS.

DUM ad capeffendos supremos in Philosophia honores juveniles animos

T

eri-

erigere atque incitare constituimus, id agendum nobis videtur, ut nec eorum probemus timiditatem, qui perpetuo ad pedem Heliconis hærentes dignitates omnes fastidiunt, & fastum reprimantur illorum, qui ad splendidos Magisterii titulos non secus atque ad tiaram vel diademata rapiuntur. Etenim si primam vocis in Romana Republica consuetudinem contineamus, principes ex omni ordine viros Magistros appellatos fuisse deprehendimus. Habebant Romani *Magistrum Officiorum*, quem sequiori atque ipsa Caroli M. ætate *Magistrum aulae Imperialis*; & hoc tempore in aula Rom. Pontificis *Magistrum Sacri Palatii* dictum, novimus: *Magistrum Scriniorum*, qui *Magistros Memoriae, Libellorum, Epistolarum, Dispositionum* complectebatur: *Magistrum Archivi*, cui *Archeota* successit: *Magistrum Admissionum*, quem *Ostiariorum* postea dixere. Quid referam *Magistrum Populi*, seu *Dictatorem*, *Magistrum porro curiae, census, societatis, pagorum, aut vicorum*, seu *Vico-magistrum*, tum in re sacra *Magistrum Collegii Angu-*
rum,

rum; *Larum, Saliorum, Fani*, denique *Magistros militiæ, navium, armorum, equitum peditumve*? Quin & *Magister erat plausus*, qui Musicam ordinabat, & *Magister bibendi*, qui leges ferebat bibiturientibus, ut alios taceam longe plures. Transiit inde nomen ad scholas, primaque Parisiensis Academia *Magistros* habuit *Scholarum*, quorum princeps *Magistri Maximi* elogio superbiebat. Non memorabo eos, qui *Magistri* nomine in re literaria fuere illustres, *Magistrum Sententiarum* Lombardum, *Magistrum Decretorum* Gratianum, *Magistrum Historiæ Scholasticæ* Petrum Comestorem, tum & Græcos, Thomam *Magistrum*, Simeonem *Magistrum* Logothetam. aliosque; illud mihi præcipue visum est memoria dignum, quod tanta olim Seculo XII in universa Gallia *Magistri* fuit existimatio, ut nemo ad suprema in Ecclesia & Republica munia admitti posset, qui *Magistri* honores non esset consecutus, ipsique Cardinales & potentissimi in curia Regia viri titulum hunc ceteris omnibus anteponerent, quod diserte docet do-

etissimus Bulæus in *Hist. Acad. Paris. Tomo II p. 369*. Atque id & alibi evenisse observamus, quoties ipse Princeps amaret bonas litteras, quod Anglorum imprimis Annales testantur. Ita Jacobo I. imperante, Magnæ Britanniae Rege, quem ob singularem in studia ardorem Henricus IV Galliae Rex *Magistri* (*Monsi-
te Maitre Jacques*) elogio compellere consueverat, nemo erat paulo in aula spectatior, quin publico ac solenni tituli *Magisterii* honores capefferet; & quo quis fortius sub Carolo I. in obsidione Oxoniensi causam optimi Principis tuebatur, (pugnabant vero certatim pro Rege studiosi juvenes) hoc promptius con-
 sequebatur *Magistri*, vel Doctoris titulos ac privilegia, scilicet ne laurea deesset in utroque campo, Martis & Apollinis, strenue decertantibus. Equidem & fuere tempora, cum perexigua haberetur Magistrorum ratio, sive quod Magistelli immenso numero veluti fungina nocte propullularent, sive quod optimarum litterarum amor barbaris & obscuris seculis refrigesceret. Nam & Michael Montanus suo tempore idem fuisse narrat *Magistri* atque *Pedante* cognomen, teste Hubero *Or. X.* & si Naudæo credimus, in *Dial. Mascurat p. 6.* spectatur Romæ epitaphium, cujus hæc inscriptio:

Hic

Hic jacet Foddenus,

Qui fuit Romæ coquus,

Magister in Artibus

Et Doctor in partibus;

De gratia speciali

Mortuus in Hospitali.

Nota.

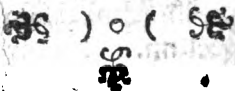
Atque ita fit utique, ut nihil sit tam eximium, nihil tam laudabile ac gloriosum, quod, ubi abusus accesserit, derisioni haud exponatur ac despectui. Nostra certe Academia eam hactenus ab æquis rerum arbitris ipsisque adeo exteris laudem obtinuit præcipuam, quod bardos, suspidosque ac inficetos & vervecum e patria natos a summis honorum titulis longissime arceat, iique demum docti, probi literisque perpoliti & subacti vulgo censeantur, qui ex alma Lipsiensi Academia lauream deportarunt. Quod si vero & jura atque privilegia, quæ nostris competunt Magistris, perpendere paulo diligentius velimus; nullam omnino esse Academiam, quæ cum nostra componi penitus queat, vix erit quisquam qui dubitare auit. Non urgebo nunc illud, quod *Rex Potentissimus* ceterique *Academix Nutritii clementissimi* in Literarum, quæ ad Academiam mittuntur, inscriptionibus (*dem Rectori, Magistris und Doctoribus der Univers. Leipz. &c.*)

Doctores Magistris postponant, quod olim & a Carolo V. factum fuisse, apud Goldastum in *Const. Imp. p. 245.* legimus. Id enim ex eo ortum constat, quod superioribus seculis, qui supremum in Theologia gradum consecuti essent, Magistri potius Theologiæ, quam Doctores appellarentur. Idemque in Jure etiam ac Medicina antiquissimis temporibus obtinuisse proclive est, quandoquidem Seculo demum XIII Doctoris vocem auditam fuisse, observarunt Viri eruditi. Quamprimum itaque, ut reliqua persequamur, Magister fueris salutatus, nullo tibi ambagibus utendum, nec, quod fit alibi, a præceptore in cathedram inferiorem deducendus es: suprema patet; neque enim decorum est ex hac ipsa, quam jam semel superaveras, rursus ad infima descendere, ut loquuntur leges nostræ; atque ita sumtuum quoque compendium facies. Cum probe depugnaveris, nulla ad docendum indulgentia opus habes; utere jure tuo, & ad scholas Philosophicas publice invita juvenes studiosos: nam & lubens volensque Decanus Facultatis nostræ, & gratis, calculum apponet. Licebit vero philosophari libere: dudum enim a nobis exulavit lex crudelis jurandi in verba Magistri; id caveas tantum, ne aut rationem aut sanctam

tam religionem lædas; nugivendulis
 enim & obscœnis Divini Numinis con-
 temptoribus nullum in Philuræa præditi-
 um. Patet hinc aditus ad sacros Patrum
 confessus; quoties vel Rector eligitur
 Academiæ Magnificus, vel Canonicus,
 vel Syndicus, vel Decemvir, vel Senior,
 vel Assessor Concilii, non erit minoris
 ponderis suffragium tuum, etiamsi infi-
 mum locum tuearis, quam vel Primicerii,
 vel Secundicerii, aut cujuscunque e De-
 cemprimis, ut vocabulis utar scholæ ve-
 teris. Deinde habes paratam ad honores
 & præmia viam: nam ubi bina disputatio-
 ne dignum te præstiteris, adlegeris in
 consortium Assessorum Facultatis Philo-
 sophicæ, tumque & locus tibi patebit in-
 ter Quatuorviros in Concilio perpetuo
 quo tota regitur Universitas, quem ho-
 norem tanti habitum fuisse a Viris haud
 obsear, naris meminimus, ut quamvis ali-
 bi summis muneribus præfecti, adducti
 tamen haud potuerint, ut titulum *Assesso-
 ris Concilii Lipsiensis Perp.* abjicerent. Et
 quotusquisque ignorat, sapissime Magi-
 stros nostros, spectatissimis ex omni or-
 dine, etiam Professorio; Viris insuper
 habitis, in Collegiatorum numerum ad-
 scitos, eoque illorum rei familiari pulcre
 fuisse prospectum. Enimvero hæc ita

comparata sunt, ut facile allicere possint Viros juvenes ingenuos, doctos, probos, diligentes, quibus de meliori luto finxit præcordia Titan. Nam cum *Princeps Serenissimus, Dominus, Dn. MAURITIUS WILHELMUS, Dux Saxonie, Julie, Clivie, Montium, Angrie & Westphalie, Postulatus Administrator Episcopatus Martisburgensis, Landgravius Thuringie, Marchio Misnie, ut & Superioris ac Inferioris Lusatie, Comes Principali dignitate Hennebergicus, Comes de Marca & Ravensberg, Dominus in Ravenstein, Academiæ nostræ Cancellarius*, munus Procancellarii nuper mihi demandaverit, eoque sub auspiciis Februarii anni proxime instantis distribuendi a me sint supremi in Philosophia honores, eos tantum hoc programme publico invitamus, qui literis, ut par est, sedulo incubuerunt, suaque studia ac doctrinam Examinatoribus probabunt, ceteros vero, qui crudis studiis præmia deberi autumant, serio obtestamur, ne sacros cancellos irrumpere & repulsa periculum facere audeant. Valete,
 Dabam Lipsiæ Domin. I Advent.

M DCC XIV.

INDEX

INDEX AUCTORUM ET RERUM.

A.

A Balardus (<i>Petr.</i>)	279	Alexander M. Homeri	27
Abeille (<i>Abbas</i>)	8	mans	166
Abracadabra	16	Allegationum abusus	265
Abundorum admiratores	93	Altercationis studiosi	33
Academix Italorum	17	Ambitionis exempla	39
Accius (<i>Lucius</i>)	164		59. 63. 163
Acoluthus (<i>A.</i>)	141	Anacreon	170
Acta Eruditor. Lipsienf.	38	Anagrammata	182
Actio oratoria	147	Anaximenes	211
Adfectuum doctrinx	193	Anaximander	ibid.
Adrianus Imperator	75	Andabata	99
Ænigmatum velamenta	268	Andrez (<i>Joh.</i>)	27
Æschylus	9. 170	Angelutius	91
Agricola	102	Animalia bruta merx ma-	
Alanus	27. 30	chinz	214
Alchymistæ	214. 268	Annius Viterbiensis	135
Alciatus (<i>Andr.</i>)	285	Annus Climactericus	219
Aldrovandus (<i>Ulysses</i>)	46	Antiochus Sophista	102
		Antiquitatis studiosi	75.
			127
		Apion Grammaticus	47
		T 5	Ap-

INDEX AUCTORUM.

Applausus eruditorum	278	Bailletus (<i>Adr.</i>) notatus	39
Apostolus (<i>Mich.</i>)	84	Balduinus (<i>Franc.</i>)	28
Aquæ anatomia	39	Baldus	27
De Arbriffellis (<i>Rob.</i>)	232	Balsacius	226
Archimedes	102, 226	Barbara omittitur in Lo-	
Archippera	171	gica	187
Aretalogi litterati	252	Barlæus	167
Aretinus (<i>Petrus</i>)	84	Barthius (<i>Casp.</i>)	103, 176
Aretini controuv. cum		Bartolus Jctus	26
Flor. Sabino	139	Bartolus (<i>Jo. Bapt.</i>)	193
De Argæz (<i>Gregorius</i>)	155	Baudius (<i>Domin.</i>)	167
Argyrophilus	161	πολυκότης	171
Ariostus (<i>Ludovic.</i>)	175	Becatellus (<i>Ant.</i>)	73, 127
Aristoteles	271	Bella eruditorum	273
magni habetur	75	grammaticorum	91.
Arnaldus	89		97, 139
Arnaldus de Villanova		magistrorum	98
	113	Belurgerius (<i>Claud.</i>)	76
Atrogænia exempla	87	Benius (<i>Paulus</i>)	84, 288
Afinius Pollio	130	Bentlejus (<i>Rich.</i>)	95
Astrologi	202	Beronicius	163
Atheniensium medici	282	Berosus	135
Augustus Virgilii amans		Beza (<i>Theod.</i>)	282
	166	Bibliomania	71
Autelianensis Puella	67	Bickersstaff (<i>Isaac.</i>)	123
Autophilia vesana erudi-		Boccalinus	52
torum	55	Bocerus (<i>Jo.</i>)	171
Azo Bonon.	27, 102	Bourdellotius (<i>Jo.</i>)	65
		Bouvellius	205
B.		Boxhornius (<i>M. Zuerius</i>)	80
De B. litera tract.	131	Boylius (<i>Carol.</i>)	95
Bacchus furoris Deus	170	Brandenburgicorum ori-	
Baccius (<i>Andr.</i>)	218	go	161
Bajanus (<i>Andr.</i>)	138	Britannorum origo	ibid.
ejus oratoria	150	Brutus (<i>Jo. Mich.</i>)	261
		Buc-	

Buccaferrus (<i>Hier.</i>)	285	Cellarius (<i>Christoph.</i>)	137
Bullialdus	25	Vocis cerno controversia	
Burgius (<i>Alex.</i>)	138		134
Burnetus (<i>Gilb.</i>)	21	Charlataneria unde dicta?	
Buschius (<i>Hermann.</i>)	105	Præf.	8

C.

Cabbata	97	Charlatanismus quid sit?	
Cabbalistici	269		16. 248
Cæfatis (<i>Jul.</i>) favor in		ejus genera	254
Laberium	6	Choppinus (<i>Renat.</i>)	222
Cagnolus (<i>Belmontes</i>)	165	Christi hortocopus	208
Cajadus (<i>Hermicus</i>)	78	Chymici	212
Cambierius (<i>Anat.</i>)	53	Chytræus (<i>David.</i>)	50
Cambrorum origo	161	Clampolus (<i>Jo.</i>)	88
Campanella	212	Cicero gloriæ studiosus	
Campanus (<i>Jo. Anton.</i>)	280		49
Cancrini versus	180	ejus orat. Philipp.	35
Capellanus (<i>Jo.</i>)	67	Le Cid drama	3
Capistranus (<i>Jo.</i>)	237	Circulatoriarum artes	252
Characteristica ars	194,	Circumforanea litterato-	
	197	rum vanitas	252
Cardanus (<i>Hier.</i>)	87. 103	Citata Actorum	228
ejus mors	206	Claritas urinosa	25
Carettonius (<i>Jo. Franc.</i>)	156	Clarmundus notatus	151
Cariolani, tragœdiæ, fa-		Claverius (<i>Jo.</i>)	61
ta	8	Clemens (<i>Claud.</i>)	49
Carminum genera	178	Codd. MSt. patroni	73.
Carolus (<i>Theod.</i>)	25		127
Caroli M. tituli	24	Cœlestinus (<i>Georgius</i>)	48. <i>aliquis</i>
Caroli V. triumphus in		Colbius (<i>Andr.</i>)	179
Hispania	57	Collegia academica	34
Castelvetrus	11	Colletet	168
Causidicina	229	Concionatores	233
		Conette (<i>Thom.</i>)	236
		Consumtus vocis controv.	
			129

Con.

INDEX AUCTORUM

Contumeliarum studiosi	59	Digby (<i>Kenebmus</i>)	219
Corinna	10	Disputationes acad.	272
Cornelius (<i>Petr.</i>)	3	earum bella	96
Cornelius (<i>Jo.</i>)	285	Divitiarum poetarum	166
Cotinus	92	Doctoris titulus	257
Craig (<i>Joan.</i>)	204	Van Brebbel (<i>Cornel.</i>)	201
Crenius (<i>Thom.</i>)	80. 261	Dresseri Chronicon	152
Critici	125. 276	Drydenius (<i>Job.</i>)	10
Cruceus (<i>Emeric.</i>)	182		
Crucimani (<i>Franc.</i>) fa-			
stus	66		
Crusius (<i>Mart.</i>)	35		
Cujacius (<i>Jacob.</i>)	284		

D.

Dach (<i>Simon</i>)	277	Egoistæ	189
Dandalus	123	Ejus quomodo scribatur?	137
Daumii (<i>Christ.</i>) error	79	Eloquentia externa	149
Decimatoris controuv. cum		Emblematum usus	147
Sibero	129	Empedocles	221
Declamatores	39	Empiricorum deliria	224
Dedicationum librorum		Ephemeridum auctoritas	359
abusus	47	vicia	359
Delphini Hudstadiensis	41	Epicurus	211
Democritus	211. 171	Epitaphium Magistri	138
Demonstus	205		293
Demosthenes	103. 147	Erasmus (<i>Desid.</i>)	50
Deshoulieria	10	Excellentissimi viri usus	24
Diodorus	211		
Diogenes	33		
Libertus	211		
Dermaus (<i>Franc.</i>)	85		
Desportes (<i>Philipp.</i>)	167		

E.

Fellerus (<i>Joach.</i>)	8
Figuræ historicorum	191
de Flandria (<i>Dominicus</i>)	101
Floccus (<i>Ant. Dominicus</i>)	355
Floyerus (<i>Joann.</i>)	220
Fogal-	

Fogelinus (<i>Mart.</i>)	131	nugæ	131
Fantenellius	10	Grandus (<i>Guido</i>)	202
Formula medicorum	216	Grimaret	58
Fortius (<i>Joach.</i>)	44	Gronovius (<i>Jo. Frid.</i>)	23
Fortunatus	27	Gronovius (<i>Jacob.</i>)	20, 26
Francius (<i>Petr.</i>)	149		
Francorum origo	161	H.	
Fraudes eruditorum	78		
Freheri theatrum nota-		Hajus (<i>Jo.</i>)	42
tum	151	Halesius	27
Frenzelius	183	Harduinus (<i>Jo.</i>)	69
Fullerus (<i>Thom.</i>)	52	Harii bibliomania	72
Furor poeticus	183	Harringtonius (<i>Jac.</i>)	192
Fusilius	212	Hecyra Terentii	3
		Heideggerus (<i>J. H.</i>)	141
		Henricus IV. Gall. Rex	292
G.		Heraclitus Ephesus	211
Gaddius (<i>Jac.</i>)	263	Herodotus	283
Galleus	264	Hevelius	105
Galli sinistre judicant de		De la Higuera (<i>Hier. Rom.</i>)	155
poesi Germ.	174		
num vina illorum fa-		Hipparchus	211
ciant ad poesi?	174	Hispanorum origo	161
Garopolus poeta	57	Historici	151, 152
Gaudentius (<i>Pag.</i>)	267	Historia reipublicæ litte-	
Gaukes (<i>Yso</i>)	192	rariz critica notatur.	134
Gaza (<i>Theod.</i>)	50		
Geminianus (<i>Philipp.</i>)	21	Hobbesii (<i>Thom.</i>) ambi-	
Genealogici	160	tio	60
Genius familiaris	269	Homeri	
Germanorum poesis	174	auctoritas	76, 162
Glareanus (<i>Henr. Lorit.</i>)	105, 107, 176	theologia	162
Gorgias (<i>Leontinus</i>)	61	Hotomannus (<i>Franc.</i>)	48,
Grammatici	115		227, 263
eorum bella	119	Huberus (<i>Ulricus</i>)	93
vicia	119		
		I. Jac-	

INDEX AUCTORUM

I.

Jacchettus	41
Jacobi (<i>Ludov</i>)	264
Jacobus I. rex Angl.	292
Jactatores eruditi	59
Iconologia Salvatoris	41
Impostores	80. 154
Inferni sedes	210
Infinitorum analysis	202
Inghiramus	155
Inquam vocis controv.	102
Inscriptiones Latinæ ver- nacula illustrantur	43
De Infulis (<i>Alanus</i>)	30
Invidia eruditorum	271
Joachimus	122
R. Jochanan B. Saccai	61
Jovius (<i>Paulus</i>)	160. 153
Italarum academiz	17
Judæorum magistrorum tituli	41
Jure consulti	222
eorum allegata	266
veterum tituli	26
Juris Romani amor	228

K.

Kariologia præcursoris	41
Ker (<i>Jo.</i>)	60
Kircherus (<i>Athan.</i>)	80
Kirstenius (<i>Petr.</i>)	141
Kuhlmannus (<i>Quir.</i>)	31. 238

L.

Laberius	6
Lætus (<i>J. Pomp.</i>)	75. 283
Lambinus (<i>Dion.</i>)	119
Latinæ linguæ cultus su- perstitiosus	137
Latomus	206
Laudes suas ebuccinantes	254
Laurentius Josephus	278
Leo X. Pont.	169
Leonini versus	180
Leucippus	211
Lexicon Anglico-Lati- num Rideri	37
Libri	
eorum tituli	35
promissores	275
editi habentur pro in- editis	79
Lincolniensis	218
Linguarum multarum co- gnitio	140
Lipsiensis magistri privi- legia	294
Lipsius (<i>Justus</i>)	34
Livii Codex	73
Logici	184
Logices speciosus titulus	40
Lolliardus	121
Lucani ambitio	59
Ludolfus (<i>Jobus</i>)	141
Luisinus (<i>Alaymus</i>)	196
Lulliana ars magna	121
Lullistæ	40
Lunæ	

Lunz incolæ	205	Megander (Godofred. Siegfr.)	161
M.		Meibomius (Marcus)	65
		Melanchthon (Philipp.)	
Macedo (Franc.)	31. 273		287
Magistri titulus	257. 299	Menagius	92
ejus dignitas	291	Menckenius (Jo. Burch.)	
contemptus	293	notatus	245
Lipsiensis. privilegia		Menckenius (Otto)	188
	294	Mendacia Poetarum	180
epitaphium	188. 293	Merlinus	122
Maimburgius	154. 239	Messala Corvinus	131
Major quomodo scriba-		Messanenſis (Thom.)	266
tur?	137	Messenſius (Job.)	161
Majoragii contro. cum		Metaphysici	184
Nizolio	129	Methodi singulares disci-	
Le Maire (Jo.)	160	plinarum	192
Malaherba	166	Microcosmus dicitur ho-	
Maldonatus (Jo.)	284	mo	39
Mamurra (Gargil.)	31.	Molerius	5
	215. 225	Molinæus (Carolus)	62
Manardus (Jo.)	207	Montmaur (Petrus). v.	
Mantuani anachronismus		Mamurra.	
	118	Morinus (Jo. Baptista)	53.
Manutius (Aldus)	129. 288		167
Marinerius (Vincenſius)		Morus (Thom.)	3. 97
	66	Motus perpetuus	209
De Marolles	46	Mullerus (Andreas)	140.
Martis motus	199		275
Matanasiſ (Chrysoſt.)	56.	Muretus vini amans	172
	138	ejus fraus in Scalige-	
Mathematici	199. 276	rum	78
Mazonius (Jacobus)	62	Mylius (Jo.)	42
Medici	15. 215		
Medicina traditur metho-		N.	
do mathem.	192		
ejus partes	14	Naogeorgus (Thom.)	260
		Natura-	

Naturalium rerum principium	211	Pædantifinus quid sit?	16.
Neufgermain	184	Palatius (Jo.)	152
Nicanor grammaticus	84.	Palæmon grammaticus	87
Nizolii controversia cum	131	Panicarola (Francisc.)	136
Majoragio	129	Pansophi	30
Nodorus	78	Pantaleonis Prosopographia	152
Nominum mutatio	19.	Panurgus (Vincent.)	53
	256	Paracleti vocis pronuntiatio	132
Nostradamus	122	Paracellus	271
Novitatis studium	118	Parrhasius (Jan.)	281
Nugæ grammaticorum	131	Pascal (Carolus)	157
Numerus Oratorius	136	Passio Christi representata	11

O.

Occo (Adolphus)	128	Patinus (Carol.)	14. 287
De Omnipræsentia Christi disputatio	97	Peiskerus (Jo.)	28
Oratores	144	Peregrinus (Lalins)	196
Oratoria Scholastica	275	Perizonius (Jacob.)	93
Origines dictionum Latin.	138	Petrarcha (Franc.)	103.
Orlando furioso, poema	176		175
Orthographicæ controversiæ	131	Pfeifferus (Aug.)	141
Ostentatio scientiæ	250	Phalaridis epistolarum controversia	96
Ostracismus litterarius	69	Philander (Guilielm.)	156
Ouzelius	271	Philephus (Franc.)	63
Owenus	37	ejus nugæ	130
		applausus	281
		Philippicæ orationes Cicer.	35
		Philomusus (Jan.)	243
		Philosophi	218
		Physici	209
		Picus (Jo. Mir.)	96. 273
		Pindarus	9

P.

Pacius (Julius)	288	Pla-	
-----------------	-----	------	--

ET RERUM.

Plagiarii	270
Platonica respublica	159
Plautus veterum	278
cruditorum	278
Poeta	162
laureati	174
eorum ambitio	165
honores & praemia	166
mendacia	180
Poggius	91. 92. 159
Politianus (<i>Angel.</i>)	282
ejus ingenium	129
Politicorum fraudes	197
<i>Πολυλογία</i>	265
Polygraphi	44
Pontanus (<i>Jacob.</i>)	21
Pontanus (<i>Jo. Job.</i>)	60
Pontificiorum Theolog.	
nugae	234
Porcius	182
Postellus (<i>Guil.</i>)	119. 41
ejus virgo Veneta	119
ingenium	119
Practicae disciplinae	192
Praemia Poetarum	166
Principium rerum naturalium	211
Promissa cruditorum	65
Promissores librorum	275
Propertius vini amans	170
Psaphon	55
Puella Aurelianensis	67
Puteanus	50

Pyrrhonismus historicus	138
<i>Quaestiones</i>	138
De <i>Q.</i> littera controversa	132
Qualitates occultae	212
Quernus (<i>Camillus</i>)	169
Quintilianus	149

R.

Rabirius	98
Rabulistica ars	219
Ramirez (<i>Laur.</i>)	41. 265
Ramus (<i>Petr.</i>)	91. 280
Recitatio veterum Poetarum	177
A Reies (<i>Caspar.</i>)	265
Religionis christianae duratio	294
Reubenus (<i>Just.</i>)	48
Reuchlinus (<i>Jo.</i>)	212. 288
Rhedonensis (<i>Thom.</i>)	236
Rheticus (<i>G. Joach.</i>)	199
Rhetorismus histrionicus	147
Riccardius (<i>Nic.</i>)	67. 236
Riccus (<i>Steph.</i>)	260
Riderus (<i>Jo.</i>)	37
Rigus	180
Robertellus (<i>Franc.</i>)	89
Rohault (<i>Jacob.</i>)	106
Romanorum medici	221
Ronsardus (<i>Petr.</i>)	167
Roseae crucis fratres	427
	67. 128
Rose-	

INDEX AUCTORUM

Roseli	33	Siberus (<i>Ad. Tb.</i>)	175
Rusticanus	122	Sickius (<i>Henric.</i>)	103
Ruxnerus (<i>Georg.</i>)	154	Sigonius	78
Ryckelius	27	Silo	184
S.		Sinicæ linguæ scientia	139
		Slatyrer (<i>V Vilb.</i>)	161
De S. litera tractatus	131	Sol sedes inferni	210
Sacerdos Germ.	82	Solipsismus	251
Salmasius (<i>Claud.</i>)	64	Σοφιστῆς quid sit?	251
Sancaassanus	39	Sophistæ	144
Sanctorius	212	Sophocles	9
Sandovallius (<i>Franc.</i>)	161	Spatia plusquam infinita	202
Sannazarius (<i>Jac.</i>)	21	Spiritus familiaris	269
Sarpus (<i>Paulus</i>)	267	Stadelius (<i>Sebastian.</i>)	243
Savanarola	40. 122	Stoicorum nugæ de affe-	
Saubertus invehitur in		ctibus	194
Muretum	91	Stomachatio publici boni	41
Scalichius	269		
Scaliger (<i>J. C.</i>)	21. 91	Suiffetus	213
Scaliger (<i>Joseph.</i>)	141	Stumpfi Chronicon	152
ejus linguarum cogni-		Sylvius (<i>Jacob.</i>)	286
tio	ibid.	Symbolorum velamenta	268
Scarronus	48		
Scholastici	269	T.	
eorum elogia	28		
quæstiunculæ	286	Taffonius (<i>Alex.</i>)	84. 90
Scholasticus charlatanif-		Taubmannus (<i>Fr.</i>)	175
mus	274	Terentii Codex	73
Schottus (<i>Andr.</i>)	53	Terhaarius (<i>Paulus</i>)	271
Schurmannia	141	Thales Milesius	211
Scioppius (<i>Caspar</i>)	23. 86	Theatri plausus	2
Segerus (<i>Jo.</i>)	28	Theatrum Europ.	152
Seplafiariz litteratorum		Theologi	231
artes	252	Theophrastus	279
Serlo	184	Thevet (<i>Andr.</i>)	141
De la Serre (<i>Jo.</i>)	2	De	

ET RERUM.

De Thiard (<i>Pont.</i>) vini	Verulamius	212	
amans	171	Vesalius (<i>Andr.</i>)	219
Thraſonifmus	36. 251	Vestitus eruditorum	103
Thurneji ambitio	64	Victorius (<i>Petr.</i>)	51
Tilemannus notatus	267	Villanus (<i>Nicol.</i>)	90
Titulomania	26	Vina Gallorum	174
Titulorum pompæ	17. 23.	Vini amantes Poetæ	175
	256	Virgillii auctoritas	163
portenta	43	S. Vitalis	232
Tituli librorum	35. 263	Vitia grammatices	97. 130
Tituli Judæorum magistr.		Vitilitigia	97
	41	Vogelius (<i>Jacob.</i>)	55
Toſtatus (<i>Alphon.</i>)	27 44	Urinosa claritas	25
Tragœdiatum fata	3	Urſinus (<i>Cæſar</i>)	171
Trapezuntius (<i>Georg.</i>)	91	Urſinus (<i>Fulvius</i>)	73
Trevoltienſe diarium no-		ab Uttenheim (<i>Chriſt.</i>)	62
tatum	134	Vulgi judicia	10
Turneifferus (<i>Leon.</i>)	220		

W.

V.

Valla (<i>Laurent.</i>)	84. 91	Weigeliuſ (<i>Erb.</i>)	207
Vaninuſ (<i>J. C.</i>)	259	Weifiuſ (<i>Chr.</i>)	146. 193
Varillaſiuſ (<i>Ant.</i>)	154	Werdeni Lexicon	35
Le Vaſſor (<i>Michael</i>)	152	Werenfelſiuſ (<i>Sam.</i>)	263
Verderiuſ (<i>Anton</i>)	88	Wolfiuſ (<i>J. Chr.</i>)	80
Verderiuſ (<i>Claudiuſ</i>)	87	Woweriuſ (<i>Jo.</i>)	60
	264		

Z.

Vergiliuſ (<i>Polyd.</i>)	159	Zabarella (<i>Jacob.</i>)	161
Verſuſ cancrini, leoni-		Zapata (<i>Lupian.</i>)	155
ni &c.	180	Ziegleruſ (<i>Caſpar</i>)	59

13

